

ဆန်ဖိကိန်ဖိကရက်

ANIMAL FARM

By George Orwell

ဆန်ဖိကီဖိကရါ
Animal Farm (Karen Version)

Drum Publication Group
P.O Box 66
Kanchanaburi, 71000
Thailand

drum@drumpublications.org
www.drumpublications.org

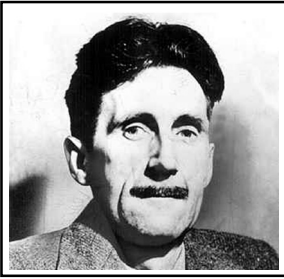
December, 2007

ပုဂံကွေးလံာ်ကွီးအီၤ(ရံ)ဝဲ(လံ)အဂ့ၢ်ဖုၣ်ကိာ်

ကွီးအီၤ(ရံ)ဝဲ(လံ) (George Orwell) မ့ၢ်ပုၤအဲကလံးဖိလၢအမံၤမ့ၢ်ဝဲအဲ
ရံး(ခိ)ဘျဲ(ရံ) (Eric Blair) အထိၣ်ဒီးဘိအမံၤန့ၣ်လီၤ. အဲအိၣ်ဖျါထီၣ်ဖဲ ၁၉၀၃
နံၣ်ဖဲဝဲ(နံ)ကၢၢ်(လံ) (Bengal) လၢကီၢ်အ့ၤဒုၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဲဝဲမၤတ့ၢ်တၢ်
လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤဒ်အဲကလံးပၤကီၢ်လၢ (Indian Imperial Police) ကရၢအပူၤ
ဝံၤအလီၢ်ခံအဲဝဲလဲၤမၤလိတ်လၢအဲထၢၢ်(နံ)(Eton)ဖျါစိမိၤ, လၢအမ့ၢ်ကွီးအမံၤဒိၣ်
သုၣ်ထီၣ်အကျါတဖျါၣ်လၢကီၢ်အဲကလံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. အဲမ့ၢ်ပုၤကွေးလံာ်ဘၣ်ယးထံ
ရှၢကီၢ်သးလၢအလုၢ်ပုၤဒိၣ်တဂၤလၢအကွေးတၢ်ဘၣ်ယးဒီးအစိၤဆၢကတီၢ်ဒဲးဝဲ, ဒီး
အဲအိၣ်ဒီးထံရှၢကီၢ်သးအတၢ်ထံၣ်လၢအသဟီၣ်ဆုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဲမ့ၢ်ပုၤလၢ
အဲပၤဖးနီၤဖးဒိၣ်ပျဲန့ၣ်သန့အအါကတၢ်တဂၤဒီးအနီၢ်ကစၢ်တခိန့ၣ်ဆိၣ်ရှၢလုးသန့
န့ၣ်လီၤ. အဲဝဲသးဟ့ၢ်တၢ်ပံးတၢ်စိတ်ကမိၤပုၤတုၤသန့ဒီးမ့ၢ်သးမၤကလိတ်တၢ်လၢ
သုးမ့ၢ်လၢအသုၣ်တီသးရၢအပူၤဖဲစပုၣ်ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ဒုးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကွီးအီၤ(ရံ)ဝဲ(လံ)အတၢ်ယဲၤပူၤဖးထီ “ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိကရၢၢ် (Animal
Farm)” ဘၣ်တၢ်ဟံလုၢ်ဟံပုၤအီၤသ့လၢကျဲအါဘိအပူၤလီၤ. တၢ်ဖးလိာ်ကွီးအီၤသ့ဒ်
တၢ်တဲမ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ယါတၢ်ယဲၤပူၤအသိးဖဲဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢမဲန့ၣ်ကရၢၢ် (Manor Farm)အ
ပူၤပၤဆုၢ်ကတၢ်ကရၢၢ်လၢအနီၢ်ကစၢ်ဒဲးဝဲ, ဒီးဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီးပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိ
ကိးဂၤအန့ဆၢၣ်, မ့တမ့ၢ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကွေးဒိကွေးတၢ်စိတ်ဘၣ်ယးအတၢ်ပံးတၢ်စိတ်ကမိၤ
ပုၤတုၤသန့လၢတၢ်လီၤန့ၣ်ဘၣ်ဖၣ်လဲအကျဲန့ၣ်လီၤ. လၢလံာ်အပူၤတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တ
ဖၣ်လၢအီၤ(ရံ)ဝဲ(လံ)ကွေးဝဲန့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢစိၣ်ဖံၣ်ယးကီၢ်စၢဖိၣ်
(Soviet Union)အပူၤဖဲစတၢ်လုၣ်(Stalin)အစိၤန့ၣ်လီၤ. အီၤ(ရံ)ဝဲ(လံ)မ့ၢ်ပုၤလၢအ
ပၤဖးနီၤဖးလီၤဆီဒဲးတၢ်စတၢ်လုၣ်, ဒီးဖဲအဲဝဲလဲၤခီဖျိတ့ၢ်တၢ်လၢစပုၣ်ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ
တၢ်ဒုးဝံၤအလီၢ်ခံအဲဝဲတန့ၣ်စတၢ်လုၣ်သန့ (Stalinism) လၢရၢရှၢၣ်ပဒိၣ်ပၤဆုၢ်ဝဲ
ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခီဖျိတၢ်ပသိၣ်ဆါအယိဖဲ ၁၉၅၀နံၣ်, လၢယနူၤအါရံၤ ၂၁သီအနံၤအဲဝဲစူး
ကွံာ်အသးလၢဝုၢ်လိဒိၣ်အပူၤဒီးဘၣ်တၢ်ရူၣ်လီၤဘါဘါကွံာ်အီၤလၢ Sutton
Courtenay လၢဝုၢ် Oxfordshire အပူၤလီၤ.

George Orwell (1903-1950)

မုန်သွန်ညါလကွီးအီ(ရ်)ဝဲ(လ်)မုန်ပုလၢအကတိၤကျိၣ်ဘၣ်ခွံကျိၣ်စ့ၢ် ကိးဒါ. ကျိၣ်လၢအကတိၤဝဲသ့တဖၣ်မုၢ်ဝဲ, ကရံး(စ်), လးတၣ်, ပယီၤ, ဟ့ၢ်ဇုၢ်, ကညိစိုၤ, ဖြၣ်စ့ၣ်, စပုၣ်ကျိၣ်ဒီးခၣ်တလါ(နံ)အကျိၣ်တဖၣ်လီၤ.

ဘၣ်မနုၤအယိအဝဲကွဲးလံာ်လဲၣ်

ကွီးအီ(ရ်)ဝဲ(လ်)ဟံဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “ဘၣ်မနုၤအယိအဝဲကွဲးတၢ်” အပူၤနီၤ အံၤ- “အခိၣ်ထံးယမၤတၢ်လၢအတၢ်ကြးဒီးယၤနီၤအမုၢ်တၢ်ကဲပၤကီၢ်တဂၤလၢကီၢ် ပယီၤလၢအဲကလံးပုၤမၤလဲၢ်အိၣ်ကီၢ် (Indian Imperial Police) အပူၤလီၤ. ယတၢ်လဲၤ ခိဖျိဘၣ်ပုၤမၤလဲၢ်အိၣ်ကီၢ်သနူလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤဟ့ၣ်ယၤတၢ်ထံၣ်လၢအသီတဖၣ် လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ယတသ့ၣ်ညါဒီးလၢယတၢ်န့ၣ်တဖၣ်အိၣ်နီၤလဲၣ်ဘၣ်.”

ဘၣ်ဆၣ်, “စပုၣ်အတၢ်ဒုးဒီးတၢ်ကဲထီၣ်အသးလၢ ၁၉၃၆-၁၉၃၇ အပူၤအတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါနီၤပၢ်အါထီၣ်ယၤလၢတၢ်အါမးဒီးယသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးလၢယန့ၣ် တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ယတၢ်မၤအခိၣ်အထီၣ်လၢအမုၢ်တၢ်ကွဲးလံာ်ကွဲးလံာ်န့ၣ်ယစး ထီၣ်တၢ်အီၤလၢ ၁၉၃၆ နံၣ်လီၤ. ယတၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်မုၢ်တၢ်လၢအကြိဆၢတၢ်ပံး တၢ်စိကမိၤပုၤတၢ်သနူဒီးထီၣ်ဘိယကွဲးတၢ်လၢဒိၣ်မိၣ်ကရၣ်စံၣ်စိၣ်လုးသနူအတၢ် လၢတၢ်ပုၤဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မြန်မာ့စာပေ

မြန်မာ့

နာတုယီလံအယိမံးစထာၣ်ကွီ(နိစံ)(Jones) လာအမ့ၢ်မဲနာ်က ရာ်ကစာ် (Manor Farm)ကးတံာ်ကွာ်အဆိကရါတဖၣ်, ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လာအဝဲမူသံး ဒိၣ်မးအယိသးပုၤနီၣ်ကးတံာ်ကွာ်ဝဲကရါတဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်အကျဲန့ၣ်လီၤဟးထီၣ် န့ၣ်လီၤ. အဝဲဟဲကွာ်ခိၣ်ကရါကနူၤကပၤ, အမ့ၢ်အူၤဒၢစိၣ်စုလၢအစိၣ်ဝဲတဖျၢၣ်အ တာ်ကပီၤအယဲၤတဖၣ်ဟူးဝးဝဲယာ်ပၤယာ်ပၤ, ဒီးအဝဲထူတကျၢ်လီၤကွာ်အခိၣ်ဖံးဖျီၣ် လၢအဟံၣ်လီၤခံန့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်အဝဲဟဲကွာ်ထီၣ်ကွာ်လၢထံၤဒၢဖးဒိၣ်လၢအအိၣ်လၢထံ ခိၣ်လီၤအကပၤဒီးအိၣ်လီၤကွာ်ဘံယၢၣ်အကတၢ်တခွးဝံၤကွၢ်န့ၣ်လီၤဆူအလီၤမံပူၤဝဲ အမါမံး(စံ)ကွီ(နိစံ)မံသၢသိၣ်ကြီၣ်ကြီၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တကတီၢ်ပီၤဝဲတၢ်ကပီၤလၢလီၤမံဒၢးပူၤလီၤပံာ်ကွာ်အဆၢကတီၢ်လၢက ရာ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကိးဖျၢၣ်ဒဲးအပူၤတၢ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤထီၣ်ဒီးတၢ်တဖျၢၣ်အဒဲးဆူအိၣ်ထီၣ်ဝဲ ဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲမ့ၢ်ဆါခိၣ်အဆၢကတီၢ်တၢ်ကတိၤကသွံကဖးအိၣ်ထီၣ်လၢမ့ၢ်ကွၢ်သးပုၤ (Old Major) လၢအမ့ၢ်ထိးတၢ်ဝါလုာ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်ဂီၢ်မာ်တဖု, မံမိာ်တၢ်တၢ်လီၤဆိတမံၤ လၢအပူၤကွာ်တနုၤဒီးအဝဲအဲၣ်ဒီးဒူးသ့ၣ်ညါဆၣ်ဖိကီဖိအဂုၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သးလီၤပလိာ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ခဲလၢာ်ကြၢးမၤတၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးလၢ ဘုဖိဖးဒိၣ်အပူၤဝဲမံးစထာၣ်ကွီ(နိစံ)တအိၣ်ဘၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကွၢ်သးပုၤ (မ့ၢ်န့ၣ်သက့ဝဲတၢ်ဒူးန့ၣ်အိၣ်အခါ, တၢ်ဟ့ၣ်အမံၤလၢဝုလုဒၢဒါဘျူထံၣ် (Willingdon Beauty) ဘၣ်ဆၣ်ပုၤကိးဒၣ်အိၣ်အံၤ “မ့ၢ်ကွၢ်သးပုၤ” ထီၣ်ဝဲလီၤ). ဆၣ်ဖိကီဖိကိးဒူး ဒဲးလၢကရါအဝဲအံၤအပူၤယူးယီၣ်ဟဲကဲဘၣ်အိၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်ကိးဒူးဒဲးအိၣ်ကတဲာ် ကတီၢ်အသးလၢကမၤလၢဂီၢ်အတၢ်မံအဆၢကတီၢ်တန့ၣ်ရံၣ်ဒဲးသိးကန့ၢ်ဟူဘၣ်တၢ် မနုၤလၢအကဘၣ်တဲလီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. လၢဘုဖိဖးဒိၣ်အကတၢ်, လၢပျံၤစီၤခိၣ်တၢ်လီၤ ထီၣ်ထီတတီၢ်အပူၤမ့ၢ်ကွၢ်သးပုၤကိာ်လီၤလၢသ့ၣ်လၢသးလၢအလီၤမံလၢအဘၣ် တၢ်မၤအိၣ်လၢလီၤဘိအဖိခိၣ်, ဒီးလၢမ့ၢ်အူၤဒၢစိၣ်စုလၢအဘျးလီၤဝဲၤအသးလၢကျိၤ

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

အဖီလင်နွန်လီ၊ အဝဲအသးနံအိတ်တဆံခံနံဒီးဒိတ်တိအိတ်ဒီးအဒုတ်အဒု၊ ဘၣ်ဆၣ်အဝဲမ့ဒီးဒုထိးတဒုလၢအအိတ်ဖျါလီကဟုကညီ၊ လၢအပွဲဒီးတၢ်ကူၣ်သုဒီးတၢ်သးအိတ်မၤစၢၤပုၤဂၤန့ၣ်လီၤ. သနက်က့, အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တပိာ်နီတဘုၣ်ဒီးဘၣ်. တယံာ်တမိာ်ဆၣ်ဖိကီဖိလၢအဂၤတဖၣ်ဟဲတုၤယီၤဝဲ, အိတ်ဒီးအက့ၢ်အဂီၢ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးအကလုာ်ကလုာ်, ဒီးမၤလီၤတဒုလၢအလီၤလၢအမုာ်သ့ၣ်မုာ်သးဘၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အခိတ်ထံးကတၢၢ်ထံၣ်သၢဒုလၢအမံၤမ့ၢ်ဝဲ, ဘျူဘဲ(လ်)(Blue bell), ကွဲးစံၣ် (Jessie) ဒီးဖံၣ်ခါ (Pincher) ဟဲတုၤယီၤဝဲဒီးထိးတဖၣ်ဟဲတုၤယီၤဝဲဝဲလဲၤကိာ်လီၤတဘျီပီၤလၢလီၤဘိအဖီခိတ်ဖဲပျဲၢ်စီၤအမဲာ်ညါန့ၣ်လီၤ. ဆီမိာ်တဖၣ်ဟဲတုၤလီၤလၢဝဲတြိဖိအခိတ်ထံး, မ့မ့ၢ်ထီၣ်ကးက့ၣ်တဖၣ်တခိဟဲယူၤပီၤဒီးစီၤလီၤလၢတဒိဘိအလီၤလီၤ. သိဒီးကျိာ်တဖၣ်ကိာ်လီၤလၢထိးတဖၣ်လီၢ်ခံဒီးစးထီၣ်အ့ၣ်ယုအိတ်ဝဲဒုနီၣ်ယုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကသ့ၣ်တွံာ်လုၣ်ခံဒုလၢအမ့ၢ်ဘိးကစၢ်(Boxer)ဒီးချီးဘၢ်(Clover) ဟဲန့ၣ်လီၤတဘျီပီၤ, ဟးဝဲကယီကယီဒီးယီၢ်လီၤအခိတ်မ့ၣ်လၢအဒိတ်ဒီးအဆူၣ်အါလၢ တၢ်ပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သးဒိတ်ဒိတ်ကလဲာ်အပူၤမ့ၢ်လၢဘၣ်တဘၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိလၢအဆံးတဖၣ်ကအိတ်ဘၣ်ဖုးလၢလီၢ်ဘိအကျါအပိာ်လီၤ. ချီးဘၢ်မ့ၢ်ကသ့ၣ်မိာ်လၢအဘိတ်လၢအခိယီၤဆူဒိတ်တုၣ်ခိတ်ပွဲၤအကတီၢ်ဒီးဖဲအဆံးစၢ်အဖီလံာ်ဘျီတဘျီဝဲအလီၢ်ခံအက့ၢ်အဂီၢ်တလီၤကဲာ်ဒီးသိးဒီးအပူၤကွံာ်လၢဘၣ်. ဘိးကစၢ်တခိမ့ၢ်ကသ့ၣ်လၢအနီၢ်ဒိတ်နီၢ်သ့ၣ်, အကစီၤထီၣ်ဘူးကအိတ်တဆံးပိးစုလုာ်ယုယု, ဒီးအဂံၢ်ဆူၣ်ထဲသိးဒီးကသ့ၣ်လၢမ့ၢ်ဆုၣ်မုာ်ဂီၤခံဒုအဂံၢ်န့ၣ်လီၤ. အနီၢ်ဒုအလီၤအိတ်ဒီးအတိၤပျုးဒီးအကွီတဘိန့ၣ်မၤလၢာ်အလၢာ်ပးအီၤဒီးအနီၢ်နီၢ်တခိအဝဲတမ့ၢ်ပုၤလၢအအိတ်ပွဲၤဒီးတၢ်ကူၣ်သုအပတီၢ်ထီကတၢၢ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲဘၣ်တၢ်ဟံကဲအီၤလၢအအိတ်ဂၢ်တပၢ်, ထုတရၤဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢအမၤတၢ်န့ၣ်ဒိတ်ဒိတ်သ့ၣ်သ့ၣ်အပိာ်န့ၣ်လီၤ. ကသ့ၣ်ဟဲန့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခံမူၣ်ရဲယၢ် (Muriel) လၢအမ့ၢ်မဲးတဲးလဲးဝါတဒု, ဒီးဘဲကွါမ့(နံ) (Benjamin) လၢအမ့ၢ်ကသ့ၣ်ယီၤဟဲယီၤဝဲဒုန့ၣ်လီၤ. ဘဲကွါမ့(နံ)မ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီဖိလၢအသးပုၤကတၢၢ်လၢကရၢ်အဝဲန့ၣ်အပူၤဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပုၤလၢအသ့ၣ်ဒိတ်သးဖျိးကတၢၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတကတီၢ်တၢ်အါအါဘၣ်. ဒီးဖဲအဝဲကတီၢ်လံာ်န့ၣ်ထီဘိမ့ၢ်ဝဲထဲအတၢ်ဘၣ်, မ့ၢ်ဝဲတီၢ်ဝဲ-အဒိ, အဝဲစံးဝဲလၢကစၢ်ယုၤဟ့ၣ်တွံာ်အီၤအမဲာ်တဘိလၢကဖျုသံသ့ၣ်ဘုလၢတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်ဆၣ်လၢခံအမဲာ်တအိတ်လၢဒီးသ့ၣ်ဘုလၢတဖၣ်စ့ၢ်ကိးတအိတ်လၢဘၣ်. ဒီးလၢဆၣ်ဖိ

ကီဖိလအအိန်လကရါအဝဲန့ၣ်အပူၤတဖၣ်အကျါအဝဲတနံၤနီတဘျီဘၣ်. ပှါမ့ၢ်သံကွါအီၤလဘၣ်မန့ၢ်အယိလဲၣ်န့ၣ်အဝဲကစံးဝဲလအဝဲတထံၣ်တၢ်လအမၤန့ၢ်အီၤနီတမံၤဘၣ်. မ့ၢ်နၢ်သက့ၤန့ၣ်ဒီးအဝဲမ့ၢ်ပှါလအသ့ၣ်တၢ်သးတၢ်ဒီးဘီးကစါ, ဘၣ်ဆၣ်တဟ်ဖျါဝဲဖျါဖျါဖျါဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ခံၣ်လၢက, ဖဲမ့ၢ်ဒီးအနံၤတုၤယီၤတဘျီလၢလၢ, အဝဲသ့ၣ်မၤလၢကအဆၢကတီၢ်လၢဘုလီၢ်ဆံးကီၣ်ဖိအကျါတတီၤလအဘူးဒီးတၢ်သ့ၣ်အလီၢ်, အိၣ်ဒၣ်အဆၣ်တဂၤတကပၤဒီးတကတီၢ်တၢ်နီတဘျီဘၣ်.

ဖဲကသ့ၣ်ခံၣ်အံၤကီၣ်လီၤဝဲအခါထီၣ်ဒ့ၣ်ဖိလအမိၤလီၤမၢ်ကွံာ်တဂီၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤဝဲဆူဘုဖိအပူၤ, ပှါထီၣ်လအကလုၢ်လအပှါမးဒီးတၢ်ဂံၢ်စါဘါစါဒီးဟးဝှါဟးဝှါဆူအံၤဆူဘူးဒီးသိးကယုတၢ်လီၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်သုတဘၣ်ဟးဝှါဝီၤလၢဘၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ချီးဘၢ်မၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤကဝီၤယၢ်ဝဲထီၣ်ဒ့ၣ်ဖိလအခိၣ်ဖးဒိၣ်, ဒီးထီၣ်ဒ့ၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဝဲဖဲန့ၣ်ဒီးတစါဖိမံၤသပှါဘၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. တစါဖိမိလံၣ် (Mollie) လအမ့ၢ်ကသ့ၣ်မိၢ်လအတကျါတၢ်ဘၣ်ဒီးအလွဲၢ်ဝါလအထူးန့ၢ်မံးစထၢၣ်ကွီ(နိစိ) အလုၣ်, တဒုဟဲန့ၣ်လီၤဝဲဆဲးဆဲးလၢလၢဒ်ပှါတူၢ်ဒိၣ်ကီၤဒိၣ်မုၢ်အသိးဒီးအ့ၣ်ယုအိၣ်ဝဲတၢ်ဆၢကိၣ်လိၣ်တလိၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤဟံးန့ၢ်အလီၢ်လအဘူးဒီးတၢ်မၢ်ညါဝံၤစးထီၣ်တရုၤလီၤဝဲအကီၢ်အဆူၣ်ကဖူၣ်, မုၢ်လၢဝဲလၢပှါကကွါဒီးကသးဖဲအသတီၢ်ဂီၤအပျုဖးထီတဘိလၢတၢ်သံၣ်န့ၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်န့ၣ်သ့ၣ်မံၤယီၤတဒုဟဲယီၤ, ဒ်အညီၣ်န့ၢ်အသိးဒီးယုကွါဝဲတၢ်လီၢ်လအလၢကတၢ်တတီၤလအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်အဝဲလဲၤသံးန့ၢ်အသးလၢဘီးကစါဒီးချီးဘၢ်အကဆူး, ဖဲန့ၣ်အဝဲကိးသီၣ်အကလုၢ်လၢတၢ်မုၢ်သ့ၣ်မုၢ်သးဘၣ်အီၤအပူၤဖဲမ့ၢ်ကွါကတီၢ်တၢ်အခါ, တဒိကန့ၣ်ဒၣ်လဲာ်တၢ်လၢမ့ၢ်ကွါကတီၤဝဲနီတဖျါဘၣ်. ခဲအံၤဆၣ်ဖိကီဖိဟဲတုၤခဲလၢကလံ. ဘၣ်ဆၣ်မိစဲး(Moses) လအမ့ၢ်စိးဝဲပးလၢတၢ်ဘုၣ်ဘျါအီၤတဘျီတခိမံၤဒၣ်လၢကျါလီၤလၢပဲတြီအတၢ်လီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ. ဖဲမ့ၢ်ကွါထီၣ်လအအဝဲသ့ၣ်ခဲလၢကလံန့ၢ်အလီၢ်လအမ့ၢ်သ့ၣ်မုၢ်သးဘၣ်အီၤဒီးအိၣ်ခိးဒိကန့ၣ်တၢ်လံအခါအဝဲကူးတချဲထီၣ်ကွံာ်အကီၢ်ယုၢ်ဘိဒီးစးထီၣ်ကတီၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

“တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၢ, သုန့ၢ်ဟူလံလၢယအိၣ်ဒီးတၢ်မံၤမိၢ်လီၤဆီတခါဖဲမန့ၢ်ကၢကန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ယကတဲသ့ဘၣ်ပးဒီးတၢ်မံၤမိၢ်လၢခံမး, မ့ၢ်လၢယအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အဂၤတမံၤလၢယကဘၣ်တဲဆီသ့န့ၣ်လီၤ. တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၢ, ယတဆိကမိၣ်လၢ

ယကအိန်ဘန်ဒီးသုဆူမဲင်ညါအလါယံင်ယံင်လၢၤဘန်, ဒီးတချူးယသံဒီးဘန်ယထံင်လၢယမူဒါအိန်လၢယကဘန်ဟ့ၣ်တ့ၢ်သုလၢတၢ်ကူၣ်သုလၢယမၤန့ၢ်တ့ၢ်အီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ယအိန်မူတ့ၢ်လံးဖးယံင်ဖးစၢၤ, ယအိန်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်အါမးလၢယကဆိကမိၣ်တၢ်အဂီၢ်ဖဲယမံၤနီၤလၢယကပိၤအပူၤထဲတဖုၤအခါ, ဒီးယဆိကမိၣ်ယထဲသုလၢယန့ၢ်ပၢ်ဘန်ယးတၢ်အိန်မူလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးယန့ၢ်ပၢ်စ့ၢ်ကိးဆည်ဖိကီဖိအဂၤလၢအအိန်မူအိန်ဂဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢယအိန်ဒီးထဲသုမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်အဝဲအံၤလီၤ.”

“ခဲအံၤ, တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၢ, တၢ်အိန်မူလၢပဘန်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲင်အီၤတခါအံၤမ့ၢ်တၢ်အိန်မူဒ်လဲၣ်. ပတၢ်အိန်မူအံၤဖျိၣ်ယံင်ဒိၣ်မး, ပဘန်ဖဲဘန်မၤတၢ်နးဒိၣ်မးဒီးပသးသမူစ့ၢ်ကိးဖျိၣ်ဒိၣ်မးလီၤ. ပအိန်ဖျိၣ်ထီၣ်, ပှၤဟ့ၣ်လီၤပှၤတၢ်အိန်အါမးလၢပနီၢ်ခိကအိန်ဒီးတၢ်သၢထီၣ်သၢလီၤအဂီၢ်, ဒီးပဝဲလၢအအိန်ဒီးတၢ်သၢထီၣ်သၢလီၤလၢအလၢအပဲၤတဖၣ်ဘန်တၢ်မၤဆူၣ်ပှၤလၢပကဘန်မၤတၢ်တုၤပဂံၢ်ပဘါလၢၣ်တစုလီၤ. အကတၢ်တခိပတၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဲထီၣ်ဒုၣ်ဒ်အံၤ-ပဘန်တၢ်မၤသံမၤပီ, မၤပယွဲပှၤအၢအၢသီသီလၢအတမုၢ်တလၢဘန်န့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိလၢအအိန်ဆိးလၢကီၢ်အဲကလံးအပူၤ, အသးနံၣ်မ့ၢ်တလၢကွံာ်တနံၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါတၢ်သ့ၣ်ခုသးခု မ့တမ့ၢ် တၢ်အိန်ဘျးအိန်သၢအိၣ်ညါလၢဘန်. လၢကီၢ်အဲကလံးအပူၤဆည်ဖိကီဖိတအိန်ကလီဘန်နီတဖုၤဘန်. ဆည်ဖိကီဖိတဖုၤအတၢ်အိန်မူအိန်ပဲၤထဲတၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤ, လီၤကံၤတၢ်မၤကုၢ်မၤပှၤအသိးလီၤ. တၢ်န့ၣ်ဘန်စဲယဲၤဝဲလီၤလီၤလီၤ.”

“ဘန်ဆည်တၢ်အံၤမ့ၢ်ပတၢ်ဟဲဝဲဟဲစိၣ်ဒ်န့ၣ်ဆၢၣ်အသိးဒါ, တၢ်အံၤမ့ၢ်လၢပတၢ်လီၤအံၤဖျိၣ်ယံင်တုၤဒေၣ်လဲၣ်လၢအလုၢ်အိန်တၢ်သးသမူလၢအအိန်မူအိန်ဂဲၤဖဲအံၤတဖၣ်တသ့ဘန်တခိဒါ. တမ့ၢ်ဘန်, တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၢ, တမ့ၢ်လုၢ်တက့ၤဘန်. ကီၢ်အဲကလံးအဟီၣ်ခိၣ်ညါထ့ၣ်အံၤအိန်လၢပှၤဒီးအထူးအစီ, အမူခိၣ်ကလံးသီၣ်ဂီၤအကတီၢ်တဖၣ်ဂ့ၤဝဲ, တၢ်လီၤအံၤဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်အိန်လၢဆည်ဖိကီဖိအါအါဂီၢ်ဂီၢ်အဂီၢ်န့ၢ်အါန့ၢ်ဒီးဆည်ဖိကီဖိလၢအအိန်လၢကီၢ်ဒီတဘျးအံၤလီၤ. ပကရၢ်တဖျၢၣ်အံၤလုၢ်အိန်စၢၤကသ့ၣ်ခံဆဲလျီၣ်ဒု, ကျီၢ်မိၢ်အဒုခံဆဲ, သီလၢအကယၤတဖၣ်ယုၣ်ဒီးပှၤခဲလၢၣ်လၢအအိန်ဆိးခဲအံၤလၢတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်အပူၤဒီးလၢအလၢပှၤဒီးအသူးအသ့ၣ်အလၢကပိၤ, ဒီးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကမၤအသးအါန့ၢ်ဒီးပဆိကမိၣ်အီၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. ဘန်မနုၤအယိလၢပမၤဒီးဒ်တၢ်လၢတၢ်အိန်သးလၢအနးနးကျဲၤကျဲၤအပူၤအံၤလဲၣ်. ပှၤကညီ

တဖၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ်ကွံာ်ပတၢ်မၤအသုၣ်အသၣ်ဒီးအဘျူးအဖျိၣ်တဖၣ်လၢကွံာ်ခဲလၢကွံာ်ယၣ်ယၣ်လံ. ယကတဲသု, တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ, တၢ်အစၢလၢကယုၣ်လီၤကွံာ်ပတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်အိၣ်ဝဲတမံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ပတဲသုလၢတၢ်ကတိၤထဲတဖျါၣ်ဧၤလၢအမ့ၢ် ပှၤကညီန့ၣ်လီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်မ့ၢ်ပဒုၣ်ပဒါနီၢ်နီၢ်ထဲတကလုာ်ဧၤန့ၣ်လီၤ. တြျၢၣ်ကွံာ်ပှၤကညီလၢပတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤတက့ၢ်. ဒီးတၢ်အဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သၣ်ဝံၤလီၤဒီးဒီးတၢ်ဘၣ်မၤတၢ်နးတလၢကွံာ်အခါးအံၤကလီၤမၤကွံာ်လီၤစိၤလီၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ.”

“တၢ်လၢပှၤကညီန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်တ့ၣ်ထဲတကလုာ်ဧၤလၢအအိၣ်လၢကိၤတၢ်, ဘၣ်ဆၣ်တဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်နီတမံၤဘၣ်. အဝဲတဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်ထံဘၣ်, အဝဲတဒံၣ်လီၤတၢ်ဒံၣ်တဖၣ်ဘၣ်, အဂံၢ်စၢ်ဒိၣ်မးလၢကယုၣ်ထံၣ်ကန့ၣ်, ဒီးအဝဲယုၢ်တချုၤလၢကလူၤဖိၣ်ပဒဲတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. ဒီးပှၤကညီမ့ၢ်ဒီးဒုၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိခဲလၢကအကစၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲရဲၣ်ကျဲၤဟ်လီၤဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်လၢကမၤတၢ်အဂီၢ်ဝံၤအဝဲဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ကဒါက့ၤဝဲတၢ်အိၣ်စ့ၤကိာ်ဖဲအလၢဝဲလၢဆၣ်ဖိကီဖိသုတလီၤဒီးသၣ်ဝံၤဘၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဒီးအိၣ်တ့ၢ်အဂၤခဲလၢကတခိအဝဲဟ်က့ၤဒုၣ်ဝဲလၢအကစၢ်အဂီၢ်လီၤ. ပတၢ်မၤမ့ၢ်ဝဲကဘၣ်ထံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်, ပအုၣ်ပဆံၣ်တဖၣ်ကဲထီၣ်ဟီၣ်စိ, ဒီးလၢပကျါပှၤတအိၣ်နီတဒုလၢကပၤဘၣ်တၢ်အါန့ၢ်ဒီးပှၤကညီပၤဘၣ်အဖံးဘုၣ်လုၤကဒိန့ၣ်ဘၣ်. သုကျိၢ်မိၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်လၢယမဲၣ်ညါအံၤမဟိတန့ၣ်အတီၢ်ပူၤသုဟ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်သုန့ၣ်ထံၣ်အကၣ်လၣ်(ဒၤ)လၢအကထိဆံးအါလဲၣ်. ဒီးတၢ်မၤက့ၤသးဒီးသုန့ၣ်ထံလၢသုကြးလုၢ်အိၣ်သုဖိလၢသုဖုံလီၤတဖၣ်ဒ်လဲၣ်. သုန့ၣ်ထံလီၤစိၤကိးလီၤစိၤဒီးလဲၤန့ၣ်ဝဲဆုပဒုၣ်ပဒါအကိာ်ယုၢ်တဖၣ်အပူၤလီၤ. ဒီးသုလၢအမ့ၢ်ဆိမိၢ်တဖၣ်လၢအပူၤကွံာ်တန့ၣ်သုဒံၣ်လီၤတ့ၢ်ပှၤဖျါလဲၣ်. ဒီးသုဟုးထီၣ်ဘၣ်တၢ်ဒံၣ်တဖၣ်ဆုဆိဖိန့ၣ်အိၣ်ပှၤဖျါလဲၣ်ဒီးသုဒံၣ်အဂၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဆုအီၤဆူဖျါပူၤလၢကကဲထီၣ်စ့ၤလၢကွံာ်(န့ၣ်)ဒီးအခုအပူၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဒီးန့ၤမိၣ်, ချီးဘၢ်စၢ, နဖိလၢနဖုံလီၤတ့ၢ်လွံၤဒုလၢအကြးကဲထီၣ်နတၢ်မၤစၢၤဒီးနတၢ်သုၣ်ဒုသးခုဖဲနသးပှၤအကတီၢ်တဖၣ်လဲၤအိၣ်က့ၤဖဲလဲၣ်. နဖိကိးဒုဒီးဘၣ်တၢ်ဆါကွံာ်အီၤဖဲအသးန့ၣ်ပှၤထီၣ်တန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. နတထံၣ်ဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်နီတဘျီလၢၤဘၣ်. လၢနဖိလွံၤဒုလၢနဟ့ၣ်ထီၣ်အဂီၢ်, ဒီးနတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးဒီးမၤတၢ်လၢစံာ်ပူၤအဂီၢ်, နဒီးန့ၢ်ဘၣ်က့ၤတၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိၣ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်, နဒီးန့ၢ်ထဲတၢ်အိၣ်တဖဲလၢနကမူအဂီၢ်ယုၢ်ဒီးနကပိၤတဖျါလၢနကအိၣ်ဆိးဘၣ်အ

ဂီလီတမ့ါဧ။”

“ဒီးပဘ်ပာဆုဒီးအိဉ်မူလာတါနးတါကျါအပူလံ၊ ထဲန့ဉ်ညါမးအဝဲသ့ဉ် အသးတမံဒ်ဘဉ်. မ့မ့ါယတခီ၊ ဒီဖျိလယမ့ါပုလအဘူဉ်ဂုတီဘဉ်အကျါတဒု အယိယတကဒူးကဒုဉ်တါဘဉ်, ယသးန့ဉ်အိဉ်လံတဆံခံန့ဉ်ဒီးယအိဉ်လံဒီးယဖိယ လံအါန့ါဒီးအဒုလံကယန့ဉ်လီ. တါန့ဉ်မ့ါထိးအန့ဆါတါအိဉ်မူလီ.” ဘဉ် ဆဉ်လါခံကတါ, ဆဉ်ဖိကီဖိတပူဖျဲဒီးဒီလါအအါအသီတဘူဉ်န့ဉ်နီတဒုဘဉ်. သုဝဲလါအမ့ါထိးဖိလါအဆုဉ်နီဖဲယမဲဉ်ညါတဂီအံလါတန့ဉ်အတီပူသုကဘဉ် ကိးပသုဖဲတါဟံးထီဉ်ကွံဉ်သုသးသမူအဆါကတီလါတါဒုးယာ်အလီန့ဉ်လီ. ပ ဝဲကိးဒုဒဲးပကတုလီလါတါလီပျံလီဖုးဒ်န့ဉ်အပူ-ကျါမိာ်တဖဉ်, ထိးတဖဉ်, ဆီ မိာ်တဖဉ်, သိတဖဉ်ဒီးပဝဲကိးဒုဒဲးန့ဉ်လီ. တုဒုဉ်လဲဉ်ကသ့ဉ်ဒီးထွံဉ်တဖဉ်မးအတါ ဟဲဝဲဟဲဉ်တဂုလီဆီဘဉ်. နု, ဘီးကစါဧ, ဖဲနဂါနဘါလါကွံဉ်န့ဉ်ကွီ(နံဉ်)က ဆါကွံဉ်နုဆုပုမသံကျါအအိဉ်လါအကကူးတဲာ်နကီယုာ်ဘိဝံချီကဘူးကွံဉ်နု လါထွံဉ်လုပုတဖဉ်အဂီလီ. မ့မ့ါထွံဉ်တဖဉ်တခီဖဲအဝဲသ့ဉ်အသးပုထီဉ်ဒီးအဝဲ တအိဉ်လါအခါကွီ(နံဉ်)စါထီဉ်ဟီဉ်ကုဒီတဖဉ်လါအကီာ်ဘိလီဝံဘျါသံကွံဉ် အါလါနီဉ်လါအဘူးကတါဒီးတါလီဖဲအံတဖျါအပူန့ဉ်လီ.”

“အယိတံသကိးသ့ဉ်ဧ, ပတါအိဉ်မူလာအသအုးသပိုအိဉ်ထီဉ်ခိဖျိလါ ပုကညီပပုဖဲအသးအါအါသီသီန့ဉ်တဖျါလီတါလီဆဲးဘဉ်ဧ. ပမ့ါနီဟးထီဉ် ကွံဉ်ပုကညီန့ဉ်ပတါမါအတါဟးထီဉ်သ့ဉ်တဖဉ်ကမ့ါကုဒုထဲပဂီလီ. ပကထူး ထီဉ်တါထီဉ်ဒီးအိဉ်ဒီးတါသဘျုသီတနုကျါညါန့ဉ်လီ. ထဲန့ဉ်တဘျီပကဘဉ်မါ မနုလဲဉ်. မါသကိးတါလါမ့ါဆါဒီးလါမ့ါနု, လါနီခိဒီးနီသးခဲလါလါတါကနီ ဟးထီဉ်ကွံဉ်ပုကညီအဂီတက့ါ. တံသကိးဧ, တါအံမ့ါဒုတါကစီဉ်လါယအဲဉ် ဒီးတဲသုဘဉ်ယး တါပူထီဉ်တါ န့ဉ်လီ. တါပူထီဉ်တါ အံကအိဉ်ထီဉ်ဆဲးခါလဲဉ်, ယတသ့ဉ်ညါဘဉ်. ဘဉ်တဘဉ်ကအိဉ်ထီဉ်လါတန့အတီပူဧ မ့တမ့ါ လါအန့ဉ် တကယါအပူလဲဉ်. ဘဉ်ဆဉ်ယသ့ဉ်ညါ, ဒ်ယထံဉ်ဘုလီလါအအိဉ်လါယခိဉ်အ ဖိလဲာ်အံလီတါလီဆဲးအသိးတါန့ဉ်တယံာ်လါဘဉ်. မ့တမ့ါတခီ, ခါလါအက ဟဲတါတီတါတြါကဘဉ်တါမါဝံကုဒါအီလီ. လါသုတါအိဉ်မူဖုဉ်ဖုဉ်အဆါကတီ အံတံသကိးသ့ဉ်ဧ, ဘျီဂုထီဉ်ကုဒါသုမဲဉ်ချဲလါတါအဝဲန့ဉ်အဂီတက့ါ. ဝံဒီးဒုး

သွန်ညါတံကစီၣ်လၢယဟ့ၣ်လီၤသုအံၤဆူပှၢလၢအကဟဲလၢသုလီၤခံတဖၣ်အအိၣ် တက့ၢ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, ပှၢလၢခံအစၢ်တဖၣ်အစၢ်ကဲၤလိာ်မၤတၢ်တုၤတၢ်မၤန့ၤ အိၣ်ထီၣ်တစုလီၤ.”

“တံၤသကိးသ့ၣ်ဧၤ, သ့ၣ်နီၣ်လၢသုတၢ်ဂဲၤလိာ်အံၤတဘၣ်ဆိတ့ၢ်ကွံာ်အသး ခိဖျိလၢသုပျံၤတၢ်အယိနီၣ်တဘျီဘၣ်. တၢ်ပိၣ်အါတဲအါတၢ်တဘၣ်ဆုၤသုဆူတၢ်ဟး ဂီၤနီၣ်တမံၤဘၣ်. ဖဲအဝဲသ့ၣ်တဲသုလၢပှၢကညီၤဒီးဆန်ဖိကီဖိတဖၣ်အတၢ်သးခဲလီၤက လိာ်အသး, ဒီးပှၢတဂၤအတၢ်ဘၣ်ဘိၣ်ဘၣ်ညီၤန့ၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပှၢအဂၤတဖၣ်အတၢ်ဘၣ် ဘိၣ်ဘၣ်ညီၤအခါတဘၣ်ဒိကန့ၣ်အိၤနီၣ်တဘျီတဂ့ၤ. တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လံၣ်တၢ်လီၤခဲလၢာ် လီၤ. တၢ်လၢပှၢကညီၤန့ၣ်တက့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ဘၣ်တ့ၤအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်အတၢ်သးခဲအ ဂီၤနီၣ်တမံၤဘၣ်, ကွၢ်လီၤဒၣ်ထဲအနီၣ်ကစၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဒီးလၢပဝဲဆန်ဖိကီဖိတဖၣ်အ ကျါဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ရိၣ်ဖျိၣ်ယုဖိးလၢအဖျါဆုံဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်အပှၢ သကိးသကိးအဂ့ၤကတၢ်တက့ၢ်. ပှၢကညီၤကိးဂၤဒီးမ့ၢ်ဝဲဒုၣ်ဒါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆန်ဖိ ကီဖိခဲလၢာ်တခါမ့ၢ်ပတံၤသကိးခဲလၢာ်လီၤ.”

ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်တၢ်သိၣ်သထူၣ်ဘးလီၤလီၤပျံၤလီၤဖုးသိၣ်ထီၣ်ဝဲတမံၤ လီၤ. ဖဲမ့ၢ်ကတီၢ်တၢ်အခါယုဖိးဒိၣ်လွံၢ်ဒုဟဲစံၣ်ထီၣ်လၢအပူၤဒီးဆုၣ်နီၤလီၤဝံၤဒိ ကန့ၣ်အိၤန့ၣ်လီၤ. သတူၢ်ကလၢာ်ထွံၣ်တဖၣ်ထံၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးလူၤအ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အယိ ယုၤတဖၣ်က့ၤစံၣ်န့ၣ်လီၤဆူအပူၤချ့သးဒီးအသးသမူပူၤဖျးဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်မ့ ကွၢ်ယုၤထီၣ်အစုလၢတၢ်ကဘျီကဘျီက့ၤအဂီၢ်လီၤ.

အဝဲစံးဝဲ, “တံၤသကိးသ့ၣ်ဧၤခဲအံၤတၢ်လၢပကဘၣ်ဆၢတံာ်သကိးအိၣ်တ မံၤလီၤ. တၢ်ဘၣ်တ့ၤမံၤလၢာ်ဒ်အမ့ၢ်ယုၤဒီးပဒဲသ့ၣ်တဖၣ်-အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပတံၤသကိးဧၤ. မ့တမ့ၢ် ပဒုၣ်ပဒါတဖၣ်လဲၣ်. ဟ်လီၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဆူတၢ်တဖိၣ်တၢ်ဖးအပူၤတ က့ၢ်. ခဲအံၤယဆုၤန့ၣ်တၢ်သံက့ၢ်တဖျါအံၤဆူတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ယုၤဖးဒိၣ်တ ဖၣ်မ့ၢ်ပတံၤသကိးဧၤ.” တကတီၢ်ယိပူၤဖိၣ်သကိးတၢ်ဖးလီၤ. ဒီးပှၢဂီၢ်မ့ၢ်တဖၣ်သးလီၤ ပလိာ်လၢယုၤဖးဒိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အတံၤသကိးန့ၣ်လီၤ. ပှၢလၢတအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်တၢ် ဘၣ်အိၣ်ဝဲလွံၢ်ဒုလၢအမ့ၢ်ထွံၣ်သၢဒုဒီးသၣ်မံၤယီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢခံကတၢ် တၢ်သ့ၣ်ညါလၢအဝဲသ့ၣ်ထၢန့ၣ်တၢ်ဖးခံကပၤလၢာ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်မ့ကွၢ်စးထီၣ်ကတီၢ်ကဒီးတၢ်, “ယကဘၣ်တဲသုတၢ်အဂၤအိၣ်ဒီးတ

ဆဉ်ဖိကီဖိကရါ

စးဖိဒဲးလီၤ. မှဲဝဲယကတဲဘဉ်က့ၤသုတၢ်လၢယတဲဝံၤတဖၣ်ကဒီးတဘျီ, သ့ၣ်နီၣ်သုမူ သုဒါလၢသုကဘဉ်ထီၣ်ဒါပုၤကညီဒီးအကျဲခဲလၢၣ်ထီၣ်ဘိတက့ၢ်. တၢ်လၢအဟးလၢအ ခိၣ်ခဲခိတမံၤလၢလၢန့ၣ်မှဲဝဲပဒုၣ်ဒါလီၤ. တၢ်တမံၤလၢလၢလၢအဟးလၢအခိၣ်လွံၤခိ, မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီးအဒဲးဆ့တဖၣ်မှဲပတံၤသကိးလီၤ. ဒီးသ့ၣ်နီၣ်စ့ၢ်ကိးလၢပတၢ်ဒုးထီၣ်ဒါ ပုၤကညီအပူၤပတဘဉ်မၤလီၤကံၤပသးဒဲးသိးအီၤဘဉ်. ဖဲပမၤန့ၤလံပုၤကညီအခါဒဉ် လဲၣ်ပတဘဉ်ဟံးန့ၢ်အလုၢ်အလၢၤသီဒီးစူးကါအီၤနီတမံၤဘဉ်. ဆဉ်ဖိကီဖိတဘဉ် အိၣ်ဆိးလၢဟံၣ်အပူၤနီတဒုဘဉ်, တဘဉ်မံလၢလီၤမံအပူၤဘဉ်, တဘဉ်ကၤဆ့ကၤ ဘဉ်, တဘဉ်အိသံးအိကံၤဘဉ်, တဘဉ်အိမိာ်ဘဉ်, တဘဉ်ထိးဘူးဒီးစ့ မ့တမ့ၢ် နှံ လီၤမၤဘဉ်ထွဲလိာ်အသးလၢတၢ်မၤမုၢ်ကျါဝဲၤကွၢ်အပူၤနီတစဲးဘဉ်. ပုၤကညီအလုၢ် အလၢၤကိးမံၤဒဲးန့ၣ်အၢသီဝဲလီၤ. ဒီးလၢတၢ်ခဲလၢၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်ဆဉ်ဖိကီဖိတဘဉ်ပၤ လီၤက့ၤအကလုာ်ဒဉ်ဝဲအၢအၢသီသီနီတဘျီဘဉ်. ပဂံၢ်စၢ်မုၢ်ဂ့ၤ မ့တမ့ၢ် ပဂံၢ်ဆူၣ်မုၢ် ဂ့ၤ, ကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့မုၢ်ဂ့ၤ, တကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့မုၢ်ဂ့ၤပမ့ၢ်ဒီပုၤဝဲၤကိးဒုဒဲးလီၤ. ဆဉ်ဖိ ကီဖိတဘဉ်မၤသံဆဉ်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်နီတဘျီဘဉ်. ဆဉ်ဖိကီဖိကိးကလုာ်ဒဲးအ ပတီၢ်တုၤသိးထဲသိးလိာ်သးလီၤ.”

“ဒီးခဲအံၤတံၤသကိးသ့ၣ်ဒါယကတဲဘဉ်သုလၢယတၢ်မံမိာ်ဖဲယမံမိာ်လၢမ န့ၤကၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ယတဲဖျါထီၣ်န့ၢ်သုလၢ, တၢ်မံမိာ်အခိပညီတဘဉ်ဘဉ်. ယတၢ်မံမိာ် န့ၣ်မှဲဝဲဟီၣ်ခိၣ်တဘဉ်အံၤအတၢ်အိၣ်သးဖဲပုၤကညီတဖၣ်တအိၣ်လၢၤဘဉ်အခါန့ၣ် လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်တၢ်န့ၣ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤယၤလၢတၢ်တမံၤလၢယသးပုၤနီၣ်ယံာ်တ့ၢ် မးလံန့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွၢ်အါနီၣ်ဖဲယမုၢ်ဒဲးထိးဖိအခါယမိာ်ဒီးထိးမိာ်အဂၤတဖၣ်သး ဝံၣ်တၢ်သးဝံၣ်လီၤလံၤတယုၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်သးဝံၣ်ဝဲဘဉ်ထဲအယုၢ်အက့ၤ, ဒီးအဖျါၣ် တခီမၤဝဲဘဉ်ထဲအခိၣ်ထံးသၢဖျါၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲယမုၢ်ဒဲးဖိသဉ်အခါတၢ်သးဝံၣ်အံၤအ ယုၢ်န့ၣ်ယမၤဘဉ်, ဘဉ်ဆဉ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤပူၤကွၢ်ယံာ်လံအယီယတီၢ်နီၣ်အီၤတ န့ၢ်လၢၤဘဉ်. ဒဲးလဲၣ်ဂ့ၤဖဲမန့ၤကၢၢ်န့ၣ်လၢယတၢ်မံမိာ်အပူၤတၢ်သးဝံၣ်အယုၢ်ဝဲန့ၣ်ဟဲ က့ၤနှံလၢယခိၣ်န့ၣ်ပူၤ, တကးဒဲးဘဉ်တၢ်သးဝံၣ်အဖျါၣ်စ့ၢ်ကိးယမၤနီၣ်က့ၤဘဉ်ခဲ လၢၣ်လီၤ. တၢ်သးဝံၣ်အဖျါၣ်ယသ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်လီၤ. တၢ်သးဝံၣ်တယုၢ်အံၤဆဉ်ဖိကီ ဖိတဖၣ်သးဝံၣ်တ့ၢ်ဝဲလၢအပူၤကွၢ်ဖးယံာ်ဖးစၢၤဒီးလီၤမံၤတ့ၢ်ကွၢ်လၢအစိတဖၣ်အစိ လံန့ၣ်လီၤ. တံၤသကိးသ့ၣ်ဒါ, ခဲအံၤယကသးဝံၣ်ယုၤသုတၢ်သးဝံၣ်တယုၢ်န့ၣ်လီၤ.”

ယသး ပှ်လံအယိယကလှ်ဘးသ့ၣ်လၢၣ်လံ, ဘၣ်ဆၣ်ဖဲယသိၣ်လိသုလၢအသိၣ်
န့ၣ်သုးဝံၣ်က့ၤဒၣ်လၢသုကစၢ်ကသ့ဝဲဂ့ၤန့ၣ်ဒီးယၤတက့ၢ်လီၤ. တၢ်သးဝံၣ်တယုၢ်
အံၤအခိၣ်တီၣ်မ့ၢ်ဝဲ “ ကီၢ်အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီဖိ ” န့ၣ်လီၤ.

သးပှ်မ့ၣ်က့ၢ်မၤပျီထီၣ်ကွံၣ်အကိၣ်ယုၢ်ဒီးစးထီၣ်သးဝံၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒ်အဝဲစံး
တ့ၢ်ဝဲအသိး, အကလှ်န့ၣ်ဘးသ့ၣ်ဖဲယဲၤ, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသးဝံၣ်ဝဲဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤလီၤ. ဒီး
တၢ်သးဝံၣ်အသိၣ်လီၤသ့ၣ်ပှ်သးဝဲ, လီၤကံးဒီးဒီး (Clementine) ဒီး (La Cuc-
-aracha) တၢ်သးဝံၣ်အသိၣ်အသိးလီၤ.

ကီၢ်အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်, ကီၢ်အါရဲလဲၢ်အဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်
တၢ်လီၢ်ကိးတီၤဒီးဒီးဆၢကတီၢ်ကိးကတီၢ်ဒီးအဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်
ဒိကန့ၣ်ယတၢ်ကစီၣ်လၢအလီၤသ့ၣ်ခုသးခုတဖၣ်
ဘၣ်ပးဒီးဆၢကတီၢ်လှ်ပှ်ဒိၣ်လၢအကဟဲ.

တယံၣ်လၢၤ မ့တမ့ၢ် လၢခံလၢလၢၣ်, မ့ၢ်တနံၤန့ၣ်ကဟဲဝဲ
ပှ်လၢအပၢတၢ်ဖဲအသး, ပှ်ကညီကဘၣ်တၢ်နီၤဟးကွံၣ်အီၤ,
ကီၢ်အဲကလံးစံၣ်ပျီလၢအပဲၤဒီးတၢ်သ့တၢ်သ့တဖၣ်,
ကဘၣ်တၢ်ပၢအီၤထဲလၢဆၣ်ဖိကီဖိ.

တဝဲၢ်တဖၣ်ကလီၤမၢ်ကွံၣ်လၢပနါဒုအလီၤ,
ဂီၤကၢ်လၢပချၢယံကလီၤမၢ်,
ထးပျံၣ်ဒီးနီၣ်ဆဲးကထီၣ်အ့ၣ်ဝဲလီၤစိၤလီၤထီၣ်,
နီၣ်တီၢ်အၢသီတဖၣ်တအိၣ်လၢတၢ်ကတီၢ်အီၤအဂီၢ်လၢၤ.

ထူးတီၤဒိၣ်န့ၣ်ဒီးပဆိကမိၣ်ထံၣ်မ့ၢ်အသိး
ဘုက့ၣ်ဒီးဘုမုယီၤ, ဘုက့ၣ်သွဲးဒီးလီၢ်ဘိ
လုည့ဖိ, သဘ့, ဒီး တၢ်တံၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်
လၢမ့ၢ်နံၤအဝဲန့ၣ်ကမ့ၢ်ပတၢ်.

တၢ်ကကပီၤထီၣ်လၢကီၢ်အဲကလံးစံၣ်ပျီတဖၣ်အပူၤ၊
အထံတဖၣ်ကကဆိုထီၣ်ဂ့ၤန့ၢ်အလီၢ်၊
ကလံၤဖိကအူတၢ်ကဖိကဖိမုၢ်ဒိၣ်မး၊
ဖဲမုၢ်နံၤလၢပပူၤဖျဲးထီၣ်အခါ။

လၢမုၢ်နံၤအဝဲန့ၣ်အဂီၢ်ပကဘၣ်မၤတၢ်ခဲလၢၣ်
တချုးအဟးဂီၤပမုၢ်သံဘၣ်ဆၣ်
ကျိၢ်မိၢ်ဒီးကသ့ၣ်တဖၣ်၊ ထီၣ်ဒ့ၣ်ထီၣ်ကိၣ်ဒီးဆိကဆိတဖၣ်
ခဲလၢၣ်ကဘၣ်မၤတၢ်လၢတၢ်သဘျုးအဂီၢ်။

ကီၢ်အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်၊ ကီၢ်အါရံလဲၢ်အဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်
တၢ်လီၢ်ကိးတိၤဒဲးဒီးဆၢကတီၢ်ကိးကတီၢ်ဒဲးအဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်
ဒိကန့ၣ်ယတၢ်ကစီၣ်လၢအလီၤသ့ၣ်ခုသးခုတဖၣ်
ဘၣ်ပးဒီးဆၢကတီၢ်လုၢ်ပူၤဒိၣ်လၢအကဟဲ။

တၢ်သးဝံၣ်လၢတၢ်သးဝံၣ်အီၤအံၤဆၢဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ပီၤ သး
ဝးဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်အပူၤလီၤ။ တချုးလၢမ့ၣ်ကွၢ်သးဝံၣ်ဝဲကတၢ်ဒီးဒ့ၣ်လဲၣ်အဝဲသ့ၣ်စး
ထီၣ်သးဝံၣ်ဝဲလၢအကစၢ်ဒ့ၣ်ဝဲလီၤ။ တုၤဒ့ၣ်လဲၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢအနးကတၢ်တဖၣ်စး
ထီၣ်မၤနီၣ်တၢ်သးဝံၣ်အသိၣ်ဒီးအဖျၢၣ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်လံၤန့ၣ်လီၤ။ ဒီးမ့ၢ်ပူၤလၢအကူၣ်
ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်အမုၢ်ထိးဒီးထွံၣ်တဖၣ်တခီလၢစ့ၢ်မံးနံးအတီၢ်ပူၤအဝဲသ့ၣ်တၢ်သံဝဲဘၣ်ဒိ
တယုၢ်ညါလီၤ။ ဒီးဖဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်သးဝံၣ်လိဝဲလၢအခိၣ်ထံးစ့ၢ်ကိၣ်ဘျီဝံၤအလီၢ်ခံက
ရၢၢ်ဒိတဖျၢၣ်သးဝံၣ်ကီၢ်အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီဖိသိၣ်ပီၤကလူၤ၊ ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်ဒီးယူဖိးဂ့ၤ
မးလီၤ။ ကျိၢ်မိၢ်တဖၣ်သးဝံၣ်ဝဲလၢအလီၤတကပၤ၊ ထွံၣ်တဖၣ်ကအံၣ်ကအုထီၣ်ဝဲ၊
သိတဖၣ်ကိးကလူထီၣ်ယူဖိးဂ့ၤမး၊ ကသ့ၣ်တဖၣ်ကအံၣ်ကအုထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒီးမ့ၢ်
ထီၣ်ဒ့ၣ်တဖၣ်တခီသးဝံၣ်မးဝဲသိၣ်ကၤကၤကၤလီၤ။ အဝဲသ့ၣ်သးဝံၣ်တၢ်သးဝံၣ်တ
ယုၢ်အံၤဝံၤဝဲယံၤဘျီမူၤမူၤနီၢ်နီၢ်အယိအဝဲသ့ၣ်သးဝဲဒိၣ်မး၊ ဒီးတၢ်မုၢ်တမၤတံၣ်တံၣ်အ
ဝဲသ့ၣ်နီတမံၤဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်တဘၣ်ကသးဝံၣ်ဝဲဒိတန့ၤကျါၤညါလီၤ။

လၢတၢ်ဘူၣ်တဂ့ၤတီၢ်တဘၣ်အပူၤ, တၢ်ကိးသထူၣ်ဘးလီၤမၤပၢ်ထီၣ်မံးစ
ထၢၣ်က့ၢ်(နံၣ်)အပိအဝဲခးပတူၤထီၣ်လၢအလီၢ်မံၤပူၤဒ်သိးကမၤလီၤတၢ်ဝဲလၢမ့ၢ်ထွံၣ်
ဟီၣ်ခိၣ်ဟဲန့ၣ်လၢကရါအပူၤဒါန့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤသဖှိပံးန့ၣ်ဝဲအကျိတခိၣ်လၢအဟံ
ဝဲထီၣ်လၢအလီၢ်မံၤန့ၣ်တတီၤအပူၤဝံၤခးပိၢ်ထီၣ်ဝဲကျိအချဲတဖၣ်လၢတၢ်ခံးကျိ
န့ၣ်လီၤ. ကျိကလံၤအချဲတဖၣ်လဲၤဘၣ်ဘုဖိကပၤအပိလၢတၢ်ကရီကဒးအပူၤတၢ်
အိၣ်ဖှိၣ်ဟးဂီၤကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကိးဒုးက့ၤစံၣ်န့ၣ်က့ၤဝဲဆူအကစၢ်ဒၣ်ဝဲအ
လီၢ်မံၤန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်တဖၣ်ဖုထီၣ်က့ၤဝဲလၢကျိလီၤ, ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်တခီက့ၤကိၣ်
လီၤကဒါက့ၤဝဲလၢလီၢ်ဘိအဖိခိၣ်, ဒီးတဖၣ်ဖိကရါဒိတဖျၢၣ်ညါမံၤပူၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

အေ ခံ ဇ

ပူကွံင်သာနာမုကွာ်သးပုဂ္ဂိုလ်ကွံင်အသးမုဂ္ဂိုလ်မုဂ္ဂိုလ်လုလုအတၢ်မံမုဂ္ဂိုလ်အပူန့ၣ်လီၤ. အစဉ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤဘၣ်ဘၣ်ကွံင်အိၤလၢတၢ်သ့ၣ်လီၤအခံလီၤတၢ်လီၤတတီၤအပူန့ၣ်လီၤ.

ဆၢကတီၢ်အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖဲလၢမၢ်ရှးထီၣ်သီအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢဆုမဲၣ်ညါသၢလၢအတီၢ်ပူတၢ်ဟူးဂဲၤမၤတၢ်လၢတၢ်န့ၣ်အပူအိၣ်ထီၣ်အါမးလီၤ. ဆဋ္ဌကိတ်ဖိလၢအကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ်အဂီၢ်မုကွာ်အတၢ်ကတီၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ထံၣ်အသီလၢအတၢ်အိၣ်မုအပူန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပူထီၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်လၢမုကွာ်တဲဟ်စၢၤဝဲတခါအံၤကအိၣ်ထီၣ်အခါဖဲလဲၣ်, အဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်. တၢ်အံၤကအိၣ်ထီၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်စိၤဆၢကတီၢ်မၤ, ဘၣ်ဆဋ္ဌကတီၢ်ဂ့ၢ်တအိၣ်နီၣ်တမံၤလၢအကဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်သက့အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲဖျိဖျါဖျါလၢတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မုဒါတမံၤလၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကတီၢ်ဟ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်လိပုဂ္ဂိုလ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိထီၣ်ပုဂ္ဂိုလ်တဖၣ်ကဲထီၣ်က့ၤလၢထိးတဖၣ်အတၢ်မၤဒ်န့ၣ်ဆၢၣ်အသိး, ဒီးထိးတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဟ်နီၣ်အိၤလၢအမ့ၢ်ဆဋ္ဌကိတ်ဖိလၢအကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ကတၢ်လၢဆဋ္ဌကိတ်ဖိလဲလၢအကျါလီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်အိၣ်စိၤလၢပုဂ္ဂိုလ်အဖိခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲထိးဖါန့ၣ်သးစၢ်ခဲလၢအမံၤမ့ၢ်ဝဲစနီၣ်(လ်) ဒီးနပိလယၢ်, လၢမံးစထၢၣ်ကွံင်(နံစံ)ဘုၣ်ဒိၣ်ထီၣ်အိၤလၢကဆါကွံင်ဝဲအဂီၢ်လီၤ. နပိလယၢ် မ့ၢ်ထိးဖါန့ၣ်လၢအနီၣ်ဒိၣ်နီၣ်သ့ၤ, အိၣ်ဖျါလီၤပျံၤလီၤပုးဒီးမ့ၢ်ထိးထဲတဖၣ်ဇိၤလၢအမ့ၢ်ဘဲးကရဲယၢ်ထိးကလုာ် (Berkshire) န့ၣ်လီၤ. အဝဲတကတီၢ်တၢ်အါအါဘၣ်, ဘၣ်ဆဋ္ဌကတီၢ်ပုဂ္ဂိုလ်အိၣ်ဒီးသးလၢအမၤတၢ်လၢအကျဲဒ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. စနီၣ်(လ်)တခီမ့ၢ်ထိးလၢအအိၣ်ပုဂ္ဂိုလ်ဆါဆါသ့ၣ်ပံးညါဒိၣ်နီၣ်န့ၣ်ဒီးနပိလယၢ်, ကတီၢ်တၢ်ချဲဒီးမ့ၢ်ပုဂ္ဂိုလ်အသုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အသီ, ဘၣ်ဆဋ္ဌကတီၢ်တဆိကမိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးလၢအဒ်သိးလိာ်သးဘၣ်. ထိးဖါလၢကရၢအပူအဂၤခဲလၢတခီမ့ၢ်ထိးလၢတၢ်ဘုၣ်ဒိၣ်ထီၣ်အိၤလၢတၢ်ကဒိသံဆါအါအဂီၢ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါပုဂ္ဂိုလ် အဘၣ်တၢ်

သုညါအီအါကတၢ်မ့ၢ်ဝဲထိးဘိၣ်ဒီးဆံးကိၣ်ဖိတၢ်လၢအမံၤမ့ၢ်ဝဲစကံၤ လၢန့ၣ်လီၤ. စကံၤလၢအဘိးပၤကဝီၤကျိၤ, အိၣ်ဒီးအမဲၣ်ချံဖိလၢအကပီၤ, ဟူးဂဲၤလဲၤက့ၤတၢ်ပှၢ်ချု ဒိၣ်မးဒီးအကလုာ်တခီသိၣ်ဖွဲကအဲးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ပှၢ်လၢအကတၢ်တၢ်သ့ဒိၣ် မး, ဒီးဖဲအဝဲဂ့ၢ်လိာ်ဘိၣ်လိာ်ဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်ကီတမံၤမံၤအခါအဝဲစူးကါဝဲကျဲလၢအိၣ် လၢန့ၣ်လၢအံၤယၢ်ပၤယၢ်ပၤဒီးဝံၢ်ဝံၢ်စ့ၢ်ကီးအမဲၣ်လၢအက့ၢ်လွဲန့ၢ်ပှၢ်ဒီးလီၤထူးန့ၢ်ပှၢ် သူၣ်ပှၢ်သးန့ၣ်လီၤ. ပှၢ်လၢအဂၤတဖၣ်တခီစံးဝဲလၢစကံၤလၢမ့ၢ်ပှၢ်လၢအပျီၣ်လဲလိာ် က့ၤအသးလၢအသူဆူအဝါသ့န့ၣ်လီၤ.

အဝဲသ့ၣ်သၢဒုအံၤဂဲၤလိာ်မၤန့ၢ်မ့ၢ်က့ၢ်သးပှၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သိဒီးဒုးအိၣ် ထီၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်သန့လၢအသီတခါ, လၢအဝဲသ့ၣ်ယုာ်ဝဲအမံၤလၢဆၣ်ဖိကီဖိသန့ န့ၣ်လီၤ. ဖဲမံးစထၢၣ်က့ၢ်(နိစံ)မံအခါလၢတနွံအတီၢ်ပူၤအဝဲသ့ၣ်ကိးခူသူၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ် လၢဘုဖိဖးဒိၣ်အပူၤတဘျူးနၤလၢကတဲၣ်န့ၢ်ပှၢ်ပှၢ်အဂၤတဖၣ်ဘၣ်ယးဆၣ်ဖိကီဖိသန့ အတၢ်သိၣ်တၢ်သိခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအခိၣ်ထံးသီသီအဆၢကတီၢ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ် သဂါဒီးတၢ်တသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပှၢ်တၢ်ဒီးတၢ်တသ့ၣ်ပှၢ်သးဂဲၤဘၣ်အါမးလီၤ. ဆၣ်ဖိကီဖိ တနီၤတဲတၢ်ဘၣ်ယးထဲအမူအဒါအိၣ်လၢကဘၣ်သူၣ်တီသးတီဒီးမံးစထၢၣ်က့ၢ်(နိစံ) လၢအဝဲသ့ၣ်ဟဲဝဲလၢ “အကစါ”, မ့တမ့ၢ် အဝဲသ့ၣ်တဲအါထီၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလၢ “မံးစ ထၢၣ် က့ၢ်(နိစံ)လုာ်အိၣ်ပှၢ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်တအိၣ်လၢၤသၢပူၤပကလီၤဒိသံကွံၣ်လီၤ.” မ့မ့ၢ်ပှၢ်လၢအဂၤတဖၣ်သံကွံၣ်တၢ်သံကွံၣ်အမ့ၢ်, “ဘၣ်မနုၤအယိပတြၢ်ကီၢ်ဂီၤဘၣ် ယးတၢ်မနုၤကကဲထီၣ်အသးဒီးပှၢ်ဖဲပသံဝံၢ်အလီၢ်ခံလဲၣ်,” မ့တမ့ၢ် “ဒိလဲၣ်ဂ့ၢ်တၢ်ပူ ထီၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်အံၤမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်သၢပူၤ, ပမၤတၢ်လၢတၢ်န့ၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, တမၤမ့ၢ်ဂ့ၢ် တၢ်န့ၣ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤဆိမနုၤတဖၣ်လဲၣ်” ဒီးထိးသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ် ဂ့ၢ်ကီလၢကဒုးန့ၢ်ပှၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်န့ၣ်ထီၣ်လိာ်အသးဒီးဆၣ်ဖိကီဖိသန့အသးသ ဟီၣ်န့ၣ်လီၤ. မိလံာ် (Mollie), လၢအမ့ၢ်က သ့ၣ်မိာ်တဒုးသံကွံၣ်တၢ်သံကွံၣ် လၢအနးက တၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သံကွံၣ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တဖျၢၣ်လၢဝဲသံကွံၣ်စနီၣ်(လိ)န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, “ဖ တၢ်ပူထီၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်ဝံၢ်အလီၢ်ခံအံၤသ့ၣ်ဆၢကအိၣ်ဒီးစ့ၢ်ခါ.”

စနီၣ်(လိ)စံးဆၢ က့ၤအီၤဖျၢၣ်ကိၣ်ဖိ, “တအိၣ်ဘၣ်” ပတအိၣ်ဒီးသးလၢက ဒုးအိၣ်ထီၣ်အံၤသ့ၣ်ဆၢလၢကရါအဝဲအံၤအပူၤဘၣ်. အါန့ၢ်အန့ၣ်, နတလိၣ်ဘၣ်ဒၣ် လဲၣ်အံၤသ့ၣ်ဆၢဘၣ်. နကအိၣ်ဘၣ်ဘုဒီးဘုလီၢ်ဒိနအဲၣ်ဒီးအသိးလီၤ.

မိလံသံကွာ်ကဒီးဝဲ, “ဒီးသတိအပူဖးထီတဘိလၢယကိာ်အလိအံၤတခီ
လဲၣ်, ပှၤကဟ့ၣ်ယၤအခွဲးလၢယကသိးအီၤအဂီၢ်ဒဲးဒါ”

စနီၤဘိ(လ်)စံးဘၣ်အီၤ, “တံၤသကိးဒၢ, သတိအပူဖးထီတဖၣ်လၢနသိး
ညီၣ်နီၤအီၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဲပှၤက့ၢ်အတၢ်ပနီၣ်လီၤ. တၢ်သဘျူန့ၣ်အလုၢ်ပှၤဒိၣ်န့ၢ်ဒဲးသတိ
အပူဖးထီတဖၣ်လီၤန့ၣ်နတနၢ်ပၢ်အီၤဒဲးဘၣ်ဒါ.”

မိလံအာၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲ, ဘၣ်ဆၣ်ဖျါလၢအဝဲတန့ၣ်ဝဲလၢတၢ်သ့ၣ်တူၢ်လီၤ
သးတူၢ်လီၤအပူၤဘၣ်.

ထိးသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဂဲၤလိာ်ထီဒါစ့ၢ်ကိးမိစးလၢအမ့ၢ်စိးဝၣ်ယးလၢတၢ်ဘၣ်
ဘျါအီၤတဘျုး, အတၢ်လံၣ်တၢ်လိနးန့ၢ်ဒဲးပှၤဂ့ၤဂၤန့ၣ်လီၤ. မိစး, လၢအမ့ၢ်မံးစထၢၣ်
က့ၢ်(နိစိ)အထီၣ်လၢအအဲၣ်ဝဲလီၤဆိတဘျုး, မ့ၢ်တၢ်မၢ်ချဲးဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပှၤလၢအတဲးယဲၤ
ပူန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲမ့ၢ်ပှၤလၢအကတိၤတၢ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. အဝဲဟးစံၣ်တဲးတဲးလီၤ
ဝဲလၢကီၢ်လၢအလီၤလိၣ်လီၤလးတဘျုးအိၣ်ဝဲလၢအဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢတၢ်ဆၢကိၣ်
လိၣ်အကစၢ် (Sugercandy Mountain) န့ၣ်လီၤ. ဒီးဆၣ်ဖိကီဖိလၢတူၢ်မ့ၢ်အ
သံန့ၣ်ကတူၢ်ဝဲဆူကီၢ်အဝဲန့ၣ်အပူၤကိးဂၤဒဲးလီၤ. မိစးစံးဝဲလၢ, ကီၢ်အဝဲန့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်
လီၤအသးလၢမူကပိာ်လီၤ, လၢအအိၣ်ယံၤဒီးတၢ်အာၣ်ထဲတစးဖိဒါလီၤ. လၢတၢ်ဆၢ
ကိၣ်လိၣ်ကစၢ်အပူၤတန့ၣ်မ့ၢ်ဒဲးအနံၤအိၣ်ဝဲန့ၣ်သီ, လၢဒီတန့ၣ်အတီၢ်ပူၤလုၤည့ဖိတ
ဖၣ်မဲထီၣ်ဝဲကိးကတီၢ်ဒဲး, ကိၣ်ဆိဒိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်တ့ၣ်အီၤလၢ တၢ်ဆၢကိၣ်လိၣ်ဒီး
တၢ်အချံတဖၣ်မဲထီၣ်ဝဲလၢတပိာ်ဂၤအပူၤလီၤ. ဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်သးဟ့မိစး, မ့ၢ်လၢ
အဝဲတဲးထဲတဲးယဲၤပူၤတဖၣ်ဒီးတမၤတၢ်ဘၣ်အပီလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တနီၤန့ၣ်ဝဲ
လၢတၢ်ဆၢကိၣ်လိၣ်ကစၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ. အပီထိးတဖၣ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်
တၢ်နးမးဒဲးသိးကကွဲးန့ၢ်လွဲးန့ၢ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်လီၤဒဲးန့ၣ်တကလုာ်တအိၣ်နီတပူၤ
ဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤကညီအပျါလၢအသ့ၣ်တီသးတီကတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲကသ့ၣ်တံၢ်လုၣ်ခံၣ်လၢ
အမ့ၢ်ဘိးကစၢ်ဒီးချိးဘၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤခံၣ်အံၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢကဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်
လၢအနီၢ်ကစၢ်ဒဲးဝဲ, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တူၢ်လိာ်ထိးတဖၣ်ဒဲးအသရၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.
အဝဲသ့ၣ်တီၢ်န့ၣ်သံကွဲးဝဲလၢတၢ်လၢပှၤတဲးဘၣ်အီၤကိးမံးဒဲးဝဲမိာ်ခီကဒါက့ၤဝဲဆူဆၣ်
ဖိကီဖိလၢအဂၤတဖၣ်အအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်ပတီၢ်မ့ၢ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်

လီၤ. အဝဲသ့ၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤန့ၣ်အီၤလၢဘုဖိဖးဒိၣ်အပူၤ
ကိးကတီၢ်ဒီး, ဒီးထီၣ်တၢ်အဝဲသ့ၣ်ဆၢတၢ်သးဝံၣ် ကီၢ်အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ လၢအဝဲ
သ့ၣ်သးဝံၣ်သကိးဝဲကိးဘျီဒီးဖဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဝံၤအခါန့ၣ်လီၤ.

ဒ်အဝဲသ့ၣ်ဂုၤကျဲးစးဝဲအသိးခဲအံၤတၢ်ပူၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဆိန့ၣ်ဒီးဒီးညီ
န့ၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဟဲဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. နံၣ်လၢအပူၤကွံာ်မံးစထၢၣ်ကွီ(နံၣ်),
မ့ၢ်နၢ်သက့အဝဲသ့ၣ်အကစၢ်လၢအပံာ်အကီ, ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်ပုၤမၤဝဲဖိလၢအမၤသ့အိၣ်
ဘၣ်တဂၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးလၢခံကတၢ်အဝဲဘၣ်သဂၢၢ်ဒီးမ့ၢ်န့ၣ်လၢအကီအဝဲတဖၣ်
လီၤ. ဖဲအဝဲယၣ်ကွံာ်ဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်လၢဂီၤကွံာ်အစ့လၢတၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီထီၣ်ဒါပုၤအ
ခါအဝဲတသ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်တၢ်နီတမံၤလၢၤစးထီၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အါန့ၣ်ဒီးအကြးအီ
ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကိးမ့ၢ်န့ၣ်ဒီးအဝဲမံနီၤစူၣ်လီၤဒၣ်အသးလၢအလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤလၢအဟဲလၢဝံ
ဝံ(နံၣ်)စၢၣ်အဖိခိၣ်လၢတၢ်ဖိအိၣ်မ့ၢ်လီၢ်, ဖးဒၣ်အလံာ်တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်, အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်
ဒီးတဘျီတခိၣ်အဝဲမၤန့ၣ်ဝဲကိၣ်တက့ဖိစူၣ်စီၣ်ဝဲလၢဘံယၢၣ်အကျါဝံၤဒုးအိၣ်ဝဲဒၣ်အ
ထီၣ်မိဖဲန့ၣ်လီၤ. အခုအပူၤတဖၣ်တခိအိၣ်ကလီလၢဂီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်
တအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်တီသးလီၤလၢၤဘၣ်. တပံာ်တဖၣ်မဲထီၣ်ပုၤအစံာ်ပျီပူၤ, တၢ်သ့ၣ်
ထီၣ်အခိၣ်ဒုးတဖၣ်စ့ၢ်ကိးဟးဂီၤလံ, တီာ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးပုၤတလဲၤမၤဘူးဒီးကတီၢ်အီၤ
နီတဂၤဘၣ်, ဒီးမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်တခိတၢ်တဘျီအိၣ်ဘျီအိၣ်အီၤကိးဆၢကတီၢ်
ဒီးလၢၤဘၣ်.

လၢယူၤတုၤယီၤလံဒီးဘုလီၢ်တဖၣ်အဆၢကတီၢ်ဘၣ်လံလၢတၢ်ကဘၣ်
ကူးအီၤလံဒီးဖဲမ့ၢ်ဘျီ, လၢအမ့ၢ်တၢ်ကီၢ်အလါအခါသးအနံၤတုၤယီၤအခါမံးစ
ထၢၣ်ကွီ(နံၣ်)လဲၤဆူဝုလုဒၢ် (Willingdon) ဒီးမူၤသံးဖဲရဲးလၢယၢၢ် (ခုယုာ်ဂီၤ)ဒိၣ်
မးအယီၤအဝဲဟဲက့ၤတုၤဒၣ်ဖဲမ့ၢ်ဒီးနံၤမ့ၢ်ထူၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အခုအပူၤတ
ဖၣ်တခိလဲၤဘံးကျါမိၢ်န့ၢ်ထံလၢဂီၤခီဂီၤဂီၤကလဲာ်ဝံၤအဝဲသ့ၣ်လဲၤယုးအိၣ်ပဒဲ, ဒီး
တမၤတံာ်တံာ်အသးလၢကဘျီလီၤဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. ဖဲမံးစထၢၣ်ကွီ
(နံၣ်)ဟဲက့ၤတုၤအခါသတူၢ်ကလဲာ်လဲၤမံနီၤလၢအလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤကပုၤအလီၤလၢတၢ်
အိၣ်သကိးအဒးပူၤဒီးမံသပူၤဘၣ်အသးဖဲန့ၣ်, လၢအမဲာ်သၣ်အလီၤတခီ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီ
ဘျီတၢ်ကစီၣ် အလံာ်အိၣ်ဒါလီၤအသးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ခဲးလီၤလံ, ဘၣ်ဆၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ
တဖၣ်တအိၣ်ဘၣ်အဆၣ်ဒီးဘၣ်. လၢခံကတၢ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်တသ့ဆိးတဘၣ်လၢၤ

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

ဘဉ်. ကျီအကျါတဒုဟဲမဟးဂီတံဟ်ကီတံဖိတံလံအဲတဖျါအဲဝဲတြီလါအ နါဝံန့လါဝဲဒီးဆည်ဖိကီဖိအဂတဖျါခဲလါဂုကဲးစးမဟးလီာ်အသးလါက ပူဖျဲးထီၣ်လါတံဒုးယာ်လီာ်တဖျါအပူလီာ်. ဖဲန့ၣ်အခါဘဉ်ဖဲမံးစထာ်ကွီ(နံစ)မံ ပါထီၣ်အခါလီာ်. တစိဖိအဲဒီးအပျါလွံဂါလဲန့လီာ်လါဒဲဟ်တံဖိတံလံတ ဖျါအပူ, လါအစုလီာ်တခီအိၣ်ဒီးနီၣ်ဖျါ, အဲဒဲသ့ၣ်လူတီာ်တပျါတံကိးပူဒဲးလီာ်. တံအံမဟးအသးအာသီတုလါဆည်ဖိကီဖိလါအသ့ၣ်ဝံအသးတဖျါဝံသးစူဝဲတ ကဲလါဘဉ်န့လီာ်. အဲဒဲသ့ၣ်မ့တကတီာ်ဒီးရဲၣ်ကျဲဆိအသးနာ်သက့, လါတံယူ တံဖိးတဖျါထီၣ်အပူလူမဟးဆါက့ဝဲပုလါအမဲကီမါဂီအဲဒဲသ့ၣ်တဖျါန့လီာ်. ကွီ(နံစ)ဒီးအခုအပူတဖျါဘဉ်တံဘျါဒီးထူတကျါအဲဒဲသ့ၣ်ကိးကပဒဲးလီာ်. အဲဒဲသ့ၣ်ပာဆုတံအိၣ်သးအဲဒဲအံတန့လါဘဉ်. ဆည်ဖိကီဖိတဖျါဟ်သ့ၣ်ဟ်သး ဒ်အံန့လါအပူကွံအဲဒဲသ့ၣ်တထံၣ်ဘဉ်နီတဘျါဘဉ်, ဒီးဆည်ဖိကီဖိလါတဘျါအ ဝဲသ့ၣ်တီဝဲဒီးတအံးထွဲကွါထွဲဝဲဂုဂုဒ်အယုထာဝဲအသိးတဖျါမပျံမဟးအဲဒဲသ့ၣ် တုအတံကူၣ်တံဆးလါကွံယဉ်ယဉ်တစုလီာ်. ပူကွံတစိဖိအဲဒဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်အ ယဉ်ဝံဒီသဒါလီာ်က့အနီကစါအသးဒီးစးထီၣ်ယုာ်ဝဲဒဲန့လီာ်. ပူကွံတစံးနံး, အဲဒဲသ့ၣ်ယံဂါယုာ်ဖျါကွံတုအတုလီာ်ဆူလုၣ်ကျါအပူ, လါအမ့ကျဲလါအလဲ ဆူကျဲမ့ဖးဒိၣ်န့လီာ်. ဖဲန့ၣ်အခါဆည်ဖိကီဖိတဖျါဟ်ဟးကွံအဲဒဲသ့ၣ်လါတံမဟး နါဒိၣ်ဒိၣ်မ့မ့အပူလီာ်.

မံး(စ်)ကွီ(နံစ)တခီကွါယီတံလါအလီာ်မံးဒဲးဝဲတြီဖိအပူ, ထံၣ်တံမဟးအ သးခဲလါ, ဒီးလါတံကရီကဒဲးအပူဖိၣ်ထါန့ဝဲအတံဖိတံလံလါအဘဉ်ပးဒီး အီတုကီလါအထာ်ဘျးဆုအပူ, ဝံယုာ်ထီၣ်ကွံလါကရါအပူခီဖျါကျဲအဂါ တဘီလီာ်. မိစးစံၣ်ပတုထီၣ်အသးလါအကျါလီာ်ဝံလဲယူပိာ်အခံဒီးပုာ်သီၣ်ဒိၣ်မး လီာ်. တကတီာ်ယီဆည်ဖိကီဖိတဖျါလူကွီ(နံစ)ဒီးအပျါတဖျါတုလီာ်လါကျဲမ့ဖး ဒိၣ်လံ, ဒီးမလီာ်ပျါစုာ်ကိးကျဲစါတီာ်လါအအိၣ်လါအဲဒဲသ့ၣ်လီာ်ခဲန့လီာ်. လါတံ န့ၣ်အယီ တချုးလါအဲဒဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါဒဲးဒဲလဲလါတံမနုမဟးအသးလဲၣ်အခါ, တံပူထီၣ်တံတခါအံတံမဟးဘဉ်အီဝံဝဲဂုဂုဘဉ်ဘဉ်လံ. ကွီ(နံစ)ဘဉ်တံနီဟး ကွံအီလံ, ဒီးမဲနာ်ကရါ (Manor farm) အံမ့က့အဲဒဲသ့ၣ်အတံလံန့လီာ်.

လါစုာ်မံးနံးအတီာ်ပူဆည်ဖိကီဖိန့ဝဲတသ့ဘဉ်လါအဒီးန့တံဘျါဂုတီာ်

ဘဉ်တမံအံၤဘဉ်. တါအခီၣ်ထံးတပတီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကမၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲအဝဲသ့ၣ်က
စံၣ်တရံး ကရါအဆၢဝးဝးဒ်သိးကမၤလီၤတါလၢမ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ခူသ့ၣ်ဒီးတၢၤဂၤ
မၤန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ကဟဲက့ၤယုၢ်သကိးဆူတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်အပူၤဒ်သိးကမၤ
ဟးဂီၤကွံာ်တါဖိတါလံၤလၢအဘဉ်ယးဒီးကွီ(နိစံ)လၢအသးဟ့ၣ်ဝဲလၢန့ၣ်လီၤ. က
သ့ၣ်ဂီၤကါအဒးလၢအအိၣ်လၢကသ့ၣ်ကပိတဖၣ်အကတၢ်န့ၣ်အဝဲတြီဘဉ်တါ
မၤဟးဂီၤဒီးအိးထီၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. ထးပျံာ်အကန့ၣ်တဖၣ်, တဟဲတဖၣ်, ထံၣ်အပျံာ်
ထးတဖၣ်, ဒီးဒီလၢအအါအသိလၢမံးစထၢၣ်ကွီ(နိစံ)စူးကါတ့ၢ်ဝဲလၢအဒုထိးဒံၣ်ဒီး
သိအဒံၣ်တဖၣ်ဝဲလၢဘဉ်တါတၢၤလီၤကွံာ်အီၤဆူထံကမ့ၢ်အပူၤလီၤ. ပျံာ်စၢကသ့ၣ်
ခိၣ်တဖၣ်, ကသ့ၣ်အပျံာ်တဖၣ်, ကသ့ၣ်တါအိၣ်အထၢၣ်လၢတါဘျးလီၤစၢအီၤလၢ
အကိာ်ပူၤလၢအမၤလီၤအဝဲသ့ၣ်အသူးအသ့ၣ်တဖၣ်ဘဉ်တါတၢၤန့ၣ်အီၤဆူမ့ၢ်အူ
န့ၣ်တါတဟံာ်လၢအအိၣ်လၢကရါအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးနီၣ်လံာ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးတါန့ၣ်အူ
ကွံာ်အီၤဝဲလၢလီၤ. ဆည်ဖိကီဖိဝဲလၢစံၣ်ခူစံၣ်ခွီလၢတါသးခုအပူၤဝဲအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲ
လၢနီၣ်လံာ်တဖၣ်အူအိၣ်ထီၣ်ကွံာ်လၢမ့ၢ်အူအပူၤအခါလီၤ. စနီၣ်(လ်)ဟံးထီၣ်သ
တါအပူၤထီၣ်တဖၣ်လၢတါဒးကံၣ်ဒးဝုၤထီၣ်ကသ့ၣ်အကိာ်ဆူဒီးအမဲာ်ဖဲတါဆါတါ
ပှၤအကတီၢ်အခါဝံၤတၢၤလီၤကွံာ်ဝဲဆူမ့ၢ်အူအပူၤဝဲလၢလီၤ.

ဖဲန့ၣ်အဝဲစံးဝဲ, “သတီၢ်အပူၤထီၣ်တဖၣ်တါကြးသ့ၣ်ညါအီၤဒ်အမ့ၢ်တါ
ကူတၢ်သိးတမံၤ, လၢအမ့ၢ်ပှၤကညီအတါပနီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိဝဲလၢကြးအိၣ်
ဘုၣ်ဆူလီၤ.”

ဖဲဘီးကစၢ်န့ၢ်ဟူတၢ်အံၤအခါက့ၤဟံးန့ၢ်အခိၣ်သလုးလီၤဘိဆံးကိာ်တ
ဖျါၣ်, လၢအဖျိၣ်ဝဲတါကီၢ်ခါအကတီၢ် ဒ်သိးသဉ်ဘုလၢသုတမိးအနၢ်တဂ့ၤအဂီၢ်,
ဝံၤတၢၤလီၤကွံာ်ဝဲဆူမ့ၢ်အူအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တစါဖိအတီၢ်ပူၤဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်မၤဟးဂီၤကွံာ်တါကိးမံၤဒဲးလၢအမၤ
သ့ၣ်နီၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢမံးစထၢၣ်ကွီ(နိစံ)န့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီနပိလယၢ်ဆုၤအဝဲသ့ၣ်
ဆူတၢ်ဟံာ်တါဖိတါလံၤအဒးဝံၤဟ့ၣ်လီၤဒုးအိၣ်အဝဲသ့ၣ်ကိးဒုးလၢဘုအါန့ၢ်အလီၢ်
ခံဆး, ထံၣ်တခိးန့ၢ်ဘဉ်ကိၣ်ခံက့ၢ်စုၣ်စုၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်စံၣ်ခူစံၣ်ခွီဒီးသးဝံၣ်သ
ကိးဝဲ ကီၢ်အကလံးအဆည်ဖိကီဖိ အတါသးဝံၣ်တဘျီဝံၤတဘျီတုၤအပုၤထီၣ်န့ၣ်ချီ,
ဒီးတါန့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘုးက့ၤဝဲလၢမ့ၢ်န့ၤယီၢ်လံအပီၤဒီးမဲဝဲဒ်အတမံဘဉ်

ဝဲလၢအပူၤကွံာ်နီၣ်တဘျီဘၣ်အသိးလီၤ.

ဘၣ်ဆဉ်အညီၣ်န့ၢ်အသိးအဝဲသ့ၣ်မံၤပၢၢ်ထီၣ်လၢဂီၤဂီၤကလဲာ်, ဒီးသတူၢ်ကလဲာ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်ကဲထီၣ်တ့ၢ်အသးလၢအအိၣ်ဒီးအလၢကပီၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ခဲလၢၢ်လဲၤယုၢ်သကိးတပူၤယီၤဆူတၢ်အိၣ်ဆဉ်အလီၤလီၤ. လၢတၢ်အိၣ်ဆဉ်အလီၤအကျဲဆၢလၢတစးန့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်လူၢ်လီၤကဝီၤဖိတတီၤလၢပုၤမ့ၢ်လဲၤထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဖဲန့ၣ်ကထံၣ်ဘၣ်ကရၢၢ်အန့ဆၢတၢ်ဘၣ်တ့ခဲလၢၢ်ယုၢ်ယုၢ်လီၤ. ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်လဲၤယုၢ်သဖိယီၤဝဲဆူတၢ်လူၢ်တဖျၢၣ်န့ၢ်အခိၣ်စိးဒီးကွၢ်လီၤတၢ်ဝးဝးလၢမ့ၢ်ဂီၤအတၢ်ကပီၤဖျါဆ့အကျါန့ၣ်လီၤ. အၢၣ်, တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လံ. တၢ်ခဲလၢၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲတဖၣ်မ့ၢ်အတၢ်လံ. လၢအတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးသ့ၣ်ပီၤသးဝးအပူၤအဝဲသ့ၣ်စံၣ်ဝဲစံၣ်ဝဲတဝီၤဝဲတဝီၤ, ဒီးအဝဲသ့ၣ်ယုၢ်ဒီးယုၢ်တဘီတဘီလၢကလံၤကျါလၢတၢ်သ့ၣ်ဟူးသးဂဲၤဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်အပူၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တလ့ၣ်လီၤအသးလၢပစီၤထံအကျါ, ဒီးအ့ၣ်အိၣ်တၢ်ကီၢ်လၢအတပံၤလၢအဆၢပုၤမးအကီၢ်ပူၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ခွဲးဖျိးထီၣ်စ့ၢ်ကိးဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်လၢအသူၤဒီးတြုးန့ၢ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်အတၢ်နၢမူလၢအဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်ဟးဆုၣ်ဒီးသမံၤသမိးကွၢ်ကရၢၢ်ဒီတဖျၢၣ်ဒီးတၢ်ဟးဆုၣ်ကွၢ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲလၢအိၣ်ဒီးတၢ် တကတီၤတၢ်နီၣ်တဘီဘၣ်ဒီးဘၣ်ဝဲအသးတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ထူစံာ်လိာ်ပုၤလီၤအလီၤ, တပံၤယုၤအပျီ, တၢ်သ့ၣ်အလီၤ, ထံကမါဒီး သ့ၣ်တပျီအကရၢၢ် တဖၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢအပူၤကွံာ်အဝဲသ့ၣ်တထံၣ်ဘၣ်ဝဲနီၣ်တဘျီ ဘၣ်, ဒီးတုၤခဲအံၤဒၣ်လဲာ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဲထီၣ်အတၢ်လံန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ဝဲတသ့ဘၣ်.

ထဲန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်ဟဲက့ၤကဒါက့ၤဆူကရၢၢ်အတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဒီးအိၣ်ဘျးဘျးဘျးဘျးဘျီလၢစံာ်ဒဲအဝဲတြီအချါန့ၣ်လီၤ. စံာ်ဒဲတဖျၢၣ်အံၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆဉ်အဝဲသ့ၣ်ပျံၤတၢ်ဒိၣ်မးလၢကလဲၤန့ၢ်ဝဲဆူအပူၤအဂီၢ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ, ပူၤကွံာ်တစိာ်ဖိစနီၣ်(လ်)ဒီးနပိလယၢၢ်ဘျၢၣ်အိးထီၣ်ဝဲတြီဒီးအဖံဘၣ်ခိၣ်ဒီးဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်လဲၤန့ၢ်ဝဲတပူၤယီၤဝံၤဟးဝဲဒၣ်လၢတၢ်ပလီၤသ့ၣ်ပလီၤသးဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်အပူၤမ့ၢ်လၢအဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢကမၤတံာ်တံာ်ဘၣ်တၢ်တမံၤမံၤအယီလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟးဝဲလၢအခိၣ်နၢစိးလၢဒးတဒးဘၣ်တဒးအပူၤတဲာ်တဘျီဘၣ်အမဲာ်ညါတဲာ်ကသ့ၣ်တၢ်ဒီးကွၢ်ထံဝဲဒၣ်တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်လီၤကမၤကမၣ်အပူၤ, ကွၢ်ထံစ့ၢ်ကိးဝဲလီၤမံၤလၢအအိၣ်ဒီးချီၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဘျီအီၤလၢအဝဲ

သွန်အဖံးဘုၣ်, မဲၣ်ထံကလၢတဖၣ်, လီၤဆုၣ်နီၤကပုၣ်လၢတၢ်တ့အီၤလၢကသွန်အဆူၣ်, ဩၣ်ၣ်(လ်)တၢ်ဒါဟံၣ်ဒါခိၣ်ဒီးနီၤပၤမုၣ်ဝံးထီၣ်ရံၤအဂီၤလၢအအိၣ်ဘျးလီၤအသးလၢတၢ်အိၣ်သကိးအဒးယၣ်ဘျးသဒးအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသွန်ဟဲက့ၤလီၤကဒါက့ၤလၢဟံၣ်ဖိလၢတကထၢန့ၣ်မိလံၢ်လီၤမၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိအဝဲသွန်က့ၤထီၣ်ကဒါက့ၤဒီးပုၤအဂၢတဖၣ်ထံၣ်လၢမိလံၢ်အိၣ်တီၢ်လၢလီၤမံလၢအဂ့ၤကတၢ်တဖျၢၣ်အလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲဒီးထီၣ်ဝဲသတီၢ်အပျုလၢအဲးတပျုလၢအဟံးန့ၣ်ဝဲလၢမံးစံကွီ(နဲစံ)အတၢ်ကူတၢ်ကၤအစီၢ်နီၤခိၣ်, ဒီးစိၣ်ယၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲဒၣ်လၢအဖံဘၣ်ခိၣ်ဝံၤကွၢ်လီၤမဲၣ်ထံကလၢဒီးမၤအသးပျၢၣ်ပုၤတူၢ်ဒိၣ်ကီၤဒိၣ်မုၣ်အသိးလီၤ. ပုၤအဂၢတဖၣ်ဒုၣ်ဒ့ၣ်အီၤနးမးဝံၤဟးထီၣ်ကွံာ်ဆူတၢ်ချၢလီၤ. ထိးကံၣ်ဒုၣ်သၣ်ယုလၢအဘျးလီၤဖဲအသးလၢဖၣ်ကပူၤလီၢ်တနီၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်စိၣ်ထီၣ်ကွံာ်အီၤလၢတၢ်ကရူၣ်လီၤဘါဘါကွံာ်အီၤအဂီၢ်, ဒီးဘိးကစၢ်လဲၤထူလီၤတကျၢၢ်ကွံာ်ဝဲဘံယၢ်အဒးဒိၣ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်သုလီခိလီၢ်တဖျၢၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၢ်အဂ့ၤအဂၢလၢဟံၣ်ပူၤတဖၣ်တၢ်တထိးဘျးအီၤနီတမံၤဘၣ်. အဝဲသွန်မၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ယိအပူၤလၢအမ့ၢ်ဝဲစံဒဲတဖျၢၣ်အံၤတၢ်ကြးဟ်အီၤဒဲတၢ်ကွၢ်ကီၤအလီၢ်အသိးလီၤ. အဝဲသွန်ခဲလၢၣ်သးလီၤပလီၢ်လၢအဝဲသွန်အိၣ်ဆိးဝဲဖဲန့ၣ်တသ့နီတဒုဘၣ်.

ဖဲန့ၣ်ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်အိၣ်ဂီၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤစနီၤ(လ်)ဒီးနပိလယၢ်ကိးဖိၣ်ကဒီးအဝဲသွန်တဘျီန့ၣ်လီၤ.

စနီၤ(လ်)စံးဝဲ, “တံၤသကိးသ့ၣ်ဧၤ, ခဲအံၤမ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်လံယုန့ၣ်ရံၣ်လံဒီးပအိၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖးယံာ်လၢတနံၤအတီၢ်ပူၤလီၤ. တနံၤအံၤပကစးထီၣ်ကူးကွံာ်ဘုလီၢ်တဖၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အဂၢလၢပကဘၣ်မၤဆိအီၤအိၣ်ဒဲးတမံၤဒဲးလီၤ.”

ခဲအံၤထိးသ့ၣ်တဖၣ်ဟ်ပျၢထီၣ်ဝဲလၢအပူၤကွံာ်ဝဲသၢလၢအတီၢ်ပူၤအဝဲသွန်ဖးလိကွဲးလိလံာ်လၢအကစၢ်ဒဲလၢလံာ်ကဒီးလီၢ်လံၤတဘျီအပူၤ, လၢတဘျီမ့ၢ်တၢ်မံးစထၢၣ်ကွီ(နဲစံ)အတၢ်လၢအတၢ်ကွံာ်ဝဲဆူတၢ်တယၢ်ပူၣ်အကျါန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်နပိလယၢ်ဆုၣ်လီၤသိပူတၢ်အလွဲၢ်ဝါဒီးအလွဲၢ်သူအဒးတဖၣ်ဆူကျဲန့ၣ်လီၤဟးထီၣ်အတီၢ်ဝံၤပုၤဆုၣ်ကဒါက့ၤဆူကျဲမ့ၢ်ဖးဒိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီစနီၤ(လ်)မ့ၢ်လၢအမ့ၢ်ပုၤလၢအကွဲးလံာ်သ့ကတၢ်အယိဟံးန့ၣ်နီၣ်ပူတၢ်လွဲၢ်လၢအစုကမဲၣ်ခံဘိအကဆူး, ထူးဘၢကွံာ်ဝဲ “မဲန့ၢ်ကရါ” လၢအအိၣ်ကွဲးလီၤအသးလၢကရါအကျဲန့ၣ်လီၤ

ဆပ်ဖိကီဖိကရါ

ပားထိုင်အဖိခိန်ကတၢ်၊ ဒီးလၢအလီၢ်ကွဲးလီၤကဒါက့ၤဝဲ “ဆပ်ဖိကီဖိကရါ” န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကမ့ၢ်က့ၤဝဲကရါတဖျါအံၤအမံၤစးထီၣ်ခဲအံၤဒီးဆူညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဝဲအလီၢ်ခဲအဲၣ်သ့ၣ်က့ၤသကိးဆူကရါအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ, စနီဘီ(လ်)ဒီးနပိလယၢ်ဆူယီၤယီၤသ့ၣ်တဘိဒီးလၢပိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢဘုဖိဖးဒိၣ်အတၢ်န့ၣ်လၢအကတၢ်တဘျီအကပၤလီၤ. အဲၣ်သ့ၣ်တဲန့ၢ်ပၢၣ်ဝဲလၢခီဖျါလၢအဲၣ်သ့ၣ်မၤလိတၢ်လၢအပူၤကွံာ်သၢလၢအယိထိးသ့ၣ်တဖၣ်ဂဲၤလိာ်မၤဖျါလီၤဝဲဒၣ်ဆပ်ဖိကီဖိသန့အတၢ်ဘျီတဖၣ်ဆူတၢ်မၤလိာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိာ်န့ၣ်ဘီအံၤကဘၣ်တၢ်ကွဲးလီၤအီၤလၢတၢ်န့ၣ်အကပၤ, အဲၣ်သ့ၣ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ဆိတလဲအီၤတသ့ဘၣ်, ဒီးဆပ်ဖိကီဖိလၢအအိၣ်ဆိးလၢဆပ်ဖိကီဖိကရါအပူၤအံၤကဘၣ်အိၣ်မူဘၣ်ခဲအံၤဒီးဆူညါလီၤစိလီၤထီၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကိအိၣ်ဒီးစ့ၤမံၤဒီး (မ့ၢ်လၢတၢ်န့ၣ်တညီလၢထိးကကၢၤအသးလၢယိလိၤဘၣ်) ဘၣ်ဆပ်စနီဘီ(လ်)ထီၣ်လၢယိအလိၤဒီးစးထီၣ်အတၢ်မၤ, စကွံာ်လၢတခီစိာ်ယာ်ကသံၣ်လွဲၢ်အဒါလၢတၢ်ဖိလၢစ့ၤကိာ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိာ်န့ၣ်ဘီအံၤဘၣ်တၢ်ကွဲးလီၤအီၤလၢတၢ်န့ၣ်လၢအသ့အကပၤလၢလိာ်မံၤဖျါဖးဒိၣ်လၢအဝါ, ဒီးတၢ်အံၤပုၤဖးအီၤသ့တုၤလၢပုၤမ့ၢ်အိၣ်စိၤစ့ၤအအ့ၣ်သၢဆံညါလီၤ. တၢ်မၤလိာ်တဖၣ်အိၣ်ကွဲးလီၤအသးဒီးအံၤ-

တၢ်မၤလိာ် န့ၣ် ဘီ

- ၁. တၢ်ကိးမံၤဒီးလၢအပားလၢအခိၣ်ခဲန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤန့ၣ်ပဒါလီၤ.
- ၂. တၢ်ကိးမံၤဒီးလၢအပားလၢအခိၣ်လွံၢ်ခိ, မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီးအဒီးဆူတဖၣ်မ့ၢ်ပတံၤသကိးလီၤ.
- ၃. ဆပ်ဖိကီဖိတဘၣ်ကူကၢတၢ်နီတန့ဘၣ်.
- ၄. ဆပ်ဖိကီဖိတဘၣ်မံၤလၢလိာ်မံ(ပုၤကညီလိာ်မံ)အပူၤဘၣ်.
- ၅. ဆပ်ဖိကီဖိတဘၣ်အိၣ်သံးအိၣ်ကဘၣ်.
- ၆. ဆပ်ဖိကီဖိတဘၣ်မၤသံဆပ်ဖိကီဖိလၢအကတဖၣ်ဘၣ်.
- ၇. ဆပ်ဖိကီဖိကိးဒုးဒီးအပတီၢ်တုၤသိးထဲသိးလိာ်အသးလီၤ.

တၢ်မၤလိာ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ကွဲးလီၤဖျါကဆဲးကဆိ, ဒီးထဲလၢတၢ်ကတိၤအဖျါတံၤသကိးလၢအဲကလံးအကိၣ် “friend” န့ၣ်ကွဲးလီၤဝဲလၢ “freind” ဒီး

လံာ်ဖျါန “S” အကျါတဖျါတံာ်ကွဲးခိနခံကဒါဘဉ်အီလီ၊ အဂါတဖျါတခီဘဉ် ကိးဖျါနဒဲးလီ၊ လါပုာ်အါဂါအတံာ်ဘဉ်ဘျူးအဂီၢ်စနီဘီ(လ်)ဖးထီၣ်တံာ်မလိာ်နွံဘီ အံာ်လါအကလုာ်ဖးခိနလီ၊ လါတံာ်သးလီပလိာ်တံာ်သကိးအပူၤဆည်ဖိကီဖိလဲလဲာ် ကျါကျါလီအခိန, ဒီးမ့မ့ဆည်ဖိကီဖိလါအကူၣ်သ့ကူၣ်ဘဉ်တဖျါစးထီၣ်တံာ်သံ တံာ်မလိာ်တဖျါအံၤန့ၣ်ဝဲလံန့ၣ်လီ၊

စနီဘီ(လ်)တါလီက့ၤအနီၣ်ဖူတံာ်အလွဲးဒီးစံးဝဲ, “ခဲအံာ်တံာ်သကိးသ့ၣ် ဧၤ, ပကလဲၤဆူဘုလီၢ်စံာ်ပျီအပူၤ, ဒီးပကစးထီၣ်ကူးဘုလီၢ်တဖျါလါအချုန့ၣ်ဒဲးမံးစ ထါၣ်ကွီ(နံစ)အပျါတဖျါမာဲအသိးဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တံာ်မံၤလါသဉ်ကပီၤလါအဂ့ၤ တဖျါတက့ၢ်.”

ခဲအံၤကျါမိာ်သါဒုလါအပူၤကွံာ်ဖျါလါအသးတဖျါလါကအဲၣ်ဒီးမလုာ် တံာ်တဖျါကိးပသူထီၣ်သိၣ်ခိနမးလီ၊ ပုၤတဘံးန့ၢ်အနီၣ်ထံဘဉ်အိၣ်လံ ၂၄ န့ၣ်ရံၣ် လံ, ဒီးအဝဲသ့ၣ်အနီၣ်တဖျါဘူးကတဲၤဖးဘဉ်မးအသးလီ၊ ထိးတဖျါဆိကမိၣ်တံာ် တစါဖိဝံၤဆုာ်မီၤဝဲဒၣ်ထံစဲၤတဖျါဒီးဘံးန့ၢ်ကျါအနီၣ်ထံဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်ဘဉ်န့ၣ်လီ၊ အဝဲသ့ၣ်အစုလါအဖျါတဖျါမာ်တံာ်မအဝဲအံၤသ့ဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်ဘဉ်လီ၊ တကတီၢ်ဖိ ကျါနီၣ်ထံလါအသဘ့ထီၣ်ဖိဒီးအထံဒးတဖျါအိၣ်ပုၤမးလါထံစဲၤယံၤဖျါအပူၤဒီး ဆည်ဖိကီဖိအါဒုကွံာ်ပီၤတံာ်လါတံာ်သ့ၣ်စသးစအပူၤလီ၊

ဖဲန့ၣ်ဆည်ဖိကီဖိအကျါတဒုကတီၢ်ထီၣ်တံာ်, “တံာ်ကမၤက့ၤအသးဒီးတံာ် နီၣ်ထံတဖျါန့ၣ်ဒဲးလဲၣ်.” ဆိမိာ်အကျါတဘုၣ်စံးဝဲ, “တဘျီတခိၣ်ကွီ(နံစ)ကျါကျါ ယုာ်ဝဲလါပတံာ်အိၣ်အကျါလီ၊”

နပိလယါကိးပသူထီၣ်ဝဲ, “တံာ်သကိးသ့ၣ်ဧၤ, တံာ်နီၣ်ထံတဖျါန့ၣ်တဘဉ် ဆိကမိၣ်ဒဲးတဂ့ၤ,” အဝဲလဲၤဆါထါၣ်လါကျါနီၣ်ထံအထံစဲၤအမံာ်ညါဝံၤဒီး, “တံာ် ကကွံာ်ထွဲအီၤဒါခီ, ဘုလီၢ်လါပဘဉ်ကူးအီၤန့ၣ်အရဲခိနန့ၢ်အအံၤတက့ၢ်လီ၊ ပတံာ် သကိးစနီဘီ(လ်)ကမ့ၢ်ပုၤလါအနီၣ်န့ၢ်ပုၤကျဲလီ၊ ယကလဲၤမာ်တံာ်ဒီးသုလါစုၤမံးနံး အတီၢ်ပူၤလီ၊ လဲၤပီၤဆူညါ, တံာ်သကိးသ့ၣ်ဧၤ, ဘုလီၢ်တဖျါအိၣ်ခိးပုၤလံ.”

လါတံာ်န့ၣ်အယီဆည်ဖိကီဖိတဖျါလဲၤပီၤသကိးဆူဘုလီၢ်အပျီပူၤလါ ကစးထီၣ်ကူးဘုလီၢ်အဂီၢ်လီ၊ ဒီးဖဲမ့ၢ်ပါလီၤအဝဲသ့ၣ်ဟဲက့ၤကဒါက့ၤအခါအဝဲ သ့ၣ်ထံၣ်လါတံာ်နီၣ်ထံတဖျါလီမာ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီ၊

၁၅။ သာဓက

အဲသ့ၣ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါဒီးမၤတၢ်ကပၤထီၣ်ကနံးထီၣ်ဒ်သိးကမၤန့ၢ်ဘုလီၤတဖၣ်ဒ်လဲၣ်. ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢအဲသ့ၣ်အတၢ်ကူးက့ၤဘုလီၤအံၤအဘျူးအဖျိၣ်အိၣ်ဒိၣ်န့ၢ်ဒီးအဲသ့ၣ်မ့ၢ်လၢဟံၣ်စၢၤအဲသ့ၣ်အတၢ်ဂုၢ်ကျဲးစးတဖၣ်အိၣ်က့ၤဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လၢဟ့ၣ်ကပီၤဒ်လဲၤ.

တဘျီတခီၣ်တၢ်မၤတဖၣ်ကီၤခဲဲ, တၢ်မၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤအီၤလၢပုၤကညီအဂီၢ်ဒီးတမ့ၢ်လၢဆၣ်ဖိကီဖိကရါဘၣ်, ဒီးတၢ်တံၢ်တၢ်အဒိၣ်အမ့ၢ်တခါအိၣ်ထီၣ်လၢအမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီဖိကရါတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢတၢ်ဘၣ်ဆၢထၢၣ်စူးကါအီၤတသ့နီတဒုဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ထိးတဖၣ်ကူၣ်တၢ်သ့ဒိၣ်မး, အဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်ကျဲးအသိတဖၣ်လၢကယုၣ်လီၤတၢ်ဂုၢ်ကီၤကိးမံၤဒဲးအဂီၢ်သ့ဒဲးန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ကသ့ၣ်တဖၣ်တခါ, အဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲစံၢ်ပျီအလံၤအထီၣ်ကိးစုမ့ၢ်ဒိၣ်ဒဲးလီၤ. အဲသ့ၣ်န့ၢ်ပၢ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ကူးဒီးကူးက့ၤဘုလီၤတဖၣ်န့ၢ်ဂ့ၤဒိၣ်န့ၢ်ဒီးမံးစထၢၣ်ကွီ(နံၣ်)ဒီးအပျီတဖၣ်မၤတၢ်ဝဲန့ၢ်လီၤ. ထိးတဖၣ်တခါတမၤတၢ်ဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်အဲသ့ၣ်ပံးစုန့ၣ်ကျဲးဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးပုၤအဂၤတဖၣ်လီၤ. အဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်လၢအပတီၢ်ထီၣ်အဲသ့ၣ်ကြးမ့ၢ်ပုၤလၢအမၤတၢ်လၢတၢ်ပၢ်တၢ်ဆုၤတကပၤလီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဆၣ်အသိးလီၤ. ဘိးကစၢ်ဒီးချိးဘၢ်ဂီၤကၢ်ထီၣ်အသးလၢတၢ်ကူးပျီနီၣ် မ့တမ့ၢ်ကသ့ၣ်အနီၣ်ကူး (ခဲအံၤတၢ်တလိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ကွီၤကသ့ၣ်အခၣ်ဒီးတၢ်ထုးကသ့ၣ်ပျံၤဘၣ်) ဒီးဟးဆဲးထူအခိၣ်လၢစံၢ်ပျီပူၤတဝီဝံၤတဝီယူဖိးမး, မ့မ့ၢ်ထိးတခါဟးလၢအဲသ့ၣ်အလီၢ်ခံဒီးကိးထီၣ်ဝဲ, “လဲၤဆူညါတံၤသကိး” မ့တမ့ၢ် “ဂုၤလီၢ်ခံတံၤသကိး,” ဒ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲအသိးလီၤ. ဆည်ဖိကီဖိကရါဒဲးအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိၣ်လီၤသးဒီးဖံးတၢ်မၤတၢ်, စိၣ်ဘုလီၤတဖၣ်ဒီးဟံၣ်ဖျိၣ်ဝဲဒ်န့ၢ်လီၤ. တုၤဒ်လဲၣ်လၢထီၣ်ဒ်ဒီးဆိမိၢ်ဂဲၤလီၢ်မၤတၢ်ဆူအံၤဆူဘးဒီတနံၤလၢတၢ်ကီၢ်ကျါ, အဲသ့ၣ်စိၣ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ဝဲဘုလီၤအဘိဆံးကိၢ်ဖိတဖၣ်လၢအနီၣ်လီၤလီၤ. လၢခံကတၢ်အဲသ့ၣ်ကူးဘုလီၤဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်

ဆိန့်ဒီးမံးစထာန်ကို(နိစ်)ဒီးအပျော်တဖန်မၤဝဲခံသီညါလီၤ. တကးဒ်ဘၣ်, တၢ်အံၤ မှၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ကူးဘုလီၢ်တၢ်မၤအဒိန်ကတၢ်တခါလၢအကဲထီၣ်အသးလၢကရါတ ဖျၢၣ်အံၤအပူၤလီၤ. တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤ, အဝဲသ့ၣ်တမၤလီၤဆူလီၤပျုၤလၢဂီၢ်တၢ်နီတ မံၤဘၣ်. ဆိမံၢ်ဒီးထီၣ်ဒ့ၣ်တဖန်အမဲၣ်ချံဆးဒိန်မး, အဝဲသ့ၣ်ထၢဟံၣ်ဖျိဝဲဘုလီၢ်ကိး ဘိဒီးလီၤ. ဒီးဆည်ဖိကီဖိလၢကရါအပူၤတဟ့ၣ်တၢ်ဘျၢၣ်တၢ်နီတဒုဘၣ်.

လၢတၢ်ကီၢ်အဆၢကတီၢ်ဒီတကတီၢ်ညါအပူၤအဝဲသ့ၣ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်လၢ ကရါတဖျၢၣ်န့ၣ်အပူၤ, လီၤကဲဒ်န့ၣ်ရံၣ်လဲၤတၢ်အသိးလီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖန်သ့ၣ်ခု သးခုတလၢဒီးအဝဲသ့ၣ်တဆိကမိၣ်ဝဲနီတဘျီလၢကသးခုဘၣ်ဝဲဒ်အံၤဘၣ်. တၢ်အိၣ် လၢအအိၣ်ပုၤလၢအကီၢ်ပူၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်သးခုအမ့ၢ်အတီ, ခဲအံၤတၢ်အိၣ် တဖန်မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်နီၢ်နီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒ့ၣ်အကစၢ်အတၢ်အိၣ်ဒီးလၢ အနီၢ်ကစၢ်အဂီၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဘၣ်နီၤဟ့ၣ်ဝဲလၢအကစၢ်လၢအသးက့ၣ်တဂၤအအိၣ် လၢၤဘၣ်. ပုၤကညီလၢအတကျၢကျဲကျၢကပူၤဒီးဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢတၢ်ဂၤအဖိ ခိၣ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်အယိတၢ်အိၣ်တဖန်အိၣ်အါမးလၢပုၤကိးဂၤဒဲးကအိၣ်ဘၣ်အဂီၢ် လီၤ. လၢအပူၤကွံၣ်ဆည်ဖိကီဖိတဖန်အတၢ်လဲၤခိဖျိလၢတၢ်အိၣ်ဘျးအိၣ်သါမ့ၢ်တ အိၣ်ဘၣ်ဆည်ဖိအံၤတၢ်ဆၢကတီၢ်သဘျီအိၣ်အါမးလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ဘၣ်သဂၢ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲအါမးလီၤ. အဒိ-ဖဲန့ၣ်ကတၢ်အဝဲသ့ၣ်ဘိးက့ၤဘုခုအခါ ဘၣ်ယီၤလီၤဆူကွံၣ်ဝဲဒ်အလုၢ်အလုၢ်အိၣ်လၢအပူၤကွံၣ်အသိးဒီးဘၣ်အူကွံၣ်ဝဲအက မူၣ်ကဖုမ့ၢ်လၢကရါပူၤကဟ့ၣ်ဖဲကံၢ်ဘုခုတအိၣ်ဘၣ်အယိလီၤ. ဘၣ်ဆည်ထိး, လၢ အအိၣ်ဒီးခိၣ်န့ၣ်လၢအဂ့ၤဒီးဘိးကစၢ်လၢအဂီၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်ထီၣ်ဘိးဆူၢ်ခိဖျိအဝဲသ့ၣ်ဂ့ၤ ဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်လီၤ. ဘိးကစၢ်မ့ၢ်ပုၤလၢပုၤကိးဂၤဒဲးပၣ်ဒိၣ်ပၣ်ကဲဝဲတဒုလီၤ. စးထီၣ်လၢကို(နိစ်)အိၣ်ဒီးအခါဒီးတုၤခဲအံၤဒုၣ်လဲၣ်အဝဲမ့ၢ်ပုၤလၢအမၤတၢ်ဆူၣ်ဒိၣ် မး, ခဲအံၤပျါလၢအဝဲမၤတၢ်ဆူၣ်ထဲသိးဒီးကသ့ၣ်အဂၤသးညါလီၤ. ဘၣ်တနံၤနံၤ, လၢကရါအပူၤတၢ်မၤခဲလၢန့ၣ်လီၤဘၣ်လၢအဖံဘၣ်ခိၣ်အလိၤခဲလၢလီၤ. စးထီၣ် လၢမ့ၢ်ဂီၢ်ဒီးတုၤလၢမ့ၢ်န့ၣ်အဆၢကတီၢ်အဝဲဘၣ်ဆိၣ်ဒီးဘၣ်ထုးတၢ်, လီၤဆီဒုၣ်တၢ်ဖဲ တၢ်မၤလၢအကီၢ်ကတၢ်အိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. အဝဲကျဲလီၢ်အသးဒီးဆီဖါကီၢ်တဖန်ဒ် သိးအတၢ်ကကိးပၢ်ထီၣ်အီၤလၢမ့ၢ်ဂီၢ်အဆၢကတီၢ်ဆိန့ၢ်ပုၤဂ့ၤပုၤဂၤတခိန့ၣ်ရံၣ်, ဒီး မၤစၢၤကလိတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အဒိန်ကတၢ်တဖန်အိၣ်ထီၣ်တချးလၢအ

တံဖိတံမာမုနီလၢအမၤညီန့ၢ်ဝဲတုၤယီၤအခါန့ၢ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တံ
ဂ့ၢ်ကီၤအကလုာ်ကလုာ်ဘၣ်ဆၣ်အဝဲအကီၢ်အတံးဆၢမ့ၢ်ဝဲ, “ယကမၤတံဆူၣ်န့ၢ်ဒီး
အလီၤ,” လၢအဟံးဝဲဒ်အကစၢ်ဒၣ်ဝဲအမိထီၣ်အသိးန့ၢ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ပုၤကိးဂၤဒီးမၤတံးဒ်အမၤဝဲန့ၢ်အသိးလီၤ. ဒ်ပစံးတံးအသိး, ဆီ
မိၢ်ဒီးထီၣ်ဒၣ်တဖၣ်မၤစၢၤဘုဒုယံၤဖျါၣ်ဖဲပုၤဘိးဘုဒုအခါဒီဖျါအဝဲသ့ၣ်ထၢဖျိၣ်ဝဲဒၣ်ဘု
ဒုအချံလၢအလီၤဆူလီၤပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဟ့ၣ်တံးနီတမံၤဘၣ်, တ
ကနူးကဒၣ်တံးဘၣ်ပးဒီးတံးအိၣ်လၢအဒီးန့ၢ်ဝဲနီတမံၤဘၣ်, တံးပိၣ်အါတဲအါတံးဒီး
တံးအ့ၣ်လိာ်သးဒီးတံးသ့ၣ်ထီၣ်သးဟ့ၣ်လိာ်သးလၢအမ့ၢ်တံးလၢအမၤညီန့ၢ်အသးလၢ
မုနီလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်အပူၤခဲအံၤလီၤမၤကွံာ်ဝဲခဲလၢာ်ယၣ်ယၣ်လီၤ. မတၤမးတ
ဟးဆဲးတံးမၤလၢအလီၤဘၣ်အီၤ မ့တမ့ၢ် အဝဲသ့ၣ်ကိးဒုကိးဘ့ၣ်ဒီးယၣ်ယၣ်တဟး
ဆဲးတံးမၤလၢအလီၤဘၣ်အီၤဘၣ်. မိလံာ်တဒုကၢၣ်အနီၢ်ကီၢ်လီၤ. မံၤပၢၢ်ထီၣ်လၢမုာ်
ဂီၤခိတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးအဝဲဆိကတီၢ်အတံးမၤဆိဆိကလံာ်ဒီးတဲဝဲလၢလၢာ်တဖျါၣ်န့ၢ်လီၤ
လၢအခိၣ်မ့ၢ်အပူၤအယိန့ၢ်လီၤ. သၣ်မံၤယီၤအတံးသကံာ်ပဝးတခိမ့ၢ်တံးလၢအလီၤ
ဆိတစးလီၤ. တယံာ်တမိၢ်ပုၤထံၣ်လၢတံးမၤမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တမံၤလၢလၢတံးကဘၣ်
မၤဝဲအီၤအခါပုၤတထံၣ်လၢသၣ်မံၤယီၤနီတဘျီဘၣ်. အဝဲလီၤမၤဖးယံာ်တုၤလၢတံး
မၤဝဲတစုန့ၢ်လီၤ. ဒီးတုၤမ့ၢ်ပုၤအိၣ်တံးအဆၢကတီၢ်ဘၣ်လံတဘျီအခိၣ်ပၢၢ်ထီၣ်က
ဒါက့ၤ, မ့တမ့ၢ် ဖဲမုာ်ပၢၤလီၤတံးမၤပျါတစုအဝဲဟဲက့ၤပၢၢ်ထီၣ်ကဒါက့ၤ, ဒီးတမၤတံး
ဂုၤတံးဂၤနီတမံၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ထီၣ်ဘိအဝဲယုပျါအတံးကမၤသ့ၣ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်မး. အဝဲကိး
ထီၣ်ဝဲလၢအကလုာ်ကဖိလီဖိလၢအလီၤထူးန့ၢ်ပုၤသ့ၣ်ပုၤသးတုၤဒၣ်လဲာ်ပုၤမ့ၢ်တန့ၢ်
အီၤပုၤအိၣ်တသ့ဘၣ်န့ၢ်လီၤ. ဘဲက့ၤမ့ၢ်(နံ)လၢအမ့ၢ်ကသ့ၣ်ယီၤသးပုၤတခိလၢတံးပူ
ထီၣ်တံးလံၤလံၤန့ၢ်ဖျါလၢအဝဲတဆိတလဲနီတမံၤဘၣ်. အဝဲမၤဒၣ်အတံးမၤကဘျာ
ကဘျာထုတရၢၤဒ်အမၤတုၤဝဲဖဲကွီ(နံစံ)အိၣ်ဒီးအဆၢကတီၢ်အသိး, တဟးဆဲးတံးမၤ
လၢအလီၤဘၣ်အီၤဘၣ်ဒီးတမၤကလီစ့ၢ်ကိးတံးမၤအါန့ၢ်ဒီးအဝဲဘၣ်မၤဝဲဘၣ်. ဘၣ်
ပးဒီးတံးပူထီၣ်တံးဒီးတံးအစၢၤလၢအဟဲအိၣ်ထီၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၢ်အဝဲတဟ့ၣ်ထီၣ်အ
တံးထံၣ်တံးဆိကမိၣ်နီတမံၤဘၣ်. ဖဲပုၤသံကွၢ်အီၤလၢမ့ၢ်လၢကွီ(နံစံ)တအိၣ်လၢဘၣ်
အယိအဝဲတသးခုဒိၣ်ထီၣ်ဒါအခါအဝဲစံးဝဲထဲလၢ ကသ့ၣ်ယီၤန့ၢ်အိၣ်မူဘၣ်ဖးယံာ်
ဖးစၢၤ, သုတထံၣ်ဘၣ်ကသ့ၣ်ယီၤသံဆိနီတဒုဘၣ်”, ဒီးပုၤဂုၤဂၤတဖၣ်ဘၣ်သ့ၣ်မံ

သးမံဒ်လၢအတၢ်စံးဆၢလၢအခီပညီတဖျါဆုံဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲမုၢ်ဒီးအနံၤန့ၣ်တၢ်မၤတအိၣ်ဘၣ်. ဂီၤတၢ်အိၣ်တခီစၢ်ခံၣ်န့ၣ်ဒီးညီၣ်န့ၣ်အသိးတန့ၣ်ရံၣ်, ဒီးဖဲဂီၤတၢ်အိၣ်ဝံၤအဆၢကတီၢ်အဝဲသ့ၣ်မၤသကိးဝဲမူးသးဖုံလၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤကိးန့ၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံးကတၢ်အဝဲသ့ၣ်ထူးထီၣ်အနီၣ်တယၢ်န့ၣ်လီၤ. စနီဘီ(လ်)ထံၣ်န့ၣ်မံးစထၢၣ်ကွီ(နိစိ)အစီၢ်နီၤခိၣ်အဒါတဘျီလၢအအိၣ်လၢတၢ်ဟံကသ့ၣ်ဂီၤကၢ်အဒါပူၤဒီးဟံးန့ၣ်ဝဲဝံၤတ့ၤထီၣ်ဝဲဒ်ကသ့ၣ်အခိၣ်မ့ၣ်အဂီၢ်ဒီးကွၢ်တဘီလၢကသံၣ်ထံအလွၢ်ဝါလၢအလီၤလီၤ. ဖဲမုၢ်ဒီးနံၤကိးဂီၤဒီးန့ၣ်နီၣ်တယၢ်အံၤဘၣ်တၢ်ထူးထီၣ်အီၤလၢထူၣ်ဖးထီတဘီအလီၤဖဲစံးဒဲအကရါပူၤန့ၣ်လီၤ. နီၣ်တယၢ်အလွၢ်မ့ၢ်ဝဲအလါဟ့, စနီဘီ(လ်)တဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢ, တၢ်အလွၢ်လါဟ့ဟံဖျါထီၣ်ဝဲကီၢ်အကလံးစံးပျီလၢအလါဟ့တဖၣ်, မ့မ့ၢ်ကသ့ၣ်အခိၣ်မ့ၣ်ဒီးကွၢ်တဘီတခီ ဟံဖျါထီၣ်ဝဲခါဆူညါဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်အထံဖိကစၢ်ကီၢ် (Republic of The Animals) လၢအကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲတၢ်နီၤဟးကွံာ်ပုၤကညီတဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ထူးထီၣ်နီၣ်တယၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံဆည်ဖိကီဖိခဲလၢဂ်လဲၤန့ၣ်လီၤသကိးဝဲဆူဘုဖိဖးဒိၣ်အပူၤလၢကမၤတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဖးဒိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးအီၤဒီးအမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တၢ်မၤလၢန့ၣ်လၢအကဟဲအဂီၢ်ဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဟံအီၤဒီးတၢ်ဟံလီၤစ့ၢ်ကိးတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကဆၢတဲာ်အီၤတဖၣ်ဝံၤတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်သကိးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢဟံဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဆၢတဲာ်အီၤတဖၣ်ထီဘိန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲထိးတဖၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိလၢအဂၤတဖၣ်တခီအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ပာ်ဘၣ်ပးဒီးအကဘၣ်ဖိၣ်တၢ်ဖးဒဲလဲၣ်, ဘၣ်ဆည်လၢအကဆိကမိၣ်ထီၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒဲတၢ်ဂ့ၢ်အသီလၢတၢ်ကဆၢတဲာ်အီၤန့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲတဘၣ်နီတမံၤဘၣ်. စနီဘီ(လ်)ဒီးနပိလယၢ်တခီလၢတၢ်ကတီၢ်ဂ့ၢ်လိာ်တၢ်အပူၤအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအဟူးအဂဲၤအကတၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆည်ပုၤထံၣ်ပုၤခံၣ်ဒုအံၤသးတလီၤပလိာ်နီတဘျီဘၣ်. တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါတဖုမ့ၢ်ဟံဖျါထီၣ်ဝဲန့ၣ်အဂၤတဖုထီဒါဝဲန့ၣ်လီၤ. တုၤဒ်လဲၣ်ဖဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီတမံၤဘၣ်တၢ်ဆၢတဲာ်အီၤလၢတၢ်ကဟံလီၤဆီန့ၢ်တၢ်လီၢ်တတီၤလၢတၢ်သ့ၣ်လီၢ်အလီၢ်ခံၣ်တၢ်လီၢ်လၢဆည်ဖိကီဖိသးပုၤလၢအအိၣ်ဘျးလၢအတၢ်မၤအပူၤတဖၣ်ကအိၣ်ဘျးဝဲအဂီၢ်အခါတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးတမံၤလၢအမ့ၢ်-တအိၣ်ဘျးလၢတၢ်မၤအပူၤအသးန့ၣ်လၢဆည်ဖိကီဖိတပတီၢ်ဒီးတပတီၢ်အဂီၢ်အဘၣ်ကတၢ်ကမ့ၢ်ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ထီဘိဖဲတၢ်အိၣ်ဖိၣ်

မုမုာ်ထိးတဖှ်တခီအဲသ့ၣ်ဖးလံာ်ဒီးကွဲးလံာ်သ့ၣ်ဂ့ၤလံာ်န့ၣ်လီၤ. ထံၣ်တဖှ်တခီအဲသ့ၣ်ဖးလိလံာ်ဘၣ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤ, ဘၣ်ဆၣ်တသးစဲလၢတၢ်ဖးလံာ်လၢအဂၤဘၣ်, အဲသ့ၣ်ဖးဝဲထဲဒၣ်တၢ်မၤလိာ်နွံဘီန့ၣ်လီၤ. မ့ၤရံၤယၢ်လၢအမုၢ်မဲးတဲးလဲး, ဖးလံာ်သ့ၣ်န့ၣ်ဒီးထံၣ်သ့ၣ်တဖှ်တစဲးဒီး, ဒီးတဘျီတခီၣ်ဖဲမုၢ်ဟါလီၤအဆၢကတီၢ်အဲဖးယုၤပုၤဂ့ၤဂၤတဖှ်လံာ်လၢအအိၣ်လၢလံာ်တၢ်ကစီၣ်အက့ၤအပူၤလၢအထံၣ်န့ၣ်ဝဲလၢတၢ်တယာ်ပူၣ်အကျါန့ၣ်လီၤ. ဘဲက့ၤမ့ၢ်(နံ)ဖးလံာ်သ့ၣ်ထဲသိးဒၣ်ဒီးထိးဖးဝဲအသိး, ဘၣ်ဆၣ်အဲဝဲတဟ်ဖျါထီၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်နီတဘျီဘၣ်. အဲဝဲစံးဝဲလၢဒ်အသ့ၣ်ညါဝဲအသိးတၢ်ဖးလံာ်ဖးလံာ်န့ၣ်အဘျုးအဖိၣ်တအိၣ်နီတမံၤဘၣ်. ချိးဘၢ်မၤန့ၣ်ဝဲကီၤလၢဝါအလံာ်မံာ်ဖျါၣ်မိာ်ပုၤကိးဖျါၣ်ဒဲးဘၣ်ဆၣ်အဲဝဲကဒီးလံာ်တဘၣ်ဘၣ်. ဘိးကစၢ်တခီမၤဝဲဘၣ်တုၤဒၣ်ဖဲလံာ်မံာ်ဖျါၣ် “ D ” န့ၣ်လီၤ. အဲဝဲကွဲးလီၤ “ A,B,C ” လၢဟီၣ်ခိၣ်အလီၤဒီးအစုမ့ၣ်ဖးဒိၣ်, ဝံၤဒီးအဲဝဲဆၢထၢၣ်ကွၢ်ထံလံာ်မံာ်ဖျါၣ်သ့ၣ်တဖှ်အံၤဒီးအနၢ်ကတီၢ်တခီကၢ်အသးလၢလီၤခံတကပၤ, တဘျီတခီၣ်အဲဝဲတရၤထီၣ်အခိၣ်ဆူၣ်အပူၤလၢအလီၤစဲၤလၢအခိၣ်တိသ့ၣ်ဖိခိၣ်ဒီးဂုၢ်ကျဲးစးမၤနီၣ်လံာ်မံာ်ဖျါၣ်ဂၤလၢအဟီၣ်ထွဲထီၣ်တဖှ်လၢကသ့ၣ်လၢကသးဘၣ်ဆၣ်မၤဝဲတလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်နီတဘျီဘၣ်. တဘျီ, အဲမၤလိ “ E,F, G, H ” ကဘၣ်သပုၤကတၢ်လီၤ. ဖဲအဲဝဲမၤနီၣ်လံာ်မံာ်ဖျါၣ်လွံၤဖျါၣ်အံၤဘၣ်လံာ်အခါထီၣ်အဲဝဲသးပုၤနီၣ်ကွံာ် “ A,B,C ” ဒီး “ D ” လၢကစီၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်အဲဝဲဟ်လီၤသးလၢကသးမံမုၢ်ဒၣ်ဒီးလံာ်မံာ်ဖျါၣ်အခိၣ်ထံးလွံၤဖျါၣ်ဒီးကကွဲးလီၤဝဲဒၣ်တနံၤတဘျီ မ့တမ့ၢ် တနံၤခံဘျီလၢကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤအသးအဂီၢ်လီၤ. မိလံာ်တအဲၣ်ဒီးမၤလိလံာ်မံာ်ဖျါၣ်အဂၤနီတဖျါၣ်ဘၣ်, ထဲဒၣ်လၢလံာ်မိာ်ပုၤယံၤဖျါၣ်လၢအကဒီးအမံၤလၢကီၤလၢဝါအကျိၣ် “ MOLLIE ” န့ၣ်လီၤ. အဲဝဲမၤန့ၣ်သ့ၣ်ဖဲဒီးဟ်လီၤဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤဒီးဒုးကဲထီၣ်ဝဲအမံၤဝံၤဒီးဒဲးကံၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ပုၤဒီးဖိတဖိး, ခံဖိး, ဒီးဟးတရံးဝုၤဝါဝဲတဝီဝံၤတဝီလၢအကွၢ်ဝဲဂ့ၤအယီၤန့ၣ်လီၤ.

ဆည်ဖိကီဖိအဂၤခဲလၢကရါအပူၤဖးလိကွဲးလိလံာ်ဘၣ်ထဲဒၣ် “ A ” ဒီးဆူမံာ်ညါမၤဝဲတဘၣ်နီတဖျါၣ်ဘၣ်. တၢ်ထံၣ်စ့ၢ်ကိးလၢဆည်ဖိကီဖိလၢအတကျါန့ၣ်န့ၣ်ဒီးပုၤအဂၤဒ်အမုၢ်သိ, ဒီးထီၣ်ဒုၣ်မၤလိဒီးတီၢ်သံတၢ်မၤလိာ်နွံဘီတဘၣ်ဘၣ်. စနီဘီ(လ်)ဆိကမိၣ်တၢ်ဖးယံာ်ဝံၤတဲဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးဒ်အံၤအယီၤတၢ်မၤလိာ်နွံဘီအံၤတၢ်မၤပုၤလီၤက့ၤအီၤလၢတၢ်ကတီၢ်ဒိထဲတဖျါၣ်မိလၢအမုၢ် “ တၢ်ခိၣ်လွံၤခီ

န့ၣ်ဂ့ၤ, တၢ်ခိၣ်ခံခိန့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်” န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲ, တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်အံၤပၣ်ယုၣ်
ဒီးဆဉ်ဖိကီဖိသနူအတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအရ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်အံၤပုၤ
လၢအတီၢ်နီၣ်ဝဲန့ၣ်တဂ့ၤလၢလၢန့ၣ်ကပူၤဖျးဒီးပုၤကညီအတၢ်သကးပဝးအတၢ်လုၢ်
ဘၢန့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံးကတၢ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ထီဒါတၢ်တစးဖိမ့ၢ်လၢဖျါဘၣ်အဝဲသ့ၣ်
လၢအခိၣ်အိၣ်ခံခိစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘၣ်ဆဉ်စနီၣ်ဘီ(လ်)တဲန့ၢ်ပၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်
စ့ၢ်ကိးဘၣ်.

အဝဲစံးဝဲ, “ တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၢ, ထီၣ်အဒံးန့ၣ်မ့ၢ်နီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤတမံၤလၢအဘၣ်
လဲၤဘၣ်က့ၤဒီးတမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဖံးဘၣ်မၤတၢ်ဒ်တၢ်မၤတၢ်လၢစုအသိးဘၣ်. ထီၣ်
အဒံးန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါအိၣ်ဒ်ခိၣ်အသိးလီၤ. ပုၤကညီအတၢ်ပနီၣ်လၢလီၤဆိက
တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ “ စု ” လၢအမ့ၢ်တၢ်စုကဝဲတမံၤလၢစူးကါဝဲလၢကမၤဟးဂီၤတၢ်ကိးမံၤဒး
န့ၣ်လီၤ.”

စနီၣ်ဘီ(လ်)အတၢ်ကတိၤဖးထီအံၤထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တန့ၢ်ပၢ်ဘၣ်, ဘၣ်ဆဉ်
အဝဲသ့ၣ်တူၢ်လိာ်အတၢ်တဲန့ၢ်ပၢ်ခဲလၢလီၤ. ဒီးဆဉ်ဖိကီဖိလၢအဆိၣ်လီၤသးဒိၣ်န့ၢ်
ဒီးပုၤဂၤတဖၣ်တၢ်ဆိလီၤအိၣ်လၢကမၤလိတၢ်ကတိၤဒိအသိတဖျၢၣ်အံၤတုၤတီၢ်သံဝဲ
န့ၢ်တစုလီၤ. “ တၢ်ခိၣ်လ့ၢ်ခိန့ၣ်ဂ့ၤ, တၢ်ခိၣ်ခံခိန့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်” အံၤဘၣ်တၢ်ကွဲးလီၤအိၣ်
လၢဘုဖိအန့ၣ်အကတၢ်တဘ့ၣ်အလိၤလၢတၢ်မၤလိာ်န့ၢ်အဖိခိၣ်လၢလံာ်မံာ်ဖျၢၣ်
လၢအဒိၣ်ထီၣ်တစးလီၤ. ဖဲသိတဖၣ်တီၢ်နီၣ်တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်အံၤန့ၢ်လံအခါအဝဲသ့ၣ်
အိၣ်ဒီးတၢ်သးစဲလၢတၢ်ကတိၤဒိတဖျၢၣ်အံၤအပူၤဒိၣ်မးဒီးညီန့ၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ကိာ်လီၤ
လၢပျီပူၤအခါအဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်ကိးပသူထီၣ်ဝဲ, “ တၢ်ခိၣ်လ့ၢ်ခိန့ၣ်ဂ့ၤ, တၢ်ခိၣ်ခံခိန့ၣ်တ
ဂ့ၤဘၣ်-တၢ်ခိၣ်လ့ၢ်ခိန့ၣ်ဂ့ၤ, တၢ်ခိၣ်ခံခိန့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်.” ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကိးထီၣ်ဝဲလၢအ
န့ၢ်ရံၣ်တဖၣ်အန့ၢ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤတုၤအဝံၤတစု, ဒီးတလီၤဘျးလီၤတီၤနီတဘျီဘၣ်.

နပိလယၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်သးစဲလၢစနီၣ်ဘီ(လ်)အကမံးတံာ်တဖၣ်န့ၣ်အ
ပူၤနီတမံၤဘၣ်. အဝဲစံးဝဲလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢပုၤသးစါအဂီၢ်န့ၣ်အရ့ၣ်န့ၣ်ဒီး
တၢ်မၤတၢ်လၢပုၤလၢအဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤတၢ်လံတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကွဲးဘုလီၢ်ဝံၤအ
လီၢ်ခံတၢ်မၤအသးလၢကွဲးစံၣ်ဒီးဘျူဘဲလဲခံၣ်လၢဖဲလၢဒ်အဖိ, အဝဲသ့ၣ်ခံၣ်လၢ
ဖဲလီၤဝဲဒ်ထံၣ်ဖိခွဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ပုၣ်အမိၢ်န့ၢ်အခါနပိလယၢ်ထုးဖးအဝဲသ့ၣ်ဒီး
အမိၢ်ဒီးစံးဝဲလၢအနီၢ်ကစါဒ်ဝဲကဟံးမူဒါလၢတၢ်ဒုးကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်ထီၣ်ဖိသၣ်တ

ဖှ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤစိတ်ထွံၣ်ဖိတဖှ်အံၤဆူတၢ်လီၤထီၣ်ထီတတၢ်အပူၤ
လၢတၢ်ဟံၣ်ကသ့ၣ်ဂီၤကါဒးအယၢၤထံးဒီးပုၤလဲၤထီၣ်ကတုၤဖဲန့ၣ်အဂီၢ်ကဘၣ်ပိာ်
ထီၣ်ဝဲယိတဘိန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟံၣ်သဒးထွံၣ်ဖိတဖှ်ဖဲန့ၣ်အယိတယံာ်ဘၣ်ဆည်ဖိကီဖိ
လၢအအိၣ်လၢကရါအပူၤကိးဒုဒးတသ့ၣ်နီၣ်ထွံၣ်ဖိတဖှ်လၢအအိၣ်ဖဲန့ၣ်လၢဘၣ်.

တယံာ်တမိၢ်တၢ်ခူသ့ၣ်တမံၤလၢအဘၣ်ပးဒီးတၢ်န့ၣ်ထံလဲၤလီၤမၢ်ဆူ
လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်တဲဖျါထီၣ်က့ၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိးနံၤဒဲး ကျိၢ်န့ၣ်ထံတဖှ်ဘၣ်တၢ်
ကျဲၣ်ကျိၢ်အိၣ်လၢထိးအတၢ်အိၣ်အကျါလီၤ. အဲပၢၣ်သၣ်လၢအသၣ်ဆိတဖှ်ခဲအံၤမံ
ထီၣ်လံ, ဒီးမ့ၢ်လၢကလံၤအူအယိတၢ်သၣ်မံဘိလီၤတၢ်ပြဲၣ်ပြဲၣ်လၢနီၣ်ခိၤမံၤအိၣ်
လၢတၢ်သၣ်ကရါအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖှ်ဆိကမိၣ်ဟံၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ကနီၤ
အိၣ်လိာ်အသးလၢတၢ်သ့ၣ်တဖှ်န့ၣ်ပုၤသိးသိးလီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်သက့ဘၣ်တနံၤတၢ်ကလုာ်
ဟဲလီၤလၢကယဲၢ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်မံဘိလီၤတၢ်ခဲလၢတၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်ဖှိၣ်အိၣ်ဝံၤကဘၣ်ဟဲ
စိာ်န့ၣ်ဆူတၢ်ဟံၣ်ကသ့ၣ်ဂီၤကါဒးပုၤလၢထိးတဖှ်ကစူးကါဝဲအဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ပး
ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဆည်ဖိကီဖိလၢအဂၤတနီၤကဒူးကဒ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မ့ၢ်မ့ၢ်, ဘၣ်ဆည်တၢ်ကဲ
ဘျူးကဲဖှိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်တအိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. လၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဖိခိၣ်, ထိးသ့ၣ်
တဖှ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးလီၤပလိာ်ခဲလၢကလၢပုၤပုၤ, တုၤဒုၣ်လဲာ်စနီၣ်ဘိ(လဲ)ဒီးနပိလ
ယၢ်သးလီၤလိာ်ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တၢ်ဆုၤလီၤစကွံၤလၢဒ်သိးကလီၤတဲန့ၣ်ပၢ်ပုၤဂုၤ
ဂၤတဖှ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲကိးပသုထီၣ်ဝဲလၢ, “တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ, ယမုၢ်လၢလၢ, သုတဆိကမိၣ်
လၢပဝဲထိးတဖှ်ပမၤတၢ်အံၤလၢပအိၣ်ဒီးသးလၢအဲၣ်လီၤအသးဒုၣ်ဝဲဒီးအဲၣ်ဒီးပံး
န့ၣ်တၢ်ဘျူးလၢပနီၢ်ကစၢ်အဂီၢ်ဒုၣ်ဝဲတဂ့ၤ. ယၢ်မးယတအဲၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်တဖှ်န့ၣ်ဘၣ်.
ပဘၣ်အိၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖှ်န့ၣ်လၢပကတီၤယံာ်ပတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်လီၤ. လၢ
ကျိၢ်န့ၣ်ထံဒီးအဲပၢၣ်သၣ်တဖှ် (တၢ်သ့ၣ်တဖှ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်တဲဖျါထီၣ်အိၣ်လၢဖဲအုၣ်ပိ
ညါအပူၤ, တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ)အပူၤအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂီၢ်န့ၣ်ဘိအစီလၢတၢ်ဘၣ်တုၤ
အမ့ၢ်ထိးတဖှ်အဂီၢ်လီၤ. ပဝဲထိးတဖှ်ပမ့ၢ်ပုၤလၢအဘၣ်မၤတၢ်လၢခိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢ
တၢ်ပၢဆုၤဒီးတၢ်ကရါကရိထီၣ်ကရါတဖျါအံၤအဂီၢ်တၢ်မၤခဲလၢန့ၣ်ဒီးသန့ထီၣ်
အသးလၢပုၤလီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်ဆါဆါဘၣ်ကွၢ်ထွဲသုလၢသုကအိၣ်မုာ်အိၣ်ပၤဘၣ်
အဂီၢ်လီၤ. ဖဲပဝဲထိးတဖှ်မမူဒါမ့ၢ်တတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးလၢအခါတၢ်မနုၤကကဲထီၣ်

ကွာအသးလဲၣ်, သုသုၣ်ညါစ့ၣ်ဧါ. ကွီ(နိစ်)ကဟဲကွာကဒါကွာလီၤ. အနီၣ်ကီၣ်လီၤ, တံၤသကိးသ့ၣ်ဧါ. ကွီ(နိစ်)ကဟဲကွာလီၤ.” ဖဲအဝဲကိးပသုကိးပသီတဲနါပါပုၤဂၤအခါအကလုာ်ဖျါလီၤကံၤလၢအတဲပူၤဖျဲးအသးဒီးယုကညးတံၤ, စံၣ်ချဲချီဆူအံၤဆူဘးဒီးအမံၤတခီဝံၤတဲဒဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးကဒီးဝဲ, “အနီၣ်ကီၣ်လီၤ, ပုၤလၢသုကျါတအိၣ်နီၣ်တဒုလၢအဲၣ်ဒီးထံၣ်လၢကွီ(နိစ်)ဟဲကွာကဒါကွာဘၣ်.”

ခဲအံၤတံၤအိၣ်တမံၤလၢဆည်ဖိကီဖိနါပါဝဲလီၤတံၤလီၤဆဲးန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲအဝဲသ့ၣ်တအဲၣ်ဒီးလၢကွီ(နိစ်)ကဟဲကွာကဒါကွာဘၣ်. ဖဲပုၤဒုးသ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်လၢတံၤဂံၢ်အံၤအခါအဝဲသ့ၣ်ကတိၤတံၤတဘၣ်နီၣ်တမံၤလၢဘၣ်. ထိးသ့ၣ်တဖၣ်အတံၤအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူကဂ့ၤအဂီၢ်မ့ၢ်တံၤအရ့ဒိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဖျါတြါကလံာ်လီၤ. လၢတံၤန့ၣ်အပီတံၤဂံၢ်လိာ်ဘိုလိာ်ထီထီၣ်တံၤတအိၣ်နီၣ်တမံၤလၢ, ပုၤခဲလၢကံၤသးလီၤပလိာ်လၢကျါနီၣ်ထံၣ်ဒီးအဲၣ်ပၢၣ်သ့ၣ်မံၤတဖၣ်, ယုာ်ဒီးအဲၣ်ပၢၣ်သ့ၣ်လၢအမ့ၢ်တံၤသ့ၣ်လၢအရ့ဒိၣ်ကတံၤတဖၣ်မံၤထီၣ်အခါတံၤကြးဟံၤကီၤထဲထိးတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

မြေလွှဲ

တော်ကီအဆာကတီလါဘဲအခါတော်ကစီဉ်လါအဘဉ်ယးဒီးတော်မၤအသးလါဆည်ဖိကီဖိကရါအပူၤတဖဉ်ရၤလီၤအသးလါထံလီၤကီၤပူၤတတ်ညါလီၤ. ကိးမုၢ်နံၤဒဲးစနီဘီ(လ်)ဒီးနပိလယာ်ဆုၤထီဉ်ထီဉ်ကးက့ဉ်တဖဉ်လါတော်ကသိဉ်လိအဘဲသ့ဉ်လါကလဲၤယူၤယီၤဆူဆည်ဖိကီဖိအဂၤအဂၤတဖဉ်, လါအအိဉ်ဘူးဒီးအဘဲသ့ဉ်အကရါ, ကျါဒီးတဲဘဉ်အဘဲသ့ဉ်ဘဉ်ယးဒီးတော်ပူၤထီဉ်တော်အဂ့ၢ်, ဝံၤဒီးသိဉ်လိအဘဲသ့ဉ်လါ ကီၤအဲကလံးအဆည်ဖိကီဖိ အတော်သးဝံဉ်န့ဉ်လီၤ.

ကတီၢ်အံၤမံးစထာဉ်ကွီ(နံစ)အါတက့ၢ်မၤလၢဂီၤတော်ဆာကတီၢ်, ဆုဉ်နီၤလၢသံးအကျးလါရဲးလါယာ် (Red Lion), လါဝုလုဒါအပူၤ, ကနူးကန့ဉ်တတ်တဘဉ်ပုၤဂၤလါအကန့ဉ်အီၤဘဉ်ယးဒီးတော်တတီတလိမၤအသးအါအါသီသီလါအတူၢ်ဘဉ်ဝဲဒီးဆည်ဖိကီဖိလါအတကဲဘျူးလါတော်နီတမံၤတန့ဉ်နီပားထီဉ်ကွံာ်အီၤလါအတော်စုလီၢ်ခိဉ်ခိဉ်အပူၤန့ဉ်လီၤ. ပုၤမၤဝဲၤဖိအဂၤတဖဉ်သးကညီၤဘဉ်အီၤဒ်တော်အိဉ်သးအိဉ်ဝဲအသိး, ဘဉ်ဆည်အခိဉ်ထံးကတော်အဘဲသ့ဉ်တမၤစၢၤအီၤအါအါ ဘဉ်. လါအဘဲသ့ဉ်အသးပူၤ, လါတော်ရူသုဉ်အပူၤအဘဲသ့ဉ်သံကွၢ်လိာ်အသးလါမုၢ်အဘဲသ့ဉ်ကဘဉ်ဆီတလဲကွီ(နံစ)အတော်ဘူဉ်တဂ့ၢ်တီၢ်တဘဉ်ဆူအဘဲသ့ဉ်အတော်ဘဉ်ဘျူးအဂီၢ်ခါ. တော်န့ဉ်ဂ့ၢ်ဒဲးလါစံာ်ကရါလါအဘူးဒီးဆည်ဖိကီဖိကရါအကစၢ်ခံဂၤအတော်အိဉ်သးတဂ့ၢ်စုၢ်ကိးဘဉ်န့ဉ်လီၤ. ကရါအကျါတဖျဉ်လါအမံၤမုၢ်ဝဲဖိစူး(ဒ်)(Foxwoods) မုၢ်ကရါသးပုၤဖးလဲၤဖးကွၢ်လါတော်ဟ်တုၢ်အီၤဒီးသ့ဉ်တဖဉ်မဲထီဉ်ပုၤအပူၤန့ဉ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိအိဉ်ဆည်အလီၢ်လါကျိးပူၤစုၢ်ကိးလီၢ်လံၤဖိယးဒီးတပိုဉ်လါအဂၤယာ်အကရါစုၢ်ကိးတဖျါယံဖျါလါလါဘဉ်. ကရါအဘဲန့ဉ်အကစၢ်, မံးစထာဉ်ဖု(လ်)ဒုဒါ (Mr. Pilkington) မုၢ်ပုၤလါအအိဉ်မူဖုံဖုံညီဒီးမၤလၢဂီၤဒ်အတော်ဆာကတီၢ်လါတော်မၤအိဉ်ညဉ်, မ့တမုၢ် တော်ဟးပုၤလါတော်ဆာကတီၢ်အဖီခိဉ်န့ဉ်လီၤ. ကရါအဂၤတဖျဉ်, လါအမုၢ်ဝဲဖု(ခွံ)ဖဲ(လ်) (Pinchfield) တခီမုၢ်ကရါဆံး

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

ကိတ်ဖိဒီးတၢ်ကတၢ်ကတၢ်ဂၤဂၤလီၤ. ကရါအကစၢ်မ့ၢ်ဝဲမံးစထၢ်ဖဲးဒြး(ခ်) (Mr. Federick), မ့ၢ်ပှၤပိာ်ခါတဂၤလၢအစွံကတၢၤ, အသးဆးဒီးထီၣ်တၢ်မၤဘၣ်ထွဲအသးလၢဘၢကီၢ်အပူၤဒီးအမံၤဒိၣ်စ့ၢ်ကီးလၢတၢ်လိာ်တၢ်ပှၤတၢ်ကလံၤနးမးလီၤ. ပှၤခံၤအံၤတဘၣ်လိာ်လိာ်အသးအါအါဘၣ်ဒီးကီၢ်ဒိၣ်မးလၢအဝဲသ့ၣ်ကမၤသကိးတၢ်အၢၣ်လီၤ, တုၤဒၣ်လဲာ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒီးသဒၢအတၢ်သးစဲဒၣ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်န့ၣ်သက့ၤန့ၣ်ဒီးတၢ်ပူၤထီၣ်တၢ်လၢအမၤအသးလၢဆည်ဖိကီဖိကရါကရါအပူၤမၤပျံၤမၤဖုးအဝဲသ့ၣ်ခံၤလၢကအသးဒိၣ်မးဒီးအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ကိာ်သးဂီၤဒိၣ်မးလၢကတြီအကစၢ်ဒၣ်ဝဲအဆည်ဖိကီဖိလၢအကမၤလိန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အဝဲန့ၣ်အါမးအယိန့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံးကတၢ်အဝဲသ့ၣ်ပာ်မၤအသးလၢကနံၤဘၣ်ဖၣ်လဲဒီးတဟံးကဲတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ယးဒီးဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ပၤဆုၤကရါလၢအကစၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်စံးဝဲလၢ, တၢ်ခဲလၢကန့ၣ်ကကတၢ်ကွံာ်လၢခံၣ်အတီၢ်ပူၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲကဒီးဝဲလၢဆည်ဖိကီဖိလၢအအိၣ်လၢမဲန့ၢ်ကရါ (Manor Farm) (အဝဲသ့ၣ်ကိးဒၣ်ကရါအံၤအမံၤလၢမဲန့ၢ်ကရါလီၤ, တအံၤဒီးကိးဝဲလၢ “ဆည်ဖိကီဖိကရါ” ဘၣ်,) အပူၤတဖၣ်ထီၣ်အံၤလိာ်ကျၢ်လိာ်အသးဒီးအဝဲသ့ၣ်ကလီၤဒိသံကွံာ်ကယိကယိလီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤပူၤကွံာ်ဒီးဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်တလီၤဒိသံစဲယဲၤနီတဒုအယိဖဲးဒြး(ခ်)ဒီးဖု(လ်)ဒုဒၢဆိတလဲကဒီးအတၢ်ကစီၣ်ဒီးစးထီၣ်တဲဘၣ်ယးတၢ်မၤအသးအါအါသီသီလၢအိၣ်ထီၣ်အသးလၢဆည်ဖိကီဖိကရါအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢဆည်ဖိကီဖိဖဲန့ၣ်တဖၣ်စူးကါဝဲပှၤအရါအစၢ်လၢအအိၣ်သံကစဲတၢ်အသန့, မၤဆါပယွဲဒီးထူလိာ်အသးလၢကသ့ၣ်ခိၣ်ဖဲးဂီၤဘီ, ဝံၤဒီးပာ်ဒၣ်အမိာ်တဖၣ်လၢတၢ်အခိၣ်ထံးကတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲးဒြး(ခ်)ဒီးဖု(လ်)ဒုဒၢမံးဝဲ, တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအထီၣ်လိာ်အသးဒီးန့ၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

သန့က့ၤ, တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်တနၢ်အီၤလၢလၢပှၤပှၤဘၣ်. တၢ်ကစီၣ်ဘၣ်ယးဒီးကရါလီၤလိာ်လီၤလးတဖျၢၣ်, ဖဲပှၤကညီဘၣ်တၢ်နီၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်အီၤဒီးဆည်ဖိကီဖိပၤလီၤက့ၤအသးဒၣ်ဝဲန့ၣ်ရၤလီၤအသးကွံာ်ကွံာ်တခါအံၤတၢ်တသ့ၣ်ညါအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်. ဒီးလၢနံၣ်အတီၢ်ပူၤတၢ်ပူၤထီၣ်တၢ်အလပီတဖၣ်ယူၤလီၤသက့ၤခိၣ်တၢ်လီၤတဖၣ်လီၤ. ကျိၢ်ဖါထီၣ်လၢတၢ်ပၤအီၤညီတဖၣ်သတူၢ်ကလၢအါသီထီၣ်ဝဲ, သီတဖၣ်မၤလီၤပျီၤကွံာ်အကရါဒီးအိၣ်လၢကွံာ်လုည့ဖိတဖၣ်, ကျိၢ်မိာ်တဖၣ်

ထူတကျါကွင်ထံစဲတဖှ်, ဒီးကသုဂ်လူအိဉ်ထွံဟီဉ်ခိဉ်တဖှ်ဟးထီဉ်လာတီဉ်
ချါဝံမးအာအကစါလာအအိဉ်လာကရါအဝဲတကပတဖှ်န့ဉ်လီၤ. အါန့ဉ်အန့ဉ်
တံသးဝံဉ် ကီအဲကလံးအဆဉ်ဖိကီဖိ အတံသးဝံဉ်အသိဉ်ဒီးတုၤဒေလံအယုၤအ
ကူၤဒေလံဘဉ်တံသုဉ်ညါအိၤသကုၤဆးဒးန့ဉ်လီၤ. တံကစီဉ်တဖှ်ရါလီၤအသး
ချုသဒံးဒီးကမၤကမဉ်ခိဉ်မးလီၤ. ပုၤကညီတဖှ်ဟ်မးအသးလာတံသးဝံဉ်တယုၤ
န့ဉ်လီၤနံၤဘဉ်ဖှ်လဲသနကုၤဖဲအဝဲသုဉ်န့ဉ်ဟူဝဲအခါအဝဲသုဉ်ပၤက့ၤအတံသးခိဉ်
တန့ဉ်လာဘဉ်. အဝဲသုဉ်စံးဝဲလၢ, အဝဲသုဉ်တန့ဉ်ပၤဆဉ်ဖိကီဖိတဖှ်ဟ်ဖိဉ်ထီဉ်အ
သးဒီးသးဝံဉ်တံသးဝံဉ်လာအဘျူးတအိဉ်ဒီးလီၤသးဘဉ်အသ့ဒဲလဲဉ်န့ဉ်ဘဉ်. ဆဉ်
ဖိကီဖိတဖှ်လံလံလာအသးဝံဉ်ဘဉ်ဝဲတံသးဝံဉ်တယုၤအံၤန့ဉ်ဘဉ်တံတီၤအိၤဒဲအ
တံကမဉ်အိဉ်အသိးလီၤ. ဒီးတံသးဝံဉ်တယုၤအံၤတံတြီအိၤတန့ဉ်ဒဲးဘဉ်. စိးဝံဉ်
ဃးတဖှ်ပုၤထီဉ်ဝဲဒဲတံသးဝံဉ်လာတဖှ်အလီၤ, ထီဉ်ကးက့ဉ်တဖှ်တခိးဝံဉ်
ထီဉ်ဝဲဒဲလၢသုဉ်အဲ(လဲမ်)အထူဉ်လီၤ, ဒီးတံသးဝံဉ်အဝဲန့ဉ်သိဉ်သထူဉ်ဘးလီကံဉ်
န့ဉ်ကံဉ်န့ဉ်ပုၤဟ်တံသိဉ်အသိးဒီးဒဲသရီၤအဖဲလွဲဖိတဖှ်သိဉ်အသိးလီၤ. ဖဲပုၤကညီ
တဖှ်ဒိကန့ဉ်တံသးဝံဉ်တယုၤအံၤအခါလာတံခူသုဉ်အပူၤပျံတံဒီးကနိးကစုဉ်ဝဲ,
ဒိကန့ဉ်ဝဲဒဲသိးဒီးတံတဲဟ်စၢၤအိၤလာအတံဟဲဝဲကလၢအကဟဲတုၤပီၤဒီးဘဉ်အ
ဝဲသုဉ်န့ဉ်လီၤ.

ဖဲလၢအိးကထိဘဉ်ထီဉ်သီအကတီၤ, ဒီးဖဲတံကျိကွံဉ်ဘုဒုထူဉ်ဒီးဟ်ပုဉ်
ထီဉ်က့ၤအိၤဒီးဘုဒုတနီၤတံဒိလီၤဆူကွံဉ်အိၤအခါ, ထီဉ်ကးက့ဉ်တဖှ်ပုၤဝုၤဝီတ
ရံးအသးလာကလံကျါဝံစီၤလီၤလာဆဉ်ဖိကီဖိအကရါပုၤလာတံသုဉ်ပီၤသးဝး
ခိဉ်ခိဉ်ကလံအပူၤလီၤ. ကျိ(နဲမ်)ဒီးအပျါခဲလၢ, ယုၤဒီးပုၤအဂၤယုဂၤလာအဟဲလၢ
ဖိးဂူး(ဒဲ)ဒီးဖျါ(ခွဲ)ဖဲ(လဲ)တဖှ်န့ဉ်လီၤဆူကရါအကျဲန့ဉ်လီၤဟးထီဉ်ဒီးဟ်ထီဉ်လုဉ်
ကျါဒီးလဲၤပီၤဆူကရါအဝဲန့ဉ်အပူၤလီၤ. အဝဲသုဉ်ကိးဂၤဒဲးစိးဒီးနီဉ်လဲဉ်, ဘဉ်
ဆဉ်ကျိ(နဲမ်)တစိဘဉ်, အဝဲဟဲပီၤစိးဝဲဒဲဒီးကျိတခိဉ်လၢအစုလီၤန့ဉ်လီၤ. တံ
အံၤအိဉ်ဖျါစီဉ်ဝဲကဲလၢအဝဲသုဉ်အိဉ်ဒီးတံပညိဉ်လၢကန့ဉ်လီၤပၤက့ၤကရါအဝဲ
န့ဉ်လီၤ. တံဒဲအံၤန့ဉ်အဝဲသုဉ်ခိးကွါလာတံအိၤဖးယံလံ, ဒီးအဝဲသုဉ်တဖှ်အိဉ်က
တံကတီၤလံအသးန့ဉ်လီၤ. စနီဘီ(လဲ)ဒဲအဝဲမၤလိတံဂုၤလာလံလီၤလံဘဉ်ဃး
ဒီးကျုလံဃးစံစါ (Julius Caesar) အတံလဲၤဝုၤဝီလၢအထံဉ်န့ဉ်ဝဲလၢစိးဒဲအပူၤ

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

တဘွန်အသိးဟံးမူဒါလၢတၢ်ဒီသဒၢတကပၤလီၤ. အဝဲဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ချုသးဒီး, ဒီးလၢစ့ၤမံးနံးအတီၢ်ပူၤဆည်ဖိကီဖိကိးဒုကိးဘွန်ဒီးအိၣ်ကတဲာ်ကတီၤအသးလၢအလီၤဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဖဲပုၤကညီတဖၣ်သုးဘူးယီၤအသးဆူကရါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်အပူၤအခါစနီၣ်ဘီ(လ်)ပျဲလီၤအပူၤလၢကဒုးတၢ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တဘျီလီၤ. ထီၣ်ကးက့ၣ်ခဲလၢက, လၢအနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်သၢဆံယံာ်ဘွန်, ယူၤဂ့ၤဝီၤဆူအံၤဆူဘးလၢကလံၤကျါသဖွဲယီၤဆူပူၤကညီအခိၣ်သၣ်ပံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲပုၤကညီမၤဆၢက့ၤထီၣ်ကးက့ၣ်တဖၣ်အံၤအခါထီၣ်တၢ်လၢအအိၣ်ခူသ့ၣ်လၢတဖၣ်လံာ်တဖၣ်ဟဲသဖွဲထီၣ်ဝံၤလူၤစိးဝဲဒၣ်ပုၤကညီအခိၣ်ဒုၣ်သၣ်လီၤပျဲလီၤဖုးဒိၣ်မးလီၤ. နၢ်သက့တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်စးထီၣ်ဆိက့ၢ်တၢ်ဒုးဆံးကိာ်ဖိ, လၢအပညိၣ်ဟဲလၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒုၣ် ဒါအတၢ်လီၤပြီလီၤပြီတဖဲဖိ, ဒီးပုၤကညီတဖၣ်နီၤဟးကွံာ်ထီၣ်တၢ်လၢအနီၣ်လဲာ်န့ၣ်ညီကဒုၣ်လီၤ. ခဲအံၤစနီၣ်ဘီ(လ်)စးထီၣ်ကဒီးတၢ်ဒုးခံကျါတကျါလီၤ. မ့ၤရံၤယၢၢ်, ဘဲကျါမ့(နံ)ဒီးသိခဲလၢက, ယုာ်ဒီးစနီၣ်ဘီ(လ်)လၢအဝဲသ့ၣ်အမဲာ်ညါသဖွဲယီၤဆူမဲာ်ညါလူၤဆဲးတီၢ်ဒီးဘျါၣ်ပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်ကိးကပၤဒီးလီၤ. ဘဲကျါမ့(နံ)တဒီယၣ်တရံးအသးဝံၤထူတကျၢ်ပုၤကညီလၢအခိၣ်မ့ၣ်ဆံးကိာ်ဖိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆည်မၤကဒီးလံ, ပုၤကညီတဖၣ်အိၣ်ဒီးနီၣ်လဲာ်, ဒီးဒီးအခိၣ်ဖံးဖျိၣ်ထးဆူၣ်အယိအဂံၢ်ဆူၣ်ဒိၣ်မးလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်လီၤ. သတူၢ်ကလၢစနီၣ်ဘီ(လ်)က့ၤ ထီၣ်အကလုာ်ဟ့ၣ်တၢ်ပနီၣ်လၢကဂုၤက့ၤအလီၤခံအယိဆည်ဖိကီဖိခဲလၢကယုာ်ဖျိးကွံာ်ဆူစံာ်ဒဲးကရါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤကညီတဖၣ်ကိးယၢတၢ်သိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤ. ဒ်အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဟဲဝဲအသိးအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်အဒုၣ်အဒါတဖၣ်ယုာ်ကွံာ်အယိလူၤယီၢ်ဝဲဒီးအဝဲသ့ၣ်လီၤပြီပြီဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမၤအသးဒ်စနီၣ်ဘီ(လ်)တိာ်ဟဲဟဲစၢၤဝဲအသိးလီၤ. ဖဲပုၤကညီတဖၣ်တုၤယီၤလၢကရါအပူၤဂ့ၤဂ့ၤလံတစု, ကသ့ၣ်သၢဒု, ကျိၢ်မိၢ်သၢဒုဒီးထိးခဲလၢကလၢအကိာ်လီၤလၢတၢ်ဒီးခူသ့ၣ်တၢ်အလီၤလၢကျိၢ်ကရါအပူၤသတူၢ်ကလၢဟူးထီၣ်လၢအလီၤသဖွဲယီၤဒီးမၤဒၢၣ်ပုၤကညီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤစနီၣ်ဘီ(လ်)ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်ဒုးအဂီၢ်လီၤ. အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲယုာ်သဖွဲယီၤလီၤလီၤဆူက့ၢ်(နံစ)အအိၣ်လီၤ. က့ၢ်(နံစ)ထံၣ်စိယီၤအီၤ, ဘိးထီၣ်အကျိၢ်ဒီးခးအီၤန့ၣ်လီၤ. ကျိၢ်ရံၣ်ဘၣ်တပျၢ်စနီၣ်ဘီ(လ်)အချုယံးဒီးလဲၤဘၣ်ဝဲလၢသိအယိသိလီၤပံၤသံဝဲဒၣ်တဒုလီၤ. စနီၣ်ဘီ(လ်)တအိၣ်ပ

တုတ်ဘၣ်, အဝဲမၤန့ၣ်လၢၤတဆံယံၤဖျၢၣ်ဝံၤကွံၣ်ကွံၣ်(နိၣ်)အခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွံၣ်(နိၣ်)လီၤ
ယံၤလၢတၢ်အ့ၣ်တၢ်ဆံၣ်တပူၣ်အကျါဒီးအကျိတခိၣ်ဖျိးကွံၣ်လၢအစုလီၤလီၤ. ဘၣ်
ဆၣ်ပုၤလၢအဖျါလီၤပျံၤလီၤဖုးကတၢၢ်လၢပုၤခဲလၢၣ်အကျါမ့ၢ်ဝဲဘီးကစၢၢ်, လၢအ
ဆၢထၢၣ်ကစီၤခိၣ်လၢအခိၣ်ခံခိၣ်ဒီးထူတကျိတၢ်လၢအခိၣ်မ့ၢ်ဖးဒိၣ်လၢအသိးယၢ်ဝဲ
ဒီးထး, လီၤကၢလၢကသ့ၣ်ဖါတၢ်တဖုလီၤ. အဝဲမၤဒၣ်တၢ်အခိၣ်ထံးတထံၣ်န့ၣ်လဲၤ
ဘၣ်ဝဲလၢပုၤပိၣ်ခွါသးစၢ်လၢအဖဲလၢဖိးစူး(ဒ်)အခိၣ်သၣ်ပံၣ်ဒီးထူလီၤယံၤသံဝဲလၢ
ကပံၣ်ကျါန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီလၢအဂၤတဖၣ်ထံၣ်တၢ်န့ၣ်အယိတၢၤလီၤကွံၣ်အနီၣ်လဲၣ်
ဒီးဂုၢ်ကျဲးစးယုၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ပျံၤတၢ်ဖုးတၢ်ဒိၣ်မး, ဒီးတစီၤဖိဆၣ်ဖိကီဖိခဲ
လၢၣ်လူၤယီၤအဝဲသ့ၣ်လၢကရၢၢ်အပူၤတဝီဝံၤတဝီန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဘျၢၣ်
အိၤ, ထူအိၤ, တီၢ်အိၤဒီးယီၤတံၢ်လီၤအိၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်ဆၣ်ဖိကီဖိအန့ဆၢၣ်ဒၣ်ဝဲအသိး
လၢအတဟ့ၣ်ကၣ်က့ၤတၢ်အဆူတၢ်အဘၣ်န့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်နီတဖု, နီတဘၣ်ဘၣ်.
တုၤဒၣ်လဲၣ်လၢသၣ်မံယီၤအိၣ်လၢဟံၣ်ခိၣ်ဒုးအလီၤဒီးဖုလီၤဝဲဆူပုၤကွံၣ်ကျိဖိတဂၤအ
ဖံဘၣ်ခိၣ်ဝံၤတၢ်ထုးဝဲပုၤအကီၢ်ဘိလၢအစုမ့ၢ်, အယိပုၤန့ၣ်ကိးပသူနးမးလီၤ. တစီၤဖိ
ဖဲကျဲးပးထီၣ်ပျီထီၣ်အခါပုၤကညီတဖၣ်သးခုဒိၣ်မးလၢအယုၢ်ဖျိးထီၣ်ဘၣ်လၢကရၢၢ်
အချၢဒီးပးထီၣ်ကွံၣ်တဘျီယိလၢကျဲမ့ၢ်ဖးဒိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤဒုးဆၣ်ဖိ
ကီဖိဘၣ်ဆၣ်လၢယံၤမံးနံးအတီၢ်ပူၤဘၣ်ဂုၤက့ၤအလီၤခံၣ်ကျဲလၢအဖဲဝဲအသိးလီၤ
မံၣ်ဆုးဒိၣ်မး, ထီၣ်တၢ်တဂီၢ်လူၤယီၤအဝဲသ့ၣ်, စိးအဝဲသ့ၣ်ခိၣ်ဒုၣ်သၣ်ဒီးကိးယါအဝဲ
သ့ၣ်လၢကျဲဒိဘိန့ၣ်လီၤ.

ပုၤကညီတဖၣ်ယုၢ်ဖျိးကွံၣ်လၢၣ်လံ, အိၣ်တၢ်က့ၤဒၣ်ထဲတဂၤဇိၤလီၤ. ဘီးက
စၢၢ်အိၣ်တၢ်လၢကရၢၢ်ပူၤယီၤတံၢ်လီၤပိၣ်ခွါသးစၢ်ဖိတဂၤလၢအမံနီၤလၢကပံၣ်ကျါလၢ
အခိၣ်မ့ၢ်ဒီးဂုၢ်ကျဲးစးကျါအိထီက့ၤဝဲဘၣ်ဆၣ်ပိၣ်ခွါသးစၢ်တဂၤန့ၣ်တဟူးဂဲၤဒၣ်
လၢၤဘၣ်.

လၢတၢ်သူၣ်အုးသးအုးအပူၤဘီးကစၢၢ်စံးဝဲ, “အဝဲသံလံ, ယတတီၢ်ဟ်လၢ
ယကမၤဘၣ်တၢ်ဒ်အံၤနီတဘျီဘၣ်. ယသးပုၤနီၣ်လၢယသိးယၢ်ဒီးခိၣ်ဖံးထးန့ၣ်လီၤ.
မ့ၢ်မတၤကနၢ်ယတၢ်တဲအံၤလဲၣ်.”

စနီဘီ(လ်)ကိးပသူထီၣ်တၢ်, “တံၤသကိးဇၢ, တဘၣ်သးကညီတၢ်တ
ဂုၤ,” အချၢယံၤပူၤလီၤတခီအသွံၣ်ယုၤလီၤဒံးဒၣ်တၢ်လီၤ, “တၢ်ဒုးန့ၣ်တၢ်ဒုးလီၤ. ပုၤက

ညီလာအဂ္ဂါန့ၣ်မ့ၣ်ပှၢကညီလာအသံလီၤ။”

ဘီးကစၢ်, လၢအမဲၣ်ချံပူၤအိၣ်ပဲၤမးဒီးမဲၣ်ထံ, တဲဆၢအီၤ, “ယတအဲၣ်ဒီး
ဟံးထီၣ်ပှၢအသးသမူဘၣ်, ပှၢကညီအသးသမူဘၣ်လဲၣ်ယတအဲၣ်ဒီးမၤသံဘၣ်။”

ဖဲန့ၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါတဒုကိးပသူထီၣ်ဝဲ, “မိလံၢ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်။” မိလံၢ်
လီၤမၤသံပှၢကတၢ်လီၤ. လၢတစီၤဖိအတီၢ်ပူၤတၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်လီၤအိၣ်ထီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်
မ့ၢ်လီၤ. ပှၢဘၣ်ယိၣ်လၢပှၢကညီတဖၣ်ကမၤဘၣ်ဒီးအဝဲပိာ်မုၢ်တမံၤမံၤ, မ့တမ့ၢ်တခီ
မ့ၢ်ပှၢကညီက့ၤကိးအီၤလံၢ်ခါန့ၣ်လီၤ. နၢသက့ၤလၢခံကတၢ်ပှၢထံၣ်က့ၤအီၤ, အခိၣ်
န့ၣ်ဟံၣ်န့ၣ်ဝဲလၢကပိၤအပူၤဒီးအခိၣ်တခီတြံၣ်ဘၢဝဲလၢလီၤဘိအကျါလၢကျိးအ
ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲကျိၣ်ထီၣ်အခါအဝဲစးထီၣ်ယုၢ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးဖဲပှၢလၢအလဲၤ
ယုၢ်က့ၤအီၤတဖၣ်ဟဲက့ၤကဒါက့ၤအခါထံၣ်ဝဲလၢပှၢပိာ်ခါသးစၢ်လၢကသ့ၣ်ထူဘၣ်
အီၤတဂၤအနီၢ်နီၢ်တခီသံတယုၢ်ဒီးခဲအံၤနီၣ်ထီၣ်က့ၤအသးဒီးယုၢ်ကွံာ်ဝဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ဟံၣ်ဖိၣ်က့ၤအသးလၢတၢ်သ့ၣ်ပိာ်သးဝးဒိၣ်ဒိၣ်က
လဲၣ်အပူၤလီၤ. သတူၢ်ကလၢ်အဝဲသ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤနၢမုးတဘျီယီလီၤ. အိၣ်စ့ၢ်
ကိးဒီးတၢ်ထုးထီၣ်နီၣ်တယၢ်ဒီးကီၢ်အဲၣ်ကလံးအဆည်ဖိကီဖိတၢ်သးဝံၣ်ဘၣ်တၢ်သးဝံၣ်
အီၤတဘျူးဘျီ, ဒီးသိလၢအဘၣ်တၢ်မၤသံအီၤတဖၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤဘါဘါကွံာ်အီၤသ
ညူးသပှၢဒီးတၢ်သ့ၣ်လီၤသ့ၣ်တပိာ်တၢ်ဆူၣ်လၢအဝံအဖိခိၣ်လီၤ. လၢတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်အ
ကပၤစနီၣ်ဘီ(လဲၣ်)ကတီၤလီၤတၢ်တဖဲ, ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ပှၢအသးလၢအလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဆည်
ဖိကီဖိကိးဒုးဒုးကဘၣ်အိၣ်ကတံာ်ကတီၤသးလၢကသံလၢဆည်ဖိကီဖိကရါအဂီၢ်
န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သးတဖျါၣ်ယီအပူၤဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ဆၢတံာ်ဝဲလၢကဒုးအိၣ်
ထီၣ်အသးဂ့ၢ်ဝီတၢ်လၢကပိၤဒ်အမ့ၢ်, “ဆည်ဖိကီဖိလၢအဒုအယီၤအပတီၢ်တၢ်” လၢ
တၢ်တၢ်ပိၣ်သကိးအီၤဖဲန့ၣ်ဝံၤဒီးဟံၣ်ထီၣ်ဝဲလၢစနီၣ်ဘီ(လဲၣ်)ဒီးဘီးကစၢ်န့ၣ်လီၤ. အ
ဝဲသ့ၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤလၢကပိၤကဘျၣ် (တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအနီၢ်နီၢ်
တခီမ့ၢ်ဒ်ကသ့ၣ်အတီၢ်ဘိက့ၤလီၢ်လံၢ်လၢတၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤလၢတၢ်ဟံၣ်ကသ့ၣ်ဂီၤကံၢ်အ
ဒးပူၤ) လၢတၢ်ကဘၣ်သိးထီၣ်အီၤဖဲမ့ၢ်ဒုးအနံၤဒီးဖဲနံၤသဘျူတဘျီလၢလၢအခါ လီၤ.
အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး “ဆည်ဖိကီဖိလၢအဒုအယီၤအပတီၢ်ခဲ” လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤလၢ
ကမ့ၢ်ဝဲဒၣ်သိလၢအသံတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တၢ်ပိၣ်သကိးစ့ၢ်ကိးလၢတၢ်ဒုးတၢ်အံၤတၢ်ကဘၣ်ယုၢ်အံၤဒ်လဲၣ်ဖးယံၣ်ညါ
လီၤ. လၢခံကတၢ်, တၢ်ဆၢတၢ်လၢတၢ်ကကိးအီၤလၢ “ ကျိၣ်ဒဲတၢ်ဒုး ” မ့ၢ်လၢတၢ်ဒုး
ကဲထီၣ်လၢကျိၣ်ဒဲအယိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဲၣ်သ့ၣ်ထံၣ်က့ၤမံးစတၢ်ကွီၣ်(နိစိ)အကျိၣ်လၢကပိၣ်
ကျါ, ဒီးသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးလၢကျိၣ်ချ့ပှ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်လၢစံၣ်ဒဲအပူၤန့ၣ်လီၤ. အဲၣ်သ့ၣ်
ဆၢတၢ်လၢကပိၣ်ထီၣ်ကျိၣ်တခိၣ်အံၤလၢနီၣ်တယၢ်ထူၣ်အခိၣ်ထံးဒ်မျိၣ်အသိး, ဒီးက
ခးထီၣ်ဝဲတနံၣ်ခံၣ်ချီ-အခိၣ်ထံးတၢ်ချီန့ၣ်မ့ၢ်ဖဲလၢအိးကထိဘၣ် ၁၂၃၅, လၢအမ့ၢ်တၢ်
မၤလၢကပိၣ်ကျိၣ်ဒဲတၢ်ဒုးဆၢက့ၤအလီၤ, ဒီးလၢခံတၢ်ချီန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကိၢ်လၢတတ်အ
နံၤ, လၢအမ့ၢ်တၢ်မၤလၢကပိၣ်တၢ်ပူၤထီၣ်တၢ်ဆၢက့ၤအလီၤအနံၤန့ၣ်လီၤ.

မိလိာ်

ဖဲတၢ်ဂီၢ်အဆၢကတီၢ်တုၤယီၤအခါမိလိာ်တၢ်ဒုမၤကီၢ်မၤဂီၤတၢ်နးထီၣ်မးနးထီၣ်လီၤ. ကိးမုၢ်ဂီၤဒီးအဝဲဟဲတၢ်မၤစၢၤခံ, အဝဲယုဝံသးစူၤတၢ်ဒီးစံးဝဲလၢအဝဲမံၣ်နီၣ်သးစၢၤခံ, ဒီးကဵုဒုးကဒုၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်လၢတၢ်တကံပဝံဘၣ်အီၤလၢပုၤနၢ်ပၢ်လၢအဂ့ၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးအဝဲဟဲမံၣ်နီၣ်သ့ဒိၣ်မးစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲဟဲမၤအသးဒီးဟံၣ်နူၤသ့တၢ်လၢအသးပူၤတမံၤလၢလၢအဝဲတဟဲမၤတၢ်ဘၣ်, ဒီးလဲၤယီၤဆူတၢ်အိထံကမၤအလီၢ်, ဝံၤကွၢ်လီၤအဂီၢ်လၢထံကျါဒိတၢ်ပျၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆဉ်တၢ်ဟူထီၣ်သၢလီၤပစိၣ်ပစုဘၣ်ပးဒီးမိလိာ်အဂ့ၢ်လၢအနးန့ၢ်အလီၢ်အိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘၣ်တနံၤမိလိာ်ပးလိာ်ကွၢ်လၢကရါအပူၤပုၤမးဒီးတၢ်သးခုလီၤ. အဝဲဝံၣ်တၢ်အမံၤဖးထီၣ်ဒီးအ့ၣ်အိၣ်ဝဲဘုလီၢ်တဖၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်ချိးဘၢ်ကိးယီၤအီၤလၢတၢ်ကပၤလီၤ.

အဝဲပိာ်မုၢ်တဲထီၣ်ဝဲ, “မိလိာ်ဧ, ယကဘၣ်တဲနၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအရ့ၣ်ဒိၣ်တခါလီၤ. တဂီၢ်အံၤယထံၣ်နဆၢထၢၣ်ကွၢ်တၢ်လၢတပိာ်ဖဲဆဉ်ဖိကီဖိကရါဒီးဖိးဝုး(၆)ကရါအဆၢန့ၣ်လီၤ. မံးစထၢၣ်ဖု(လ်)ခုဒၢ်အပျၢ်ပိာ်ခါအကျါတဂၤဆၢထၢၣ်လၢတပိာ်အဝဲဘးခိတကပၤလီၤ. ဒီးယအိၣ်စီၤစုၤဖးယံၤညါဘၣ်ဆဉ်ယထံၣ်တၢ်အံၤယသ့ညါလၢအမ့ၢ်တၢ်နီၢ်ကီၢ်လီၤ. အဝဲတဲတၢ်ဒီးနၢ်ဒီးနပျဲအီၤလၢကပူၤလဲးနနါဒုလီၤ. တၢ်န့ၣ်အခိပညိၣ်လဲၣ်, မိလိာ်.” “အဝဲတမၤယၤနီတမံၤဘၣ်, ယဲစ့ၢ်ကိးယတမၤနီတမံၤဘၣ်, တၢ်အံၤတမ့ၢ်အနီၢ်ကီၢ်ဘၣ်,” မိလိာ်ကိးပသုဝဲဒ်န့ၣ်ဒီးစးထီၣ်စံၣ်တခွဲးအခံဒီးယီၤလီၤဝဲဒၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လိၤန့ၣ်လီၤ.

“မိလိာ်, ကွၢ်ယီၤယမံၣ်သ့အံၤ, မ့ၢ်နကဟ့ၣ်ယၤနတၢ်အၢၣ်လီၤလၢအအိၣ်ဒီးအသူးသ့ၣ်လၢကပီၤလၢပုၤကညိပိာ်ခါတဂၤန့ၣ်တဖုးလဲးဘၣ်နမဲာ်ဘၣ်န့ၣ်ဧါ”

မိလိာ်တဲကဒီးဝဲ, “တၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်အနီၢ်ကီၢ်ဘၣ်,” ဘၣ်ဆဉ်အဝဲကွၢ်ယီၤချိးဘၢ်အမံၣ်တဘျုးဘၣ်, ပူၤကွၢ်တစိာ်ဖိအဝဲစးထီၣ်ပးဒီးယုာ်ကွၢ်ဆူပျီပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်ပုၤမးလၢချိးဘၢ်အခိၣ်န့ၣ်ပူၤလီၤ. အဝဲတတဲဘၣ်ပုၤဂၤတ

ဖည်လၢတၢ်ဂ့ၢ်နီတမံၤဘၣ်, ဒီးလဲၤန့ၣ်ဝဲဆူမိလံၢ်အကပိၤပူၤ, နွဲးထီၣ်ဝဲဒၣ်ဘုလီၢ်တဖၣ်
လၢခိၣ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢလီၢ်ဘိအဖိလၢန့ၣ်အိၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကိၣ်လိၣ်တဖဲးဖိဒီးသ
တီၢ်အပူၤဖးထီၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအလွဲၢ်အကလုာ်ကလုာ်စ့ၤကဒိၣ်လီၤ.

ပူၤကွံာ်အလီၢ်ခံသၢသီ, မိလံၢ်လီၤမၤလံ. လၢစ့ၤန့ၣ်အတီၢ်ပူၤအဝဲလဲၤအိၣ်ဖဲ
လဲၣ်န့ၣ်ပူၤတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ဒီးဖဲန့ၣ်ထီၣ်ကးက့ၣ်တဖၣ်ဟ်ဖျါဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်အီၤ
လၢဝဲလုၤဒၢတၢ်လီၢ်အဂၤတတီၤအပူၤလီၤ. အဝဲအိၣ်လၢလုၣ်တီၣ်ထံၣ်အဂ့ၤတက
လုာ်အဘိကဆူးလၢတၢ်ပူၤထီၣ်အလွဲၢ်လၢအဂီၤဒီးအသူလၢအအိၣ်လၢကျးဖးဒိၣ်တ
ဖျါၣ်အမဲာ်ညါလီၤ. ပူၤပိာ်ခါဘိၣ်အုၣ်, အဘိးပၤဂီၤ, ကူဒီးဖျါၣ်ခံတၢ်ဘ့ၣ်တူၣ်ခိၣ်ယာ်
လၢအဖျါလီၤကလၢပူၤဆါသံးဖိတဂၤဖူးလဲးအနါဒုဒီးဒုဒီးအိၣ်အီၤလၢတၢ်ဆၢန့ၣ်လီၤ.
တၢ်ဒုးကၤထီၣ်အီၤလၢဆုကၤအသီဒီးအဝဲသိးစ့ၤကိးဒီးသတီၢ်အပူၤဂီၤဆူၣ်တဘိလၢ
အကိာ်ဆူၣ်အလိၤဝးဝးန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ကးက့ၣ်တဖၣ်ဖဲးဝဲလၢဖျါလၢတၢ်မုာ်ဘၣ်အီၤ
န့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်တတဲတၢ်ဘၣ်ယးဒီးမိလံၢ်အဂ့ၢ်နီတဒုလၢၤဘၣ်. လၢ
လၢယနူၤအါရံၤအပူၤမုာ်ခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤတဂ့ၤဘၣ်, နးထီၣ်နးထီၣ်ဝဲလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်
ညၣ်တဖၣ်ကိၤဒ်ထးအသိး, ဒီးလၢပျီတဖၣ်အပူၤပူၤမၤတၢ်တသ့နီတမံၤဘၣ်. တၢ်မၤ
တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အါဘျီလၢဘုဖိဖးဒိၣ်အပူၤဒီးထိးတဖၣ်ဖဲးမၤတၢ်လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မၤ
လၢဆၢကတီၢ်လၢအကဟဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးခဲအံၤပူၤတူၢ်လီၢ်ဝဲလၢထိးလၢအကူၣ်တၢ်သ့
ဒိၣ်န့ၣ်ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအဂၤတဖၣ်ကြးဆၢတၢ်တၢ်သံကွၢ်ကိးဖျါၣ်ဒဲးလၢအဘၣ်
ယးဒီးကရါအတၢ်မၤအကျိၤအကျဲ, တုၤဒၣ်လဲာ်ဖဲကမျါဖိၣ်တၢ်ဖးတဖၣ်မၤဂၢၢ်ကျဲၤ
တၢ်ဆၢတၢ်တဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လီၢ်ဘိလီၢ်လၢစနီတီ(လဲ)ဒီးနပိလယၢ်အ
ဘၣ်စၢၤမ့ၢ်တအိၣ်ထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤကလဲၤအသးဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်
လီၤ. ဖဲတၢ်သးတလီၤပလီၢ်အိၣ်ထီၣ်သ့အလီၢ်တတီၤလၢလၢပူၤခံဒုအံၤသးတလီၤပ
လီၢ်နီတဘျီဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အကျိၤတဒုမ့ၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢကစူးကါတၢ်လီၢ်အအူၤကၢၢ်
အါကတၢ်လၢတၢ်ကသူၣ်လီၤဘုမုာ်အါအါအဂၤတဒုတဲထီၣ်ဝဲလၢကသူၣ်လီၤဘု
ကျဲၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢအူၤကၢၢ်အါကတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအကျိၤတဒုမ့ၢ်ဖဲးဝဲလၢပျီဖးလဲာ်တ
ဘၣ်အံၤဂ့ၤလၢတၢ်ကသူၣ်လီၤသဘၣ်ဘိၣ်ခိၣ်အခါအဂၤတဒုကဟ်ဖျါဝဲလၢပျီတဘၣ်
အံၤတဂ့ၤလၢတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဂ့ၤဒၣ်လၢတၢ်ကသူၣ်လီၤတၢ်တၢ်ဘိထဲတမံၤဖိ
လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ခံဒုလၢပိာ်ဒၣ်အကျဲအကစၢ်ဒၣ်ဝဲဒီးတဘျီတခိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၢ်ဘိလီၢ်လၢ

ဆင့်ဖိကိတ်ဖိကရါ

အအိန်ဒီးတံစုဆူင်ခိန်တကးအိန်ထိန်စွန်ကီးလီ၊ လတါအိန်ဖိုင်တဖန်အပူညီနီစ နိဘီ(လ်)မ၊န၊တါဒီးပ၊ပ၊ကမုဂ်နီခိဖိုင်လ၊အတဲတါသုဒိန်မးအယိနုလီ၊ နပိ လယါတခိလတါယုသုန်ညါပုအတါဘန်သးဒီးယုတါအါလီလ၊ကမ၊စ၊အီ၊ အဂီနုနီမ၊ဝဲဒုသုဂုမးလီ၊ လီဆိဒုတါအဲဝဲဒုဒီးသိတဖန်နုဂုဒိန်မးလီ၊ ဝဲမု နယိအဆ၊ကတီ၊သိတဖန်ကိးပသူထိန်ဝဲ “တါခိန်လွံခိနုဂု၊ တါခိန်ခံခိနုတ ဂု၊ဘန်” ဒီးလ၊ဆ၊ကတီ၊ကိးကတီ၊ဒီးအပူဒီးညီနုအဲသုန်မ၊တံတံတါဒ်အံ၊ လတါအိန်ဖိုင်အပူလီ၊ လီဆိဒုတါဝဲစနိဘီ(လ်)ကတါတါအခါပုထံပုလ၊သိ သုန်တဖန်ကကိးသကြိထိန်ဝဲ “တါခိန်လွံခိနုဂု၊ တါခိန်ခံခိနုတဂု၊ဘန်” နု လီ၊ စနိဘီ(လ်)မ၊လီနီဂံဖျုဂ်တနီလ၊အအိန်လ၊လံ ပု၊ထုစံဖိဒီးပု၊ဘုန်ဆန် ဖိကိတ်ဖိ အလီခံဒီးအိန်ဒီးတါရဲတါကျ၊ပု၊တုလ၊ကမ၊ဂု၊ဒီးကမ၊သိထိန်ကု၊ဝဲ ဒုနုလီ၊ အဲဝဲယုပု၊ဂု၊ဘန်ယးဒီးစံအထံဘီကျါ၊ နီနီဖိမံဖိလတါကျိတံဝံ၊ တံပံကီလ၊တါအိန်အဂီဒီးတါကမံ၊ကမိုင်တဖန်၊ ဒီးစးထိန်ဒုးအိန်ထိန်တါကုန် အကျဲတခါလ၊အမုဆန်ဖိကိတ်ဖိခဲလ၊ကဘန်တုလီ၊အအုန်လ၊စံပုကိးမုနီဒီး၊ ဒီးလ၊တနံ၊ဒီးတနံနုအဲသုန်ကဘန်အုန်ခါလီ၊ဝဲလ၊တါလီ၊တတီ၊အပူဝံ၊ဒီး အသိတတီ၊နုလီ၊ အဲသုန်မ၊တါအံ၊လ၊အသုတဘန်ဝံစိတီဆု၊တါအါအါ လ၊၊တဂု၊အဂီလီ၊ နပိလယါ တခိအနီကစါဒုဝဲတဒုးအိန်ထိန်အတါကုန်တါ ဆးနီတမံ၊ဘန်၊ ဘန်ဆန်အဲဝဲဒုဘုန်ကလံလ၊စနိဘီ(လ်)အတါမ၊အံ၊တကဲ ထိန်ကဲထိလ၊တါနီတမံ၊ဘန်၊ ဒီးဖျုလ၊တါဆ၊ကတီ၊ကိးကတီ၊ဒီးအပူအဲမ၊လီ၊ တါခဲလ၊လီ၊ ဘန်ဆန်ဝဲအဲသုန်ဂု၊လိန်ဘိုလိန်သးအခါပံအသးသုဂု၊ဂု၊ဘန် ဘန်ဒီးတါဂု၊လ၊အတဲသကိးဝဲတဖန်နုတအ၊ထဲသိးဝဲအတဲသကိးဘန်ယးတါဒုး အိန်ထိန်ကလံ၊ကဟန်အဂု၊နီတဘျီဘန်။

လ၊ကျဲဖိအယ၊၊ တယံ၊ဒီးကရါအတါသူထိန်တဖန်၊ နုအိန်ဒီးတါ လူလီ၊ကဝီ၊ဖျုဂ်သလ၊ပိလ၊အမုတါလီ၊ကစီထိန်ထီကတါလ၊ကရါအပူနု လီ၊ ဝဲစနိဘီ(လ်)သမံသမိးဒီးယိထံတါလီ၊တတီ၊နုဝံ၊အခါအဲဝဲဖျုထိန်ဝဲလ၊ တါလီ၊အဲဝဲနုဂု၊လ၊ကလံ၊ကဟန်အဂီဒီးတါဘိုထိန်အီ၊ဝဲနုနုသုဝဲဒ်သိးကအိး ထိန်စးထုးထိန်လီသဟိန်လ၊ကရါပု၊အဂီနုလီ၊ တါအံ၊ကဟန်အဲသုန်လ၊ တါကပီ၊ဒီးမ၊လ၊၊အဲသုန်တဖန်ဝဲတါဂီ၊အကတီ၊နုလီ၊ လ၊တါအံ၊အယိစးလွး

သွန်ကအိၣ်ထီၣ်, ဝဲးကူးဘုကအိၣ်ထီၣ်, ဝဲးသွၣ်တၢ်ဒီးဝဲးဘံးကျိၣ်န့ၣ်ထံကအိၣ်ထီၣ်ဝဲ
ဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်တနၢ်ဟူဘၣ်တၢ်ဒ်အံၤနီတဘျီဘၣ်. မ့ၢ်လၢကရါအံၤ
မ့ၢ်ကရါလီၤလံၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပိးတၢ်လီၤထဲလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. အ
ဝဲသွၣ်ဒိကန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်သးလီၤကတုၤအပူၤဖဲစနီၣ်ဘီ(လ်)တ့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဝဲးဖိကဟၣ်
အဂီၤလၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်မးတဖၣ်, လၢကမၤန့ၢ်ခဲးတၢ်လၢအဝဲသွၣ်အဂီၤဒီးကမၤညီထီၣ်တၢ်
မၤလၢစံာ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် ဒီဖျိတၢ်သွၣ်တဖၣ်အံၤအယိအဝဲသွၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤအတၢ်
သွၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်ဒီဖျိတၢ်ဖးလံာ်ဖးလံာ်ဒီးတၢ်တၢ်ပီၣ်သကိးတၢ်သွၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢစ့ၢ်န့ၣ်အတီၢ်ပူၤစနီၣ်ဘီ(လ်)အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢကလံၤကဟၣ်အဂီၢ်
ဝံၤဝဲမူမူနီၣ်နီၣ်လံၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲးဖိကဟၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤလၢပုၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ပံးန့ၢ်အိၤ
လၢလံာ်သၢဘျီအပူၤလၢတဘျီမ့ၢ်တ့ၢ်ဝဲမံးစထၢၣ်ကွီ(နိစိ)အလံာ်လၢအမ့ၢ် “တၢ်ကဲ
ဘျးအခါတကထီလၢအဘၣ်ပးဒီးဟံာ်ယီ, ဟီၣ်ခိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲးအဟီၣ်ကုၢ်ဒီ ဒီးလီ
မ့ၢ်အူလၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်” န့ၣ်လီၤ. စနီၣ်ဘီ(လ်)စူးကါဒဲးလၢအ
ကမၤလိတၢ်အဂီၢ်တဖျါၣ်လၢတဘျီမ့ၢ်တ့ၢ်ဝဲမံးဟုတၢ်ဒိၣ်အဒးလၢအအိၣ်ဒီးအဒါလၢ
သွၣ်ဘၣ်, ဘျီဂ့ၢ်ဒိၣ်မးဒီးဂ့ၢ်စ့ၢ်ကိးလၢတၢ်ကခဲၣ်တၢ်ဂီၤလၢအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီ
ဘၣ်တဘျီအဝဲလဲၤန့ၢ်ဖဲဒဲးအဝဲန့ၣ်အပူၤထဲတဂၤဇိၤလၢအန့ၢ်ရဲၣ်တဖၣ်အန့ၢ်ရဲၣ်အ
ပူၤလီၤ. အဝဲသုးအသးဆူအံၤဆူဘး, ခဲၣ်လီၤဝဲပနီတဘိဝံၤတဘိဒီးတဲကသွံတၢ်လၢ
တၢ်သ့ၣ်ပိၤသးဝးအပူၤထဲတဒုဇိၤဒီးအလံာ်တခိကျဲၤအိးထီၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးလၢတဖျါၣ်, ဒီး
လၢအစုမ့ၢ်ကဆူးတခိအိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဝါတကူၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတခါအံၤဟဲကီ
ထီၣ်ဝဲတဝဲးဘၣ်တဝဲးဒီးဖဲအတုၤလၢနီၣ်ဝံာ်စုဒီးဝဲးပၣ်ရံးအဂီၤတဘျီ, ဘၣ်ခဲၣ်လီၤဝဲ
လၢဟံာ်ဒါခိၣ်ကပုၤထီၣ်ဝဲတတၢ်ညါလီၤ. တၢ်အံၤဆည်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်န့ၢ်တပၢ်နီ
တဝဲးဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသွၣ်သ့ၣ်ဟူးသးဂဲၤဒိၣ်မးလီၤ. အဝဲသွၣ်ကိးဂၤဒဲးအစုၤက
တၢ်တနံၤတဘျီဟဲက့ၢ်ဝဲဒၣ်စနီၣ်ဘီ(လ်)တ့ၢ်ဂီၤန့ၣ်လီၤ. တုၤဒၣ်လံာ်ဆိမိၢ်ဒီးထီၣ်ဒ့ၣ်
တဖၣ်ဟဲက့ၢ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်ဆၣ်တဘၣ်လဲၤယီၤဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝါအကျိၤတဖၣ်ဘၣ်. လၢအ
ကျိၤနပိလယၢ်တဒုန့ၣ်လိာ်ဒိၣ်အသးလီၤ. စးထီၣ်လၢအခိၣ်ထံးလံၤလံၤန့ၣ်အဝဲဝဲ
ဖျါထီၣ်ဝဲလၢအထီၣ်တၢ်ဘျီထီၣ်ကလံၤကဟၣ်န့ၣ်လီၤ. နၢ်သက့, ဘၣ်တနံၤလၢ
တၢ်တမ့ၢ်လၢအပူၤအဝဲဟဲတုၤဝဲလၢကသမံသမိးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲ
န့ၣ်လီၤဟးဝဲကယီကယီလၢဒဲးအပူၤဝးတရံးဝံၤက့ၢ်ထံတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

ဒီးနာကွာဲဝဲတဘီခံဘီ, ဒီးဆါထာဲဝဲတစါဖိ, ဆိကမိဲတဲာ်ဂ့ၢ်အဝဲန့ၣ်ယာ်ဒီယာ်ဒီဒီးကွာ် ကျာ်ယီၤတဲာ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးသတူၢ်ကလံာ်အဝဲဝံၤထီၣ်အခိၣ်, ဆဲၣ်ဆါဘါတဲာ်ရဲၣ်တဲာ် ကျဲၤအဂီၢ်ဝံၤဟးထီၣ်ဝဲဒီးတကတိၤတဲာ်နီတထံၣ်ဘၣ်.

ကရါဒီးတဖျါတၢ်ပီၣ်သကိးဘၣ်ယးဒီးကလံာ်ကဟၣ်အတဲာ်ဂ့ၢ်န့ၣ် လီၤ. တဲာ်တ့ထီၣ်ကလံာ်ကဟၣ်မ့ၢ်တဲာ်မၤလၢအကီန့ၣ်စနီဘီ(လ်)တသမၤဝဲဘၣ်. တဲာ် ကဘၣ်ဝံစိာ်တီဆုၤလၢတဖၣ်လၢတဲာ်ကဘီထီၣ်တဲာ်န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီးတဲာ်ကဘၣ်တ့ ထီၣ်နီၣ်ပၣ်ရံးဖးဒိၣ်တဖၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံကလိၣ်ဘၣ်ဝဲစးခိၣ်ယံးဒီးမ့ၢ်ပျဲၤတဖၣ်လီၤ. တဲာ်ကမၤန့ၢ်တဲာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒ်လဲၣ်န့ၣ်စနီဘီ(လ်)တတဲာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်အ ဝဲဟ်ဂါၢ်ဟ်ကျဲၤဝဲလၢတဲာ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဝံၤဝဲလၢတန့ၣ်တီၢ်ပူၤလီၤ. တဲာ်န့ၣ်ဝံၤ အလီၢ်ခံ, အဝဲတဲာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်တဘၣ်မၤတဲာ်အါအါလၢၤဘၣ်. ဒီးဆည်ဖိကီ ဖိတဖၣ်ကဘၣ်မၤတဲာ်တန့ၣ်ထဲသၢနံၤဇါလီၤ. အဂၤတကဟၣ်ပိလယာ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢခဲ အံၤတဲာ်လိာ်ဘၣ်အဒိၣ်ကတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တဲာ်မၤအါထီၣ်တဲာ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်မၤ လၢဂီၤတဲာ်ဆါကတီၢ်လၢကလံာ်ကဟၣ်အဂီၢ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကလီၤဒိသံကွံာ်ခဲလၢဂ် လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တဲာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲခံမံၤလၢအမ့ၢ် “တဲာ်ဖိတဲာ်ဖးလၢစနီဘီ(လ်)ဒီးတန့ၣ်မၤတဲာ်ထဲသၢနံၤအဂီၢ်” ဒီး “ဖိတဲာ်ဖးလၢနပိ လယာ်ဒီးတဲာ်အိၣ်လၢလၢပုၤပုၤအဂီၢ်” န့ၣ်လီၤ. ဘဲကွါမ့ၢ်(န့)မ့ၢ်ဆည်ဖိကီဖိထဲတဖုၤဇါ လၢအတအိၣ်ပုၤတဲာ်ခိၣ်တီခံခါန့ၣ်နီတခါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတန့ၣ်ဝဲလၢတဲာ်အိၣ်အ ဝဲန့ၣ်ကအါထီၣ်ဂီၢ်မ့ၢ်ဂီၢ်ပၤ မ့တမ့ၢ် ကလံာ်ကဟၣ်ကမၤစ့ၤလီၤအဝဲသ့ၣ်တဲာ်မၤနီတမံၤ ဘၣ်. အဝဲစးဝဲလၢ, ကလံာ်ကဟၣ်အိၣ်ဂ့ၢ်တအိၣ်ဂ့ၢ်ပတဲာ်အိၣ်မူကလဲၤဒၣ်အသးဒ် ညီန့ၢ်အသိးလၢအမ့ၢ်တဲာ်အိၣ်မူလၢအနးအကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

အါန့ၢ်ဒီးတဲာ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘီလိာ်ဘၣ်ယးဒီးကလံာ်ကဟၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တဲာ်သံကွာ် အိၣ်ထီၣ်တမံၤလၢအမ့ၢ်တဲာ်ကဒိသဒါဆည်ဖိကီဖိကရါဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့ၣ်ညါ လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢကျိၢ်ဒဲတဲာ်ဒုးအပူၤပူၤကညီတဖၣ်ဘၣ်တဲာ်မၤန့ၢ်အီၤသနၣ်က့ဘၣ် တဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဟဲန့ၣ်ဒုးတဲာ်အသိတဘျီဒီးကအိၣ်ဒီးတဲာ်တီၣ်ခိၣ်န့ၢ်အလီၢ်လၢတဲာ် န့ၣ်လီၤဟံးန့ၢ်က့ၤကရါဒီးဟ်ထီၣ်က့ၤမံးစထၢၣ်ကွီ(နံစ)လၢအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် အိၣ်ဒီးတဲာ်ဂ့ၢ်ခဲလၢဂ်လၢကမၤတဲာ်အံၤအဂီၢ်မ့ၢ်လၢတဲာ်ကစီၣ်လၢအဘၣ်ယးဒီးတဲာ်မၤ န့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အဂ့ၢ်ရၤလီၤအသးလၢခိၣ်တဲာ်လီၢ်သက့ၤဆးဒးဒီးဆည်ဖိကီဖိလၢက

ရါအဂတဖှ်အိၣ်ဂါတကဲဘၣ်နးန့ၣ်အလီၣ်န့ၣ်လီၤ. နအညီၣ်န့ၣ်အသးစနီၣ်ဘီ(လ်)ဒီး
နပိလယာ်သးတလီၤပလိာ်နီတဘျီဘၣ်. နနပိလယာ်စံးဝဲအသး, တာ်လၢဆည်ဖိကီ
ဖိကဘၣ်မၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတာ်မၤန့ၢ်ကျိတဖှ်ဒီးမၤလိသ့အသးဒီးသးအဝဲသ့ၣ်စူးကါဝဲက
သ့အဂီၢ်လီၤ. မ့ၢ်လၢစနီၣ်ဘီ(လ်)တခိတဲထီၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဆုာ်ထီၣ်ထီၣ်ကး
က့ၣ်အါန့ၢ်ဒီးအလီၣ်ဒီးသးကဒုးအိၣ်ထီၣ်တာ်ပူထီၣ်တာ်လၢဆည်ဖိကီဖိလၢကရါအဂ
တဖှ်အကျါန့ၣ်လီၤ. အကျါတဒုစံးဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ဒီးသဒါလီၤက့ၢ်အသးမ့ၢ်တသ့န့ၣ်
တာ်ကဟဲပၤကဒါက့ၢ်အီၤ, ဒီးအဂတဒုဂံၢ်လိာ်တာ်အံၤဒီးစံးဝဲလၢတာ်ပူထီၣ်တာ်မ့ၢ်
အိၣ်ထီၣ်သက့ၢ်ဆးဒးန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဘၣ်ဒီးသဒါလီၤက့ၢ်အသးလၢဘၣ်. ဆည်ဖိ
ကီဖိတဖှ်အံၤဒီးကန့ၣ်ဆိလၢနပိလယာ်အတာ်ကတိၤဝဲဒီးဒီးကန့ၣ်က့ၢ်ဝဲလၢစနီ
ဘီ(လ်)န့ၣ်လီၤ. တာ်ဖဲလဲၣ်တမံၤမ့ၢ်တာ်အဘၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဆၢတံာ်ဝဲတဘၣ်ဘၣ်. နီၢ်
နီၢ်န့ၣ်, ဖဲပၤတဂၤကတိၤတာ်အခါထီၣ်ဘိအဝဲသ့ၣ်သးလီၤပလိာ်ဒီးအီၤလီၤ.

လၢခံကတာ်မ့ၢ်နံၤလၢစနီၣ်ဘီ(လ်)အတာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲၤဝဲဝဲတုၤယီၤလံ. ဖဲမ့ၢ်ဒီး
အနံၤ, ဂီၤခိတာ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤတာ်သံက့ၢ်လၢအမ့ၢ်ဝဲအဝဲသ့ၣ်ကစးထီၣ်ဘိကလံၤက
ဟၣ်ခါတဘျီလဲၣ်န့ၣ်တာ်ဖိၣ်သကိးတာ်ဖးန့ၣ်လီၤ. ဖဲဆည်ဖိကီဖိတဖှ်ဟ်ဖှိၣ်ထီၣ်အ
သးလၢဘုဖိဖးဒိၣ်အပူၤဝဲသိတဖှ်ကိးပသူပသီဒီးမၤတံာ်တံာ်ဘၣ်ဆည်စနီ
ဘီ(လ်)ဆၢထၢၣ်ဒီးဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲအတာ်ဂ့ၢ်တဖှ်လၢတာ်ကဘျီထီၣ်ကလံၤကဟၣ်အ
ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲဒီးနပိလယာ်ဆၢထၢၣ်စံးဆၢက့ၢ်အီၤလီၤ. လၢအကလုာ်ဘျီကလံာ်အ
ပူၤအဝဲစံးဝဲလၢကလံၤကဟၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တာ်နါစီၤလီၤ. ဒီးအဝဲဟ့ၣ်ကူၣ်လၢပုၤတဘၣ်ဟ့ၣ်
တာ်ဖးလၢကလံၤကဟၣ်အဂီၢ်နီတဂၤဘၣ်, ဒီးအဝဲဆုၣ်နီၤကဒါက့ၢ်တဘျီယီၤလီၤ. အ
ဝဲကတိၤတာ်ထဲအစးကိးသၢဆံဖိ, ဒီးတာ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢကထူးန့ၢ်ပုၤအသး
အံၤဖျါလၢတာ်လီၤဆိတမၤအသးနီတမံၤဘၣ်. ဖဲန့ၣ်စနီၣ်ဘီ(လ်)ဆၢထၢၣ်ဖြးကန့ၣ်ဒီး
ကိးယါလီၤဝဲသိလၢအစးထီၣ်ကိးပသူတဖှ်ဝဲဟ်ဖျါထီၣ်အတာ်သ့ၣ်ဆုၣ်သးဂဲၤလၢ
ကထူးန့ၢ်ပုၤအသးလၢကလံၤကဟၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤခဲအံၤဆည်ဖိကီဖိတဖှ်သး
ကညီၣ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ခံၤလၢဂီၢ်ပုၤသိးသိး. ဘၣ်ဆည်တဖှ်ဖိစနီၣ်ဘီ(လ်)အကလုာ်သ့က
တိၤဘၣ်စိာ်ဖျိးကွံာ်အဝဲသ့ၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟံးန့ၢ်တာ်အလွဲၤလၢအကပီၤဒီးတု
ထီၣ်ဝဲဆည်ဖိကီဖိကရါအဂီၢ်လၢအကအိၣ်ထီၣ်ဖဲတံာ်ဖဲတာ်မၤလၢအနးအကျဲၤတ
ဖှ်တာ်ထူးကွံာ်အီၤလၢဆည်ဖိကီဖိအဖံဘၣ်ခိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. အတာ်ဆိကမိၣ်အံၤလဲၤ

ယံနုဒီးစးကူးဘုဒီးစးသွင်တၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစးဝဲလီၤသဟီၣ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်စးကံာ်ဘု,
စးသ့ၣ်ဘု, စးထံၣ်တၢ်, စးကျဲၤသ့ၣ်ကျဲၤ, စးကူးဘုဒီးစးတုၤလံာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တကးဒ်
ဘၣ်, လၢကပိၤကိးဖျါၣ်ဒဲးအပူၤတၢ်ကနီၤလီၤလိမ့ၣ်အူထံကီၢ်, ထံခုၣ်ဒီးစးမၤလၢၤ
ထီၣ်ဟံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲကတိၤတၢ်ဝံၤအခါ, တၢ်ဖးတဖၣ်တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ
ဖဲလဲၣ်တကပၤလဲၣ်န့ၣ်တၢ်သးဒုဒီးအလီၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲန့ၣ်အခါနပိလ
ယၢ်ဆၢထၢၣ်ဒီးကွၢ်ကျၢၣ်ယီၤဝဲဒၣ်စနီၣ်ဘီ(လ်)လၢလီၤဆီဘၣ်ပုၤကိးဂၤဝံၤကိးထီၣ်ဝဲ
ဒၣ်လၢအကလုာ်ဖဲကအဲးတကလုာ်လၢပုၤတနၢ်ဟူဘၣ်နီတဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်တၢ်မိၤအိၣ်ယုၤတၢ်သိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ချၢ, ဒီးထွံၣ်ဖးဒိၣ်ခွံၣ်သိးဒီးအကီၢ်
စၢလၢအဘၣ်တၢ်ဘျီအိၣ်လၢတၢ်ဘျီအိၣ်ဒီးအကမိၢ်ဟဲန့ၣ်ယီၤဆူဘုဖိအပူၤလီၤ. အဝဲ
သ့ၣ်ဟဲဖုယီၤဝဲဒၣ်လီၤလိဆူစနီၣ်ဘီ(လ်)အအိၣ်, ဒီးစနီၣ်ဘီ(လ်)တခိသတူၢ်ကလၢၢ်
ဟူးထီၣ်လၢအလီၢ်လၢကယုၢ်ပူၤဖျဲးကွံာ်အသးလီၤ. လၢတစိၢ်ဖိ, အဝဲယုၢ်ထီၣ်လၢဝဲ
တြိအချၢဒီးထွံၣ်တဖၣ်လူၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိခဲလၢၣ်ပျံၤတၢ်ဖုးတၢ်ဒီးတဲတၢ်တ
ဘျီနီတဒုဘၣ်, အဝဲသ့ၣ်လဲၤယီၤဆူဝဲတြိအယၢၤတပူၤယီၤလၢကကွၢ်ကီဝဲတၢ်လူၤစနီ
ဘီ(လ်)န့ၣ်လီၤ. ထွံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လူၤစနီၣ်ဘီ(လ်)လၢကျဲၤလၢအလဲၤယီၤဆူကျဲၤမ့ၢ်အဖိ
ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံၣ်ဝဲဒ်ထိးစံၣ်ဝဲသ့အသိး, ဘၣ်ဆၣ်ထွံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လူၤအိၣ်တူၤထီၣ်
လၢအခိၣ်န့ၣ်ခဲန့ၣ်လီၤ. သတူၢ်ကလၢၢ်အဝဲခိၣ်တပျၢ်ဒီးဖျါလီၤတၢ်လၢတၢ်ချၢးအိၣ်
လံ, ဒီးအဝဲဆၢထၢၣ်ကဒါက့ၤဒီးစံၣ်ချၢန့ၣ်ဒီးအလီၢ်, ဒီးထွံၣ်တဖၣ်လူၤကဒီးအိၣ်န့ၣ်
လီၤ. အကျါတဒုအခၣ်န့ၣ်ဘူးထီၣ်ဒီးစနီၣ်ဘီ(လ်)အမၢ်ကိဘၣ်ဆၣ်စနီၣ်ဘီ(လ်)ဝံၤဝံၤ
ကွံာ်အမၢ်တဘျီယီၤလီၤ. ဝံၤဒီးအဝဲထုးထီၣ်ကဒီးအဂံၢ်အဘါလၢကယုၢ်ပူၤဖျဲးသးအ
ဂီၢ်, ဒီးအဝဲတလုၣ်လီၤသးလၢတပျီၣ်အကိပူၤဝံၤဒီးပုၤတထံၣ်အိၣ်နီတဘျီလၢၤဘၣ်.

ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်လၢတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးအပူၤဘျီၣ်ယီၤကဒါက့ၤဝဲဆူဘုဖိအ
ပူၤဘျီကလၢၢ်လီၤ. လၢတစိၢ်ဖိအတီၢ်ပူၤထွံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟဲက့ၤစံၣ်ယီၤကဒါက့ၤန့ၣ်
လီၤ. အခိၣ်ထံးကတၢ်တၢ်ဘၣ်တုတကလုာ်အံၤဟဲဖဲလဲၣ်ခိလဲၣ်န့ၣ်မတၢ်မးတသ့ၣ်
ညါဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်လၢတစိၢ်ဖိအတီၢ်ပူၤတၢ်ဂံၢ်ကီအဝဲအံၤတၢ်မၤဘၣ်လိာ်က့ၤအိၣ်န့ၣ်
လီၤ. ထွံၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထွံၣ်ဖိတဖၣ်လၢတဘျီနပိလယၢ်ထုးဖးအဝဲသ့ၣ်ဒီးအမိၢ်ဝံၤ
ဒီးဟံၣ်အိၣ်လၢတၢ်သးအလီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်တတုာ်ဒီးဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လံထွံၣ်
ဖးဒိၣ်တဖၣ်, ဒီးအိၣ်ဖျါလီၤပျံၤလီၤဖုးလီၤကလၢထွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်

အီၤဘူးဒီးနပိလယာ်လီၤ. ပှၤထံၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဝံၤတၢ်အမၢ်လၢနပိလယာ်အကပၤဒ်
ထွံၣ်အဂၤတဖၣ်ဝံၤတၢ်ဝဲလၢမံးစထၢၣ်ကွီ(နိစိ)အအိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

နပိလယာ်ယုၣ်ဒီးထွံၣ်လၢအပိၣ်အခံတဖၣ်, ခဲအံၤလဲၤထီၣ်လၢတၢ်လီၤထီၣ်
ထီၣ်အလီၤတတီၤဖဲမ့ၣ်ကွၢ်သးပှၤဆၢထၢၣ်ကတီၤလီၤတၢ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဘိးဘၣ်
သ့ၣ်ညါဝဲလၢတုၤခဲအံၤဒီးဆူညါမုၢ်ဒီးအနံၤမုၢ်ဂီၤအတၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဖၣ်တအိၣ်လၢ
ဘၣ်. အဝဲစံးဝဲ, တၢ်တလိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အံၤလၢဘၣ်, ဒီးတၢ်န့ၣ်မုၢ်တၢ်မၤလၢ
တၢ်ဆၢကတီၤတမံၤလီၤ. ခါလၢကဖဲတၢ်သံကွၢ်လၢအဘၣ်ပးဒီးတၢ်မၤလၢကရါ
အပူၤခဲလၢကဘၣ်တၢ်တဲသကိးအီၤလၢထိးအကမံးတံၢ်လီၤဆိတဖုပူၤဒီးအဝဲကမုၢ်
ပှၤပၢ်လီၤဆ့ၣ်နီၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကအိၣ်ဖိၣ်လၢတၢ်သဒးအလီၤဝံၤဒီးကရၤလီၤဒုးသ့ၣ်
ညါက့ၤဝဲအတၢ်ဆၢတံၢ်တဖၣ်ဆူပှၤအဂၤတဖၣ်အိၣ်လီၤ. ဖဲမုၢ်ဒီးနံၤဂီၤဆိဆဲးဖိကီဖိ
တဖၣ်ကဘၣ်ဟဲဖိၣ်ထီၣ်သးလၢကဟ့ၣ်တၢ်ယူးယီၣ်ဆူနီၣ်တယၢ်, ဝံၤသးဝံၣ် ကီၢ်
အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီဖိ အတၢ်သးဝံၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတနွံအဂီၢ်တၢ်ကနဲၣ်လီၤတၢ်မၤတ
ဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်မၤဝဲ, ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘီလိာ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်
သ့ၣ်တဖၣ်တဘၣ်အိၣ်ထီၣ်နီတဘျီလၢဘၣ်.

တၢ်ဟီထီၣ်ကွံာ်စနီဘီ(လ်)တဘျီအံၤမၤဖုးမၤပျီဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်အသး
ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတခါအံၤအယိအဝဲသ့ၣ်အဖံးသကုၣ်ဒိသကုၣ်ဒိမး
ဒီးပျံတၢ်ဒိၣ်န့ၢ်အန့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်မုၢ်ထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘီ
လိာ်ဝဲသ့န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အါဒုကကတီၤထီၣ်ဒါတၢ်လီၤ. ဘိးကစၢ်ဒုလဲာ်အဲၣ်ဒီးမၤတံာ်
တံာ်ထီၣ်တၢ်ဖျါဖျါတဖျါဖျါန့ၣ်လီၤ. အဝဲဘိးထီၣ်အနၢ်လၢအလီၤခံတကပၤ, တရၤ
ထီၣ်အကိာ်ဆူၣ်တဘျုးဘျီဒီးဂုာ်ကျဲးစးမၤဆ့ထီၣ်ကွံာ်အတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်န့ၣ်
လီၤ. နၢ်သက့လၢခံကတၢ်အဝဲဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်လၢကတဲဝဲအဂီၢ်တဘၣ်နီတမံၤ
ဘၣ်. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ, ထိးတနီၤကတီၤတၢ်ပိာ်ကျါဒိၣ်မးလီၤ. ထိးသးစၢ်လွံာ်ဒုလၢအအိၣ်
လၢတၢ်မၢ်ညါမၤသီၣ်ထီၣ်အကလုာ်လၢအဖဲဒီးသီၣ်က့ၤက့ၤကျါကျါ, ဒီးစံးဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်
တအၢၣ်လီၤတုၤလိာ်တၢ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်လွံာ်ဒုလၢဆၢထၢၣ်စးထီၣ်ကတီၤတၢ်တဘျီ
ယီၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သတုၤကလၢမုၢ်လၢထွံၣ်လၢအကိာ်လီၤလၢနပိလယာ်အမၢ်ညါတ
ဖၣ်ကညါထီၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘျၢ်ဒီးဆ့ၣ်နီၤကဒါက့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တ
ဘျီသိသ့ၣ်တဖၣ်ကိးထီၣ်လၢအကလုာ်ဖးဒိၣ်အပူၤ, “တၢ်ခိၣ်လွံာ်ဒိန့ၣ်ဂ့ၤ, တၢ်ခိၣ်ခံဒိ

န့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်” ကယံၣ်တဆံယံၢ်မံးနံးယၣ်ယၣ်ဒီးအိၣ်ကတီၢ်ဝဲဖဲတၢ်တဲသကိးတၢ်အိၣ်ထီၣ်တဘျီလၢလၢအခါလီၤ.

တၢ်န့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံတၢ်ဆုၤထီၣ်စကံၤလၢလၢကလဲၤတရံးကရၢၢ်ဝးဝးဒီးတဲန့ၢ်ပၢၢ်ပုၤဂ့ၤဂၤဘၣ်ယးဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအသီတခါအံၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲစံးဝဲ, “တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ, ယန့ၣ်လၢဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိဖဲအံၤကိးဒုးဒီးအၢၣ်လီၤတံၤသကိးနပိလယၢၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအသးလၢအပံးဖီၣ်အါထီၣ်မူဒါတၢ်မၤလၢအနီၢ်ကစၢ်န့ၣ်လီၤ. တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ, တဘၣ်ဆိကမိၣ်လၢခိၣ်န့ၣ်တၢ်မၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမုၢ်တဂ့ၤ, ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢအဂၤတကပၤန့ၣ်မ့ၢ်မူဒါလၢအယၢၢ်အစ့ၣ်တမံၤလီၤ. ပုၤတအိၣ်ဝဲလၢကဆိကမိၣ်တၢ်ယံၣ်န့ၣ်ဒီးတံၤသကိးနပိလယၢၢ်လၢအမ့ၢ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိကိးဒုးဒီးအပတီၢ်တုၤသိးထဲသိးလိာ်အသးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲပျဲသုမၤဒုၣ်သုတၢ်ဆၢတံၣ်လၢသုနီၢ်ကစၢ်အခါအသးကခုဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်လီၤ. ဘၣ်ဆဉ်တဘျီတခိၣ်သုတၢ်ဆၢတံၣ်တဖၣ်အကမၣ်ကအိၣ်ဝဲလီၤ. တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ, ပကြးမ့ၢ်တၢ်ဒဲလဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်. ဆိကမိၣ်ကွၢ်, သုကဆၢတံၣ်လၢကပိာ်စနီၣ်(လဲ)အခံလၢအဘၣ်ယးဒီးအကလံၤကဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. စနီၣ်(လဲ)ဒဲပသ့ၣ်ညါခဲအံၤအသိးကဲထီၣ်ပုၤမၤကမၣ်တၢ်ဖိတဂၤလဲလီၤ.

ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအကျါတဒုတဲထီၣ်ဝဲ, “လၢကျိၢ်ဒဲတၢ်ဒုးအပူၤအဝဲဒုးတၢ်ပုၤဒီးတၢ်သ့ၣ်ဒုးဒုးလီၤ.”

ဖဲန့ၣ်စကံၤလၢစံးဆၢအီၤ, “တၢ်သ့ၣ်ဒုးဒုးထဲတမံၤန့ၣ်တလၢပုၤဒဲဘၣ်. တၢ်သးတီဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်န့ၣ်အရ့ဒိၣ်န့ၣ်ဒီးအန့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. မ့မ့ၢ်လၢကျိၢ်ဒဲတၢ်ဒုးအပူၤတခီ, ယန့ၣ်လၢခါလၢကဟဲပကသ့ၣ်ညါလၢစနီၣ်(လဲ)အတၢ်ပံးမူဒါန့ၣ်မ့ၢ်ထဲအတၢ်ကတီၢ်ဒိၣ်လီၤအကီၢ်န့ၣ်လီၤ. တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ, တၢ်သိၣ်တၢ်သီ-တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအကီၢ်ဒဲထးအသိး, တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတီၢ်တဖျါၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤအကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်မၤကမၣ်တၢ်တမံၤန့ၣ်, ပဒုၣ်ပဒါကဒိၣ်စိလၢပဖီခိၣ်လီၤ. တံၤသကိးစၢ, အနီၢ်ကီၢ်လီၤ. သုတအဲၣ်ဒီးလၢကျိၢ်(နိၣ်) ဟဲက့ၤလၢၤဘၣ်တမ့ၢ်စါ.”

မၤကဒီးတဘျီလဲ, တၢ်သံကွၢ်တထံၣ်အံၤပုၤစံးဆၢအီၤတဘၣ်ဘၣ်. ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်တအဲၣ်ဒီးလၢကျိၢ်(နိၣ်)ဟဲက့ၤကဒါက့ၤဘၣ်သပုၤကတၢ်လီၤ. ဖဲမ့ၢ်ဒီးနံၤအဂီၢ်တၢ်ကတီၢ်ဂ့ၢ်လိာ်လိာ်သးအခါတၢ်မ့ၢ်တဲထီၣ်လၢတၢ်ကကိးဟဲက့ၤကဒါက့ၤ

မိၣ်လဲၣ်န့ၣ်အဝဲတတဲဖျါထီၣ်နီတထံၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲဟ့ၣ်ပလီၤဆၣ်ဖိကီဖိအ
ဂၤတဖၣ်လၢတၢ်မၤအံၤကမ့ၢ်တၢ်မၤလၢအနး, ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်အိၣ်
ထီၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ထူးစ့ၤလီၤဒၣ်လဲၣ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်သက့, တၢ်ကတဲာ်က
တီၤဟံၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဝံၤဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးလံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘီထီၣ်ကလံၤက
ဟၣ်ဒီးတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်လၢအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်တၢ်တီၢ်ဟံၣ်ဝဲလၢကမၤဝံၤဝဲလၢခံၣ်အ
တီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဟါယီၤအဝဲန့ၣ်လၢတၢ်သဒၤအပူၤစကွံၤလၢၢ်တဲာ်ပၢ်ဆၣ်ဖိကီဖိအ
ဂၤတဖၣ်လၢအနီၢ်နီၢ်န့ၣ်နပိလယၢ်တထီၣ်ဒါတၢ်ဘီထီၣ်ကလံၤကဟၣ်ဘၣ်. လၢအဂၤ
တကပၤန့ၣ်အဝဲမ့ၢ်ပှၤလၢအစးထီၣ်တဲာ်ဂ့ၢ်အဝဲန့ၣ်လၢအခိၣ်ထံး, ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်
ကျဲၤလၢစနီၢ်(လ်)တ့ၤလီၤအဂီၤလၢတၢ်ဟုဖးဆိဒံၣ်အဒဲအဒါအလီၤန့ၣ်အနီၢ်နီၢ်ဟ့ၣ်
န့ၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢအအိၣ်လၢနပိလယၢ်အလံာ်ကဘျဲးအကျါန့ၣ်လီၤ. ကလံၤကဟၣ်န့ၣ်
နပိလယၢ်အကစၢ်ဒၣ်ဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီ, အဝဲသ့ၣ်အကျါတဒု
သံကွၢ်ဝဲ, “ဘၣ်မနုၤအယိအဝဲကတီၤထီၣ်ဒါတၢ်န့ၣ်လဲၣ်.” ဖဲန့ၣ်စကွံၤလၢၢ်ဟံၣ်အသးက
လံးကလးန့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲလၢ, “တံၤသကိးနပိလယၢ်မ့ၢ်ပှၤလၢအလီၤတၢ်ဒါ. ဖျါ
လၢအဝဲထီၣ်ဒါကလံၤကဟၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲၤထဲတဘီဒါလၢကဟီထီၣ်ကွံာ်စ
နီၢ်(လ်)လၢအမ့ၢ်ပှၤလၢအတၢ်ဟံၣ်သးအၢသီဒီးအိၣ်ဒီးသးလၢအကွဲန့ၣ်လဲၣ်ပှၤဂၤန့ၣ်
လီၤ. ခဲအံၤစနီၢ်(လ်)တအိၣ်လၢၤဘၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤလဲၣ်အသးဂ့ၤဂ့ၤသ့ဝဲဒီး
စနီၢ်(လ်)တမၤတံာ်တံာ်တၢ်လၢၤဘၣ်. စကွံၤလၢၢ်စံးဝဲ, တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢပှၤကိးဝဲလၢ
တၢ်ကူၣ်တရံးအကျဲလီၤ” အဝဲတဲာ်ကဒါက့ၤဝဲတဘျးဘျီညါလီၤ. “တၢ်ကူၣ်တရံးအ
ကျဲ, တံၤသကိးသ့ၣ်ဒါ, တၢ်ကူၣ်တရံးအကျဲ,” ဖဲန့ၣ်အခါအဝဲဟးဝဲဒၣ်ဆူအံၤဆူဘး
ဒီးဝံၤဝဲအမံၤဒီးနံၤဝဲဒၣ်လၢတၢ်သးဖဲအပူၤလီၤ. ဆၣ်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်တၢ်ပၢ်လီၤ
တံာ်တၢ်ကတီၤတဖျါန့ၣ်အခိပညီဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်စကွံၤလၢၢ်တဲာ်လၢအပှၤဒီးတၢ်ကွဲ
န့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးထံၣ်သာဒုလၢအပိာ်အခံတခီမိတၢ်လီၤပျံၤလီၤဖုးဒိၣ်မး
အယိအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်တၢ်အဝဲန့ၣ်ဒီးတသံကွၢ်အါထီၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်နီတ
မံၤလၢၤဘၣ်.

လှူ ချဉ်

လာ်နံၣ်အဝဲန့ၣ်အပူၤဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်မၤတၢ်ဒဲကုၢ်အသိးလီၤ. ဘၣ်ဆည်အဝဲသ့ၣ်သးခုၤလၢအတၢ်မၤအပူၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တသးလိက့ၤအဂံၢ်အဘါ မ့တမ့ၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအသးသမူဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်လၢအမၤဝဲကိးမံၤဒဲးန့ၣ်မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်အဂီၢ်ဒီးအပူၤကလုာ်လၢအကအိၣ်ထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အလီၢ်ခံတဖၣ်အဂီၢ်, ဒီးတမ့ၢ်လၢပူၤကညီလၢအကၢၣ်အကျူဒီးဟ့ၣ်တၢ်ဘျဉ်တၢ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီဒီးတၢ်ကီၢ်ခါဒီတကတီၢ်အပူၤအဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်တနံၣ်န့ၣ်အန့ၣ်ရံၣ်ယုဆံ, ဒီးလၢလါအီကူးအပူၤနပိလယၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲလၢမ့ၢ်ဒဲးအနံၣ်မ့ၢ်ယုၤလီၤန့ၣ်တၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. တၢ်မၤအဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလၢတအိၣ်ဒီးအဘူးအလဲနီတစဲးဘၣ်, ဘၣ်ဆည်ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်လၢလၢအတဖၣ်မၤတၢ်ဘၣ်န့ၣ်တၢ်ကထုးလီၤစ့ၢ်ကိးအတၢ်အိၣ်တတ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်သက့ၣ်န့ၣ်ဒီး, တၢ်မၤတနီၤတၢ်ထံၣ်လၢအလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဟ်တၢ်အီၤတဝံၤတဝါဒဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်လၢအဟ်ဖိၣ်ဝဲလၢတနံၣ်အံၤအဂီၢ်အဘျူးအိၣ်စ့ၢ်န့ၣ်ဒဲးအပူၤကွံာ်တနံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်ကီၢ်အလါစးထီၣ်သီအဆၢကတီၢ်စံာ်ပျီခံဘျဉ်လၢတၢ်ကြားသ့ၣ်လီၤတၢ်တၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်တၢ်တသ့ၣ်ဘၣ်ဒဲးမ့ၢ်လၢတၢ်လီၢ်အဝဲန့ၣ်တၢ်တထံၣ်ဘၣ်ဝဲဆိဆိအယိလီၤ. တၢ်ထံၣ်ဆိဟ်သ့လၢတၢ်ဂီၢ်အကတီၢ်လၢအကဟဲန့ၣ်မ့ၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအနးန့ၣ်လီၤ.

ကလံၤကဟၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲတဖၣ်လၢတၢ်တမ့ၢ်လၢအီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢကရါအပူၤလၢတၢ်ထုၣ်အပူၤလၢအဂ့ၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးမဲးဒီးကလံၤကမုာ်တဖၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤလၢဒၢးဖိတဖၣ်အပူၤ, အယိလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အဂီၢ်တၢ်ပိးတၢ်လီအိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အစုပူၤလံန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆည်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အိၣ်တမံၤလၢတၢ်လၢဆည်ဖိကီဖိမၤဝဲတသ့ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲအဝဲသ့ၣ်ကမၤလီၤကလဲလၢလၢအကကြားဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ဒဲလဲန့ၣ်လီၤ. ပျီလၢတၢ်ကဘၣ်သ့ထဲဒၣ်ဘိရုၣ်လၢခိၣ်စူဒီးနီၣ်ကတဖၣ်

ဒီးကျဲအဂါတအိန်နီတဘိလါၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်သူတၢ်ပီးတၢ်လီတဖၣ်တသ့နီတဘျီဘၣ်, မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဆၢထၢၣ်လၢအခိၣ်ခံခိတသ့အယိလီၤ. ဒီးဖဲပုၤဂုၢ်ကျဲးစးမၤတၢ်လၢနွံတဖၣ်အတီၢ်ပူၤတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်ဟဲထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါတဖၣ်အအိၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်စူးကါတၢ်ထူးယၢအသဟီၣ်လီၤ. လၢဖးဒိၣ်ဖးကွၢ်လၢအခိၣ်တလၢလၢတၢ်ကစူးကါအီၤအဂီၢ်တဖၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပူၤခံဒးသကုၤဆးဒးလီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်လဲၤစၢထီၣ်ပျံၤလၢလၢတဖၣ်အလီၤ, ဝံဒီးအဝဲသ့ၣ်ခဲလၢကကျိၢ်မိၢ်ကသ့ၣ်တဖၣ်, သိတဖၣ်, ဒီးဆည်ဖိကီဖိလၢအထူးပျံၤသ့တဖၣ်တုၤဒၣ်လဲၣ်ထိးတဖၣ်လဲၤမၤစၢတၢ်လီၤ. ဖဲတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ထီၣ်တဘျီတခိၣ်အခါအဝဲသ့ၣ်ထူးထီၣ်သကိးဝဲကယိကယိတုၤလၢလၢတၢ်ပူၤခိၣ်ထိးဝံဒီးမၤတၢ်ဖးဝဲဒီးတၢ်လီၤဝဲဆူတၢ်ဖိလၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢသ့ၣ်ဖးဆူအက့အခိၣ်အလီၢ်ခံတၢ်စိၣ်ဆုၢဘၣ်အီၤညီကဒၣ်လီၤ. ကသ့ၣ်တဖၣ်စိၣ်ဆုၢဝဲဒၣ်ဒီးလ့ၣ်တဖၣ်, သိတဖၣ်အ့ၣ်စိၣ်ဝဲဒၣ်တက့ဘၣ်တက့တုၤဒၣ်လဲၣ်မ့ၢ်ရံၤယၢဒီးဘဲက့ၤမ့(နံ)စၢထီၣ်အသးလၢလ့ၣ်လၢကသ့ၣ်မိၢ်ထူးဝဲတဆိအလီၤဒီးတံၢ်စၢတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကီၢ်ဘူးကလၢကအဆၢကတီၢ်လၢသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်အီၤလၢလၢပွဲၤပွဲၤလဲၣ်, ဝံဒီးလၢထိးတဖၣ်အတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးလၢအဂ့ၤအဖိလၢတၢ်သူၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်စးထီၣ်ဝဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤအကျဲလၢတၢ်ဘၣ်မၤအီၤယံၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်မၤအီၤလၢကံၢ်လၢကံၢ်ဘၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ထူးထီၣ်ဝဲလၢထဲတဖျၢၣ်ဇိၤလၢတၢ်ပူၤခိၣ်ထိးဒိတနံၤခဲအံၤခဲအံၤဒီးလၢကံၢ်လၢကံၢ်ဘၣ်ဒီးတဘျီတခိၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ထူးထီၣ်လၢတုၤလၢတၢ်ပူၤခိၣ်ထိးအခါအဝဲသ့ၣ်မၤသ့ၣ်ဖးဝဲတန့ၢ်ဘၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဘီးကစၢၢ်မ့ၢ်တပၣ်ဃုၣ်ဘၣ်န့ၣ်တၢ်မၤတဝံၤနီတဝံၤဘၣ်, မ့ၢ်လၢအဂံၢ်အဘၣ်န့ၣ်ထဲသိးဒီးဆည်ဖိကီဖိခဲလၢကံၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢလီၤတလ့ၣ်အခါဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ကိးပသူထီၣ်လၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘျီအပူၤ, ဒီးဖဲတၢ်မၤအသးဒ်အံၤတဘျီလၢလၢအခါထီဘိဘီးကစၢၢ်လဲၤဘျီတၢ်ပျံၤတဘျီန့ၣ်အယိလၢတလီၤတလ့ၣ်လၢၤဘၣ်. ဘီးကစၢၢ်ပူၤထီၣ်လၢလၢတၢ်လုၢ်ကပၤတစးဘၣ်တစး, တၢ်ဘျးအသးအယိကသါဝဲချ့ဒိၣ်မး, ဝံတယၢဝဲဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်ဒီးအခိၣ်မ့ၣ်တဖၣ်, ဒီးအမိၢ်ပုၤလၢအခိၣ်အထီတခိဘၣ်စီၣ်ထဲအကပၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲဆည်ဖိကီဖိကိးဒုးထံၣ်တၢ်အံၤအခါဘၣ်သူၣ်ဘၣ်သးအီၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. တဘျီတခိၣ်ချိးဘၢ်ပုၤလီၢ်အီၤလၢအကပလီၢ်အသးဒ်သိးအသ့တထူးဂံၢ်ထူးဘၣ်

တဲာ်သးတလၢကွံာ်အခးတဂ့ၤ, ဘၣ်ဆၣ်ဘီးကစၢ်တဒိကန့ၣ်အီၤနီတဘျီဘၣ်, အမိထီၣ်ခံဘီလၢအမ့ၢ် “ယကမၤတၢ်ဆူၣ်န့ၢ်အလီၢ်, ဒီးနပိလယၢ်ဘၣ်ဝဲထီဘီလီၤ” န့ၣ်ဖျါဘၣ်အီၤလၢအမ့ၢ်တၢ်စံးဆၢအလၢအပွၤလၢတၢ်ကီတၢ်ခဲကိးမံၤဒဲးအဖီခိၣ်လီၤ. အဝဲကျဲၤလီၢ်အသးဒီးဆီဖါကီၢ်တဘျီလၢကကိးပၢ်ထီၣ်အီၤလၢဂီၤဂီၤကလံာ်လၢလွံာ်ဆံယၢ်မံးနံးဆီန့ၢ်ဒီးလၢအပူၤကွံာ်ဖဲအဝဲပၢ်ထီၣ်ဆီတခီန့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအတၢ်ဆၢကတီၢ်သဘျ့အခါ, အဝဲလဲၤယီၤထဲတဒုဇိၤဆူတၢ်ပူၤ, ထၢဖျိၣ်ဝဲလၢ်က့ၤလၢဒီလၢအသ့ၣ်ဖးတဖၣ်, ဝံၤဒီးဟဲက့ၤကွံာ်လီၤဝဲဒၣ်ဆူကလံာ်ကဟၣ်အိၣ်အလီၢ်ဒီးပှၤတမၤစၢၤအီၤနီတဂၤဘၣ်.

ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ဘၣ်မၤတၢ်နးနးဘၣ်ဆၣ်ဖဲတၢ်ကီၢ်ခါဒီတကတီၢ်အပူၤအဝဲသ့ၣ်တဟံာ်တ့ၢ်ကွံာ်အတၢ်မၤနးကဲၣ်ဆိးနီတဒုဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တဒီးန့ၢ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်ဒ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်ဝဲဖဲကွီ(နံၣ်)အိၣ်ဒ်ဒီးအခါနၣ်သက့အစ့ၤကတၢ်ပတဲသ့လၢအဝဲသ့ၣ်တဒီးန့ၢ်တၢ်အိၣ်စ့ၤကီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲဘျူးလၢအမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လုာ်အိၣ်လီၤက့ၤထဲအသးဒီးတမၤစၢၤဘၣ်လၢပှၤကညီယံာ်ဂၤလၢဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၤဝဲဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ကုာ်အိၣ်ပှၤလဲၣ်, လၢအဝဲသ့ၣ်ကဖျိၣ်လီၤယာ်လီၤအဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကီဝဲဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. လၢကျဲအါဘီအပူၤဆည်ဖိကီဖိဖဲးတၢ်မၤတၢ်စူးကါကျဲသန့သ့န့ၢ်ဒီးပှၤကညီမၤဝဲဒီးတမၤဘၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်မၤအါအါဘၣ်, အဒိ, တၢ်မၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်ထဲးနီၣ်န့ၣ်မၤဝဲဝံၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်ဒီးပှၤကညီမၤဝဲဒ်န့ၣ်တသ့လုၤတက့ၤဘၣ်. တကးဒ်ဘၣ်မ့ၢ်လၢခဲအံၤဆည်ဖိကီဖိတဟ့ၣ်တၢ်နီတဒုဘၣ်အယိကျဲလဲၤထီၣ်က့ၤလီၤဆူတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအလီၢ်တဖၣ်တၢ်တဘၣ်ဂၤယာ်အီၤလၢဘၣ်, လၢတၢ်န့ၣ်အလီၢ်အဝဲသ့ၣ်ကတီၢ်ဘၣ်က့ၤတဖျိၣ်ဂၤဒီးကရၢၢ်အကျဲတဖၣ်လီၤ. မ့ၢ်နၣ်သက့, ဖဲတၢ်ကီၢ်လါတုၤယီၤအကတီၢ် တၢ်တလၢတပွၤလၢအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဆီအီၤတသ့ဘၣ်အါမံၤစးထီၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ. အဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်လၢ်သ့ၣ်လးအသိ, ထးပနံာ်, ပျံၤ, ကိၣ်ဘံးစကံးလၢထွံာ်အဂီၢ်ဒီးကသ့ၣ်အခိၣ်ဖဲးထးန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ထုးထီၣ်အီၤလၢကရၢၢ်အံၤအပူၤတသ့နီတမံၤဘၣ်. လၢခဲအဝဲသ့ၣ်ကလိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ချံတဖၣ်ဒီးဟီၣ်စီလၢတၢ်တ့ၢ်အီၤတဖၣ်, တကးဒ်ဘၣ်ကလိၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲတၢ်စုကဝဲၤပီးလီအကလုာ်တဖၣ်, ဒီးလၢခဲကတၢ်ဖဲးဖိကဟၣ်လၢကလံာ်ကဟၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ဘၣ်မၤန့ၢ်အီၤဒ်လဲၣ်. အဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲနီတမံၤဘၣ်.

ဖဲမုဒ်းနံဂီခီ, ဆါကတီဖဲဆည်ဖိကီဖိတဖှ်ဟ်ဖှ်ထီၣ်အသးလၢတၢ်က န့ၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်တၢ်မၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်မၤတဖှ်အခါ, နပိလယၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ် ညါလီၤဝဲလၢအဝဲဆၢတၢ်တၢ်မၤအကျဲသနူလၢအသီတခါလီၤ. စးထီၣ်ခဲအံၤဒီး ဆူမဲၣ်ညါန့ၣ်ဆည်ဖိကီဖိကရါကမၤသကိးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဒီးကရါလၢအဝဲသ့ၣ် အခိၣ်အယၢၤတဖှ်လီၤ. အနီၢ်နီၢ်တခါတၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်ပညိၣ်လၢတၢ်မၤမုၢ်ကျိၤ ဝဲၤကွၢ်အဂီၢ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆည်မုၢ်ဒ်သိးကဒီးန့ၣ်ဝဲတၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖှ်လၢတၢ်လိၣ် ဘၣ်အိၤနီၢ်နီၢ်တဖှ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲလၢ, “တၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢကလံၤကဟၣ်အဂီၢ်တ ဖှ်န့ၣ်အရ့ၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ကိးမံၤဒီးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိအဝဲရဲၣ်ကျဲၤလီၤဝဲလၢက ဆါဘုလီၢ်ကဒိၣ်တဖှ်ဒီးဘုက့ၣ်လၢတနံၣ်အံၤအတီၢ်ပူၤတနီၤ, ဒီးလၢခံလၢလၢတၢ် မုၢ်လိၣ်ဘၣ်အါထီၣ်ဒီးစ့န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ရဲၣ်ကျဲၤဒီးဆါဆိဒိၣ်တဖှ်, မုၢ်လၢဝုၢ်ဝု လုဒ်အပူၤတၢ်ဆါတၢ်ပှၤအလီၢ်အိၣ်ထီၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. နပိလယၢ်စံးဝဲ, ဆိမိၢ်ပှၤ တဖှ်ကြးတူၢ်လိၣ်မုၢ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးဒ်အံၤဒ်အမုၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤဂံၢ်ဘါ လီၤဆိဆူတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကလံၤကဟၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

လၢဆည်ဖိကီဖိတဖှ်အသးပူၤတၢ်တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ အတဖျါတြၢကလၢဘၣ်အိၣ်ထီၣ်ကဒီးတဘျီလံန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဘၣ်ရ့ၣ်လိၣ်သးဒီးပှၤ ကညီတဖှ်ဘၣ်, တၢ်တဘၣ်မၤယုၣ်မၤဂီၢ်သးလၢတၢ်မၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အပူၤဘၣ်. ဒီး တၢ်တဘၣ်စူးကါကျိၣ်စ့ဘၣ်, တၢ်သ့ၣ်တဖှ်အံၤတပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ် ဂ့ၢ်အဆိကတၢ်တဖှ်လၢတၢ်မၤနၢၤအတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အခိၣ်ထံးတဘျီဖဲအပူၤကွၢ်လၢ တၢ်နီၤဟးထီၣ်ကွၢ်ကွီ(နံစံ)အခါန့ၣ်ဘၣ်ခါ. တၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ် အံၤဒ်န့ၣ်တဖှ်ဆည်ဖိကီဖိခဲလၢၢ်သ့ၣ်နီၣ်ဒီးဝဲ, မ့တမ့ၢ် အစုၤကတၢ်အဝဲသ့ၣ်ဆိက မိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်နီၣ်ဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ. ထိးသးစၢ်လံၤဒုလၢအကိးသတြီဟ်ဖျါထီၣ်အ တၢ်ဘၣ်သးဖဲနပိလယၢ်မၤကတၢ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဖှ်အခါ, မၤသီၣ်ထီၣ်အက လုၢ်ဘူၣ်ဘူၣ်တဘူၣ်ဘူၣ်ဘၣ်ဆည်မုၢ်လၢထွံၣ်တဖှ်ကညီၤတၢ်သီၣ်ဒိၣ်မးအယိအဝဲ သ့ၣ်အိၣ်ဘျီက့ၢ်ဝဲတဘျီယီလီၤ. ဝံၤဒီးဒ်အညီၤန့ၣ်အသိးသိတဖှ်ကိးပသုထီၣ်ဝဲ, “တၢ်နီၣ်လံၤခိန့ၣ်ဂ့ၢ်, တၢ်နီၣ်ခံခိန့ၣ်တဂ့ၢ်ဘၣ်.” ဒီးတၢ်တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးဖဲဆါက တီၢ်အဝဲန့ၣ်လီၤမၤကွၢ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်နပိလယၢ်ပူၤထီၣ်အစုၤလၢကမၤ ဘူၣ်မၤဘျီတၢ်အဂီၢ်ဒီးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဝဲလၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖှ်အဝဲမၤဝဲဝဲ

လက်လံ. တလိန်လဆည်ဖိကီဖိတဖှ်ကဘဉ်လဲလဲဆဲးကျိးဒီးပှါကညီတဖှ်ဘဉ်. တာ်အံၤဖျါတြါကလံာ်လဆည်ဖိကီဖိသးတအိဉ်လါကမၤတာ်အံၤနီတဖှ်ကီးဘဉ်. အဝဲပညိဉ်ဟဲလဲလါကဟံထီဉ်တာ်ဝဲယါခဲလါကလါအဖဲဘဉ်ခိဉ်လီၤလီၤ. မံးစထာဉ်ဝဲ(မ်)ဖါ(Mr. Whymper) မှါပီၤရီလါအအိဉ်လါဝုလုဒါ, သးလီၤပလိာ်ဝဲလါအဝဲကဟူးဂဲၤမၤတာ်ဒီးပှါလါတာ်ဘဉ်စၢၤတဂၤအသိးလါဆည်ဖိကီဖိကရါဒီးတာ်ချါအဘဉ်စၢၤဒီးအဝဲကဟဲဟးဆူကရါအပူၤလါမုာ်ဆဉ်နံၤဂီၤကိးနွံဒဲးလါတာ်ကဟ့ဉ်လီၤအီၤတာ်ကလုာ်တဖှ်အဂီၤလီၤ. နပိလယါမၤကတာ်အတာ်ကတိၤလါအတာ်ကိးပသုဒ်အညီၤနီအသိးလါအမုာ်, “မ်ဆည်ဖိကီဖိကရါအိဉ်ကအိဉ်ခိးဘဉ်ဖးယံာ်တက့ၢ်,” ဒီးဖဲတာ်သးဝံဉ်သကိး ကီၢ်အဲကလံးအဆည်ဖိကီဖိ တာ်သးဝံဉ်ဝဲအခါတာ်ပျါကွံာ်ဆည်ဖိကီဖိတဖှ်န့ဉ်လီၤ.

တာ်န့ဉ်ဝဲအလီၤခံ, စကွံာ်လါလဲၤဟးဆူကရါအပူၤဝးဒီးမၤကတာ်ဝဲဆည်ဖိကီဖိအတာ်ဆိကမိဉ်န့ဉ်လီၤ. အဝဲတဲာ်ပါလီၤတာ်က့ၤအဝဲသ့ဉ်လါတာ်ဂ့ၢ်လါတာ်ကထီဒါတာ်မၤမုာ်ကျါဝဲၤကွံာ်ဒီးတာ်စူးကါကျိဉ်စုတဖှ်တာ်တစံဉ်ညီဉ်ဆါတဲာ်အီၤနီတဘျီဘဉ်, မ့တမ့ာ် တာ်တဟ့ဉ်ကူဉ်အီၤနီတဘျီဒုဉ်လဲာ်ဘဉ်. တာ်န့ဉ်မုာ်ဒုဉ်တာ်ဆိကမိဉ်လီၤလီၤတမံၤ, ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်လါအခိဉ်ထံးကမုာ်တာ်လံဉ်တာ်လီၤတမံၤလါစနီဘီ(လ်)ဟးဝဲၤဝဲဒီးရၤလီၤဝဲဒုဉ်န့ဉ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိစုၤဒုဉ်ဘဉ်လါတာ်တလီၤတာ်ဘဉ်အီၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်, ဘဉ်ဆဉ်စကွံာ်လါသံကွံာ်အဝဲသ့ဉ်လါတာ်ကူဉ်သ့အပူၤ, “တံၤသကိးသ့ဉ်ဒါ, တာ်အံၤတမုာ်တာ်လါသုမံမီၢ်ဟဲဘဉ်န့ဉ်ဒါ. သုတာ်ဂ့ၢ်လါ တာ်စံဉ်ညီဉ်တဲာ်အီၤတဖှ်န့ဉ်သုတာ်မၤနီဉ်မၤယါအိဉ်ဒါ. တာ်ကွဲးလီၤအီၤလါတာ်လီၤတတီၤတီၤအပူၤဒါ.” မုာ်လါတာ်သ့ဉ်တဖှ်န့ဉ်တအိဉ်လါတာ်ကွဲးနီဉ်ကွဲးယါနီတမံၤအပူၤဘဉ်အနီၢ်ကီၢ်လီၤအယိဆည်ဖိကီဖိတဖှ်သးမံဖဲအဝဲသ့ဉ်ဆိကမိဉ်လါအထံဉ်ကမဉ်ဘဉ်တာ်အယိန့ဉ်လီၤ.

ဒဲတာ်ရဲဉ်ကျါဟဲဝဲအသိးမုာ်ဆဉ်အနံၤကိးနွံဒဲးမံးစထာဉ်ဝဲ(မ်)ဖါဟဲဟးဆူကရါအပူၤန့ဉ်လီၤ. အဝဲမုာ်ပှါလါအိဉ်ဖျါကလံးကလး, အနီၢ်ဆဲးအိဉ်ဒီးအနိးဆူဉ်, မုာ်ပီၤရီတဂၤလါအမၤတာ်မၤပတီၢ်မုာ်သ့, ဘဉ်ဆဉ်မုာ်ပှါလါအကူဉ်သ့တဂၤလါအသ့ဉ်ညါဆိဝဲလါဆည်ဖိကီဖိကရါအံၤလိဉ်ဘဉ်ပှါပှါဆါတာ်တဂၤဒီးအဝဲကဒီးန့ၢ်က့ၤတာ်န့ၢ်ဘျူးလါအလုာ်ပှါဒိဉ်တဖှ်န့ဉ်လီၤ. အဝဲဟဲအခါဆည်ဖိကီဖိတဖှ်

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

ကွာအီဒီးပျံတော်ဖူးတော်၊ ဒီးဟးဆူးအီတသ့ဖဲအသ့လီၤ. မှာနာ်သကွဲန့ၣ်ဒီး၊ နပိလ
ယာ်ဒီးအပျံခဲလၢာ်လွံၤဒုဟ့ၣ်လီၤတော်ကလုာ်ဆူဝဲ(မ်)ဖါလၢအဆၢထၢၣ်လၢအခိၣ်ခံ
ခိအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယိအဝဲသ့ၣ်ဟ်ကဖၢလၢအသးဒိၣ်မးဒီးအဝဲသ့ၣ်သး
မုာ်က့ၤလၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအသိတမံၤအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ရဲ
လိာ်သးဒီးပုၤကညီခဲအံၤတၢ်သိးလိာ်အသးဒီးလၢအပူၤကွံာ်လၢၤဘၣ်. ခဲအံၤပျံလၢ
ပုၤကညီတဖၣ်တသးဆါဆည်ဖိကီဖိကရါဘၣ်မုာ်လၢတၢ်န့ၣ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လံအ
ယိလီၤ. အနီၢ်နီၢ်တခီ, အဝဲသ့ၣ်သးဆါဆည်ဖိကီဖိကရါနးန့ၣ်ဒီးအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤ
ကညီကိးဂၤဒဲးန့ၣ်ဝဲဒ်အမုာ်တၢ်မုာ်တၢ်တီတခါလၢတယံာ်လၢၤဘၣ်ကရါအဝဲန့ၣ်အ
ကမၢ်ကထီၣ်တုၤအလိးက့ၤဝဲတန့ၣ်လၢၤဘၣ် မ့တမ့ၢ် လၢခံလၢလၢာ်ကလံၤကဟ့ၣ်အ
ဝဲန့ၣ်တကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်လိာ်အသးလၢကျးဖးဒိၣ်တ
ဖၣ်အပူၤဒီးတဲလိာ်အသးလၢကလံၤကဟ့ၣ်အဝဲန့ၣ်ကဘၣ်ဟးဂီၤဒါခိ, မ့တမ့ၢ် တၢ်
တ့ထီၣ်အီၤမုာ်ဝံၤဘၣ်ဆၣ်တမၤတၢ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ဒါကွံာ်အတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလိဒီး
ထံၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်လၢတၢ်ပုၤတမံၤလၢအမုာ်ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ပၤဆုၤလီၤက့ၤဒုၣ်အမူးအ
ရါဒုၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပနီၣ် လၢအအိၣ်ပျံထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အပူၤတမံၤန့ၣ်မုာ်ဝဲအဝဲ
သ့ၣ်စးထီၣ်ကိးကရါလၢအမုာ်မံၤလၢအမုာ်အတီဒီးဟ်မၤအသးလၢတကိးဝဲဒ်လၢ
မဲန့ၢ်ကရါဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဟ်ကတီၢ်ကွံာ်ဝဲကွီ(နိမ်)လၢအမုာ်ပုၤလၢအဖူးကတၢ်,
ခိဖျိလၢအဟ့ၣ်ယၣ်ကွံာ်အတၢ်မုာ်လၢလၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ်က့ၤကရါအဝဲအံၤအဂီၢ်ဝံၤလဲၤ
အိၣ်ဆိးက့ၤဆူတၢ်လီၢ်အဂၤတတီၤလီၤ. တၢ်ဆဲးကျိးလၢဆည်ဖိကီဖိကရါဒီးတၢ်ချၢ
န့ၣ်တအိၣ်နိတမံၤဘၣ်, ထဲဒ်လၢမံးစထၢၣ်ဝဲ(မ်)ဖါတဂၤခိလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဟူ
ထီၣ်သၢလီၤပစူၢ်ပတ့ၤအိၣ်ထီၣ်လၢနပိလယာ်ကန့ၣ်လီၤမၤတၢ်အၢၣ်လီၤလၢကမၤမုာ်
ကျိၤဝဲၤကွံာ်ဒီးမံးစထၢၣ်ဖု(လ်)ခ့ဒါလၢဖိးဂူး(ဒ်)မ့တမ့ၢ် မံးစထၢၣ်ဖုဒြီး(မ်)လၢဖါ(၅)
ဖံ(လ်)န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါလၢ, အဝဲတမၤယုာ်တၢ်ဒီးပုၤခံဂၤတဘျီ
ယီဘၣ်.

ဖဲန့ၣ်အခါထိးသ့ၣ်တဖၣ်သတူၢ်ကလၢာ်သးအသးဆူစံာ်ဒဲအပူၤဝံၤအိၣ်
ဆိးဝဲဖဲန့ၣ်လီၤ. မၤကဒီးတဘျီလံ, ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ပျံလၢအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢ
အခိၣ်ထံးတၢ်စံာ်ညီၣ်ဆၢတၢ်ထီၣ်ဒါတၢ်အဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးစကွံာ်လၢကတီၢ်ဆီတလဲ
အဝဲသ့ၣ်သးသ့ဒီးလၢတၢ်အံၤတမုာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီဘၣ်. အဝဲစံးဝဲလၢ, “တၢ်အံၤအလီၢ်အိၣ်

ဝဲနီနီလါထိးလါအမ္မာကရါတဖျါအံၤအပူၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ်ကြားဒီးန့ၣ်
ဘၣ်တၢ်လီၤလါအဘျီအဘျီလါကမၤဘၣ်တၢ်အဂီၢ်သၢၣ်. တၢ်န့ၣ်ကြားစ့ၢ်ကိးလါ
ပူၤခိၣ်ပူၤန့ၣ်အသူးသ့ၣ်လါကပီၤအဂီၢ်လါအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဆိးဘၣ်လါဟံၣ်ပူၤ
အါန့ၣ်ဒီးကပီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. (ဖဲန့ၣ်အဝဲစးထီၣ်တဲတၢ်ဘၣ်ယးနပိလယၢ်ဒီးသ့တၢ်က
တံၤလါအမ္မာ ပူၤခိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.)” နၣ်သက့, ဆည်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်သးအ့န့
တၢ်ဒိၣ်မးဖဲအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဟူၤလါထိးတဖၣ်တအိၣ်တၢ်လါဖၣ်ကပူၤဘၣ်ဒီးစူးကါတၢ်အိၣ်
ဘျးအလီၤလါဟံၣ်ပူၤဒ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်လိာ်ကွဲၤလီၤအသိး, တကးဒီးဘၣ်မံၣ်စ့ၢ်ကိးလါပူၤ
ကညီအလီၤမံတဖၣ်အပူၤလီၤ. ဒ်အညီန့ၣ်အသိးဘိးကစၢ်မၤသိၣ်ထီၣ်ဝဲလါ, “နပိလ
ယၢ်န့ၣ်ဘၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.” ဘၣ်ဆၣ်ချိးဘၢ်လါအဆိကမိၣ်ဝဲလါအသ့ၣ်နီၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်
တၢ်သီလါအထီၣ်ဒါလီၤမံလဲၤဆူဘုဖိအကတၢ်ဝံၤဂုၢ်ကျဲးစးကွဲၤဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်
မၤလိာ်န့ၣ်တၢ်လါအအိၣ်ကွဲးလီၤအသးလါတၢ်န့ၣ်အကပၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လါအဝဲသ့ၣ်ညါ
လီၤအသးလါအဝဲဖးဝဲတဘၣ်ဘၣ်အယိ, အဝဲလဲၤကိးန့ၣ်မ့ၢ်ရံၤယၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲစံးဝဲ, “မ့ၢ်ရံၤယၢ်, ဖးန့ၣ်ယၢ်တၢ်မၤလိာ်လွံၢ်ထံၣ်တထံၣ်တက့ၢ်. တၢ်န့ၣ်
မ့ၢ်အတတဲတၢ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်တဘၣ်မံလါလီၤမံအပူၤနီတဘျီဘၣ်ခါ.”

လါတၢ်ကီတၢ်ခဲအပူၤမ့ၢ်ရံၤယၢ်ကဒီးထီၣ်ဝဲဒၣ်လံာ်မံၣ်ဖျါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လါခံကတၢ်အဝဲဖးဖျါထီၣ်ဝဲ, “ဆည်ဖိကီဖိတဘၣ်မံလါလီၤမံအပူၤဃုာ်
ဒီးလီၤဒါနီတဒုဘၣ်.”

လါပုၤလံ, ချိးဘၢ်တသ့ၣ်နီၣ်လါတၢ်မၤလိာ်လွံၢ်ထံၣ်တထံၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်လီၤ
ဒါဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လါတၢ်န့ၣ်အိၣ်လါတၢ်န့ၣ်ကပၤလံအယိကဘၣ်ကွဲးလီၤတၢ်အ
သးဖဲန့ၣ်ဒါခိ. ဒီးစကွံၤလါ, ခဲအံၤဟးဝုၤဝီၤဃုာ်ဒီးထွံၣ်ခံဒုသၢၣ်, တဲဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အ
ဝဲအံၤလါတၢ်ထံၣ်လါအဂ့ၢ်တကပၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲစံးဝဲ, “တံၤသကိးသ့ၣ်ခါ, မ့ၢ်သုန့ၣ်ဟူၤပဝဲထိးသ့ၣ်တဖၣ်ခဲအံၤပမံ
လါပူၤကညီလီၤမံအပူၤလါစံာ်ခဲအပူၤခါ. ဒီးဘၣ်မနုၤအယိလါပတကြားမံဒ်န့ၣ်လဲၣ်.
အနီၣ်နီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်သုဆိကမိၣ်လါတၢ်သိၣ်တၢ်သီလါအထီၣ်ဒါလီၤမံန့ၣ်အိၣ်တခိခါ. လီၤမံ
အခိပညီလီၤလါန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤလါပမံန့ၣ်လီၤ. ပသ့ၣ်ညါလါလီၤတံတပူၣ်လါအအိၣ်
လါကပီၤအပူၤန့ၣ်မ့ၢ်လီၤမံလီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်ထီၣ်ဒါလီၤဒါတဖၣ်လါအမ့ၢ်တၢ်လါ
ပူၤကညီဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပထူးတၢ်ကွံၤလီၤဒါလါအအိၣ်လါလီၤမံပူၤဒီးမံလါ

ယုတ်လုံးတဖန်အကဆူးလီ၊ ဒီးလီမိတဖန်န့ၣ်ပမံလၢအပူၤမုၢ်ဒိၣ်မးလီၤ၊ ဘၣ်ဆၣ် တမုၢ်အါန့ၣ်ဒီးပလိၣ်ဘၣ်အီၤအသိးဘၣ်၊ တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ၊ ယတဲသုသုလၢတၢ်အံၤ မ့ၢ်လၢမ့ၢ်ဆါတန့ၢ်အံၤပဘၣ်မၤတၢ်လၢခိၣ်န့ၣ်တကပၤအယိလီၤ၊ သုတထူးကွၢ်ပတၢ် အိၣ်ဘျးအိၣ်သါဘၣ်၊ မ့ၢ်သုကထူးကွၢ်စါ၊ တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ၊ သုကမၤပပံးမူၤဒါတ ဖၣ်ဒီးလီၤဘျးလီၤတီၤဒ်န့ၣ်လီၤစါ၊ အနီၢ်နီၢ်န့ၣ်သုတမုၢ်လၢဆါထံၣ်လၢကွီၣ်(နိစိ)ဃဲ က့ၤကဒါက့ၤဘၣ်၊ တမ့ၢ်စါ။”

လၢအဝဲတဲတၢ်ဂ့ၢ်တထံၣ်အံၤအယိသတူၢ်ကလၢဆၣ်ဖိကီဖိတဖန်သး လီၤကပုၣ်က့ၤဝဲဒ်ဒီးဘၣ်ပးဒီးထိးသ့ၣ်တဖန်အတၢ်မံလၢမံၣ်ဒဲအလီၢ်မံပူၤအဂ့ၢ်တၢ် တတဲသကိးအီၤနီတမံလၢဘၣ်၊ အပူၤကွၢ်စၢသီတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤလၢခဲအံၤ ထိးသ့ၣ်တဖန်ကမံပၢ်ထီၣ်လၢဂီၤခိစဲၤခဲန့ၣ်ဒီးဆၣ်ဖိကီဖိလၢအဂၤတန့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်လီၤ၊ တၢ်တဲအါတဲစ့ၤတၢ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အဝဲအံၤတမံမးတအိၣ်ထီၣ်ဘၣ်။

ဖဲတၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သီတုၤပီၤအခါဆၣ်ဖိကီဖိတဖန်လီၤဘျးဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ် သးခုဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ၊ အဝဲသ့ၣ်လဲၤခိဖျိတၢ်လၢအကီအခဲ၊ ဒီးဖဲတၢ်ဆါကွၢ်လီၢ်ဘိးဒီးဘု ခုတနီၤဝံၤအလီၢ်ခံ၊ တၢ်အိၣ်လၢအပၢ်ကီၤဝဲဒ်လၢတၢ်ဂီၢ်ခါအဂီၢ်တအိၣ်အါအါလၢ၊ ဘၣ်၊ ဘၣ်ဆၣ်ကလံၤကဟၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်မၤလၢပွဲၤတၢ်ခဲလၢဂ်လီၤ၊ ခဲအံၤတၢ်ဘျီအီၤ ဝံၤတတ်ယၣ်ယၣ်လံ၊ ဖဲတၢ်ဂီၢ်ဖျိက့ၤတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိဝံၤအလီၢ်ခံမူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤကီၢ် ယုထီထီၣ်ဝဲဒ်ဒီးဆၣ်ဖိကီဖိသ့ၣ်တဖန်ဘၣ်မၤတၢ်နးန့ၣ်ဒီးအလီၢ်န့ၣ်လီၤ၊ အဝဲသ့ၣ် ဆိကမိၣ်လၢကဂုၢ်ကျဲးစးစိၢ်ဆုၤလၢတဖန်ဆူအံၤဆူဘးလၢကဘျီထီထီၣ်တၢ်န့ၣ်တ ခိၣ်ယီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ၊ လၢမုၢ်န့ၣ်အဆၢကတီၢ်ဒ်လဲၣ်ဘိးကစၢ်ပးထီၣ်လၢတၢ်ချၢဒီး မၤတၢ်ထဲတဖုဒီးတန့ၣ်ရံၣ်ခဲန့ၣ်ရံၣ်လၢလါအတၢ်ကပီၤအဖိလၢန့ၣ်လီၤ၊ ဖဲဆၣ်ဖိကီဖိ တဖန်အိၣ်ကလီအဆၢကတီၢ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤပးဆုၣ်တရံးကဟၣ်လၢတၢ်ဘျီအီၤဝံၤ တတ်တဖျၢၣ်အံၤ၊ ဒီးကျၢၤသးဘၣ်ဝဲလၢအအိၣ်ထူၣ်ကလၢဒီးအိၣ်ပွဲၤဒီးအဂံၢ်အဘါ ဒီးကမၤကမၢ်ဘၣ်အသးလၢအဝဲသ့ၣ်ကြၢးဘျီထီထီၣ်တၢ်လၢအအိၣ်ဖျါလီၤကဟုက ညီၣ်ဒ်သိးအံၤဖးယံၣ်လံန့ၣ်လီၤ၊ ထဲဒ်ဘဲကွါမု(နိ)သးပုၢ်တဖုဒီးတသ့ၣ်ဟူးသးဂဲၤ ဘၣ်ပးဒီးကလံၤကဟၣ်ဘၣ်၊ အါန့ၣ်ဒီးအတၢ်ပၢ်ဖျါလၢအမ့ၢ်ကသ့ၣ်ယီၤတဖန်အ သးသမူထီၣ်န့ၣ်အဝဲတဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂၤနီတမံၤဘၣ်။

လၢနီၣ်ဝုဘၣ်တုၤပီၤလံ၊ ဒီးမုၢ်န့ၣ်ကလံၤထံးအကလံၤမုၢ်တဖန်အူသပျၢၣ်

သပျီတၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်ဘၣ်ဆိကတီၢ်ကွၢ်တၢ်တ့ထီၣ်ဘီၣ်ထီၣ်တၢ်မ့ၢ်လၢခဲအံၤတၢ်စူၤ တၢ်စီၣ်ဒိၣ်မးဒီးတၢ်ကျဲၣ်ကျိၣ်ကလၢကမူၣ်တညီဘၣ်အယီၤလီၤ. လၢခံကတၢ်ဘၣ်တ နၤဖဲကလံၤအူတပျီၣ်တပျီၣ်တၢ်နးနးကလံၤအခါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢကရါအပူၤတဖၣ် ဟူးဝးထီၣ်ဝဲဒီးဟီၣ်ကုၢ်ဒိလၢဘုဖီခိၣ်ဒုးတနီၤဒံဖျိးကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆိမိၢ်တဖၣ်လၢ တၢ်ပျီၣ်တၢ်ဖုးဒီးတၢ်မံမိၢ်ပျီၣ်သီအပူၤမံၤထီၣ်ဒီးသတူၢ်ကလၢကိးကီၢ်ကဒီးထီၣ်ဝဲမ့ၢ် လၢအနၢ်ဟူကျိၣ်ပီၤသီၣ်ထီၣ်လၢအယံၤအယီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဝါထီၣ်အဆၢကတီၢ်ဆဉ်ဖိ ကီၢ်ဖိတဖၣ်ဟးထီၣ်လၢအကပိၤတဖၣ်အချၢဒီးထံၣ်ဝဲလၢနီၣ်တယၢ်ထူၣ်ကၢ်လီၤဒီး သ့ၣ်အဲ(လ်မ်)တထူၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်လီၢ်အဂၢၤပူၤထဲးထီၣ်ကွၢ်အသးဒ်ပူၤထဲးသဘၣ် တၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်တၢ်အံၤအခါအဝဲသ့ၣ်ကိးဒုဒဲးကိးပသုတၢ်လၢတၢ် သ့ၣ်ဟးဂုၢ်သးဟးဂီၤအပူၤလီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ကဒီး တၢ်လီၤပျီၣ်လီၤဖုးတမံၤ လီၤ. ကလံၤကဟၣ်ဟးဂီၤလံၤ.

အဝဲသ့ၣ်ဟဲဃီၤဆူကလံၤကဟၣ်အိၣ်အလီၢ်တပူၤယီၤလီၤ. နပိလယၢ်လၢ အတဟးထီၣ်ညီၣ်န့ၣ်လၢတၢ်ချၢ, တဒုဟဲစံၣ်ယီၤလၢပုၤမဲၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လီၤ, အဝဲ သ့ၣ်အတၢ်ဂဲၤပျီၣ်ကျဲးစးအသူအသၣ်, လီၤပၤကွၢ်ဒ်လၢတၢ်တ့အီၤလၢညါအသိး ဒီးလၢတဖၣ်လၢတဘျီအဝဲသ့ၣ်မၤတဲၤဖးဝဲဝဲဒီးစိၣ်ဆုၢ်ဝဲလၢကိၢ်လၢကိၢ်တဖၣ်လီၤ မ့ၢ်ပြဲပြဲသကုၤဆးဒးလီၤ. အဆိကတၢ်အဝဲသ့ၣ်တဲတၢ်တထီၣ်ဖျိးလၢဘၣ်, ဆၢ ထၢၣ်ဒီးကွၢ်မးလၢအလီၤမ့ၢ်ပြဲပြဲတဖၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးဒိၣ်ဒိၣ်ကလံၤအပူၤ လီၤ. နပိလယၢ်ဟးဆူအံၤဆူဘးလၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘီၣ်အပူၤန့ၣ်ကွၢ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ် တဘျီတဘျီန့ၣ်လီၤ. အမဲၢ်အိၣ်ဆိၣ်ကနၢ်ဒီးထုးအသးပူၤထံၣ်ပူၤထံၣ်ဆူအံၤဆူဘး လၢအမ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်လၢအအိၣ်အပူၤလၢဘၣ်ဟးဒီးအသးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ်လီၤ. သ တူၢ်ကလၢအဝဲအိၣ်ဂၢ်တပၢ်မ့ၢ်လၢအတၢ်ဆိကမိၣ်ဟဲဃီၤထီၣ်အယီၤလီၤ.

အဝဲစံးဝဲဘျီကလၢ, “တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၢ, မတၢ်လၢအမၤတၢ်အံၤန့ၣ်သ့ သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ဒါ, မ့ၢ်သ့သ့ၣ်ညါဒုၣ်ဒါလၢအဟဲန့ၣ်လၢမ့ၢ်နၢ်ဒိဝဲမၤဟးဂီၤပကလံၤက ဟၣ်တဂၢၤဒါ, မ့ၢ်စနီၣ်ဘီ(လ်)လီၤ.” သတူၢ်ကလၢအဝဲကိးပသုထီၣ်လၢအကလုာ်ဖး ဒိၣ်ဒ်လီၤဖျိးတၢ်အသိး, “တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒုၣ်စနီၣ်ဘီ(လ်)အတၢ်မၤလီၤ. လၢအတၢ်သး ကါဒီးမၤဟးဂီၤပလၢကပိၤပူၤ, ဆိကမိၣ်ဝဲလၢကတြီကွၢ်ပတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၣ်တဖၣ်, ဝဲ ဒီးမၤကၣ်က့ၤတၢ်လၢအနီၢ်ကစၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်လၢအဝဲဘၣ်တၢ်ဟီၣ်ထီၣ်ကွၢ်အီၤလၢတၢ်မဲၣ်

ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိကရၢၢ်

ဆုးအပူၤအယိလီၤ. ပုၤယိးကဒါဘီအဝဲအံၤန့ၢ်လီၤခူသ့ၣ်ဖဲအံၤဖဲမ့ၢ်န့ၢ်အဆၢကတီၢ်
ဒီးမၤဟးဂီၤကွံာ်တၢ်လၢပမၤတၢ်ဘူးလၢဒီတနံၣ်ညါအတီၢ်ပူၤအံၤန့ၢ်လီၤ. တံၤသကိး
သ့ၣ်ဒၤ, တုၤခဲအံၤဒီးဆူညါယဆုၤန့ၢ်လၢစနီၣ်ဘီ(လ်)ကဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်သံအီၤလီၤ.
ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအဟဲဆုၤက့ၤအီၤဆူတၢ်တီတၢ်တြၢ်အပူၤတဖုလၢလၢ, ယကပၢ်ထီၣ်
အီၤလၢ “ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအဖူအယိၤ, အပတီၢ်ခံ” ဒီးယကဟ့ၣ်သုလၢအဲပၢ်သၣ်
အတီၣ်တတ်လီၤ. ဒီးပုၤလၢအဖီၣ်မူဒဲးအီၤန့ၢ်န့ၢ်ယကဟ့ၣ်အီၤလၢအဲပၢ်သၣ်အ
တီၣ်ပုၤပုၤလီၤ.”

ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဖုၣ်ဖုးသံပျီၢ်ဂီၤလၢအမၤလိဘၣ်ဝဲလၢစနီၣ်ဘီ(လ်)ဒၣ်လဲာ်
မၤကမၣ်တၢ်သ့ဒဲးလၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒဲးအံၤအပူၤအယိလီၤ. ဖဲန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ကိးပသူလၢတၢ်
သ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိးအပူၤ, ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကိးဒုဒဲးစးထီၣ်ဆိကမိၣ်ကျဲတဖုၣ်လၢဖဲစနီၣ်ဘီ(လ်)
မ့ၢ်ဟဲက့ၤကဒါက့ၤအခါအဝဲသ့ၣ်ကဖီၣ်ဘၣ်အီၤဒဲးလဲာ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲန့ၢ်သတူၢ်ကလၢာ်
အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ထိးအခိၣ်လီၢ်တဖုၣ်လၢနီၣ်အဖီခိၣ်လၢအစီၤစုၤယံၤဒီးတၢ်လူၢ်ဖျါၣ်သ
လၢၣ်ဖိတစးန့ၢ်လီၤ. ထိးခိၣ်လီၢ်တဖုၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤစုၤကိာ်ချ့, ဒီးတၢ်ထံၣ်
စ့ၢ်ကိးလၢအလဲၤယီၤဆူတၢ်ပူၤတဆူလၢတပီၢ်အပူၤန့ၢ်လီၤ. နပိလယၢၢ်န့ၢ်က့ၤအီၤမူၤ
မူၤနီၢ်နီၢ်ဝံၤတဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢအမ့ၢ်ဝဲစနီၣ်ဘီ(လ်)အခိၣ်လီၢ်န့ၢ်လီၤ. ဒဲးအတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိ
ကမိၣ်အသိးအဝဲဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်န့ၢ်လၢဘၣ်တဘၣ်စနီၣ်ဘီ(လ်)ကဟဲလၢဖိးဝူး(ဒဲး)က
ရၢၢ် တကပၤန့ၢ်လီၤ.

နပိလယၢၢ်သမံသမိးတၢ်အခိၣ်လီၢ်တဖုၣ်န့ၢ်ဝံၤအခါကိးပသူထီၣ်ဝဲလၢ,
“တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၤ, တဘၣ်မၤတံာ်တၢ်သးလၢၤတဂ့ၤ, တၢ်မၤလၢတၢ်ဘၣ်မၤဝံၤက့ၤ
အီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. တဂီၤအံၤပကစးထီၣ်ဘျီကဒါက့ၤကလံၤကဟၣ်အဝဲအံၤလီၤ. ဒီး
ပကဘျီတၢ်လၢတၢ်ဂီၢ်တၢ်စုၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ယီၤခါခဲလၢာ်လီၤ. ပကသိၣ်လိပုၤယိးကဒါ
ဘီလၢအအါအသိတဖုၣ်အံၤလၢအဝဲမၤဟးဂီၤပတၢ်မၤညီညီတသ့လၢၤဘၣ်န့ၢ်လီၤ.
တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၤ, သ့ၣ်နီၣ်လၢပတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတဖုၣ်အပူၤတၢ်လဲလိာ်တဘၣ်အိၣ်နီၣ်
တမံၤဘၣ်. တၢ်သ့ၣ်တဖုၣ်န့ၢ်ကဘၣ်လဲၤအသးတုၤမ့ၢ်န့ၢ်ခံကတၢ်တုၤယီၤအခါလီၤ.
လဲၤထီၣ်ဆူညါ, တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၤ, မိကလံၤကဟၣ်သးသမူကထီဒဲၣ်ဝဲတက့ၢ်, မိ
ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိကရၢၢ်သးသမူကထီဒဲၣ်ဝဲတက့ၢ်.”

ခေါ်နဲ့

ဖဲန့ၣ်အခါဘၣ်လၢတၢ်ဂီၢ်နးနးကလဲၣ်အဆၢကတီၢ်လီၤ. ကလံၤမ့ၢ်လီၤ, တကးဒံးဘၣ်လီၤယုၣ်ဒီးသ့ၣ်ဒီးမူခိၣ်ဖိတဖၣ်, ဝံဒီးထံသ့ၣ်တဖၣ်လီၤသကးဒီးမ့ၢ်တုၤလၢလါဖူၤတြူၤအါရံၤမးထံကိၣ်လိၣ်တဖၣ်တၢ်ဖးက့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ကျဲးစးမၤတၢ်ဒ်အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲသ့အသိးလၢတၢ်ဘျီထီၣ်က့ၤကလံၤကဟၣ်အဂီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါဂ့ၤဂ့ၤလၢပုၤလၢတၢ်ချၢတဖၣ်ကွၢ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးပုၤကညီလၢအသ့ၣ်က့ၣ်သးကါတၢ်တဖၣ်ကသးခုဒီးကမၤနၢၤတၢ်ဖဲကလံၤကဟၣ်အံၤတဝံၤလၢအဆၢကတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သ့ၣ်ဟ့ၣ်သးဟ့ၣ်အပူၤပုၤကညီတဖၣ်ပၢ်မၤအသးလၢတနၢ်ဝဲလၢစနီၣ်ဘီ(လ်)မ့ၢ်ပုၤလၢအမၤဟးဂီၢ်ကလံၤကဟၣ်ဘၣ်-အဝဲသ့ၣ်စံးဝဲလၢတၢ်န့ၣ်လီၤပျီၢ်ကွံာ်ဝဲမ့ၢ်လၢတၢ်န့ၣ်အဝဲန့ၣ်ဘူဒိၣ်မးအယိလီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်ဂီၢ်ကိဘၣ်. ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဆၢတၢ်ဒံးဝဲလၢတဘျီအံၤကဘျီထီၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်သၢခိၣ်ယီၢ်ဒီးတမ့ၢ်တဆံးစုမ့ၢ်ဒိၣ်ဒ်လၢအပူၤကွံာ်အသိးလၢဘၣ်. တၢ်အံၤအခိပညီမ့ၢ်ဝဲတၢ်ကဘၣ်ထၢဟ်ဖျိၣ်လၢဂီၢ်မ့ၢ်ဂီၢ်ပၤတဖၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်ပူၤန့ၣ်အိၣ်ပုၤဒီးမူခိၣ်ဖိကဘျီတဖၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်တသ့နီၣ်တမံၤဘၣ်ဖးယံာ်ညါလီၤ. ဖဲတၢ်ဂီၢ်ဃုထီအကတီၢ်အဝဲန့ၣ်အပူၤတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်အိၣ်ဝဲတစး, ဘၣ်ဆၣ်ဘၣ်မၤတၢ်နးနးကျဲၤကျဲၤ, ဒီးဆည်ဖိကီဖိသ့ၣ်တဖၣ်တတူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢအတၢ်မ့ၢ်လၢအိၣ်လၢပုၤလၢအတၢ်မၤအပူၤဒ်လၢအပူၤကွံာ်အသိးဘၣ်. ထီၣ်တၢ်ဂီၢ်ဝဲဒီးထီၣ်တၢ်အဝဲသ့ၣ်သၣ်ဝံၤအသးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ထဲဘီးကစၢ်ဒီးချီးဘၢ်ခဲဒုဇိၤအသးတလၢဂီၢ်နီတဘျီဘၣ်. စကွံာ်လၢကတီၢ်လီၤတၢ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဖဲတၢ်မၤအတၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညီဒီးတၢ်ဖဲတၢ်မၤအသူးအသ့ၣ်အလၢကပီၤအဂ့ၢ်, ဘၣ်ဆၣ်ဆည်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်သ့ၣ်ဟူးသးဂဲၤလၢဘီးကစၢ်အဂီၢ်အဘါဒီးအတၢ်ကိးသတြီအပူၤလၢအမ့ၢ်, “ယကမၤတၢ်ဆူၣ်န့ၣ်ဒီးအလီၢ်,” လၢအတလီၤမၢ်နီတဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

ဖဲလါယနူအါရါအပူတါအိၣ်စ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘုဒုလတါနီၤလီၤအီၤတဖၣ်
ဘၣ်တါထုးစ့ၣ်လီၤန့ၣ်အီၤ, ဒီးတါဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤလတါကမၤလီၤတံၢ်လၢ
ကနီၤလီၤအၣ်လူတံၢ်တဖၣ်လတါမၤပုၤက့ၤတါအိၣ်အဂီၢ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီတါထံၣ်
လတါသ့ၣ်အၣ်လူအလီၢ်လၢအလံာ်တတီၤအိၣ်လၢထံလီၤသကၤ, လၢအတတီၣ်
အါအါဘၣ်, အဖိလၢလီၤ. အၣ်လူတံၢ်တဖၣ်ကပုၣ်လီၤက့ၤဒီးအလွဲၤတဂ့ၤလၢဘၣ်.
ဒီးတါအိၣ်အီၤသ့စ့ၣ်ကီၢ်လီၤ. လၢအါနံၤအတီၢ်ပူၤတဘျီဘၣ်တဘျီဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်
အတါအိၣ်တအိၣ်လၢကအိၣ်ဝဲအဂီၢ်ဘၣ်, ထဲဒၣ်လၢဖုဒီးသဘၣ်တီတံၢ်တဖၣ်န့ၣ်
လီၤ. ဖျါလတါသၣ်ဝံၤလီၤဒီးကွါဆၢၣ်မဲၣ်အဝဲသ့ၣ်လံန့ၣ်လီၤ.

တါအံၤအရ့ဒိၣ်ဒီးအလီၢ်အိၣ်နီၢ်နီၢ်လၢတါကဟ်သဒါတါဂ့ၤအံၤဒ်သိးပုၤ
လၢတါချၢသ့တသ့ၣ်ညါတဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ. လၢကလံၤကဟ်အတါလီၤပျီၤအယိပုၤက
ညီတဖၣ်မၤနူထီၣ်အသးဒီးစးထီၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အတါလံၣ်တါလီၤဘၣ်ပးဒီးဆည်ဖိကီ
ဖိကရါန့ၣ်လီၤ. မၤကဒီးတဘျီလံ, အဝဲသ့ၣ်စံးဝဲလၢဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်သံလၢတါ
သၣ်ဝံၤလီၤဒီးဒီးတါဆူးတါဆါအယိလီၤ. အယိအဝဲသ့ၣ်အ့ၣ်လီၢ်ကျၢ်လီၢ်အသးဒီး
စူးကါဝဲတါအိၣ်သံကစဲၣ်လီၢ်သးအသနူဒီးတါမၤသံအဖိဆံးအိၣ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. န
ပိလယၢ်ပလီၢ်အသးဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ပးဒီးပုၤမ့ၢ်သ့ၣ်ညါတါအိၣ်အတါအိၣ်သးအဂ့ၢ်အမ့ၢ်
အတီလံဒီးတါအစၢလၢအတဂ့ၤကပိာ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိအဝဲစူးကါမံး
စထၢၣ်ဝဲ(မ်)ဖါလၢကရၤလီၤထဲဒၣ်တါကစီၣ်လၢအဂ့ၤတဖၣ်လီၤ. တုၤခဲကနံၣ်အံၤ
ဖဲမံးစထၢၣ်ဝဲ(မ်)ဖါဟဲအိၣ်သကိးကရါတနံၣ်တဘျီအခါဆည်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်ဆဲး
ကျိးလီၢ်ဘၣ်အသးဒီးအီၤထဲတစဲးတမ့း, ဒီးဘၣ်တဘျီတဘျီတဆဲးကျိးလီၢ်သးနီတစဲး
အိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. မ့ၢ်နၢ်သက့ဒ်န့ၣ်ဒီး, ခဲအံၤတါယုထၢထီၣ်ဆည်ဖိကီဖိစ့ၣ်ကီၢ်ဒုအါဒၣ်
တါတက့ၢ်မ့ၢ်ဝဲသိတဖၣ်, ဝံၤဒီးလၢတါတဟ်သးအပူၤသိၣ်လိအဝဲသ့ၣ်လၢကတီၢ်နီၣ်
တါလၢအဝဲသ့ၣ်ဒိကနၣ်ဒီးန့ၣ်ဟူဝဲဘၣ်ပးတါမၤအါထီၣ်ဆည်ဖိကီဖိအတါအိၣ်အ
ဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ်, နပိလယၢ်ဟ့ၣ်လီၤအကလုာ်လၢတါကမၤပုၤတါဒါ
ခဲလၢ်ယၣ်ယၣ်လၢအအိၣ်လၢတါဟ်ကီၤတါဖိတါလံၤအဒဲပူၤအခံဒးလၢမဲး, ဒီးလၢ
မဲးအဖိခိၣ်တခီထၢန့ၣ်ဝဲဒၣ်ဘုဒီးဘုဒုကမူၣ်လၢအအိၣ်ဘျီအိၣ်စါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ
တါအိၣ်သးကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲအခါဝဲ(မ်)ဖါဘၣ်တါလဲၤကိးနၢ်အီၤဆူတါဟ်ကီၤတါဖိ
တါလံၤအဒဲပူၤဒီးကွါဝဲတါဒါသ့ၣ်တဖၣ်တဘျးဖိန့ၣ်လီၤ. တါလီၤန့ၣ်အီၤလံ, ဒီးအဝဲဟဲ

ကွာဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢတၢ်ချါလၢဆည်ဖိကီဖိကရါအပူၤတၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တဖၣ်လၢတၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်န့ၣ်သက့ၤန့ၣ်ဒီးဖဲလၢယန့ၣ်အါရံၤဘူးကလၢၣ်အခါတၢ်အိၣ်သးအိၣ်ဖျါထီၣ်စိၣ်ဝဲၤကလၢလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်အါထီၣ်ဘုက့ၣ်တနီၤလၢတၢ်လီၤအကၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲမ့ၢ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အပူၤနပိလယၢၢ်တဖၣ်ဖျါထီၣ်ဒၣ်လဲၣ်အသးလၢအပူၤကမ့ၢ်အကျါဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲမၤလၢၣ်ဒၣ်အတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢစံၣ်ဒဲအပူၤဖဲထွဲၣ်လၢအလီၤပျံၤလီၤဖုးတဖၣ်ခိးတၢ်လၢပဲတြီကိးဘၣ်ဒဲးအမဲၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲဟ်ဖျါထီၣ်အသးအခါ, ဒ်အညီၣ်န့ၣ်အသိးထွဲၣ်ပၤအသးသမုဗုဒုအိၣ်ဝးတရံးအိၣ်ဒီးဖဲဆည်ဖိကီဖိကရါလၢဟံးဘူးထီၣ်အခါကညီၣ်ထီၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲမ့ၢ်ဒီးန့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤခီအဝဲတဖၣ်ဖျါထီၣ်အသးဘၣ်တလီၢ်လီၢ်လီၤ, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲမၤလီၤထိးအကျါတဖၣ်, ညီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲစကွံၤလၢၢ်, လၢကဟ်ဖျါထီၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်တဂီၤဖဲမ့ၢ်ဒီးန့ၣ်အဂီၤန့ၣ်စကွံၤလၢၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဝဲလၢဆိမိၢ်လၢအဟဲန့ၣ်လီၤခဲအံၤ, ဒီးလၢအကဒံၣ်လီၤကဒီးအသိတဘျီတဖၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤကွံၣ်အဒံၣ်တဖၣ်လီၤ. နပိလယၢၢ်မၤတၢ်အၢၣ်လီၤဒီးဝဲ(မ်)ဖၢၢ်လၢတနွံကဆါန့ၣ်အိၣ်ဆိဒံၣ်အဖျါၣ်လွံၢ်ကယၢၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အပူၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်က့ၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဘုဒီးဘုခွဲကမ့ၢ်ဒ်သိးကရါအံၤကလဲၤအသးဂ့ၢ်ဂ့ၢ်တုၤလၢတၢ်ကီၢ်အဆၢကတီၢ်တုၤယီၤဒီးတၢ်အိၣ်သးညီၣ်ထီၣ်အခါလီၤ.

ဖဲဆိမိၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဟူတၢ်အံၤအခါအဝဲသ့ၣ်ကိးပသုဝဲလီၤပျံၤလီၤဖုးလီၤ. အဆိကတၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢဘၣ်တဘၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢအကဟ့ၣ်လီၤအသးဒ်အံၤလီၤ, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တန့ၣ်ဝဲလၢတၢ်အံၤကဟဲကဲထီၣ်အသးသပှၢ်ကတၢ်န့ၣ်ဘၣ်. ခဲအံၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ကတၢ်ကတီၢ်အသးလၢအကဒံၣ်လီၤဝဲဒီးကဟ့ၣ်ဖဲတၢ်မဲထီၣ်သိအဆၢကတီၢ်အယိတၢ်ဟံးထီၣ်ကွံၣ်အဒံၣ်ခဲအံၤန့ၣ်ဒ်သိးဒီးတၢ်မၤသံမၤပီတၢ်တမံၤလီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ကဲထီၣ်သးအဆိကတၢ်တဘျီလၢအလီၤကလိာ်အသးဒီးတၢ်ပူထီၣ်တၢ်ဖဲတၢ်နီၤဟးထီၣ်ကွံၣ်ကွီ(နိမ်)အခါန့ၣ်လီၤ. ဆိမိၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟ်လီၤအသးလၢကမၤဟးဂီၤနပိလယၢၢ်အတၢ်မ့ၢ်လၢတဖၣ်, ဒီးမံးနီၤ(ရ်)ခးဆိဖိဖးထီၣ်သိသုသူဖိသၢဘၣ်တခီဆုၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢကပူထီၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲကပူၤထီၣ်ဆူတဒိဘိတဖၣ်အလီၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤဖဲန့ၣ်ဒီးအဒံၣ်တဖၣ်ကလီၤတဲာ်

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

သုဉ်ဖးလၢတၢ်ဒါအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. နပိလယၢ်ဟူးဂၤထီၣ်ဝဲဒုၣ်ချ့ချ့လၢတၢ်သးကညီၤ တအိၣ်ဘၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟ့ၣ်လီၤအကလုာ်လၢတၢ်ကပတုၣ်ကွံာ်ဆီမိာ်သ့ၣ်တ ဖၣ်အတၢ်အိၣ်, ဒီးခါလီၤအကလုာ်လၢဆၣ်ဖိကီဖိကရါ, တဘျီလၢလၢအဟ့ၣ်ဒုး အိၣ်ဆီမိာ်တဘျီလၢဘုခုၣ်န့ၣ်ကြၢးဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်သံန့ၣ်လီၤ. ထံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တခီ မၤပိာ်ထွဲတၢ်ကလုာ်တဖၣ်အံၤအခံန့ၣ်လီၤ. ဆီမိာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကွဲးစးမၤဝဲန့ၣ်တုၤ လၢယၢ်သီန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ဆီၣ်လီၤက့ၤအသးဒီးဖဲက့ၤကဒါက့ၤဝဲဆူအဝဲ သ့ၣ်အထၢတဖၣ်အပူၤလီၤ. ဆီမိာ်ခွဲးဘၣ်သံဝဲတဘျီလီၤဒီးအစိၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ ကွံာ်အီၤလၢတၢ်သ့ၣ်အဂၤအပူၤ, ဒီးဖဲန့ၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်သံလၢဆီတၢ် ဆါအယီလီၤ. ဝဲ(မ်)ဖါတန့ၣ်ဟူတၢ်ဂ့ၢ်လၢအမၤအသးအံၤနီတမံၤဘၣ်. ဒ်တၢ်တိာ်ဟံ အိၣ်ဝဲအသိးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤကွံာ်အီၤဆီဒိၣ်တဖၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်, သိလ့ၣ်ဆါကစးကစးတၢ်တဆိ ဟဲယီၤဆူကရါအပူၤတန့ၣ်တဘျီဒီးတီဆုၢ်ကွံာ်ဆီ ဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲဆၢကတီၢ်အဝဲအံၤအပူၤဘၣ်ဃးဒီးစနီဘီ(လ်)အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်တၢ်တ ထံၣ်န့ၣ်အီၤနီတမံၤလၢၤဘၣ်. ပုၤတဲပစုာ်ပစုာ်လၢအဝဲအိၣ်ခူသ့ၣ်ဒုၣ်လၢကရါလၢတၢ် ခိၣ်တၢ်ယၢၤတဖျါၣ်ဖျါၣ်အပူၤဒ်အမၤဖိးဂူး(ဒ်) မ့တမ့ၢ် ဖုာ်(ခွဲ)ဖဲ(လ်)ကရါအပူၤန့ၣ် လီၤ. ခဲအံၤတဘျီနပိလယၢ်အတၢ်ရဲလီၢ်ဒီးပုၤမၤစံာ်ဖိလၢအဂၤတဖၣ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ဒီးလၢအ ပူၤကွံာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးလၢ, လၢကရါအပူၤအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ဘၣ်တပူၣ်လၢတၢ်ဟံ ပူၣ်ထီၣ်အီၤဒ်န့ၣ်တချူးလၢတၢ်မၤပျီကွံာ်သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်အမဲာ်ညါအနီၣ်တဆံ လံန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံဃုထီအီၤဂ့ၢ်မးဒီးဝဲ(မ်)ဖါဟ့ၣ်ကူၣ်နပိလယၢ်လၢကဆါကွံာ်သ့ၣ် ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်, မံးစထၢၣ်ဖု(လ်)ခုၣ်ဒ်ဒီးမံးစထၢၣ်ဖဲဒီး(ခဲ)ခံၤလၢၢ်အိၣ်ဒီးပုၤဝဲ ဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. နပိလယၢ်ယုာ်အသးလၢပုၤခံၤန့ၣ်အဘၢၣ်စၢၤ, ဒီးအဝဲဆၢတံာ်လီၤအ သးတဘျီဒီးဘၣ်. ပုၤထံၣ်လၢ, ဖဲအဝဲစးထီၣ်မၤတၢ်ဆၢတံာ်လၢကမၤတၢ်အါၣ်လီၤ ဒီးဖဲဒီး(ခဲ)အခါအတၢ်တဲအီၤလၢစနီဘီ(လ်)အိၣ်ခူသ့ၣ်လၢဖိးဂူး(ဒ်)ကရါအပူၤ, ဒီး ဖဲအဝဲမၤကဒီးလၢဖု(လ်)ခုၣ်ဒ်တခီအတၢ်တဲကဒီးအီၤလၢစနီဘီ(လ်)န့ၣ်အိၣ်ခူသ့ၣ် လၢဖုာ်(ခွဲ)ဖဲ(လ်)ကရါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ခဲထီၣ်သီအဆၢကတီၢ်တၢ်ဟူထီၣ်သါလီၤအိၣ်ထီၣ်သတုာ်ကလၢတ မံၤန့ၣ်လီၤ. စနီဘီ(လ်)န့ၣ်လီၤခူသ့ၣ်လၢကရါအပူၤလၢမုၢ်နၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤဒိၣ်မးမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မံလၢအကပိၤပူၤတန့ၣ်

ဘဉ်. တာ်စံးဝဲလၢ၊ ကိးနးဒဲးအဝဲဟဲဘျီညါနူသုဉ်လၢတာ်ခဲးကျါဒီးမၤတံာ်တံာ်တံာ်အက
လုာ်ကလုာ်လီၤ. အဝဲဟဲဟ့ၣ်အိၣ်ဘုခုသုဉ်တဖၣ်, မၤလီၤတကျါကျါန့ၣ်ထံအထံစဲၤ
တဖၣ်, အဝဲမၤဟးဂီၤစ့ၢ်ကိးဆီဒဲးတဖၣ်, ယီၤဘျီကွံာ်ဝဲတာ်မုာ်တာ်ဘိလၢအမဲထီၣ်
တဖၣ်ဝံၤအ့ၣ်ဟးဂီၤကွံာ်သ့ၣ်တၢၤသ့ၣ်အထူၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤတာ်ကမၣ်မုာ်အိၣ်
ထီၣ်တမံၤမံၤန့ၣ်တာ်ဟံးဒုာ်တာ်ကမၣ်လၢစနီၣ်ဘီ(လ်)အလီၤဒီးတာ်န့ၣ်မုာ်တာ်လၢအညီ
န့ၣ်တမံၤလံၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲတြိဖိတဘျီမုာ်ဟးဂီၤ မ့တမုာ် ထံကျါတဘိမုာ်တအၢၣ်တံာ်ကွံာ်
အသးန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကတဲဝဲလၢစနီၣ်ဘီ(လ်)ဟဲလၢမုာ်န့ၣ်အဆၢကတီၢ်ဒီးမၤဝဲန့ၣ်လီၤတာ်
လံၤ. ဒီးဖဲတာ်ဟံးကိးတာ်ဖိတာ်လံၤဒဲးအနီၣ်တံာ်ခဲးမုာ်လီၤမံၤန့ၣ်ကရာါဒီးတဖျါၣ်တဲဝဲလၢစနီ
ဘီ(လ်)တၢၤလီၤဝဲဆူထံကမုၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤဒုာ်လဲာ်အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါစီၣ်ဝဲၤကဲၤ
လၢနီၣ်တံာ်ခဲးတဘိလၢအဟံးဝဲတပူၤဒုာ်ဒီးသးပူၤနီၣ်ကွံာ်ဝဲအလီၤ, ဒီးတုၤမုာ်အထံၣ်က့ၤ
ဝဲလၢဘုခုကမုာ်အကျါဒုာ်လဲာ်န့ၣ်ဒဲးဝဲလၢတာ်န့ၣ်မုာ်စနီၣ်ဘီ(လ်)အတာ်မၤန့ၣ်လီၤ. လၢ
တာ်ဟံးသးတဖျါၣ်ယီၤအပူၤကျါမိာ်သ့ၣ်တဖၣ်တဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢစနီၣ်ဘီ(လ်)ဘျီညါနူသုဉ်
ဆူအဝဲသ့ၣ်အကရာါအပူၤဝံၤဘံးကွံာ်အဝဲသ့ၣ်အန့ၣ်ထံဖဲအဝဲသ့ၣ်မံၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်
လီၤ. တာ်တဲအိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢယုာ်လၢအမၤတံာ်တံာ်တံာ်လၢတာ်ဂီၢ်အဆၢကတီၢ်သ့ၣ်တ
ဖၣ်မၤသကိးတာ်ဒီးစနီၣ်ဘီ(လ်)န့ၣ်လီၤ.

နပိလယာ်ခါလီၤအကလုာ်လၢတာ်ကြးသမံသမိးစနီၣ်ဘီ(လ်)အတာ်ဟူးတာ်
ဂဲၤတဖၣ်မုၢ်မုၢ်နီၣ်နီၣ်လီၤ. အဝဲဟးထီၣ်လၢတာ်ချၢ, ယုာ်ဒီးအထံၣ်လၢအပိာ်အခံတဖၣ်
ဒီးဟးဆုာ်သမံသမိးကွံာ်ဝဲတာ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢကရာါအပူၤတဖၣ်, ဒီးမ့မုာ်ဆဋ္ဌကိတ်တိကရာါ
အဂၤတဖၣ်တခီပိာ်ထီၣ်အခံလၢအယံၤပွဲၤဒီးတာ်ယုးယီၣ်ဟံးကဲအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲခါ
ထီၣ်အခိၣ်တခါခဲခါကိးတီးဒဲးဝံၤပတုာ်ဒီးလူၤန့ၣ်စနီၣ်ဘီ(လ်)အခိၣ်လီၤ, ဒီးစံးဝဲလၢ
အဝဲန့ၣ်ကွံာ်ဝဲဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢအမုာ်မတၢၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟးန့ၣ်ကွံာ်ဝဲလၢတာ်အနၢၣ်ကိး
နၢၣ်ဒဲး, လၢဘုဖိးဒိၣ်အပူၤ, လၢကျါကပိၤအပူၤ, လၢဆိကရာါအပူၤ, လၢတာ်ဒီးကျိး
အပူၤဒီးထံၣ်န့ၣ်စနီၣ်ဘီ(လ်)အလီၤအကျဲသက့ၤတာ်အလီၤယုာ်ယုာ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲထိး
လီၤအနီၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်, ဩူးန့ၣ်ကွံာ်ဝဲစ့ၢ်ဘီဝံၤကိးပသုထီၣ်လၢအကလုာ်လီၤ
ပျံၤလီၤဖုးအပူၤလၢ, “ အပူၤကွံာ်စနီၣ်ဘီ(လ်)အိၣ်ဖဲအံၤလီၤ. ယနၢၣ်အစိဘဉ်ဂ့ၤဂ့ၤ
လီၤ.” ဒီးဖဲအဝဲတံာ်ကတိၢ်အဖျါၣ်လၢအမုာ်, “ စနီၣ်ဘီ(လ်)” တဘျီလၢလၢထံၣ်ကိး
ဒုးဒဲးလဲၤယီၤကညီထီၣ်ဝဲဝဲဒုးန့ၣ်ထီၣ်အမဲစွဲၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆည်ဖိကီဖိတဖှ်သုဉ်ပျံသးဖူးဒိဉ်မးလီၤ. ဖျါဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢစနီၣ်ဘီ(လ်) တၢ်ဒုမ့ၢ်ပှၤလၢအလုၢ်ဘၢတၢ်လၢတၢ်ထံၣ်အီၤတသ့ဘၣ်, ဒိဉ်စိလၢအဝဲသ့ၣ်အကျါဒီး ငှးအိဉ်ထီၣ်တၢ်အၢတၢ်သီကိးကလုၢ်ဒဲးလၢကမၤပျံၤအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲမ့ၢ်ပှၤ လီၤအဆၢကတီၢ်, စကွံၤလၢကိးဖိဉ်အဝဲသ့ၣ်တပူၤယီ, အမဲၣ်သၣ်တခီအိဉ်ဖျါဖူးသံပျီၢ် ဂီၤဒီးစံးဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢအအိဉ်ဒီးတၢ်ကစီၣ်အရ့ဒိဉ်တမံၤလၢအကဘၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

စကွံၤလၢကိးစံးချဲချီလၢတၢ်သုဉ်ကနိးသးကနိးအပူၤဒီးကိးပသုထီၣ်ဝဲ, “တံၤ သကိးသ့ၣ်ဒၢ, တၢ်ထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢအလီၤပျံၤလီၤဖူးအဒိဉ်ကတၢ်တမံၤလံ. စနီ ဘီ(လ်)ဆါလီၤကွံၢ်အသးဆူဖဲဒီး(ခဲ)လၢဖှ်(ခဲ)ဖဲ(လ်)ကရါအပူၤလံ. ခဲအံၤအဝဲ ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤခူသုဉ်ဝဲလၢအကဟဲန့ၣ်ဒုးပှၤဒီးဂုၢ်န့ၢ်ကွံၢ်ပကရါန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ငှး စးထီၣ်အခါစနီဘီ(လ်)ကမ့ၢ်ဖဲဒီး(ခဲ)အပှၤပၤအသးသမူန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအနးန့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်အဝဲန့ၢ်အိဉ်ဒဲးလီၤ. ပဆိကမိဉ်တၢ်လၢစနီဘီ(လ်)အတၢ်ထီၣ်ဒါတၢ်အံၤမ့ၢ်ဒၣ် အတၢ်ဟ်ထီၣ်ထီအသးအယိဒီးအတၢ်ပညိဉ်အိဉ်ဟ်အယိလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တံၤသကိး သ့ၣ်ဒၢ, ပတၢ်ဆိကမိဉ်အံၤကမ့ၢ်န့ၢ်ပှၤလံ. တၢ်ဂ့ၢ်လၢအမ့ၢ်အတီန့ၢ်မ့ၢ်သုသ့ၣ်ညါစ့ၢ် ကိးဒါ. လၢအခိဉ်ထံးလံလံစနီဘီ(လ်)မ့ၢ်ပှၤလၢအအာၣ်လီၤအီၤဒီးမၤသကိးတၢ် ဒီးကွီ(နိစံ)လီၤ. လၢဆၢကတီၢ်ကိးကတီၢ်ဒဲးအပူၤအဝဲမ့ၢ်ကွီ(နိစံ)အတၢ်မဲၣ်ချဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အံၤပထံၣ်န့ၢ်အီၤလၢစရိပတီၢ်ဒီးလံာ်တီလံာ်မိလၢအဟ်တီၢ်ဝဲတဖှ်အပူၤခဲအံၤ လီၤ. တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၢ, လၢယတၢ်ဆိကမိဉ်ဒၣ်ယဲန့ၣ်တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဟ်ဖျါ ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အဒိဉ်အမ့ၢ်တခါလီၤ. အဝဲဂဲၤပျါကျဲးစးမၤတၢ်ဒဲးသိးတၢ်ကမၤနၢၤဒီးမၤ ဟးဂီၤကွံၢ်ပှၤလၢကျါဒဲးတၢ်ငှးအပူၤဒဲးလဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဒါ. ဂ့ၤတမံၤလၢအ တၢ်မၤအံၤတကဲထီၣ်လိဉ်ထီၣ်န့ၢ်အီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.”

တၢ်မၤတယုၤတပူၤဆည်ဖိကီဖိတဖှ်အခိဉ်န့ၣ်လံ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အၢတၢ် သီတမံၤလၢအမၤအသးချ့န့ၢ်ဒဲးစနီဘီ(လ်)အတၢ်မၤဟးဂီၤကလံၤကဟၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တချ့းလၢအဝဲသ့ၣ်တူၢ်လီၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အဝဲန့ၣ်လၢလၢပှၤပှၤဒဲးဘၣ်အခါတၢ်ဆၢ ကတီၢ်ယံာ်စ့ၢ်ကိးမံးန့ၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကိးငှးဒဲးသ့ၣ်နီၣ်ဒဲးဝဲ မ့တမ့ၢ် အဝဲသ့ၣ်ဆိ ကမိဉ်လၢအသ့ၣ်နီၣ်ဒဲးဝဲလၢအထံၣ်စနီဘီ(လ်)လူၤဒီးငှးတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အမဲၣ်ညါ ကတၢ်လၢကျါဒဲးတၢ်ငှးအပူၤအက့ၢ်အဂီၤမၤအသးဒဲးလဲၣ်တဖှ်, အဝဲကိးဖိဉ်ဒီးသ

ဆည်ထိုင်အဝဲသွန်လၢတၢ်ဒုးကိးကပၤဒဲးအကီၢ်လဲၣ်တဖၣ်, ဒီးကွီ(နိစိ)အကျိချံၣ်ဘၣ်
အချၢယံၣ်ဘၣ်ဆၣ်အဝဲတအိၣ်ကတီၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံးကတၢၢ်တၢ်ကီ
ဘၣ်အဝဲသွန်လၢကဘၣ်န့ၣ်ဝဲစနီၣ်ဘီ(လ်)အိၣ်ပွဲၤကွီ(နိစိ)သ့ၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘီး
ကစၢ်လၢတညီၣ်န့ၣ်သံကွၢ်တၢ်တဒုးလဲၣ်အသးလီၤကတုၤဒီးအသးသဘံၣ်သဘုၣ်ဝဲ
န့ၣ်လီၤ. အဝဲကိၣ်လီၤဒီးကိၣ်လီၤအခိၣ်လၢအသးနီၣ်ပုၤအဖိလၢ, ဘံၣ်တၢ်အမဲၣ်ချံ, ဒီး
ကျဲးစးကျဲၤဘၣ်က့ၤအတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲစံးဝဲလၢ, “ယတနၣ်ဘၣ်, လၢကီၢ်ဒဲးတၢ်ဒုးအပူၤစနီၣ်ဘီ(လ်)ဒုးတၢ်လၢ
တၢ်သးအပူၤလီၤ. ယထံၣ်အီၤလၢယကစၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲဒုးတၢ်ဝံၤတဘျီယီအခါမ့ၢ်ပ
တဟ့ၣ်အီၤလၢဆည်ဖိကီဖိအမၤထူၤအပတီၢ်တၢ်တဘျီယီဘၣ်ခါ.”

“တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်ပတၢ်ကမၣ်လီၤ, တံၤသကိးစၢ. ခဲအံၤပသ့ၣ်ညါလံၤလၢအနီၢ်
နီၢ်န့ၣ်အဝဲကျဲးစးကွဲၤန့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်ပုၤအူပတၢ်ဟးဂီၤအပူၤလီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢကအိၣ်
ကွဲးလီၤအသးလၢလံၣ်တီၤလံၣ်မိၣ်ခူသ့ၣ်လၢပထံၣ်န့ၣ်အီၤတဖၣ်အပူၤလီၤ.”

ဘီးကစၢ်စံးဝဲ, “ဘၣ်ဆၣ်အဝဲဘၣ်ဒိမၢၣ်. ပဝဲခဲလၢကပထံၣ်လၢအဝဲယုၢ်,
ဒီးအသ့ၣ်ယုၤလီၤလၢအလီၤလီၤ.”

စကွံၤလၢကိးပသ့ထီၣ်လၢ, “တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဟံၤစၢၤတၢ်တမံၤ
လီၤ. ကွီ(နိစိ)ခးအီၤဒဲးသိးကခးဘၣ်တပျၢ်အီၤတစးဖိလီၤ. သုးမ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်ယကဒုး
န့ၣ်သုလၢအတၢ်ကွဲးလၢအကွဲးဝဲလၢအနီၢ်ကစၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲဆၢကတီၢ်အဝဲန့ၣ်အခါစနီ
ဘီ(လ်)ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤခူသ့ၣ်ဝဲလၢကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ပနီၣ်ဒဲးသိးဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်က
ယုၢ်ကွံၣ်ဒီးဟံၤတၢ်ကရၢၢ်လၢဒုၣ်ဒါအစုပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢပခိၣ်ပနီၢ်
ပုၤအပူၤယီၤတံၤသကိးနပိလယၢ်ဘၣ်န့ၣ်အတၢ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤအံၤဘူးကကဲထီၣ်
လိၣ်ထီၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. သုတသ့ၣ်နီၣ်ဘၣ်ခါ, ဖဲကွီ(နိစိ)ဒီးအပျဲၤပိၣ်ခွါတဖၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤ
ဆူကရၢၢ်ပူၤအခါသတူၢ်ကလၢစနီၣ်ဘီ(လ်)ယၣ်ယီၤအသးဒီးယုၢ်ကွံၣ်ဝဲ, ဒီးဆည်ဖိကီ
ဖိအါဒုဖိထီၣ်အခံလီၤ. မ့ၢ်သုတသ့ၣ်နီၣ်စ့ၢ်ကိးလၢဖဲတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးရၢၤလီၤအသးဒီးတၢ်
ခဲလၢကဟံၤမၢ်ကွံၣ်အခါတံၤသကိးနပိလယၢ်ဟဲထီၣ်ဆူတၢ်မၢ်ညါဒီးကိးပသ့ထီၣ်ဝဲ-
ပုၤကညီၣ်သံကွံၣ်ခဲလၢက-ဝံၤအ့ၣ်ကွီ(နိစိ)အခိၣ်န့ၣ်ဘၣ်ခါ. တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ, သုသ့ၣ်
နီၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အနီၢ်ကီၢ်လီၤတမ့ၢ်ဘၣ်ခါ.” စကွံၤလၢကဲၤဖျါထီၣ်ဝဲန့ၣ်ဝံၤ
စံၣ်လိၣ်ကွဲးဆူအံၤဆူဘးလၢတၢ်သးအပူၤလီၤ.

ခဲအံၤမ့ၢ်လၢစကွံၤလၢတဲာ်န့ၢ်ပာ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလံၤအယိဖျါ
ဘဉ်ဆဉ်ဖိကီဖိလၢအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်နီၣ်ဝဲလံၤန့ၣ်လီၤ. နဲလဲၣ်ဂ့ၤ, အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်နီၣ်ဒဲးဝဲ
လၢဖဲတၢ်ဒုးအဆၢကတီၢ်စနီၣ်ဘီ(လ်)ယဉ်ကဒါက့ၤအသးဒီးပုၤကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
ဘဉ်ဆဉ်ဘီးကစၢ်တခီအသးသဘံၣ်သဘုၣ်ဒဲးဒၣ်တၢ်အဖၢမ့ၢ်လီၤ.

လၢခံကတၢ်အဝဲစံးဝဲလၢ, “ယတနၢ်လၢစးထီၣ်လၢအခီၣ်ထံးလံၤလံၤန့ၣ်
စနီၣ်ဘီ(လ်)မ့ၢ်ပုၤယိးကဒါဘီန့ၣ်ဘဉ်. တၢ်လၢမၤတ့ၢ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤဆိဝဲလီၤ. ဘဉ်
ဆဉ်ယနၢ်လၢလၢကျါဒဲးတၢ်ဒုးအပူၤအဝဲမ့ၢ်တံၤသကိးလၢအဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.”

လၢတၢ်ကတိၤကယိကယိဒီးကိၤအပူၤစကွံၤလၢတဲာ်ထီၣ်ဝဲ, “ပခိၣ်ပနၢ်, တံၤ
သကိးနပိလယၢ်တဲာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တိၢ်နီၢ်အပူၤလၢ, လၢအခီၣ်ထံးလံၤလံၤ
န့ၣ်စနီၣ်ဘီ(လ်)မ့ၢ်ကွီ(နိစိ)အတၢ်မၢ်ချံန့ၣ်လီၤ. တချုးလၢတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘဉ်ပး
ဒီးတၢ်ကပူၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်အခါဒဲးဒၣ်လဲၣ်လီၤ.”

ဘီးကစၢ်စံးဝဲ, “အါ, တၢ်န့ၣ်လီၤဆိဝဲလီၤ, တံၤသကိးနပိလယၢ်မ့ၢ်တဲာ်
န့ၣ်ကဘဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမ့ၢ်အတိၤလီၤ.”

စကွံၤလၢကိးပသူထီၣ်ဝဲ, “တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟံးသးလၢအမ့ၢ်အတိၤလီၤ, တံၤသ
ကိးဧၤ.” ဘဉ်ဆဉ်ပုၤထံၣ်လၢအဝဲကွံၤဟ့ၤပီၤဝဲဘီးကစၢ်လၢအမၢ်ချံဆံးကိၢ်ဖိလၢအ
ဖျးဆံးအသးန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲယဉ်ပီၤအသးဒဲးသိးအကက့ၤကဒါက့ၤအခါအိၣ်ကတီၢ်
ဝဲဒီးတဲာ်အိၣ်တၢ်လၢတၢ်သညးသပုၤအပူၤလၢ, “ယဟ့ၣ်ပလီၢ်ဆဉ်ဖိကီဖိလၢက
ရါအံၤအပူၤကိးဒုးလၢကစိၣ်မၢ်စိၣ်နါ, မ့ၢ်လၢခဲအံၤဘဉ်တဘဉ်စနီၣ်ဘီ(လ်)အတၢ်
မၢ်ချံတဖၣ်ကအိၣ်ခူသူၣ်လၢပကျါအယိန့ၣ်လီၤ.”

ပူၤကွံၣ်လွံၢ်သီ, ဖဲမ့ၢ်ဘဉ်လီၤအဆၢကတီၢ်နပိလယၢ်ဟ့ၣ်လီၤအကလုာ်လၢ
ဆဉ်ဖိကီဖိခဲလၢကဘဉ်ဟံးဖျိၣ်ထီၣ်အသးလၢကရါအခါသးန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်
ဟဲတုၤဖျိၣ်ခဲလၢကအခါ, နပိလယၢ်ပးထီၣ်လၢစံးဒဲးအချုးသိးဒီးအတၢ်လၢကပီၤအ
ကဘျုးခံဘုၣ်လၢ (လၢတယံၣ်ဒဲးဘဉ်အတီၢ်ပူၤအဝဲမၤလၢကပီၤလီၤက့ၤအသးလၢ
အမ့ၢ် “ဆဉ်ဖိကီဖိလၢအနုအယိအပတီၢ်တၢ်” ဒီး “ဆဉ်ဖိကီဖိလၢအနုအယိအ
ပတီၢ်ခဲ”) န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ထွံၣ်ဖးဒိၣ်ခွဲတခီပုၤလိာ်ကွံၤလၢကပၤဝးဝး, ကညီထီၣ်ဒီး
မၤကနိးဆဉ်ဖိကီဖိတဖၣ်ပာ်တုၤလၢအဂုၢ်ယံၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်တကူးတြး
ဘျုးကလၢလၢအလီၢ်ဒၣ်ဝဲ, ဒီးဖဲန့ၣ်ဖျါဘဉ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်လီၤပျံလီၤဖုးတမံၤဘူး

ကမာအသးယည်ယည်လံန့ၣ်လီၤ.

နပိလယာ်ဆာထာ်ဟ်အသးဟ့ကွီၢ်ကလၢ်ဒီးသမံသမိးအပူၤကမျါန့ၣ်လီၤ. တစိဖိအဲကွၢ်သီၣ်ထီၣ်အကလုာ်လၢအယဲ, ဒီးသတူၢ်ကလၢ်ထွံၣ်တဖၣ်ဖုယီၤဆူတၢ်မံၣ်ညါ, အ့ၣ်ထူးထိးလွံၢ်ဒုအနၢ်ဝံၤထူးယီၤအဲသ့ၣ်ဆူနပိလယာ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးတၢ်ပျံတၢ်ဖူးအပူၤအဲသ့ၣ်ကိးပသူသီၣ်ကွၢ်ကွါကွါနးမးလီၤ. ထိးသ့ၣ်တဖၣ်အနၢ်သ့ၣ်လီၤဝဲ, ထွံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တခီလုၣ်ကွါဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒီးဖျါလၢအဲသ့ၣ်အာထီၣ်လၢတစိဖိအတီၢ်ပူၤလီၤ. ဆည်ဖိကီဖိကိးဒုဒီးကမာကမၣ်ဝဲခီဖျိထိးသးလဲၤလ့ၢ်ယီၤဆူဘိးကစၢ်အအိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. ဘိးကစၢ်ထံၣ်လၢအဲသ့ၣ်ဟဲယီၤအယိအဲထူတကျၢ်ကွံၣ်ထွံၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဘၣ်စၢၤဒီးယီၢ်တံၢ်လီၤထွံၣ်အကျါတဒုလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ထွံၣ်တဒုန့ၣ်ကးပသူယုတၢ်သးကညီၤလၢပူၤအိၣ်ဒီးအဂၢၢ်ခံဒုတခီစံၣ်လၢအယံၤဒီးအမၢ်ကိဘိးက့ၤလၢအကံၣ်တြၢ်ဆူးခီဖျိအပျံတၢ်အယိန့ၣ်လီၤ. ဘိးကစၢ်ကွါထံနပိလယာ်ဒ်သိးကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်အဲကြးယီၢ်တံၢ်သံထွံၣ်အံၤခါ, မ့တမ့ၢ်တခီပျံကွံၣ်အီၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖျါလၢနပိလယာ်အမဲၣ်သ့ၣ်ဆိတလဲထီၣ်ဒီးခါလီၤအကလုာ်ဆူဘိးကစၢ်အအိၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲၣ်လၢကပျဲကွံၣ်ထွံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘိးကစၢ်ထူးထီၣ်ကွံၣ်အခိၣ်အယိထွံၣ်တဒုန့ၣ်ယုာ်ကွံၣ်, အလီၤညိးထီၣ်ဒီးကအုကစွါဝဲနးမးလီၤ.

ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်တၢ်တထူၣ်ဘးလီၤလီၤကယးကွံၣ်ဝဲဒုန့ၣ်လီၤ. ထိးလွံၢ်ဒုတခီလၢတၢ်ကနိးကစုာ်အပူၤအိၣ်ခိးတၢ်, အမဲၣ်သ့ၣ်ဖျါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကမၣ်န့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤနပိလယာ်မၢ်အဲသ့ၣ်အာၣ်လီၤအီၤလီၤအတၢ်မၤကမၣ်သဲစးတၢ်ဘျၢန့ၣ်လီၤ. အဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဒုထိးလွံၢ်ဒုလၢအပူၤထီၣ်တၢ်ဖဲနပိလယာ်မၤကတၢ်ကွံၣ်မ့ၢ်ဒီးအနံၤတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တဘျီယီၤအဲသ့ၣ်အာၣ်လီၤဝဲလၢအဆဲးကျိးဒီးစနီၣ်(လ်)စးထီၣ်လၢတၢ်ဟီထီၣ်ကွံၣ်အီၤလံၤလံၤအခါ, အဲသ့ၣ်မၤသကိးတၢ်တၢ်ဒီးအီၤလၢတၢ်မၤဟးဂီၤကလံၤကဟၣ်အပူၤ, ဒီးအဲသ့ၣ်မၤစ့ၢ်ကိးတၢ်သးလီၤပလိာ်ဒီးအီၤလၢကဟ့ၣ်လီၤကွံၣ်ဆည်ဖိကီဖိကရါအံၤဆူမံးစထာ်ဖဲဒြး(ခ်)အစုပူၤန့ၣ်လီၤ. အဲသ့ၣ်တဲအါထီၣ်ဝဲလၢ, လၢတၢ်ခူသ့ၣ်အပူၤစနီၣ်(လ်)တဲဘၣ်အဲသ့ၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ကွံၣ်(နိစိ)အပူၤခၢၣ်စးခူသ့ၣ်လၢအါနံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဲသ့ၣ်တဲလီၤကျဲၤလီၤအတၢ်မၤကမၣ်တၢ်ဘျၢသဲစးဝံၤအခါထွံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အ့ၣ်ယာ်ကွံၣ်အကီၢ်ဘိတဘျီ

ဆဋ္ဌိကဏ္ဍကဏ္ဍ

ယီန့ၣ်လီၤ. နပိလယာ်မၤသီၣ်ထီၣ်အကလုာ်လီၤပျံၤလီၤဖုးဒီးခါလီၤအကလုာ်လၢမ့ၢ် ဆဋ္ဌိကဏ္ဍကဏ္ဍတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကမၣ်လၢအကတဲဖျါထီၣ်ဝဲဒဲးခါန့ၣ်လီၤ.

ဆီမိၢ်သၢဘ့ၣ်လၢတဘျီပူထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးအဒိၣ်တဖၣ်ခဲအံၤဟဲဃီၤဆူ တၢ်မဲၣ်ညါဒီးတဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢစနီၣ်(လ်)အိၣ်ဖျါထီၣ်လၢအတၢ်မိၢ်အပူၤဒီးသဆၣ် ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢအသုတဒိကန့ၣ်လၢၤနပိလယာ်အကလုာ်တဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် သၢဘ့ၣ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်တၢ်မၤသံကွံာ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးထီၣ်တၢ်တဖၣ်ဟဲဃီၤဒီးတဲဖျါ ထီၣ်အတၢ်ကမၣ်လၢအပူၤကွံာ်တန့ၣ်ဖဲတၢ်ဂံၢ်ဖျိၣ်တၢ်အဆၢကတီၢ်အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ်ဘု ခုသၣ်ယုဖျါဒီးအိၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်နၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးသိတဖၣ်တဲဖျါထီၣ် အတၢ်ကမၣ်လၢအဝဲပိာ်မ့ၢ်ဆၣ်ဆါလီၤဘၣ်လၢထံအိၣ်ကမၢတဖျါန့ၣ်အပူၤ, ဒီးစံးဝဲ လၢစနီၣ်(လ်)မၤန့ၢ်ဆိၣ်ခံအီၤလၢကမၢတၢ်အဝဲအံၤလီၤ. ဒီးသိအဂၤခံဒုအာၣ်လီၤဝဲ လၢအမၤသံဘၣ်သိဖါသးပှၢလၢအမ့ၢ်နပိလယာ်အခုအပှၢတဖၣ်ဖျိလူၤအီၤတဝီဝံၤတ ဝီလၢမ့ၢ်အူပူၣ်ကပၤတုၤလၢတၢ်ကူးထီၣ်အီၤတဖုးဒီးသံကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ခဲ လၢကတၢ်တၢ်မၤသံအီၤလၢတၢ်လူၢ်ကဝီၤကျိၤဖျါသလၢၣ်ဖိအလိၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အာၣ် လီၤတၢ်ကမၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညါသံတၢ်တဖၣ်မၤဒဲးဒၣ်အသးရှၢတုၤလၢတၢ်အစိၣ်တဂီၢ် အိၣ်ဒါလီၤအသးလၢနပိလယာ်အခိၣ်ထံးဒီးလၢကလံၤကျါတခီတၢ်သ့ၣ်အစိတဖၣ် နၤတုၤဝီဝဲသက့ၤဆးဒးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒ်အံၤစးထီၣ်လၢတၢ်ဟီထီၣ်ကွံာ်ကွီ(နိစိ)လံၤလံၤ အခါတၢ်တထံၣ်ဘၣ်အီၤနီတဘျီဘၣ်.

ဖဲတၢ်န့ၣ်ဝံၤဝဲလၢကလံၤအခါ, ဆဋ္ဌိကဏ္ဍကဏ္ဍလၢအအိၣ်တၢ်တဖၣ်လုာ်ကွံာ်ဝဲ ဒၣ်တပူၤယီန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ထိးဒီးထွံၣ်တဖၣ်တခီအိၣ်ဒၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် တဖၣ်ကနိးကစုာ်ဒီးပျံၤတၢ်ဖုးတၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်လၢအလီၤပျံၤလီၤဖုးအဒိၣ်ကတၢ်ဖဲ လဲၣ်တမံၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲလၢၤဘၣ်-မ့ၢ်ဆဋ္ဌိကဏ္ဍကဏ္ဍတဘျါသးတဘျါ လၢအန့ၣ်လီၤမၤယုာ်အသးဒီးစနီၣ်(လ်)န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤပျံၤအလီၤခါ. မ့တမ့ၢ်တခီမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ကၣ်က့ၤတၢ်အါအါသီသီလၢအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲပွဲၤအမဲၣ်န့ၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်နံၤလၢအ ပူၤကွံာ်တဖၣ်ညါန့ၣ်တၢ်ဂံၢ်လီၤတၢ်သ့ၣ်ဒ်သိးအံၤမၤတၢ်အသးတလီၤလီၤဒီးလီၤပျံၤလီၤ ဖုးထံသိးလိာ်အသးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ခဲအံၤဖျါဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်အံၤအါန့ၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဒီး လၢအပူၤကွံာ်မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤမၤအသးလၢအဝဲသ့ၣ်အကျါအယီန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢ ကွီ(နိစိ)ဟးထီၣ်ကွံာ်လၢကဏ္ဍကဏ္ဍတဖျါအံၤအခါလံၤလံၤတုၤလၢမ့ၢ်မခါတနံၤအံၤဒၣ်

လဲာ်ဆည်ဖိကီဖိကမၤသံလိာ်သးဘၣ်. ယုာ်ဒၣ်လဲာ်တၢ်တမၤသံအဲဲသ့ၣ်ဘၣ်. အဲဲ
သ့ၣ်လဲာ်ယီၤဆူတၢ်လုာ်လီၤကဝီၤဖျါၣ်သလၢၣ်ဖိတတီၤဖဲလၢကလံာ်ကဟၣ်လၢတၢ်ဘီ
အီၤဝံၤတတၢ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးအလီၤန့ၣ်လီၤ. အဲဲသ့ၣ်ကီာ်လီၤတဖျိၣ်ဒိၣ်ဒီးဟံၣ်ဖျိၣ်
အသးတပူၤယီၤဒိးသိးကလၢထီၣ်က့ၤအဲဲအဂီၢ်လီၤ. ချီးဘၢၢ်, မ့ၤရံၤယၢၢ်, ဘဲက့ၤမ့ၤ(နံ),
က့ၢ်ဖိာ်တဖျိၣ်, သိတဖျိၣ်, ယုာ်ဒီးထီၣ်တၢ်ဒီးဆိမိာ်တဂီၢ်, အဲဲသ့ၣ်ခဲလၢာ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အ
သးလီၤ. မ့ၢ်သ့ၣ်မံၤယီၤတခီတဟဲဟံၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အသးဘၣ်, ဖဲနပိလယၢၢ်ဟ့ၣ်လီၤအက
လုာ်လၢဆည်ဖိကီဖိကဲလၢာ်ကဘၣ်ဟံၣ်ဖျိၣ်အသးအခါအဲဲလီၤမၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတ
စီၢ်ဖိအတီၢ်ပူၤအဲဲသ့ၣ်တကတီၢ်တၢ်ဘၣ်. ဘီးကစၢၢ်ထဲတဒုစီၤဆၢထၢၣ်ဒၣ်လၢအခိၣ်
န့ၣ်လီၤ. အဲဲအိၣ်ယိတမ့ၢ်ဘၣ်, ဝံၢ်ဝံၢ်အမဲာ်ကိသုသူလၢအကပၤဒီးမၤသိၣ်ထီၣ်အက
လုာ်ဆံးကီာ်ဖိတဘီလၢတၢ်လီၤကမၤကမၢ်ဘၣ်အီၤအယိန့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်အဲဲ
စံးဝဲလၢ-

“တၢ်န့ၣ်ယနၢ်တပၢ်လၢအဂ့ၢ်ဘၣ်. ယတနၢ်လၢတၢ်ဒိန့ၣ်တဖျိၣ်မၤအသး
လၢပကရၢၢ်အပူၤဘၣ်. တၢ်န့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမၢ်ကဘၣ်အိၣ်လၢပကျါတမံၤမံၤအ
ယိလီၤ. ဒိယထံၣ်အသိး, တၢ်အစၢတမံၤလၢယဂီၢ်န့ၣ်ပကဘၣ်မၤတၢ်ဆူၣ်န့ၣ်အလီၢ်
တက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤခဲအံၤဒီးဆူညါယကမံၤပၢ်ထီၣ်ဆိတန့ၣ်ရံၣ်လၢမုၢ်ဂီၤန့ၣ်လီၤ.”

သတးဒီးအဲဲဟးထီၣ်, ခါထီၣ်အခိၣ်ကါဒုးဒုး, ဟးဝဲကုၤရၢၤကုၤရၢၤဆူတၢ်
ရူၣ်လၢၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဲဲလဲၤတုၤအခါထၢဖျိၣ်ဝဲလၢၢ်ခဲပူၣ်ဖးဒိၣ်ဝံၤထုးယီၤဝဲဆူ
ကလံာ်ကဟၣ်အိၣ်တၢ်အလီၢ်တချုးလၢအဟံးန့ၢ်တၢ်အိၣ်ဘံးလၢမုၢ်နၤအဆၢကတီၢ်
ဒီးဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

ဆည်ဖိကီဖိကဂၤတဖျိၣ်အိၣ်ဖျိၣ်တပူၤယီၤဒီးချီးဘၢၢ်, ဘၣ်ဆည်အဲဲသ့ၣ်တ
ကတီၢ်တၢ်ဘၣ်. တၢ်လုာ်လီၤကဝီၤဖျါၣ်သလၢၣ်ဖိဖဲအဲဲသ့ၣ်ကီာ်လီၤဝဲအဲဲအံၤန့ၣ်ဒုး
ထံၣ်အဲဲသ့ၣ်လၢခိၣ်တၢ်လီၢ်တဖျိၣ်ဝးဝးလီၤ. ဆည်ဖိကီဖိကရါခဲလၢာ်ယၣ်ယၣ်
အိၣ်ဖျါလၢအမဲာ်ညါ, လၢအမ့ၢ်ကျဲဖိဖးထီတဘိလၢအလဲၤယီၤဆူကျဲမ့ၢ်ဖးဒိၣ်, တၢ်အီ
ထံလီၢ်အကမၤဖိ, စံာ်ပျီဖဲဘုက့ၤဖိသ့ၣ်တဖျိၣ်မဲထီၣ်ဂီၢ်မုၢ်ဂီၢ်ပၤဒီးဖျါလၢဟ့ၣ်ဒီးက
ရၢၢ်အတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အခိၣ်ဒုးလၢအလွဲာ်ဂီၤတဖျိၣ်ဒီးအမ့ၢ်အူပျီတခီမ့ၢ်အူလုာ်ခုၣ်ထီၣ်ဝဲ
ဒၣ်တဖျိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါဘၣ်ဖဲတၢ်မဲထီၣ်သီအဆၢကတီၢ်, မုၢ်ဟါလီၤဒီးမူကပိာ်
လီၤဖျါကဆဲကဆီအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. နိၣ်ဖိပြီဒီးတပျိာ်လၢအမဲထီၣ်တဖျိၣ်ဘၣ်တၢ်

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

ဆဲးကပီဒီးဘၣ်အီလါမုာ်အယါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကမာကမၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်
နီၣ်ထီၣ်လါကရါအံၤမုာ်ဒၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်, အလါအထီကိးစုမုာ်ဒိၣ်ဒဲးမုာ်ဒၣ်အဝဲ
သ့ၣ်အတၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်, ဒီးကရါအံၤလါအပူၤကွံာ်တဖျါလီၤသးစဲးသိးအံၤနီတဘျီ
ဘၣ်. ဖဲချီးဘၢကွါလီၤတၢ်ဆူတၢ်လူၢ်ကပၤအခါအမဲာ်ချံၣ်ပုၤမးဒီးမဲာ်ထံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
အဝဲတဲဖျါထီၣ်တၢ်လါအဆိကမိၣ်ဝဲတဖၣ်မုာ်သ့ၣ်န့ၣ်ကတဲဝဲလါ, တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်လါ
အပညိၣ်ဟဲဝဲလါအပူၤကွံာ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ကရါကရိထီၣ်အသးဒီးမၤတၢ်လါတၢ်ဟီဖျိး
ကွံာ်ပုၤကညီတဖၣ်အခါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပျံတၢ်ဖုးဒီးတၢ်အတၢ်သီလါအအိၣ်ဖျါခဲ
အံၤတမ့ၢ်တၢ်လါအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဆိဟဲဝဲလါတန့ၢ်ဖဲမ့ၢ်ကွါသးပုၤတဲဟူးတဲဂဲၤထီၣ်အသး
လါတၢ်ပူထီၣ်ထီဒါတၢ်အခါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ဂီၤတဘျီအသိးအဝဲပိာ်မုာ်မုာ်ထံၣ်စိ
တၢ်ခါလါအကဟဲန့ၣ်ကမုာ်ဝဲဒၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိအတၢ်လါအပူၤဖျိးဒီးတၢ်သၣ်ဝံၤလီၤဒိ
ဒီးနီၣ်ဖျါတဖၣ်, ဆၣ်ဖိကီဖိခဲလၢာ်အပတီၢ်တုၤသိးထဲသိးလိာ်သး, ကမၤတၢ်ဒ်အဝဲ
သ့ၣ်တဒုစုာ်စုာ်မၤဝဲသ့ၣ်အသိး, ပုၤလါအဂံၢ်ဆူၣ်ကဒိသဒါပုၤလါအဂံၢ်စၢ်ဒ်အပူၤကွံာ်
ဘၣ်တန့ၢ်ဖဲမ့ၢ်ကွါကတိာ်လီၤတၢ်အခါအဝဲဒိသဒါတၢ်ထီၣ်ဒ့ၣ်ဖိလါအမိာ်ပုၤလီၤမၤတ
ဂီၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. လါအလီၢ်, အဝဲပိာ်မုာ်တသ့ၣ်ညါလါဘၣ်မန့ၢ်အယိအဝဲသ့ၣ်တုၤ
ပီၤလါတၢ်ဆါကတီၢ်ဖဲပုၤတဲဖျါထီၣ်ပုၤနီၢ်ကစၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်, တၢ်ထံၣ်တဘျီနီတမံၤ
ဘၣ်, ဒီးထံၣ်လါအလီၤပျံလီၤဖုးသ့ၣ်တဖၣ်ကညီဒီးမိၤတၢ်လါတၢ်လီၢ်ကိးပူၤဒဲး,
ဒီးဖဲနဘၣ်ကွါတၢ်အ့ၣ်ဖီကွံာ်နတံၤသကိးသ့ၣ်တဖၣ်ပုၤနမဲာ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်အၢၣ်လီၤအ
တၢ်မၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီဝံၤအခါန့ၣ်လီၤ. လါအခိၣ်န့ၣ်အပူၤ, တၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်
ပးဒီးတၢ်ပူထီၣ်လီထီၣ်တၢ်ဒီးတၢ်တဒိကန့ၣ်တၢ်တအိၣ်ထီၣ်နီတမံၤဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်
ညါဝဲလါ, တၢ်မၤတၢ်အသးဒ်အံၤဘၣ်ဆၣ်တၢ်အိၣ်သးအံၤဂ့ၤဒိၣ်န့ၢ်ဒဲးဖဲလါကွီ(နဲစံ)
အိၣ်ဒဲးအခါန့ၣ်လီၤ. လါတၢ်ဂၤခဲလၢာ်အမဲာ်ညါအလီၢ်အိၣ်နီၢ်နီၢ်လါတၢ်ကဘၣ်တြီ
ဆါပုၤကညီဒ်သိးအသုတဟဲက့ၤကဒါက့ၤဆူကရါလါတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်
ဂ့ၤအဝဲဟဲလီၤအသးလါကမုာ်ပုၤလါအသ့ၣ်တီသးဂၤ, မၤတၢ်ဆူၣ်ဒီးမၤလါပုၤမူဒါ
လါတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဒီးတူၢ်လိာ်နပိလယၢ်အတၢ်ပၤတၢ်ဆုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မၤ
အသးဒ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်လါအဝဲပိာ်မုာ်ဒီးဆၣ်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်မုာ်လၢတၢ်ဝဲဒီးမၤတၢ်
တၢ်လၢာ်ဂံၢ်လၢာ်ဘါလါတၢ်အံၤအဂီၢ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘျီထီၣ်ကလံၤကဟၣ်ဒီး
တၢ်ကွါဆၢၣ်မဲာ်ဝဲကွီ(နဲစံ)အကျိချံတဖၣ်တမ့ၢ်လါတၢ်အံၤအဂီၢ်ဘၣ်. အဝဲဆိကမိၣ်

တၢ်အါမးဘၣ်ဆၣ်တတဲဖျါထီၣ်ဝဲအါအါဘၣ်.

လၢခံကတၢ်ဖဲအဝဲတူၢ်ဘၣ်လၢအဝဲယုထံၣ်တၢ်အစၢလၢကမၤလၢပဲၤအတၢ်မ့ၢ်လၢတဘၣ်လၢၤအခါအဝဲစးထီၣ်သးဝံၣ် ကီၢ်အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီဖိန့ၣ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်ဆၣ်နီၤအိၣ်ဝးတရံးအီၤဒီးသးဝံၣ်ပိာ်ထွဲအခံ, အဝဲသ့ၣ်သးဝံၣ်ဝဲသၢဘျီ, အယုၢ်အကူၤသီၣ်မ့ၢ်မးဘၣ်ဆၣ်သးဝံၣ်ဝဲကဘျာကဘျာလၢတၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးအပူၤဒ်လၢအပူၤကွံာ်တသးဝံၣ်ဘၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်နီၤတဘျီဘၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲသ့ၣ်သးဝံၣ်ဝဲသၢဘျီတဘျီဝဲၤအခါစကွံာ်လၢ, ယုာ်ဒီးအထွံၣ်သၢဒု, ဟဲယီၤဆူအဝဲသ့ၣ်အအိၣ်လီၤကံၤဒ်အအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အရ့ဒိၣ်တမံၤလၢကတဲဝဲဒ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဝဲဟဲဒုးသ့ၣ်ညါလီၤဝဲလၢ, ဒ်တံၤသကိးနပိလယၢ်ခါလီၤအကလုာ်အသိး ကီၢ်အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီဖိ တၢ်သးဝံၣ်အံၤတၢ်မၤကတၢ်ကွံာ်အီၤလံ. တုၤခဲအံၤဒီးဆူညါတၢ်သးဝံၣ်တယုာ်အံၤတၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢပုၤကသးဝံၣ်အီၤလၢၤဘၣ်.

ဖဲန့ၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်တဲဆၢကဒါက့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ရံၤယၢ်ကိးပသုထီၣ်ဝဲ, “ဘၣ်မနုၤအယီၤလဲၣ်.”

စကွံာ်လၢတဲဆၢအီၤလၢ, “တံၤသကိးစၢ, တၢ်သးဝံၣ်တယုာ်အံၤတၢ်တလိၣ်ဘၣ်အီၤလၢၤဘၣ်. ကီၢ်အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီဖိမ့ၢ်တၢ်ပူၤထီၣ်လီၤထီၣ်တၢ်အတၢ်သးဝံၣ်လီၤ. ခဲအံၤတၢ်ပူၤထီၣ်တၢ်မၤအသးဝံၣ်လံ. တၢ်စံၣ်ညီၣ်သံပုၤယိးကဒါဘီတနံၤအံၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤအကတၢ်တမံၤလီၤ. ပမၤန့ၢ်ဒ်ဒါလၢတၢ်ပူၤဒီးတၢ်ချၢတဖၣ်ခဲလၢာ်လံ. လၢကီၢ်အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီဖိ တၢ်သးဝံၣ်အပူၤဟ်ဖျါထီၣ်ဘၣ်ပးဒီးပတၢ်ဆၢန့ၢ်ဘၣ်ပပုၤတဝၢလၢအဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်တဖျါလၢခါဆူညါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ခဲအံၤပပုၤတဝၢအဝဲန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလံ. ခဲအံၤတၢ်သးဝံၣ်အဝဲန့ၣ်အတၢ်ပညီၣ်တအိၣ်နီၤတမံၤလၢၤဘၣ်.”

ဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်ပျံၤတၢ်ဖုးတၢ်သနၢ်က့ၤအကျါတနီၤကထီၣ်ဒါတၢ်, ဘၣ်ဆၣ်ဒ်လၢအပူၤကွံာ်အသိးသိတဖၣ်စးထီၣ်ကိးပသုထီၣ်ဝဲ, “တၢ်ခိၣ်လွံၢ်ခိန့ၣ်ဂ့ၤ, တၢ်ခိၣ်ခံခိန့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်,” လၢစ့ၤမံးနံးအတီၢ်ပူၤဒီးမၤကတၢ်ကွံာ်တၢ်တၢ်ပိၣ်သကိးတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တနၢ်ဟူလၢၤ ကီၢ်အဲကလံးအဆၣ်ဖိကီဖိ တၢ်သးဝံၣ်နီၤတဘျီလၢၤဘၣ်. လၢအလီၢ်မံနံမး(စ), လၢအမ့ၢ်ပုၤကွဲးထုးထီၣ်ထါတဂၤ, ထုးထီၣ်တၢ်သးဝံၣ်အသိ

ဆည်ဖိကီဖိကရား

တယုာ်ဒ်လ်အံၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

ဆည်ဖိကီဖိကရား, ဆည်ဖိကီဖိကရား
လၢယယိမ်န့ၣ်သုတဟးဂီၤဒီးဘၣ်ဒိနီတမံၤတဂ့ၤ.

တၢ်သးဝံၣ်အံၤဘၣ်တၢ်သးဝံၣ်အီၤဖဲမုၢ်ဒဲးအဂီၤကိးဂီၤဒဲးဖဲတၢ်ထုးထီၣ်နီၣ်တယုာ်ဝံၤအ
ခါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆည်လၢကျဲအါဘိအပူၤတၢ်သးဝံၣ်တယုာ်အံၤအဖျါၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, အယုာ်အ
ကူၤမုၢ်ဂ့ၤ, ဖျါဘၣ်ဆည်ဖိကီဖိလၢတၢ်သးဝံၣ်လိာ်အသးဒီး ကီၢ်အဲကလံးအဆည်ဖိကီဖိ
အတၢ်သးဝံၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

သိး

ပူၤ သီပူၤကွံာ်အလီၢ်ခဲဲတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးဘၣ်တၢ်စံာ်ညီၣ်သံတၢ်အံၤလီၤ ကဆုၣ်က့ၤအခါဆည်ဖိကီဖိတၢ်နီၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဝဲ, မ့တမ့ၢ် အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအ သ့ၣ်နီၣ်ဒီးဝဲလၢ-တၢ်မၤလီၢ်ယုထံၣ်တထံၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ, “ဆည်ဖိကီဖိတဘၣ်မၤသံ ဆည်ဖိကီဖိလၢအဂၤတဖၣ်ဘၣ်” န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်နာ်သက့ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဒိကန့ၣ်ထိး မ့တမ့ၢ် ထံၣ်တဖၣ်အခါပုၤလၢအကတဲဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤတအိၣ်ဘၣ်, ဘၣ်ဆည်တၢ်တူၢ်ဘၣ် အိၣ်လၢတၢ်မၤသံမၤဝီလၢအအိၣ်ထီၣ်အံၤတဘၣ်လီၢ်အသးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဘၣ်. ချိး ဘၢ်မၤဘဲက့ၤ(န့)ဖးန့ၢ်အီၤလၢတၢ်မၤလီၢ်ယုထံၣ်တထံၣ်ဒီးဒ်အညီၣ်န့ၢ်အသိးဘဲက့ၤ မ့(န့)စံးဝဲလၢအဝဲတအဲၣ်ဒီးမၤတံာ်တၢ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်အဝဲန့ၣ်ဘၣ်အယီၤလဲၤကိးန့ၢ် ဝဲမ့ၤရံၤယၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၤရံၤယၢ်ဖးထီၣ်တၢ်မၤလီၢ်ယုထံၣ်တထံၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲ, “ဆည်ဖိ ကီဖိတဘၣ်မၤသံဆည်ဖိကီဖိလၢအဂၤတဖၣ်လၢတအိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်ဘၣ်,” န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ, ဆည်ဖိကီဖိတမၤနီၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤဖျါၣ်လၢအကတၢ်တဖၣ် ဘၣ်အယီၤထံၣ်ဝဲလၢတၢ်တမၤထီၣ်ဒါဘၣ်တၢ်မၤလီၢ်အဝဲန့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ် ဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢတၢ်မၤသံပုၤတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤယိးကဒါဘီလၢအမၤ သကိးတၢ်ဒီးစနီၣ်(လဲ)အယီၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲနံၣ်အဝဲန့ၣ်အပူၤဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ဘၣ်မၤတၢ်ဆူၣ်န့ၢ်ဒီးအပူၤကွံာ်တ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကဘျီဂ့ၤထီၣ်က့ၤကလံၤကဟၣ်လၢကတီၣ်န့ၢ်ဒီးလၢအပူၤကွံာ်ခဲ ဆဲးအဂီၢ်, ကဘၣ်မၤဝံတၢ်မၤလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢဟ်ပနီၣ်ယၢ်ဝဲအပူၤ, တကတီၢ် ယီကဘၣ်မၤစ့ၢ်ကိးတၢ်မၤလၢစံာ်ပျီပူၤဒ်အညီၣ်န့ၢ်အသိးအယီၤတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလၢအ ဒိၣ်အမုၢ်တခါလီၤ. တဘျီဘျီဖျါဘၣ်ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မၤတၢ်ယံာ်န့ၢ် ဒီးလၢအပူၤကွံာ်ဒီးတၢ်အိၣ်လၢအအိၣ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်စ့ၢ်ကိးတဂ့ၤန့ၢ်ဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ် ဘၣ်ဝဲဖဲကွီ(နိစ)အိၣ်ဒီးအခါန့ၣ်ဘၣ်. ဖဲမ့ၢ်ဒီးန့ၢ်ဂီၤခိအဆၢကတီၢ်စကွံာ်လၢ, လၢအစု လီၤတခီဖိၣ်ထီၣ်စးခိဖးထီတဘျီဒီးဖးထီၣ်နီၣ်ဂံၢ်စရီတဖၣ်ဒ်သိးကတဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢ

တံထူးထီၣ်တံအိၣ်အပတီၢ်ကိးပတီၢ်ဒီးဟဲအါထီၣ်ဝဲအမျိုးကယၢခံကယၢ, အမျိုးကယၢသၢကယၢ မ့တမ့ၢ် ယဲၢ်ကယၢန့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတနၣ်အီၤအိၣ်တသ့လၢၤဘၣ်မ့ၢ်လၢတံၣ်ဂ့ၢ်တံကျိၤအဂၤတအိၣ်နီတမံၤလၢၤဘၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၤဆီၣ်တချးလၢတံၣ်ပူထီၣ်တံအိၣ်ထီၣ်ဒီးအခါတံအိၣ်သးအိၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်နီၣ်ဝဲနီတဘျီလၢၤဘၣ်. တံခဲလၢၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ဒ်အလီၢ်လီၢ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤနံၤအဝဲသ့ၣ်တူၢ်ဘၣ်လၢတယံၣ်လၢၤဘၣ်ကမၤဘၣ်က့ၤတံၣ်စ့ၤကီၢ်ဖိဒီးကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တံအိၣ်အါအါန့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤတံၣ်ဟ့ၣ်လီၤမူဒါဆူစကံၤလၢၢ်အအိၣ် မ့တမ့ၢ် ထိးအကျါတဒုအအိၣ်ဘၣ်ယးဒီးတံခါလီၤတံကလုာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နပိလယၢၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတံတထံၣ်အီၤလၢကမျါအမဲၣ်ညါအါအါဘၣ်, ထဲဒၣ်ခံနွံတဘျီဒါလီၤ. ဝဲအဝဲဟံၣ်ဖျါထီၣ်အသးတဘျီလၢၢ်လၢ ဆည်ဖိကီဖိလၢအကၤယၢအီၤန့ၣ်တမ့ၢ်ထဲလၢအထွံၣ်တဖၣ်ဒါဘၣ်, ဆီဖါကီၢ်အသူတဘျီစ့ၢ်ကိးပၣ်ယုၣ်ဝဲ, ဒီးအိၣ်လၢတံၣ်မဲၣ်ညါကတံၣ်ဒီးဟူးဂဲၤဒ်သိးဒီးပှၤအူကွဲၤအသိး, ဒီးတချးလၢနပိလယၢၢ်ကတံၣ်တံၣ်ဒ်အခါအဝဲအိၣ်အိထီၣ်ဝဲ “ အိ-အံ-အံ-အံ ” လၢအသိၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢစံၣ်ဒဲအပူၤဒၣ်လဲၣ်ပှၤတဲဝဲလၢ, နပိလယၢၢ်အိၣ်ဆိးလၢဒၤလၢအအိၣ်လီၤဖးအသးဒီးပှၤဂၤတဖျါၣ်အပူၤလီၤ. အဝဲအိၣ်ဒၣ်ထဲတဂၤဇိၤယုၣ်ဒီးထွံၣ်ခံဒုအိၣ်ခိးတံလၢအယၢၤ, ဒီးထီၣ်တံအဝဲအိၣ်တံလၢဂြီ(နံ)ဒၤဘံၢ် (Crown Derby) အလီၤခိအပူၤဒီးအိထံလၢခူးလၢတံၣ်သူအီၤလၢဟါတံအိၣ်အဂီၢ်လၢအအိၣ်လၢဘံၢ်ဒိၣ်လၢတံအိၣ်သကိးဒၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတံဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤစ့ၢ်ကိးလၢ တံကခးထီၣ်ကျိကိးန့ၣ်ဒဲးဖဲနပိလယၢၢ်အနံၤအိၣ်ဖျါၣ်ဆၢက့ၤအနံၤ, ဒီးလၢတံၣ်မၤလၢကပီၤမုၢ်နံၤဒိၣ်မုၢ်နံၤထီၣ်အဂၤခံဘျီအနံၤန့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤတံၣ်တကိးနပိလယၢၢ်ဒ်တံကိးအီၤဒ်ပတီၢ်မုၢ်တံကိး “ နပိလယၢၢ်လၢၤဘၣ်. ထီၣ်တံကိးအီၤလၢအအိၣ်ဒီးအပတီၢ်ထီၣ်လၢအမ့ၢ် “ ပခိၣ်ပနံၢ်, တံၤသကိးနပိလယၢၢ် ” ဒီးထိးတဖၣ်လၢတံတတီၤလီၤအပူၤကွဲးဝဲနပိလယၢၢ်အမံၤဒ်အမ့ၢ်-ဆည်ဖိကီဖိခဲလၢၣ်အပံၢ်, တံလၢပှၤကညီပျံၤ, ပှၤလၢအဒီသဒၤသိတဖၣ်, ထီၣ်ဒုၣ်ဖိအတံၤသကိးဒီးအဂၤအိၣ်ဒဲးအါမးလီၤ. စကံၤလၢၢ်အမဲၣ်ထံလီၤဝဲဖဲအဝဲတဲလီၤတံဘၣ်ယးဒီးနပိလယၢၢ်ဒ်အမ့ၢ်အဝဲမ့ၢ်ပှၤလၢအကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, မ့ၢ်ပှၤလၢအသူၣ်ဂ့ၤသးဝါဒီးအိၣ်ဘၣ်ဆည်ဖိကီဖိလၢတံလီၢ်ကိးပူၤဒဲး, တုၤဒၣ်လဲၣ်အဝဲအိၣ်ဘၣ်စ့ၢ်

ကီးဆည်ဖိကီဖိလါအအိန်လါကရါအဂါလါတသ့ညါနါပါတါနီတမံဒီးတါမာ
ကဲကုအဲသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တါန့ၣ်ညါနီထီၣ်လါဖဲအဲသ့မါတါကဲထီၣ်လိၣ်
ထီၣ်တချီလါလါဒီးတါဘူၣ်ဂုတီၢ်ဘၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တချီလါလါတါဟ့ၣ်တါလါက
ပီၤဆူနပိလယါအအိၣ်ကီးဘျီဒီးလီၤ. နကညါနီနီဟူဘၣ်ဆီမိၢ်တဖၣ်တဲသကီးတါ
တဘျီဒီးတဘျီလါ, “လါပခိၣ်ပနါတံၤသကီးနပိလယါအတါပါဆုၤဂုၤဝဲအယိ,
ယဒံၣ်လီၤယဲၤဖျါၣ်လါယုနံၤအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.” ဖဲကျီမိၢ်ခဲၣ်အီထံလါထံကမါပူၤအ
ခါတဲထီၣ်ဝဲလါ, “စံးဘျးဘၣ်တံၤသကီးနပိလယါဒိၣ်မး, လါအတါပါတါဆုၤအ
ယိပအီဘၣ်ထံဘဲလီၤ.” ပုၤအါဂါအတါတူၢ်ဘၣ်လါအဘၣ်ယးဒီးကရါအံၤဘၣ်
တါတဲဖျါထီၣ်အီၤဂုၤဂုၤလါထါလါအခိၣ်တီမ့ၢ်ဝဲ “တံၤသကီးနပိလယါ” အပူၤလီၤ.
ထါအံၤဘၣ်တါထုးထီၣ်အီၤလါမံးနံးမး(၆)ဒ်အဖိလ်အသိးအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်တံၤသကီးလါအပါတအိၣ်
ဒ်တါသ့ၣ်ခုသးခုအထံထီၣ်ပါ
ဒ်ထိးတါအိၣ်ကျိးအကစၢ်, အိ-ယသးသမူအံၤအိၣ်ဒ်လဲၣ်
ဒ်မ့ၢ်အူအသိး, ဖဲယကွၢ်ယီၤန့ၣ်
မဲၣ်ချံလါအအိၣ်ပိကလ်ဒီးဖျါဒ်အဟ့ၣ်တါကလုၢ်အသိး,
လီၤကဲဒ်မ့ၢ်လါမူကပိၣ်လီၤအသိး,
တံၤသကီး နပိလယါ.

နမ့ၢ်နဲဒ်တါဟ့ၣ်တမံၤ
လါတါဘၣ်တုၤခဲလါလါအအဲၣ်န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်
နနးအိၣ်ပုၤတါအိၣ်တနံၤခဲဘျီ, ယုၣ်ဒီးလီၢ်ဘိကဆီလါပကတလုၣ်လီၤသးအဂီၢ်
ဆည်ဖိကီဖိကီးကလုၢ်, ဒိၣ်မ့ၢ်ဂုၤဆံးမ့ၢ်ဂုၤ
မံမုၢ်မုၢ်လါအကပီၤ,
ပုၤလါအကွၢ်ထွဲပုၤခဲလါ,
တံၤသကီးနပိလယါ.

ဆဉ်ဖိကီၣ်ဖိကရၢၣ်

ယမ့ၢ်ထိးလာအအာသီ၊
အဝဲဒိၣ်ထီၣ်ထဲသိးဒီး
ပလီလာအဒိၣ်တဖျၢၣ် မ့တမ့ၢ် ထးဒါတဖျၢၣ်
အဝဲကြၢးမၤလိၣ်ကမ့ၢ်
ပှၤလာအသ့ၣ်တီသးရၤဒီးတီဒီးသ့
အၢၣ်, တၢ်ကိးသိၣ်ယဲကဆဲးကြၢးမ့ၢ်
“တံၤသကိး နပိလယၢၢ်.”

နပိလယၢၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိၣ်ထါတယုၢ်အံၤဒီးဟ့ၣ်လီၤအကလုာ်လာပှၤ
ကလဲၤကွဲးလီၤအီၤလာဘုဖိဖးဒိၣ်အန့ၣ်အဂၤတကပၤလာအဘူးဒီးတၢ်မၤလိၣ်နွံဘီ
န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဖိခိၣ်ကတၢ်တခီအိၣ်ဒီးနပိလယၢၢ်အဂီၢ်လာအဘၣ်တၢ်တ့အီၤလာစ
ကွံၤလၢၢ်လၢကသံၣ်ထံအဝါန့ၣ်လီၤ.

တကတီၢ်ယီၤ, နီဖျိဝဲ(မ်)ဖၢၢ်အတၢ်ကဲခါၣ်စးလၢတၢ်ဘၢၣ်စၢၤအယိနပိလ
ယၢၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်တၢ်ပိၣ်သကိးဒီးဖဲဒြး(မ်)ဒီးဖှ(လ်)ခ့ၢ်လၢအကီအခဲန့ၣ်လီၤ.
သ့ၣ်ဘၣ်တပူၤတၢ်တဆါဘၣ်အီၤဒီးဘၣ်. လၢပှၤကပှၤတၢ်ခံၣ်အကျါဖဲဒြး(မ်)မ့ၢ်
ပှၤလာအဲၣ်ဒီးပှၤဝဲဒိၣ်န့ၢ်ဒီးအဝဲတဂၤ, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲတအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲအပှၤအါ
အါဘၣ်. တကတီၢ်ယီၤတၢ်ကတိၤကသွံကဖးသီသံၣ်ဘုအိၣ်ထီၣ်လၢဖဲဒြး(မ်)ဒီးအပျဲၢ်
ပိၣ်ခါတဖၣ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤခူသ့ၣ်ဝဲလၢကန့ၣ်လီၤမၤဒါဆၣ်ဖိကီၣ်ဖိကရၢၣ်ဒီးမၤဟး
ဂီၤကလံၤကဟ့ၣ်, လၢအမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖျၢၣ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်က့ၣ်သး
ကါလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. စနီဘီ(လ်)စ့ၢ်ကိးတၢ်သ့ၣ်ညါလၢအအိၣ်ခူသ့ၣ်ဒီးဒၣ်တၢ်လၢ
ဖှၢ်(ခွဲ)ဖဲ(လ်)ကရၢၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲတၢ်ကိၢ်အကတီၢ်တုၤယီၤလၢအခါၣ်သးအခါ
ဆဉ်ဖိကီၣ်ဖိတဖၣ်စီၣ်မဲာ်စီၣ်နါမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်နၢ်ဟူဆိမိၢ်သၢဘ့ၣ်ဟဲယီၤဒီးအၢၣ်လီၤ
တၢ်ကမ့ၢ်လၢ-မ့ၢ်လၢစနီဘီ(လ်)အတၢ်မၤန့ၢ်ဆိၣ်ခံအယိအဝဲသ့ၣ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤ
လၢကမၤသံနပိလယၢၢ်န့ၣ်လီၤ. သတူၢ်ကလၢတၢ်မၤသံကွံာ်အဝဲသ့ၣ်တဘျီယီၤန့ၣ်
လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယိတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ပလီၢ်ပဒီဆိသးလၢနပိလယၢၢ်အတၢ်ပူၤဖျဲး
အဂီၢ်လီၤ. လၢမ့ၢ်နၢ်အဆၢကတီၢ်ထွံၣ်လွံၢ်ဒုပၤယၢၢ်န့ၢ်အလီၢ်မံလၢတၢ်အနၢၣ်လွံၢ်နၢၣ်

ဒီးထိးသးစါတနု လၢအမံၤမ့ၢ်ဖျါ(ခ်)အဲ(Pinkeye)တခီတၢ်ဟ့ၣ်အီၤမူဒါလၢကဘၣ် အိၣ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်တချုးနပိလယၢ်အိၣ်ဝဲဒ်ဘၣ်အခါ, မ့ၢ်လၢကအိၣ်ဘၣ်ဖုးဒီးတၢ်စုၣ် တၢ်ပျါအယိလီၤ.

ဖဲဆၢကတီၢ်အဝဲန့ၣ်အပူၤတၢ်ဟူထီၣ်လၢနပိလယၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျဲၤလၢကဆါကွၢ်သ့ၣ်ဘၣ်တပူၣ်ဆူမံးစတၢ်ဖု(လ်)ခွဲဒါအအိၣ်, ဒီးအဝဲကနုၣ်လီၤ မၤစ့ၢ်ကိးတၢ်အၢၣ်လီၤလၢတၢ်ကခိလဲလိာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဟးထီၣ်တဖၣ်လၢဆၣ် ဖိကီဖိကရါဒီးဖိးစူး(ခ်)ကရါအဘၣ်စၢၤလီၤ. တၢ်ရူလိာ်တဖၣ်လၢနပိလယၢ်ဒီး ဖု(လ်)ခွဲဒါအဘၣ်စၢၤဘၣ်တၢ်မၤအီၤခိဖျိဝဲ(ခ်)ဖါဒီးခဲအံၤတၢ်န့ၣ်ဂ့ၤထီၣ်ယၣ်ယၣ် လံန့ၣ်လီၤ. နဖု(လ်)ခွဲဒါမ့ၢ်ပုၤကညီတဂၤအသိး, ဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်တနၢ်အီၤဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးအီၤအါန့ၢ်ဒီးဖဲဒြး(ခ်)လၢအဝဲသ့ၣ်ပျံၤဒီးသးဟ့ဝဲတဂၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကီၢ်အကတီၢ်တကတၢ်ဒီးဘၣ်, ဒီးကလံၤကဟၣ်တဖျါတခီဘူးလၢက ဝံၤအဆၢကတီၢ်တၢ်ကတီၢ်ကသ့ၣ်ကဖးဘၣ်ပးတၢ်ကနုၣ်လီၤမၤဒၢၣ်ကရါလၢတၢ်သး တဘျုးအပူၤလၢအဘူးကမၤအသးဟဲဒိၣ်ထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်လီၤ. ပုၤတဲလၢ, ဖဲဒြး(ခ်)တီၢ် ဟံဝဲလၢကဟဲကိးအပျါပိာ်ခါလၢအဖိၣ်ကျိအဂၤခံဆံ, ဒီးအဝဲဟ့ၣ်တၢ်လံခိၣ်ဖးလၢ ဆိုးဆူပဒိၣ်ပပုၤဒီးပကီၢ်တဖၣ်အအိၣ်ဝံၤလံ, အယိတုၤမ့ၢ်အဝဲဒီးန့ၢ်လံာ်တၢ်အၢၣ် လီၤအီၤလီၤလၢကပၤဘၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိကရါလံတဘျီအဝဲသ့ၣ်တသံကွၢ်တၢ်နီတထံၣ် လၢဘၣ်. အါန့ၢ်အန့ၣ်တၢ်ကစီၣ်လၢအဘၣ်ပးဒီးတၢ်အၢတၢ်သီလၢဖဲဒြး(ခ်)မၤဝဲ လၢအဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်အဖိခိၣ်လၢဖျါ(ခွဲ)ဖဲ(လ်)ကရါအပူၤဟူထီၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲတီၢ်သံအကသ့ၣ်သးပုၤတနု, အဝဲဟံလီၤဒိအကျိၢ်မိာ်တဖၣ်, အဝဲကွၢ်လီၤသံထွံၣ် တနုဆူဖၣ်ကပူၤဖးဒိၣ်, ဒီးဖဲမ့ၢ်ဟါလီၤအဆၢကတီၢ်အဝဲမၤမ့ၢ်အသးလၢတၢ်ဒုးသ့ၣ် ဖုံ(ဖျး)ဆိဖါကီၢ်, လၢဆိအခိၣ်ဆူၣ်အလိၤတခီစၢထီၣ်ဝဲဒီးဘျးကနုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲဆၣ် ဖိကီဖိတဖၣ်န့ၢ်ဟူပုၤမၤအၢအတံၤသကိးဒ်အံၤအခါအဝဲသ့ၣ်အသ့ၣ်ကီၢ်သွးထီၣ်ဝဲ, ဒီးတဘျီတခီၣ်အဝဲသ့ၣ်ကိးပသူဃုထီၣ်သကိးလၢတၢ်ကဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အခွဲလၢက လဲၤယီၤဒီးမၤဒၢၣ်ဖျါ(ခွဲ)ဖဲ(လ်)ကရါဒီးဟီဖျိးကွၢ်ပုၤကညီဝံၤမၤပူၤဖျးကွၢ်အတံၤသ ကိးတဖၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်စကွံၤလၢဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအဝဲသ့ၣ်လၢကဟးဆိုးတၢ်ဟူး တၢ်ဂဲၤလၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးတဖၣ်အံၤဒီးန့ၢ်တံၤသကိးနပိလယၢ် အတၢ်တီၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

မုာ်နာ်သကုဒ်န့ဒ်ဒီး, တာ်တူာ်ဘာ်လၢတာ်ကထီဒါဖဲဒြး(ခဲ)ဖဲဒိုင်ထီဉ်ဝဲဒုာ် ရှါရှါန့ဒ်လီၤ. မုာ်ဒဲးနံၤဂီၤခိအဆၢကတီၢ်နပိလယၢာ်ဟ်ဖျါထီဉ်အသးလၢဘုဖိဖးဒိုင်အ ပူၤဒီးတဲာ်ဟံးဝဲလၢယတဆိကမိဉ်နီတဘျီလၢယကဆါန့ဖဲဒြး(ခဲ)လၢသ့ဘာ်တ ပူၤန့ဒ်ဘာ်. စံးကဒီးဝဲလၢအဝဲဆိကမိဉ်တာ်လၢအနီၢ်ကစၢ်အလၢကပီၤအဂီၢ်ဒီးရဲဒီး ပုၤအၢပုၤသီဒ်အိၤအသိးတဖုာ်လီၤ. ထီဉ်ကးက့ာ်လၢတာ်ဆုၤထီဉ်အဝဲသ့ဘာ်လၢကရၤ လီၤတာ်ပူၤထီဉ်တာ်အလပိတဖုာ်တခိတာ်တဟ့ာ်အဝဲသ့ဘာ်ပျဲလၢကယီၤလီၤအခိဉ် ဆူတာ်လီၤလၢဖိးဂူး(ဒ်)အပူၤနီတတီၤဘာ်, ဒီးတာ်မၤအဝဲသ့ဘာ်ဆိတလဲအတာ်ကိးသ ဩ်လီၤလံၤလၢအမုာ်, “ပုၤကညီကဘာ်သံလီၤတူာ်ကွံာ်,” ဆူ “ဖဲဒြး(ခဲ)ကဘာ်သံ,” န့ဒ်လီၤ. ဖဲတာ်ကီၢ်အကတီၢ်ဘူးကကတၢ်အခါစနီဘီ(လ်)အတာ်ကူာ်အကူာ်သီ အိဉ်ဖျါထီဉ်ကဒီးလံ. လၢဘုက့ၤအကျါနီဉ်သ့ဘာ်တဖုာ်မဲထီဉ်ပွဲၤမး, တၢ်ဟ့ထံဉ်ဒီး သ့ဘာ်ညါ လၢစနီဘီ(လ်)ဟဲန့ဒ်လီၤခူသ့ဘာ်ဆူကရါပူၤဒီးဘာ်တနၢန့ဒ်အဝဲယါဟ့ာ်နီဉ် ချဲတဖုာ်ဒီးဘုက့ၤအချဲန့ဒ်လီၤ. ထီဉ်တၢ်ဖါတဘျီလၢအမၤဟ့ာ်အသးလၢတာ်တီာ် ခူသ့ဘာ်အံၤအပူၤအာ်လီၤအတာ်ကမဉ်လၢစကွံာ်လၢအမဲာ်ညါ, ဒီးစကွံာ်လၢစံဉ်ညီဉ်သံ ကွံာ်အိၤဒီးဒုးအိဉ်သံကွံာ်အိၤလၢသ့ဘာ်ဒဲးရံၢ်အသုာ်(Nightshade)လၢပုၤအိဉ်ပုၤသံ န့ဒ်လီၤ. ခဲအံၤဆည်ဖိကီဖိတဖုာ်မၤလိန့ၢ်စ့ၢ်ကိးလၢစနီဘီ(လ်)တဒီးန့ၢ်တာ်လၢကပီၤ “ဆည်ဖိကီဖိအမၤထူရၤ, အပတီၢ်တၢ်” လၢၤဘာ်, တုၤခဲအံၤအဝဲသ့ဘာ်အါဒုန့ာ်စ့ၢ် ကိးဒ်န့ဒ်အသိးလီၤ. တၢ်အံၤမုာ်ဒုာ်တာ်ပနီဉ်တခါလၢစနီဘီ(လ်)အနီၢ်ကစၢ်ဒုာ်ဒုး အိဉ်ထီဉ်ဒီးရၤလီၤဝဲဖဲကျါဒဲတာ်ဒုးဝံၤအခါန့ဒ်လီၤ. မုာ်လၢတာ်ဟ့ာ်အိၤအပတီၢ်ဒ်န့ဒ် အယိလၢတာ်ဒုးအပူၤအဝဲဒုးန့ဒ်ဖျါထီဉ်ဝဲအတာ်သးဒုလီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖုာ်န့ၢ်ဟူ တၢ်အံၤဒီးအသ့ဘာ်အသးသဘံဉ်သဘုာ်ဘာ်မးအသးလီၤ. ဘာ်ဆည်စကွံာ်လၢလွဲန့ၢ်ကွဲ န့ၢ်အဝဲသ့ဘာ်ဒီးစံးဝဲလၢတာ်လၢအတီၢ်နီဉ်ဝဲတဖုာ်မုာ်တာ်လၢအကမဉ်န့ဒ်လီၤ.

ဖဲတာ်ဂီၢ်ထီဉ်သီအဆၢကတီၢ်, ဒိဖျါလၢအဝဲသ့ဘာ်အတာ်ဂုာ်ကျဲးစးထဲးဂံၢ်ထဲး ဘါအဒိုင်အမုာ်ဒီးလီၤဘုးလီၤတီၤအယိ, တကတီၢ်လီၤအဝဲသ့ဘာ်ဂါဖျိဉ်စ့ၢ်ကိးတာ် လၢကအိဉ်ဝဲအဂီၢ်ဘာ်ဆည်ကလံၤကဟဉ်ဝံၤဝဲဒုာ်န့ဒ်လီၤ. ခဲအံၤအဝဲသ့ဘာ်လိဉ်ဘာ် ဒီးစံးဖိကဟဉ်လၢကထၢန့ာ်ဝဲလၢကလံၤကဟဉ်အပူၤအဂီၢ်န့ဒ်လီၤ. ဝဲ(မဲ)ဖါတဲာ်သ ကိးဝဲကလဲၤပုၤန့ၢ်အဝဲသ့ဘာ်လၢစးအဝဲန့ဒ်, ကလံၤကဟဉ်အက့ၢ်အဂီၢ်တခိတာ်ဘျီအိၤ ဝံၤလံၤန့ဒ်လီၤ. တၢ်ကီတၢ်ခဲဒုးဒိုင်လၢအဝဲသ့ဘာ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်တုာ်ဝဲဒ်အမုာ်-အဝဲသ့ဘာ်

အတၢ်လဲၤခီဖျိတအိၣ်, အတၢ်စုကဝဲၤပီးလီၤမ့ၢ်တချးစါ, အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးစနီၤဘီ(လ်) အတၢ်ကူၣ်တရံးဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်နံၤတနံၤအံၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤဝံၤဝဲဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်လံၣ်န့ၣ် လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ပးဝးတရံးလၢကလံၤကဟၣ်လၢတ့ၣ်တဖျါန့ၣ်အလၢၤဝး ဝး, ဒီးတၢ်န့ၣ်ဖျါဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢအဂ့ၤဒိၣ်န့ၣ်ဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်ဘီဝဲလၢအခိၣ်ထံးတ ဘျီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘံးသးဒိၣ်မးဘၣ်ဆၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံကဖၢလၢသးန့ၣ်လီၤ. တကးဒ် ဘၣ်, ပဲတြီတဖၣ်တီၣ်န့ၣ်ဒီးလၢအပူၤကွံၣ်ခံဆးန့ၣ်လီၤ. တဘျီအံၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအ မၤပိၤဖးပးဂီၤတၢ်ဆိၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်တန့ၢ်နီတမံၤလၢၤဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ် လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မၤတ့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်, အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ခီဖျိဝဲတၢ်လၢအမၤစၢ်လီၤအသးသ ဟီၣ်တဖၣ်, ဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူအပတီၢ်ဆိတလဲအသးဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဖဲကလံၤက ဟၣ်ဟူးထီၣ်ဒီးစဲးဖးဒိၣ်မၤတၢ်အဂ့ၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အခါ, အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လီၤဘံးလီၤတၢ်တဖၣ်လီၤမၤကွံၣ်ဝဲဒီးအဝဲသ့ၣ်စံၣ်ပဲပိလၢတၢ် သ့ၣ်ဖံးသးညီအပူၤလၢကလံၤကဟၣ်အကပၤဒီးကိးပသူထီၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤနၤပူၤန့ၣ် လီၤ. နပိလယၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဟဲလီၤယုၣ်ဒီးအထွံၣ်ဒီးအဆိဖါကီၢ်တဖၣ်, ဒ်သိးက သမံသမိးတၢ်မၤလၢတၢ်မၤအီၤဝံၤအံၤ, ဒီးအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဆၢဂ့ၤဆည်ဖိကီဖိခဲလၢ် လၢအတၢ်ဂၤပျါကျဲးစးအယီလီၤ. အဝဲဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဝဲလၢကလံၤကဟၣ်တ ဖျါအံၤတၢ်ကကိးအမံၤလၢ “ကဟၣ်နပိလယၢ်” လီၤ.

ပူၤကွံၣ်ခံသီ, တၢ်ကိးဖိၣ်ဆည်ဖိကီဖိတပူၤယီလၢဘုဖိအပူၤလၢကအိၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်ဖိၣ်လီၤဆိတခါလီၤ. ဖဲနပိလယၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤလၢအဆါန့ၢ်မံးစထၢၣ်ဖဲး ငြိး(ခဲ)လၢသ့ၣ်ဘၣ်တပူၣ်န့ၣ်အခါအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သးလီၤကတုၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ခဲမ့ၢ် ဆုၣ်ဖဲးငြိး(ခဲ)အလ့ၣ်ကဟၣ်ကဟဲတုၤဖဲအံၤဒီးစိၣ်ကွံၣ်သ့ၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖျါလၢ နပိလယၢ်မၤတၢ်ရုလိၣ်သးဒီးဖု(လ်)ခုဒါၢ်ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အနီၢ်နီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲအဝဲမၤခူသ့ၣ် တၢ်သးလီၤပလိၣ်ဒီးဖဲးငြိး(ခဲ)လီၤ.

တၢ်ရုလိၣ်ဒီးဖိးဂူး(ဒ်)ခဲလၢ်ဘၣ်တၢ်မၤပးဂီၤကွံၣ်အီၤ, ဒီးတၢ်ဆုၢ်ထီၣ်တၢ် ကစီၣ်ဒုၣ်ဒုၣ်တဖၣ်ဆူဖု(လ်)ခုဒါၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တဲန့ၢ်ထီၣ်ကးကွၣ်တဖၣ်လၢ အသုတလဲၤဆူဖု(ခဲ)ဖဲ(လ်)အကရါၤလၢတဂ့ၤဒီးကဘၣ်ဆိတလဲအတၢ်ကိးသတြီ “ဖဲးငြိး(ခဲ)ကဘၣ်သံ” ဆူ “ဖု(လ်)ခုဒါၢ်ကဘၣ်သံ” န့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ယီနပိလ ယၢ်စံးဘၣ်ဆည်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါတဖၣ်လၢအဘၣ်ပးဒီးတၢ်

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

ကူညီလီၤဒုးဆည်ဖိကီဖိကရါန့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၣ်ဘၣ်, ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ယးဒီးဖဲးဒြး(ခဲ)အတၢ်မၤအၢမၤသီအဆည်ဖိကီဖိဒၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တဲလုၣ်ကိတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤကသွံကဖးခဲလၢအံၤဘၣ်တဘၣ်လၢအခိၣ်ထံးကဟဲအိၣ်ထီၣ်လၢစနီၣ်ဘီ(လဲ)ဒီးအခုအပူၤတဖၣ်အကျါန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤဖျါလၢစနီၣ်ဘီ(လဲ)တအိၣ်ခုသ့ၣ်လၢဖၢ(ခဲ)ဖဲ(လဲ)ကရါအပူၤလၢဘၣ်, ဒီးအနီၣ်နီၣ်လၢအတၢ်အိၣ်မူအပူၤအဝဲတအိၣ်ဆိးဘၣ်ဖဲန့ၣ်နီတဘျီဘၣ်. ပူၤတဲလၢအဝဲအိၣ်ဆိးလၢဖိးဝုး(ဒဲ)အကရါပူၤ, ဒီးအနီၣ်နီၣ်လၢအပူၤကွံာ်အါနံၣ်န့ၣ်အဝဲမ့ၢ်ဖဲ(လဲ)ခုဒၣ်အပူၤမၤတၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဘျးက့ၤလၢအတၢ်မၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ခိဖျါလၢနပိလယၢ်အတၢ်ကတိၤကလံာ်န့ၢ်တၢ်အံၤအယိထိးသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ပီၤသးဝးသ့ၣ်ခုသးခုဒိၣ်ဒိၣ်ကလံာ်လီၤ. ခိဖျါလၢနပိလယၢ်ရုလိာ်သးဒီးဖု(လဲ)ခုဒၣ်အယိအဝဲမၤဆူၣ်ဖဲဒြး(ခဲ)လၢကဟ့ၣ်အါထီၣ်အီၤတၢ်အပူၤတုၤလၢတဆံခံပီၣ်န့ၣ်လီၤ. စကံလၢဂံးဝဲ, နပိလယၢ်အခိၣ်န့ၣ်လၢအပတီၢ်ထီဒီးအကံၢ်အစီလၢအဂ့ၤအံၤဟံၣ်ဖျါဝဲနီၣ်နီၣ်လၢအဝဲတနၢ်ပူၤနီတဂၤဘၣ်, အဝဲတနၢ်ဒၣ်လဲာ်ဖဲဒြး(ခဲ)ဘၣ်. ဖဲးဒြး(ခဲ)အိၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤသ့ၣ်ဘၣ်အပူၤလၢစးခိက့ၤလၢတၢ်ကိးအီၤလၢခဲး(Cheques) ဒီးဖျါလၢတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်စးခိဖိတက့ၤလၢအအိၣ်ကွဲးလီၤအသးဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤလၢအကဟ့ၣ်တၢ်အပူၤကလံာ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆည်နပိလယၢ်ကူညီတၢ်သ့ဒိၣ်မးလီၤ. အဝဲမၤဖဲးဒြး(ခဲ)ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢစးခိယံာ်ပိၣ်တီတီတချုးလၢတၢ်က့ၤစိာ်ကွံာ်သ့ၣ်ဘၣ်တဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. ဖဲးဒြး(ခဲ)ဟ့ၣ်လီၤအီၤတၢ်အပူၤလဲ, ဒီးစ့ခဲလၢကတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤအံၤလၢဝဲထဲလၢကပူၤန့ၢ်စးဖိကဟၣ်လၢကလံာ်ကဟၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်တၢ်က့ၤတီကွံာ်သ့ၣ်ဘၣ်တပူၣ်န့ၣ်ချ့မးလီၤ. ဖဲတၢ်ခဲလၢကက့ၤကွံာ်အခါ, တၢ်ကိးကဒီးတၢ်အိၣ်ဖိၣ်လီၤဆီလၢဘုဖိပူၤဒဲသိးဆည်ဖိကီဖိခဲလၢကကသမံသမိးကွၢ်ဘၣ်စုးခိလၢဖဲးဒြး(ခဲ)ဟ့ၣ်လီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နပိလယၢ်နံၤကမံမံ, သိးဒီးအတၢ်လၢကပီၤကဘျၢၣ်ခဲဘၣ်လၢက, ဒီးမံလီၤလၢလီၢ်ဘိအဖိခိၣ်လၢပျံာ်စီၤအလီၤ, ဒီးစ့တဖၣ်အိၣ်လၢအကပၤ, လၢအဘၣ်တၢ်စၢကဒိၣ်ထီၣ်အီၤဒီးဟံလီၤအီၤလၢတရူးလီၤခိလၢအပံးန့ၢ်ဝဲလၢစံာ်ဒဲဖၣ်ကပူၤလီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ဟဲယီၤကယိကယိလၢအကျါ, ဒီးတဒုဘၣ်တဒုကွၢ်ကျၢၣ်ယီၤတၢ်လၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဘိးကစၢၢ်ကိာ်လီၤနါဒုဒဲသိးကနၢ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်စုးခိတဖၣ်ဒီးကွၢ်ဝဲဒၣ်စုးခိကဘျး

ဒီးဖိတဖှ်လၢတၢ်သုဉ်ပီၤသးဝးအပူၤဒီးကသါဝဲဆုဉ်ဆုဉ်န့ဉ်လီၤ.

ပူၤကွံာ်သၢသီ, တၢ်တၢ်ထီဉ်တၢ်လီၤအိဉ်ထီဉ်ကဒီးအသီတမံၤန့ဉ်လီၤ. ဝဲ(မ်)ဖၢအမဲာ်သုဉ်တဒိဖျါလီၤဝါ, ဒီးဒီးလှံဉ်ယီၤဒီးဟဲယီၤချ့သးဒီးလၢကျဲအဖိခိဉ်ဝံၤ, တၢ်လီၤကွံာ်အလှံဉ်ယီၤလၢကရါပူၤဒီးဟဲချ့ဆူစံာ်ဒဲအပူၤလီၤ. ပူၤကွံာ်တဖိဖိတၢ် ကညီၤထီဉ်တၢ်လၢတၢ်သုဉ်ဒိဉ်သးဖျိးအပူၤသီဉ်ထီဉ်လၢနပိလယၢ်အလီၤန့ဉ်လီၤ. တၢ်ကစီဉ်ဘဉ်ပးဒီးတၢ်မနုၤကဲထီဉ်အသးလဲဉ်အဂ့ၢ်ရၢလီၤအသးလၢကရါအပူၤဒ် မ့ဉ်အူအိဉ်တၢ်အသိးလီၤ. စုစးခိသုဉ်တဖှ်န့ဉ်တမ့ၢ်စုအနီၢ်ကီၢ်ဘဉ်, မ့ၢ်စုယီၤဒိတဖှ် လီၤ. သုဉ်ဘဉ်တပူဉ်လၢဖဲဒြး(မ်)မၤန့ဉ်ကဲထီဉ်တၢ်ကလိကလိလံ. သတူၢ်က လာ်နပိလယၢ်ကိးဖှိဉ်ဆည်ဖိကီဖိတပူၤယီၤဒီးလၢအကလုာ်လီၤပျံၤလီၤဖုးအပူၤဆုာ်န့ဉ် လၢတၢ်ကစံဉ်ညီဉ်သံဖဲဒြး(မ်)န့ဉ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲ, “ဖဲဖိဉ်န့ဉ်ဖဲဒြး(မ်)အခါတၢ်ကြး ချီသံမုးဒီးအိၤလီၤ.” တကတီၢ်ယီၤအဝဲဟ့ဉ်ပလီၢ်ဆည်ဖိကီဖိတဖှ်လၢတၢ်မၤအသး အၢအၢသီသီလၢအတအိဉ်ဒီးတၢ်သုဉ်တီသးတီဘဉ်အံၤဝံၤအလီၢ်ခံတၢ်အၢန့ၢ်အအံၤ ကမၤဒဲးအသးန့ဉ်လီၤ. ဖဲဒြး(မ်)ဒီးအပျံၢ်ပိာ်ခွါတဖှ်ဘဉ်သုဉ်သုဉ်ကန့ဉ်လီၤဒုးက ရါတဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤန့ဉ်လီၤ. အယီၤအဝဲသုဉ်ဟဲလီၤပုၤခိးတၢ်ဖိတဖှ်လၢကရါအ ယၢၤဝးဝးန့ဉ်လီၤ. တကးဒ်ဘဉ်, တၢ်ကဆုာ်ထီဉ်ထီဉ်ကးက့ဉ်လှံၤဘုဉ်ဆူဖိးဝုး(ဒ်) ယုာ်ဒီးလံာ်ပရၢလၢကမၤခုဉ်လီၤက့ၤပုၤသးတဘုဉ်, လၢအမုၢ်လၢဝဲလၢတၢ်န့ဉ်ကဒုး အိဉ်ထီဉ်က့ၤတၢ်ရုလိာ်ဒီးဖု(လ်)ခ့ၢ်လၢအဂ့ၤန့ဉ်လီၤ.

လၢခံတဂီၤ, ဂီၤဂီၤကလဲာ်တၢ်ဒုးစးထီဉ်ဝဲလံန့ဉ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ဖဲန့ဉ်ဘဉ်ဖဲ ဆည်ဖိကီဖိတဖှ်အိဉ်ဂီၤတၢ်အိဉ်, ဒီးပုၤခိးတၢ်ဖိတဖှ်ဟဲယုာ်ယီၤချ့သးဒီးဆုာ်ယီၤ တၢ်ကစီဉ်လၢဖဲဒြး(မ်)ဒီးအပျံၢ်တဖှ်ဟဲတုၤလံလၢကျဲစၢၤလံန့ဉ်လီၤ. လၢတၢ်သုဉ်န့ သးန့အပူၤဆည်ဖိကီဖိတဖှ်ဟူးထီဉ်ဂဲၤထီဉ်ဒီးလဲၤသဂၢ်ပုၤတဖှ်န့ဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆည် တဘျီအံၤအဝဲသုဉ်တမၤန့ၤတၢ်ညီကဒ်ဒ်အဝဲသုဉ်မၤတုာ်ဝဲလၢကျိၢ်ဒဲတၢ်ဒုးအပူၤ လၢၤဘဉ်. ပုၤပိာ်ခွါတဖှ်န့ဉ်အနီဉ်ဂံၢ်အိဉ်တဆံယံၢ်ဂၤ, စိာ်ယုာ်ဒီးကျိယုာ်ခိဉ်လၢအဝဲ သုဉ်အကျါ, ဒီးဖဲအဝဲသုဉ်တုၤယီၤဆူကရါအပူၤအအုဉ်ယံၢ်ဆံန့ဉ်အဝဲသုဉ်စးထီဉ် ခးတၢ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်ပီၤဖးလီၤပျံၤလီၤဖုးတဖှ်ဒီးကျိချံလၢအဟဲဘဉ်ဆဲးတၢ်တဖှ်ဆည် ဖိကီဖိကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်ဝဲတန့ၢ်ဘဉ်. နပိလယၢ်ဒီးဘီးကစၢ်ကိးဖှိဉ်က့ၤဒီးဟ့ဉ်ဂံၢ်ဟ့ဉ်ဘါ အဝဲသုဉ်ဘဉ်ဆည်တဖိအဝဲသုဉ်ဘဉ်ဂ့ၤက့ၤအလီၢ်ခံန့ဉ်လီၤ. အဝဲသုဉ်ဘဉ်ဒိစ့ၤ

ကိတ်ဒုလံ. ဝံးဒီးအဝဲသ့ၣ်လဲၤယုၢ်အိၣ်ကဒုလၢကရါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်အပူၤဒီးလၢ
တၢ်ပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သးအပူၤအဝဲသ့ၣ်ကွၢ်န့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ကဆူးအပူၤဒီးတနီၤလဲၣ်
ထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပူၤဟံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျဲန့ၣ်လီၤဟးထီၣ်ဖးဒိၣ်ယုၢ်ဒီးကလံၤက
ဟၣ်တဖၣ်အိၣ်လၢဒုၣ်ဒါတဖၣ်အစုပူၤလံ. ဖဲန့ၣ်အခါနပိလယၢ်ဒၣ်လဲၣ်ဖျါလၢအသး
ဟးဂီၤလံန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟးထီၣ်ဟးလီၤဒီးတကတိၢ်တၢ်နီတထံၣ်လၢဘၣ်, အမဲာ်တ
ခီအိၣ်ဆိၣ်မကီၤဒီးဝံာ်အသးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးဒီးတၢ်မိၣ်တၢ်မးအပူၤ
အဝဲသ့ၣ်ကွၢ်ယီၤတၢ်ဆူဖိးဂူး(၆)ကရါတခီန့ၣ်လီၤ. ဖု(လ်)ခွၢ်ဒီးအပျဲၤပိာ်ခွါတဖၣ်
မ့ၢ်မၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်တဘျီအံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကမၤနၢၤဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ န့ၣ်
အခါထီၣ်ကးက့ၣ်လွံၢ်ဘ့ၣ်လၢတၢ်ဆုၤထီၣ်အီၤလၢမဟါကၢၢ်တနံၤန့ၣ်ဟဲက့ၤကဒါ
က့ၤဒီးအကျါတဘျီစိၣ်ယုၢ်ဝဲဒီးလံာ်ဖိတက့ၤလၢဖု(လ်)ခွၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. လၢ
စးခိအလိၤလံာ်မဲၤဖျါအိၣ်ကွၢ်လီၤအသးလၢစၢၤဘိလၢ “ကျၢၤသးဒး” န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်ဖဲဒြး(ခဲ)ဒီးအပျဲၤတဖၣ်အိၣ်ပတုၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်တုၤထီၣ်
ဆူကလံၤကဟၣ်အယၢၤန့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်တခီကွၢ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးဖဲန့ၣ်တၢ်ကိး
ပသူလၢတၢ်ပျံတၢ်ဖုးအပူၤတဖၣ်သိၣ်မးစ့ၢ်စ့ၢ်ပုၤကရါအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပုၤပိာ်ခွါအ
ကျါခံၤထုးထီၣ်အထးတရ့ဒီးတုၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်ကမၤဟးဂီၤက
လံၤကဟၣ်လီၤ.

နပိလယၢ်ကိးပသူထီၣ်ဝဲ, “တသ့ဘၣ်, ပဘျီထီၣ်အန့ၣ်တီၣ်တဘးဘး
ညါန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်မၤဟးဂီၤဝဲလၢတနံၤအတီၢ်ပူၤဒၣ်လဲၣ်တန့ၢ်ဘၣ်. တံၤသကိးသ့ၣ်ဒါ,
ဟ်ဆူၣ်သုးတက့ၢ်.”

ဘၣ်ဆည်လၢတၢ်သညးသပုၤအပူၤဘဲကွါမ့(နဲ)ကွၢ်ထံပုၤကညီတဖၣ်အ
တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤခံၤလၢအစိၣ်ဒီးတုၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးထးတရ့န့ၣ်မၤထုၣ်ဖျိတၢ်ပူၤ
တဆူလၢကလံၤကဟၣ်အိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ဘဲကွါမ့(နဲ)မၤဟူးထီၣ်အနါဒုဒီးအကိာ်
ပူၤကယီၤကယီၤလၢတၢ်သ့ၣ်ပိာ်သးဝးအပူၤလီၤ.

အဝဲစံးဝဲ, “ယဆိကမိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်သုတ
ထံၣ်ဘၣ်ဒါ. တစိၣ်ဖိအဝဲသ့ၣ်ကထၢန့ၣ်ဘျါအုၣ်လၢအမၤပိာ်ဖးတၢ်ဆူတၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.”

ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်အိၣ်ခိးတၢ်လၢတၢ်ပျံတၢ်ဖုးအပူၤလီၤ. ခဲအံၤအဝဲသ့ၣ်ဟး
ထီၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အကဒုလံာ်တသ့လုၤတက့ၤဘၣ်. ပူၤကွံာ်စ့ၢ်မံးနံးအခါဖျါလၢ

ပုကညီတဖှ်ယုာ်ဆူတၢ်လီၢ်ကိးတၢ်ဒဲးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးတၢ်မၤပီၤဖးတၢ်သီၣ်ထီၣ်ဝဲ
ဒၣ်တမံၤန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ကးက့ၣ်တဖှ်ယုၤထီၣ်ဆူကလံၤကျါ, ဒီးဆည်ဖိကီဖိခဲလၢာ်
ဘျီၣ်ထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်ဒီးဟ်နူသ့ၣ်အမဲာ်သၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဆၢထၢၣ်က
ဒါက့ၤအခါမ့ၣ်အူအလုာ်သူသုးဒိၣ်ခုၣ်ထီၣ်ဝဲလၢကလံၤကဟၣ်အိၣ်တၢ်အလီၢ်တခီ
န့ၣ်လီၤ. ကလံၤဖိတဖှ်အူစိာ်ကွံာ်မ့ၣ်အူအလုာ်တဖှ်ကယီၤကယီၤ, ဒီးဖဲန့ၣ်ကလံၤက
ဟၣ်ဟးဂီၤကွံာ်လံၤ.

ခိဖျိလၢဆည်ဖိကီဖိတဖှ်ထံၣ်တၢ်အံၤအယိတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်သးန့ၣ်တဖှ်န့ၣ်လီၤ
ကဒါက့ၤဆူအဝဲသ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးဒီးတၢ်သးဟးဂီၤလၢအဝဲသ့ၣ်တူၢ်
ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ခဲအံၤဟါမၤကွံာ်ဝဲခိဖျိအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ထီၣ်သးဟ့တၢ်ကဲထီၣ်အသးအအာသီ
သီဒီးလီၤသးဘၣ်အာတမံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကိးပသုထီၣ်သီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုာ်မုာ်လၢက
မၤဆၢကွံာ်တၢ်အါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တအိၣ်ခိးတၢ်န့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢၤဘၣ်,
ဒီးတဖှ်ပီၤအဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်ယုာ်လီၤလီၤဆူအဒုၣ်အဒါအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီအံၤအဝဲ
သ့ၣ်တပျံၤကျိချံအာသီလၢအဟဲလီၤတၢ်ဒဲးသ့ၣ်တဖှ်အသိးလၢၤဘၣ်. တၢ်ဒုးတဘျီ
အံၤမုာ်တၢ်ဒုးလၢအအါအသီဒီးဂျါစၢၢ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုကညီတဖှ်ခးဆည်ဖိကီဖိခဲ
အံၤခဲအံၤဒီးဖဲဆည်ဖိကီဖိတဖှ်လဲၤဘူးထီၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အခါအဝဲသ့ၣ်တီၢ်ဝဲဒီးနီၣ်က့
ဒီးထူဝဲဒီးခိၣ်ဖဲဖျိၣ်လၢအယၤန့ၣ်လီၤ. ပုကညီမၤသံကွံာ်ကျိတဒုး, သိသၢဒုးဒီးထီၣ်
တၢ်ခဲဘၣ်ဒီးဆည်ဖိကီဖိခဲလၢာ်ယၣ်ယၣ်ဘၣ်ဒိဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤဒၣ်လဲာ်နပိလယၢာ်
တဒုအိၣ်ဒၣ်လၢတၢ်လီၢ်ခဲဒီးဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ဘၣ်ဆည်ဖိခဲမဲာ်စိးနါဘၣ်တရုၢ်ဒီးကျိချံ
တစဲးဖိဒီးန့ၣ်လီၤ. နၢ်သက့ပုကညီတဖှ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုက
ညီအကျါသၢဂၤအခိၣ်တၢ်ဖးမုာ်လၢဘီးကစၢၢ်ထူဝဲသ့ၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. ပုအဂၤတဂၤ
အဖျိၣ်ခံယာ်ဘုၣ်ယာ်ဖျုးဘူးကလၢာ်မုာ်လၢကွဲးစံးဒီးဘျုးဘဲ(လဲ)အုၣ်ဖိအဝဲသ့ၣ်အယိ
န့ၣ်လီၤ. နပိလယၢာ်အပုၤပၤအသးသမူလၢအမုာ်ထွံၣ်ခွဲလၢတၢ်သီၣ်လိအဝဲသ့ၣ်လၢ
ကအိၣ်ခိးအုၣ်တၢ်လၢတဖှ်လၢတခီသတူၢ်ကလၢာ်ပၢာ်ထီၣ်လၢပုကညီတဖှ်အ
ယၤဝံၤမိၤအုၣ်ယုၤတၢ်အါအာသီသီအယိပုကညီတဖှ်ပျံၤတၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်
ထံၣ်လၢတၢ်ကဝီၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လံၤ. အယိဖဲဒြး(ခဲ)ကိးယါအပျံၤတဖှ်လၢကလုာ်ထီၣ်
ကွံာ်ဖဲတၢ်အိၣ်သးဝုၤထီၣ်အခါ, ဒီးပုကွံာ်တစိာ်ဖိဒုၣ်ဒါလၢအသ့ၣ်န့ၣ်သးန့ၣ်တဖှ်ယုာ်
ကွံာ်လၢအသးသမူကပူၤဖျဲးအဂီၢ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖှ်လူၤယီၤအဝဲသ့ၣ်တုၤလီၤဆူ

ဆဉ်ဖိကီဖိကရါ

စံပျီကတၢ်, ဒီးဖဲအဝဲသ့သ့ယုာ်ထီၣ်ခိဖျိတဖျီတၢ်အဆၢဆဉ်ဖိကီဖိတဖျီမၤဒၢၣ်
အဝဲသ့သ့ချးစ့ၤကိာ်ဘီဒီးန့ၣ်လီၤ.

အဝဲသ့သ့မၤနၢၤတၢ်လံ, ဘၣ်ဆဉ်အဝဲသ့သ့သ့လီၤဘုးသးလီၤတီၤဒီးအ
သ့ၣ်တဖျီယုာ်လီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဝဲသ့သ့စးထီၣ်ဟဲက့ၤယီၤကဒါက့ၤဆူကရါ
အပူၤကဘျၢကဘျၢန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့သ့အတံၤသကိးအစိၣ်လၢအအိၣ်ဒါလီၤအသးလၢ
နီၣ်ဖိပြဲအဖိခိၣ်တဖျီမၤလီၤအဝဲသ့သ့အကျိတနီၤအမဲာ်ထံန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့သ့အိၣ်ပ
တုာ်ဘျီဘျီဘျီဘျီတစိၣ်ဖိလၢတၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးအပူၤဖဲတၢ်လီၤလၢတဘျီကလံ
ကဟၣ်အိၣ်တ့ၢ်ဝဲအလီၤန့ၣ်လီၤ. အၢၣ်, တၢ်အံၤဟးဂီၤလၢာ်လံ, တၢ်လၢအဝဲသ့သ့မၤ
တ့ၢ်ဝဲအလီၤအကျိတဖျီဒၣ်လဲာ်လီၤမၤကွံာ်ခဲလၢာ်ယၣ်ယၣ်လံန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်
တဖျီအံၤအခိၣ်ထံးဒၣ်လဲာ်ဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၤအိၣ်ပူၤက့ၤမုၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီအံၤဒဲ
လၢအပူၤကွံာ်အသိးအဝဲသ့သ့ကဘျီက့ၤဝဲအဂီၢ်, အဝဲသ့သ့စူးကါက့ၤလၢာ်လၢအလီၤ
တံာ်တဖျီတသ့လၢၤဘၣ်. တဘျီအံၤလၢာ်တဖျီစ့ၤကိးဟးဂီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျိလၢ
တၢ်မၤပိာ်ဖးအိၣ်အပိာ်လၢာ်တဖျီဖျိးကွံာ်ဝဲဆူတၢ်လီၤအယံၤကအိၣ်အခိၣ်ယီၤလၢအ
ကယၤညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဒဲသိးဒီးကလံကဟၣ်တအိၣ်ဖဲန့ၣ်နီတဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲသ့သ့ဟဲက့ၤယီၤဆူကရါအခါစကွံာ်လၢာ်, လၢတၢ်လီၤကမၤကမၣ်
ဘၣ်ပုၤလၢအလီၤမၤဖဲတၢ်ဒုးကဲထီၣ်အခါ, တဒုဟဲဖုယီၤဆူအဝဲသ့သ့အအိၣ်, ဝံာ်တၢ်အ
မၤဒီးနံၤကမ့ၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်မံသးမံအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်ဆဉ်ဖိကီဖိတဖျီနၢ်ဟူကျိပိာ်
သိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်သုးသုးပုၤလၢကရါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကပၤန့ၣ်လီၤ.

ဘီးကစၢ်သံကွၢ်, “တၢ်ခးထီၣ်ကျိအဝဲန့ၣ်လၢမနုၤအဂီၢ်လဲၣ်”

စကွံာ်လၢာ်ကိးပသုဒီးစံးဆာဝဲ, “လၢပကမၤလၢကပီပတၢ်မၤနၢၤဂီၢ်သၢၣ်.”

ဘီးကစၢ်တကဒီးဝဲ, “တၢ်မၤနၢၤမနုၤလဲၣ်,” အခိၣ်လုာ်ခိၣ်တခိၣ်သ့ၣ်လီၤဝဲ
မ့ၢ်လၢပုၤကညိခးဘၣ်အခိၣ်ဒီးကျိချံတဆံခံပျါဒီးအိၣ်စဲထီၣ်ဒၣ်လၢအညၣ်လၢာ်အ
ပိာ်ဒီးအခိၣ်ဖဲတခိၣ်ကိးလီၤမၤကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

“တၢ်မၤနၢၤမနုၤလဲၣ်, တံၤသကိးဒၢ, မ့ၢ်ပတဒုးဖျိးကွံာ်ပဒုၣ်ပဒါလၢပဟီၣ်
ခိၣ်လီၤအပူၤ, ဆဉ်ဖိကီဖိကရါအဟီၣ်ခိၣ်လီၤအပူၤဘၣ်ခါ.”

“ဘၣ်ဆဉ်အဝဲသ့သ့မၤဟးဂီၤကလံကဟၣ်တဖျီန့ၣ်လံ, ဒီးပဘၣ်ဘျီ
ထီၣ်အီၤလၢ ခံနံၣ်အတီၢ်ပူၤညါ.”

“ဘၣ်မနုၤလဲၣ်, ပကတုၣ်ထီၣ်ကလံၤကဟၣ်အသီတဖျၢၣ်, ပမ့ၢ်တူၢ်ဘၣ်နီၣ်ဒီးပကတုၣ်ထီၣ်ကလံၤကဟၣ်အသီယုဖျၢၣ်သာၣ်. တံၤသကိးစၢ, မ့ၢ်သုတဟ်လုၢ်ဟ်ပုၤတၢ်လၢအပွဲၤဒီးအစိကမိၤလၢပမၤတၢ်အီၤအံၤဘၣ်ခါ. န့ၣ်ဒါတဖၣ်ဟဲၣ်န့ၣ်လီၤပတၢ်လၢပဟီၣ်ခိၣ်လၢပဆၢထၢၣ်လၢအဖီခိၣ်ခဲအံၤလီၤ. ဒီးခဲအံၤမ့ၢ်လၢတံၤသကိးနပိလယၢ်အတၢ်ပတၢ်ဆၢအယိပမၤန့ၢ်ကဒါက့ၤပတၢ်လီၢ်ကိးတီၢ်ဒီးလံ.”

ဘီးကစၢ်တဲထီၣ်ဝဲ, “အယိပမၤန့ၢ်က့ၤတၢ်လၢအအိၣ်တၢ်ဒီးပုၤလီၤသာၣ်.”

စကွံၤလၢ် စံးဝဲ, “တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပတၢ်မၤန့ၢ်လီၤ.”

အဝဲသ့ၣ်ဟဲက့ၤဟးတကျိၢ်ကျိၢ်ဆူကရါအပူၤလီၤ. ကျိချံၤလၢအအိၣ်ထီၣ်လၢဘီးကစၢ်အခိၣ်ညၣ်လၢတဖၣ်မၤဆါအီၤဒိၣ်မးလီၤ. လၢအမဲၣ်ညါအဝဲထံၣ်စိယီၤဝဲတၢ်မၤအိၣ်အါမးလၢတၢ်ကဘၣ်တုၣ်ထီၣ်က့ၤကလံၤကဟၣ်စးထီၣ်လၢအခိၣ်ထံးအဂီၢ်, ဒီးလၢအတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤအဝဲအိၣ်ကတံၢ်ကတီၤလံအသးလၢတၢ်မၤအဂီၢ်ဒီးတၢ်ကကဲထီၣ်သးဒီးအီၤလဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်ညါလၢအသးအိၣ်လံတံဆဲးတနံၣ်ဒီးဘၣ်တဘၣ်အဂံၢ်အဘါတဆူၣ်ဒ်လၢအပူၤကွံၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

သန့ၣ်က့ၤဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်ထံၣ်ယီၤနီၣ်တယၢ်လၢဟ့ၣ်ဝံၢ်ဝံၢ်ထီၣ်အသး, ဒီးန့ၢ်ဟူကဒီးကျိၢ်ထီၣ်ကဒီးတဘျီတုၤလၢနွံၤဘီ, တကးဒ်ဘၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ဟူကိးနပိလယၢ်အတၢ်ကတီၤလီၤတၢ်, စံးပတြၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢအတၢ်မၤအယိအခါလၢခံကတၢ်ဖျါဘၣ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်နီၢ်နီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မၤန့ၢ်လံတၢ်မၤန့ၢ်ဖးဒိၣ်တခါလီၤ. ဆၣ်ဖိကီဖိလၢအသံတၢ်လၢတၢ်ဒုးအပူၤတဖၣ်တၢ်ခူၣ်လီၤဘါဘၢက့ၤအီၤပွဲၤဒီးကဟုကညါန့ၣ်လီၤ. ဘီးကစၢ်ဒီးခါးဘၢတခီထုးလုၣ်ကဟၣ်လၢအဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢတၢ်သံအဂီၢ်တခိၣ်, ဒီးနပိလယၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဒ်ဝဲဟးလၢတၢ်မဲၣ်ညါကတၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံသီပွဲၤပွဲၤအတီၢ်ပူၤအဝဲသ့ၣ်မၤလၢကပီၤဝဲမူးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်သးဝံၣ်တၢ်, ကတီၤလီၤတၢ်ဒီးခးထီၣ်ကျိအဘီတဖၣ်အဘီ, ဒီးဆၣ်ဖိကီဖိတဒုစုၣ်စုၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အပၢၣ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဆီ, ယုၣ်ဒီးဘုခုချံၣ်အိၣ်စးလၢထီၣ်တဘျီစုၣ်စုၣ်အဂီၢ်ဒီးကိၣ်ဘံးစကံးခံက့ၤလၢထံၣ်တဒုစုၣ်စုၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘီးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤလၢတၢ်ဒုးတဘျီအံၤတၢ်ကကိးအမံၤလၢ “ကလံၤကဟၣ်တၢ်ဒုး” ဒီးနပိလယၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်သုးဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ဟ့ၣ်လၢကပီၤအသီတခါလၢအကိးဝဲလၢ “နီၣ်တယၢ်လၢဟ့ၣ်တၢ်မၤဖိ” လၢအဝဲဆၢတံၢ်သကိးဒီးပုၤလၢလၢကမ့ၢ်ဒ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်

သူ့ပုံသးညီအယိဘၣ်ယးဒီးစုစးယီၤဘျၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်သးပုၤနီၣ်ကွံၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဖဲအပူၤကွံၣ်စ့ၤကီၢ်သီအခါထိးသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤ လၢမ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးအီၣ်လၢစံၣ်ဒဲးဒီးဖိတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ပၤက့ၤ စံၣ်ဒဲးတဖျၢၣ်န့ၣ်လံၤလံၤအခါတၢ်မၤအသးအံၤတၢ်တသ့ၣ်ညါအီၤဘၣ်. တၢ်တနၤန့ၣ် လၢစံၣ်ဒဲးအပူၤတၢ်သူၣ်ဝံၣ်သးဆၢတၢ်လၢကလုာ်ဖးဒိၣ်သီၣ်ထီၣ်ဝဲ, ဒီးတၢ်သးဝံၣ်လၢ ဆည်ဖိကီၢ်ဖိကိးဒုးဒဲးကမၤကမၣ်ဘၣ်အသးတယုာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကီၢ်အဲကလံးအဆၢဖိကီၢ် ဖိ လၢတၢ်သးဝံၣ်ကျဲၣ်ကျိအယုာ်အကွၢ်ဒီးအဖျၢၣ်လၢကစီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲခွဲန့ၣ်ရံၣ်တခီန့ၣ်န ပိလယၢ်ကုာ်ထီၣ်ဒီးမံးစထၢၣ်ကွံၣ်(နံစံ)အခိၣ်သလးတလူၤကူတဖျၢၣ်, ပုၤထံၣ်အီၤလၢ အဟဲပၢ်ထီၣ်လၢဟံၣ်လီၤခဲဲတြီအချၢဒီးယုာ်ကနူၤကပၤလၢကရါအပူၤဝးဝးဝံၤဒီး က့ၤန့ၣ်ကဒီးဆူအဲအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆည်ဖဲမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်အခါလၢစံၣ်ဒဲးအပူၤတၢ်အိၣ် က့ၤဘျၣ်ယုာ်ကလံၣ်လီၤ. ထိးတဒုမးတဖျၢၣ်လၢတဟူးတဂဲၤလၢဘၣ်. ဘၣ်ဖဲခွဲန့ၣ်ရံၣ် ဘူးကဘၣ်အဆၢကတီၢ်စကွံၣ်လၢဟဲပၢ်ထီၣ်လၢတၢ်ချၢ, ဟးကယီၤကယီၤဒီးလၢတၢ် သူၣ်ဟးဂီၤသးဟးဂီၤအပူၤ, အမဲၣ်ချံဖျၢၣ်လီၤသပုၤ, လၢအလီၢ်ခံအမဲၣ်အိၣ်စဲၤလီၤအ သး, ဒီးဖျါလၢအဝဲဆိးကုးနးနးကလံၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲကိးဖျိၣ်ဆည်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်တပူၤယီ ဒီးတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကစီၣ်လၢအတမုၢ်တမံၤလၢကတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ် န့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤတံၤသကိးနပိလယၢ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်ဘူးကသံဘၣ်မးအသးလီၤ.

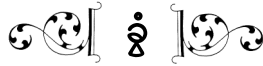
ဖဲန့ၣ်တၢ်ဟီၣ်တၢ်ယၢၤသီၣ်ထီၣ်ဝဲဒုးန့ၣ်လီၤ. ဘုၤလီၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤ အီၤလၢစံၣ်ဒဲးအဝဲတြီအချၢ, ဒီးဆည်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်ဟးလၢအခိၣ်နာစိးန့ၣ်လီၤ. မဲၣ်ထံတ ဖၣ်အိၣ်ပုၤမးလၢအမဲၣ်ချံအလီၤဒီးအဝဲသ့ၣ်သံကွံၣ်လီၢ်အသးလၢတၢ်မ့ၢ်စိၣ်ကွံၣ်အဝဲ သ့ၣ်အခိၣ်နာန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကြၢးမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်တၢ်ကတီၢ်ကသ့ ကဖးအိၣ်ထီၣ်လၢစနီၣ်(လ်)ကူၣ်ထၢန့ၣ်တၢ်စုၣ်လၢနပိလယၢ်တၢ်အိၣ်အကျါန့ၣ် လီၤ. ဖဲတဆံတန့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်စကွံၣ်လၢဟးထီၣ်လၢတၢ်ချၢဒဲးသိးကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤ တၢ်ဂ့ၢ်အသီတမံၤန့ၣ်လီၤ. ဒဲအမ့ၢ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤအကတၢ်တဘျီလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအ သိး, နပိလယၢ်ခါလီၤအကလုာ်လၢအလီၤကဟုကညီၢ်လၢ, “ပုၤမ့ၢ်အိၣ်သးဒီးကံၤဒီး န့ၣ်တၢ်ကစံၣ်ညီၣ်သံအီၤန့ၣ်လီၤ.”

ဒဲလဲၣ်ဂ့ၤ, ဖဲမ့ၢ်ဟါလီၤအခါဖျါလၢနပိလယၢ်အိၣ်ဆူၣ်ထီၣ်က့ၤတဖဲ, ဒီးဖဲ မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်အခါစကွံၣ်လၢတဲဘၣ်ဆည်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်လၢအဝဲအိၣ်ဆူၣ်ထီၣ်က့ၤဂ့ၤဂ့ၤ

လံန့ၣ်လီၤ. တၢ်တနံၤယီၤအဲၣ်န့ၣ်ဖဲမ့ၢ်ဟါလီၤအဆၢကတီၢ်နပိလယၢ်ဟဲက့ၤမၤက့ၤအတၢ်မၤလီၤ. ဒီးလၢခံတနံၤပှၤသ့ၣ်ညါလၢအဲၣ်မၤ ၈(မံ)ဖၢ် လၢကလဲၤဆူ ဝှၢ်ဝုလုၤဒၢ်ဒီးပှၤန့ၢ်အီၤလံာ်န့ၣ်ကျဲတနီၤလၢတၢ်တ့ၣ်သံးဒီးတၢ်ဖိသံးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤကွံာ်တနံၤအခါနပိလယၢ်ဟ့ၣ်လီၤအကလုာ်လၢတၢ်လီၤလၢအဘူးဒီးတၢ်သၣ်လီၤ, လၢတၢ်ဟံန့ၣ်အီၤဒ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအမၤတၢ်ဝံၤတဖၣ်အတၢ်အိၣ်ဆၣ်အလီၢ်, တတီၤန့ၣ်တၢ်ကထံၣ်ကွံာ်အီၤန့ၣ်လီၤ. အဲၣ်တဲၣ်လၢတၢ်လီၤတတီၤန့ၣ်ဘျဲဘၣ်ပှၤအသးလံးဒီးအလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တယံာ်လၢပှၤသ့ၣ်ညါလၢနပိလယၢ်တၢ်ဟံလၢကသ့ၣ်လီၤဘုမုၤယီၤလၢအမ့ၢ်ဘုလၢပှၤသ့ၣ်အီၤလၢတၢ်ဖိသံးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲဆၢကတီၢ်အဲၣ်န့ၣ်အတီၢ်ပှၤတၢ်လီၤဆိလၢပှၤတနၢ်ပၢ်အီၤနီတဂၤမၤကဒီးအသးတမံၤလီၤ. ဘၣ်တနၢ်ဖဲတဆံခံန့ၣ်ရံၣ်ယၣ်ယၣ်န့ၣ်တၢ်လီၤတဲာ်သီၣ်ထီၣ်ဖးဒိၣ်လၢကရါအပှၤတခါလီၤ. ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်ဟဲလုာ်ထီၣ်ချ့သဒံးလၢအကပိတဖၣ်အပှၤန့ၣ်လီၤ. နၤအဲၣ်န့ၣ်လၢကပီၤဆံဒိၣ်မးလီၤ. လၢဘုဖိဖးဒိၣ်အကတၢ်တၢ်န့ၣ်, ဖဲတၢ်မၤလိာ်န့ၣ်အိၣ်ကွဲးလီၤအသးအခိၣ်ထံးန့ၣ်ယီဖးထီတဘိအိၣ်ဒါလီၤအသးဒီးကၢ်တူာ်ခံကူာ်န့ၣ်လီၤ. လၢယီကပၤစကွံာ်လၢသံတယုာ်ဘၣ်အသးဒီးဘျိၣ်ဝုၤပီၤဝဲဒၣ်, ဒီးလၢအဘူးဒီးအစုန့ၣ်အိၣ်ဒီးမ့ၢ်အူဒၢ်စိစုတဖျၢၣ်, နီၣ်ခဲၣ်တၢ်လုာ်အဘိတဘိဒီးကသံၣ်ထံဝါအသပၤတဖျၢၣ်တခါအိၣ်ကျၢ်လီၤလၢအသးန့ၣ်လီၤ. သတူၢ်ကလၢာ်ထွံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လဲၤအိၣ်ဝးတရံးစကွံာ်လၢဒီးကဟုကယာ်ဒီးဆၢက့ၤအီၤဆူစံာ်ဒဲအပှၤဖဲအဲၣ်ဟးကဲထီၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဟံၣ်အဲၣ်ပညိၣ်လဲၣ်, ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖုးမးဆိမိၣ်ထီၣ်ဝဲတဘၣ်ဘၣ်. ထဲဒၣ်ဘဲကျါမ့(နံ)သးပှၤ, ကျၢ်ကျၢ်လီၤအခိၣ်ဒဲအသ့ၣ်ညါတၢ်အသး, ဖျါလၢအနၢ်ပၢ်တၢ်မၤအသးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဲၣ်တကတီၢ်တၢ်နီတထံၣ်ဘၣ်.

ဘၣ်ဆၣ်ပှၤကွံာ်စ့ၢ်ကိာ်သီအခါမ့ၢ်ရံၣ်ယၢ်လဲၤဖးတၢ်မၤလိာ်န့ၣ်အီၤလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ, ဒီးထံၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤလိာ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတီၢ်နီၣ်တၢ်ဝဲတဖၣ်ကမၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဲၣ်သ့ၣ်ဆိကမိၣ်လၢတၢ်မၤလိာ်ယၢ်ထံၣ်တထံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်, “ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဘၣ်အီၤသးနီတဒုဘၣ်,” ဘၣ်ဆၣ်အဲၣ်သ့ၣ်သးပှၤနီၣ်ကွံာ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တနီၤန့ၣ်လီၤ. အနီၢ်နီၢ်တခါတၢ်မၤလိာ်လၢအအိၣ်ကွဲးလီၤအသးခဲအံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ “ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဘၣ်အီၤသးအါကဲၣ်ဆိး နီတဒုဘၣ်” န့ၣ်လီၤ.

ဘီး

ကစာ်အခိၣ်တၢ်ဖးကဘျါက့ၤအဂီၢ်လိၣ်ဒဲးဖးယံၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. ဝဲအဝဲသ့ၣ်မၤလၢကပီၤအတၢ်မၤနၤအမူးဝံၤအလီၢ်ခံအဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်ဘျီထီၣ်ကဒါက့ၤကလံၤကဟ့ၣ်တဖျါန့ၣ်လီၤ. ဘီးကစာ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်တုၤဒၣ်လဲၣ်လၢတနံၤမးတအိၣ်ဘျးဝဲဘၣ်. ဒ်သိးအမံၤကဂ့ၤသ့ၣ်ကဂ့ၤအဂီၢ်အဝဲတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဆါဒၣ်လဲၣ်တဟ်ဖျါဝဲနီတစဲးဘၣ်. ဝဲမုၢ်ဟါလီၤအခါလၢတၢ်ရူသ့ၣ်အပူၤအဝဲဒုးသ့ၣ်ညါချီးဘၢ်လၢအခိၣ်တၢ်ဖးတဖၣ်မၤဆါအါနးမးလီၤ. ချီးဘၢ်ဝဲလီၤန့ၢ်အခိၣ်ဒီးနီၣ်ကသံၣ်ဘိၣ်တဖၣ်လၢအအ့ၣ်ဘျးန့ၢ်ဝဲ, ဒီးအဝဲဒီးဘဲက့ၤမ့(န့)ခံဒုလၢ်မၤန့ၢ်ဆိၣ်ခံအီၤလၢအသုတမၤတၢ်နးနးလၢတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ချီးဘၢ်ဝဲန့ၢ်အီၤလၢ, “တံၤသကိးဧၤ, ကသ့ၣ်အပသိၣ်လၢအသါထီၣ်သါလီၤန့ၣ်တဂ့ၤလီၤစိၤဘၣ်ဇိၢ်.” ဘၣ်ဆၣ်ဘီးကစာ်တဒိကန့ၣ်အီၤဘၣ်. အဝဲစံးဝဲလၢအတၢ်ပညိၣ်နီၢ်နီၢ်အိၣ်တၢ်ထဲတမံၤလၢအမ့ၢ်-တချူးလၢအသးနံၣ်ပွဲၤလၢကအိၣ်ဘျးဒဲးလၢအတၢ်မၤအပူၤအဆၢကတီၢ်အဝဲအဲၣ်ဒီးထံၣ်ကလံၤကဟ့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢအခိၣ်ထံးဝဲတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤဆဉ်ဖိကီဖိကရါအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအခါ, တၢ်အိၣ်ဘျးလၢတၢ်မၤပူၤအသးနံၣ်ဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤစ့ၢ်ကိးလၢကသ့ၣ်ဒီးထိးတဖၣ်အဂီၢ်လၢကမ့ၢ်ဝဲဝဲအသးအိၣ်တဆံခံနံၣ်, ကျိၢ်အဂီၢ်တခီဝဲအသးအိၣ်တဆံလျှံနံၣ်, ထံၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲဝဲအသးအိၣ်ခွံနံၣ်, သီအဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲဝဲအသးအိၣ်နွံနံၣ်ဒီးလၢထီၣ်ဒုၣ်ဒီးထီၣ်တၢ်တဖၣ်ဝဲအသးနံၣ်အိၣ်ယံၣ်နံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤစၢၤလၢပုၤမၤတၢ်ဖိဝဲအသးပုၤဒီးအိၣ်ဘျးလၢအတၢ်မၤပူၤအခါစ့ၢ်ကိးတၢ်မၤတၢ်သးလီၤပလိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအနီၢ်နီၢ်တခီဆဉ်ဖိကီဖိတတုၤယီၤဒဲးလၢအသးနံၣ်လၢကအိၣ်ဘျးက့ၤလၢအတၢ်မၤပူၤဒီးဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤနီတဒုးဒဲးဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤတၢ်ဝဲသကိးအီၤအါထီၣ်ဒီးအါထီၣ်ဖးယံၣ်ညါလီၤ. ခဲအံၤတၢ်လီၢ်တကဝီၤဖိလၢအအိၣ်ဘျးဒီးတၢ်သ့ၣ်လီၤန့ၣ်တၢ်ဆၢတံၢ်လၢတၢ်ကသ့ၣ်လီၤဘုမုၤယီၤန့ၣ်လီၤ. ဆဉ်ဖိကီဖိအါဒုတဲကသ့ၣ်ကဖးဝဲလၢ

တၢ်ကတိတံာ်ယၢ်တၢ်အိၣ်ဆၣ်လီၢ်တကဝီၤဖိအနၢ်ထံးလၢအလၢတတီၤဒီးဒုးကဲထီၣ်အီၤလၢဆၣ်ဖိကီဖိလၢအပှၢ်ထီၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်ဆၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တဲလၢ, လၢကသ့ၣ်အကီၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဖဲအသးပှၢ်အကတီၢ်ကမ့ၢ်ဝဲတနံၤဘုခုရံၤပီၣ်, ဒီးလၢတၢ်ဂီၢ်အကတီၢ်တၢ်ကဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢဘုလီၢ်တဆံယံၢ်ပီၣ်, ယုၣ်ဒီးသဘၣ်တံၢ် မ့တမ့ၢ် အဲပၢၣ်သၣ်တဖျၢၣ်ဖဲနံၤဒိၣ်နံၤထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘီးကစၢ်အနံၤအိၣ်ဖျၢၣ်ဆၢက့ၤတဆံခံၣ်တဘျီကဘၣ်ဝဲဖဲတၢ်ကီၢ်အကတီၢ်ဘူးကလၢၣ်အခါဖဲန့ၣ်အဝဲန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူကီၢ်ခဲဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၢ်အကတီၢ်အဝဲအံၤဂီၢ်ထဲသိးဒၣ်ဒီးအပူၤကွံာ်တဘျီ, ဒီးတၢ်အိၣ်ဒၣ်လၢၣ်စ့ၤလီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တၢ်မၤစ့ၤလီၤကဒီးတၢ်အိၣ်အသိတဘျီလံန့ၣ်လီၤ. ထိးဒီးထွံၣ်တဖၣ်တခိတၢ်တမၤစ့ၤလီၤအတၢ်အိၣ်ဘၣ်. စကွံာ်လၢၢ်တဲနၢ်ပၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢ, တၢ်မ့ၢ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်အပတီၢ်ထဲသိး, ပှၢ်သိးသိးန့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ်လၢအထီၣ်ဒါလီၢ်အသးဒီးဆၣ်ဖိကီဖိသနူအတၢ်သိၣ်တၢ်သိန့ၣ်လီၤ. နီလဲၣ်ဂ့ၤ, ဘၣ်ပးဒီးတၢ်တဲနၢ်ပၢ်ဆၣ်ဖိကီဖိလၢတၢ်အိၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢစကွံာ်လၢၢ်အဂီၢ်တအိၣ်နီတမံၤဘၣ်. အဝဲတဲဘၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိလၢတၢ်အိၣ်ကအိၣ်ဖျၢၣ်ဒၣ်ဝဲဒဲလဲၣ်ဂ့ၤအနီၢ်နီၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်မၤစ့ၤလီၤအီၤဘၣ်. မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်မၤဘၣ်ဂီၢ်က့ၤအီၤမ့ၢ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်ထီၣ်နီၢ်နီၢ်အယိန့ၣ်လီၤ. ဒီးထီၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ကတိတဖျၢၣ်လၢအမ့ၢ် “တၢ်မၤဘၣ်ဂီၢ်က့ၤ”, ဒီးအဝဲတစူးကါတၢ်ကတိလၢအမ့ၢ် “တၢ်မၤစ့ၤလီၤ,” နီတဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပမ့ၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်သးဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်ကွီ(နိၣ်)အိၣ်ဒံးအခါန့ၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဝဲအံၤဒိၣ်နီၢ်မးလီၤ. စကွံာ်လၢၢ်ဖးထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကလုာ်ယဲကအဲး, ကနိးကစုာ်ဒီးတဲနၢ်ပၢ်လီၤတံၢ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်အါထီၣ်ဘုက့ၤတဖၣ်, ဘုလီၢ်တဖၣ်ဒီးဒီးန့ၢ်စ့ၢ်ကီးသ့ၣ်ဆၢတံၢ်အါန့ၢ်ဒံးအဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်လၢကွီ(နိၣ်)အိၣ်ဒံးအခါန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဘၣ်မၤစ့ၢ်ကီးတၢ်လၢအနၢ်ရံၣ်အါအါလၢၤဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အထံအီစ့ၢ်ကီးအကံၢ်အစီဂ့ၤဒိၣ်မး, အဝဲသ့ၣ်အိၣ်မူဘၣ်ယံာ်န့ၢ်ဒံးလၢအပူၤကွံာ်, အဖိတဖၣ်လဲၤခိဖျိဘၣ်ဝဲပူၤပူၤဖျဲးဖျဲးအါန့ၢ်ဒံးလၢအပူၤကွံာ်, ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အါထီၣ်လီၢ်ဘိလၢအကပိပူၤဒီးတတူၢ်ဘၣ်တၢ်ယၢ်အ့ၣ်အီၤအါလၢၤဘၣ်. ဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်နၢ်အတၢ်ကတိကီးဖျၢၣ်ဒဲးန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်တဲအတီန့ၣ်, ကွီ(နိၣ်)ဒီးအတၢ်မၤခဲလၢၣ်လီၤမၢ်လံတအိၣ်လၢၤလၢအဝဲသ့ၣ်

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

အတိဆိကမိၣ်အပူၤဒၣ်လဲၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါလၢအတိအိၣ်မူလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤတမ့ၢ်တလၢဘၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘၣ်ဆ့ၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ဘိအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ဝံၤသးစ့ၤဒီးတၢ်ဂီၢ်အသး, ဒီးထီၣ်ဘိအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မၤတၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒၣ်လဲၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်ထီၣ်သတြီၤဒီးခါလၢအပူၤကွံာ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်မူလၢအပူၤကွံာ်နးန့ၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်မူလၢခဲအံၤန့ၣ်ပသမၤအလီၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သးခုဒၣ်လၢအနၢ်တၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ်, လၢအပူၤကွံာ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကုၢ်ဒီးခဲအံၤအဝဲသ့ၣ်ပူၤဖျးထီၣ်လံ, ဒီးဒ်စကံလၢတၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲကိးမံၤဒီးအသိးအဝဲသ့ၣ်ထီၣ်သတြီၤအတိအိၣ်မူလၢအပူၤကွံာ်ဒီးခဲအံၤတသ့လၢတက့ၤလၢဘၣ်.

ခဲအံၤကီၢ်ပူၤလၢတၢ်ကဘၣ်ဒုးအိၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အါထီၣ်လံ. ဖဲတၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သိအကတီၢ်တုၤယီၤအခါထိးမိၢ်ပုၤလံာ်ဒုဖုံလီၤဝဲအဖိတဘျီယီၤသၢဆံတဒုန့ၣ်လီၤ. ထိးဖိသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ထိးကွီ, ဒီးမ့ၢ်လၢနပိလယၢ်မ့ၢ်ထိးဖါတၢ်ထဲတဒုဒိၤလၢကရါအပူၤအယိထိးဖိတဖၣ်အမိၢ်အမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်န့ၣ်ပဆိကမိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤလၢတၢ်ပူၤဟီၣ်ကုၢ်ဒီးသ့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဝံၤတၢ်ကတုထီၣ်ကွီအတီၤဒးတဖျၢၣ်လၢစံၣ်ဒဲအကရါပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲဆၢကတီၢ်အဝဲအံၤအပူၤနပိလယၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲသိၣ်လိထိးဖိတဖၣ်လၢစံၣ်ဒဲအဖၣ်ကပူၤလီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဂဲၤလိအသးလၢကရါအပူၤ, ဒီးတြီၤအဝဲသ့ၣ်လၢအသုတလိာ်ကွဲဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဆံးလၢအဂၤတဖၣ်တဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးခဲအံၤတၢ်ဟ်လီၤစ့ၢ်ကီးတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိလၢ-ဖဲထိးဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဂၤတဖၣ်တိကီၣ်လိာ်အသးလၢကျဲပူၤအခါ, ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအတမ့ၢ်ထိးတဒုကဘၣ်ဆၢထၢၣ်လၢတၢ်ကပၤ, ဒီးထိးခဲလၢာ်, အတီၤပတီၢ်ဖုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤကဘၣ်စၢထီၣ်သကိးသတီၢ်လၢဟ့အပူၤတဘိလၢအမဲၢ်အလိၤဖဲမုၢ်ဒီးအနံၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အဝဲန့ၣ်အပူၤကရါတဖျၢၣ်အံၤအတိအိၣ်သးဂ့ၤဖဲအတြး, ဘၣ်ဆၣ်ကျိၣ်စ့တဖၣ်တလၢတပုၤဒီးဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ပူၤဟီၣ်ကုၢ်ဒီး, မဲးဒီးလၢၢ်ထူၣ်ကမူၣ်လၢတၢ်ကတုထီၣ်ကွီအတီၤဒးအဂီၢ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးနီၢ်နီၢ်လၢကဘၣ်စးထီၣ်ဟ်ဖိၣ်စ့လၢတၢ်ကပူၤကလံၤကဟၣ်အစးဖိကဟၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးမ့ၢ်အူၤဒးသိဒီးပနဲတဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢစံၣ်ဒဲအပူၤ, အံၤသၣ်ဆၢတခီအိၣ်လၢနပိလယၢ်အစီၢ်နီၢ်ခိၣ်အလိၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲတြီၤထိးအဂၤတဖၣ်လၢအသုတအိၣ်အံၤသၣ်ဆၢတဂ့ၤန့ၣ်မ့ၢ်လၢကမၤဘိၣ်အဝဲသ့ၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒ်အညီၣ်န့ၢ်အသိးတၢ်အဂ့ၤအဂၤဒ်

အမှတ်တံးတံးလီတဖၣ်, ထးပနဲၣ်ဖိတဖၣ်, ပျံ, သွဲၣ်လး, လီမ့ၣ်အူပျံ, ထးက့ထးခီ
 ဇီးထွဲၣ်အကိၣ်ဘံးစကံးတဖၣ်အိၣ်လၢစံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. လီၤဘိတကဒိၣ်ဇီးအၣ်လူ
 တံးတနီၤဘၣ်တံးဆါကွံၣ်အီၤ, ဇီးတံးအၣ်လီၤလၢတံးကဆါန့ၣ်ပှၤကညီၤလၢဆိးဒံၣ်
 အါထီၣ်တုၤလၢတနွံဆိးဒံၣ်အဖျါၣ်ယုကယၤန့ၣ်လီၤ. အယိဖဲန့ၣ်အဝဲန့ၣ်အတီၢ်ပူၤဆိ
 မိၢ်တဖၣ်ဟုဖးထီၣ်ဒၣ်အဖိစ့ၤကိၣ်ဘၣ်ဒ်အသုတလီၤတူၣ်ကွံၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
 ဘၣ်ထွဲဇီးတံးအိၣ်တံးအိတခီ, ဖဲလၢဒံၣ်စ့ဘၣ်တံးအိၣ်လၢတံးထုးစ့ၤလီၤအီၤန့ၣ်ဖဲ
 လၢဖျါတြူၤအါရံၣ်အတီၢ်ပူၤတံးထုးစ့ၤလီၤကဇီးအီၤန့ၣ်လီၤ. တံးတဟ့ၣ်စ့ၤကိးအ
 ဇွဲးလၢကဟံးကီၤယံးမ့ၣ်အူဒၢစိၣ်စုလၢအအိၣ်လၢကပီၤတဖၣ်အပူၤအသိဘၣ်. ဘၣ်
 ဆၣ်ထိးတဖၣ်ဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘၣ်ဘိၣ်ဘိၣ်ညီညီ, အနီၢ်နီၢ်တခီအဝဲသ့ၣ်ဘိၣ်
 ထီၣ်သိထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တဟါဖဲလၢဖျါတြူၤအါရံၣ်ဘူးကလၢၣ်အခါတံးနၢမူ
 လၢအကလၢၤအပတီၢ်ထီၣ်ဇီးနၢမူနၢယုၣ်လၢဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်တနၢဘၣ်ဝဲနီတဘျီ
 ဘၣ်ဟဲနၢယီၤလၢတံးဖိသံးအဖဲဖိတဖျါၣ်အပူၤဆူကရါအပူၤဝးဝးန့ၣ်လီၤ. ဖဲဖိတ
 ဖျါၣ်အံၤဖဲကွီ(နိစိ)အိၣ်ဒံးအခါတံးတစူးကါအီၤဘၣ်ဇီးအိၣ်ဝဲလၢအဘူးဇီးတံးဖိအိၣ်
 တုၤအိၣ်တံးအလီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အကျါတဖုတဲလၢတံးနၢမူအဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ပူၤဖိအိၣ်ဘု
 မုယီၤနၢမူမၢၣ်. လၢတံးသ့ၣ်ဝံးသးစ့ၤအပူၤဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်လူၤနၢတံးနၢမူအသဝံ
 လၢကလံၤကျါဇီးသံကွံၣ်လီၤက့ၤအသးလၢမ့ၢ်တံးကတံးကတီၤန့ၣ်တံးအိၣ်နၢမူအဝဲ
 အံၤလၢအဝဲသ့ၣ်အမ့ၢ်နၢမူတံးအိၣ်အဂီၢ်စ့ၤကိးဇါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တထံၣ်
 တံးအိၣ်နၢမူအကလၢနီတမံၤဘၣ်. ဇီးဖဲမ့ၢ်ဒဲးအနံၤန့ၣ်တံးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤလၢ
 တုၤခဲအံၤဇီးဆူညါတံးကဘၣ်ဟံးကီၤဘုမုယီၤခဲလၢၣ်လၢထိးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တံး
 လီၤတကဝီၤဖိလၢအအိၣ်ဘူးဇီးတၢသ့ၣ်အလီၤတတီၤန့ၣ်တံးသ့ၣ်လီၤလံဘုမုယီၤန့ၣ်
 လီၤ. တယံးတမိၢ်တံးကစီၣ်ဟူထီၣ်လၢခဲအံၤထိးကိးဒုဒဲးဇီးန့ၣ်ဘၣ်ဘံယၢၣ်တနံၤယိး
 ပူတပူကၣ်လၣ်လၢအတံးအိၣ်အဂီၢ်ကိးနံၤဒဲး, ဇီးနပိလယၢၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဇီးန့ၣ်ဘၣ်
 အကၣ်လၣ်တတ်လၢပှၤဟဲစိၣ်န့ၣ်အီၤလၢဂြီ(နဲ)ဒၢဘံၢ်ကသူလီၤခိးဒိၣ်လၢအအိၣ်ဇီး
 အခိၣ်ကါန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ဖဲတံးကီတံးခဲဘူးကအိၣ်ထီၣ်အခါ, တံးမၤဘံၣ်မၤဘၢက့ၤအီၤလၢ
 တံးဂံၢ်လၢအမ့ၢ်တံးအိၣ်မူလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤအသူးအသ့ၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဇီးလၢအပူၤကွံၣ်
 န့ၣ်လီၤ. တံးသ့ၣ်ဝံၣ်သးဆါအါထီၣ်, တံးကတီၤလီၤတံးဇီးမူးတဖၣ်အါထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်

လီ၊ နပိလယာ်ဟ့ၣ်လီအကလုာ်လာတနွံတဘျီဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ကဘၣ်မၤဝဲတၢ်
 ငးန့ၣ်ဟ်ဖျါသးလာတအိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဆိဘၣ်န့ၣ်လီ၊ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်
 ကမၤလၢကပီၤဆည်ဖိကီဖိကရါအတၢ်ဂဲၤပျါမၤတၢ်ဒီးတၢ်မၤနၤအမူးန့ၣ်လီ၊ ဝဲ
 တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်တုၤပီၤအခါဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ဘၣ်ဟ်တ့ၢ်အတၢ်မၤဝဲဟဲ
 ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်သးလာကရါအပူၤ၊ ရဲၣ်လီၤအသး၊ ဒီးပးဒ်သးအက့ၢ်အဂီၤအသိးန့ၣ်
 လီ၊ ထိးတဖၣ်ဆုၢ်တၢ်လၢတၢ်ဗၣ်ညါဝဲကသ့ၣ်ပိၣ်ထီၣ်အခံ၊ ဝဲဒီးကျိၢ်မိၢ်တဖၣ်၊ သိ
 တဖၣ်ဒီးထီၣ်ဖိဆိဖိတဖၣ်တဆိဘၣ်တဆိန့ၣ်လီ၊ ထွံၣ်တဖၣ်တခီပၤယၢ်တၢ်လၢ
 တၢ်ကပၤဒီးလၢပုၤခဲလၢၣ်အမဲၣ်ညါကတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးနပိလယာ်အဆိဖါကီၢ်ဖါသူတ
 ဘၣ်လီ၊ ဘိးကစၢ်ဒီးချိးဘၢ်တခီ၊ လၢအဝဲသ့ၣ်ခဲဒုအကဆူးစိၣ်ဝဲဒီးနီၣ်တယၢ်လၢ
 ဟ့ၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဒီးတၢ်အနၤအဂီၤဒီးလံာ်တယၢ်လၢအအိၣ်ကွဲးလီၤသး၊
 “မဲတံၤသကိးနပိလယာ်အိၣ်ကၢအိၣ်ခိးတက့ၢ်၊” ဝဲအလီၢ်ခဲအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ရူးထါတ
 ဖၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်အီၤလၢနပိလယာ်အတၢ်လၢကပီၤအဂီၢ်၊ ဒီးစကွံလၢၢ်ကတီၢ်လီၤ
 တၢ်၊ တဲလီၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဘၣ်ပးဒီးတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်အါထီၣ်ခဲအံၤ
 တဖၣ်၊ ဝဲဒီးတၢ်ခးထီၣ်ဝဲကျိတထံၣ်န့ၣ်လီ၊ သိသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအဟ့ၣ်လီၤအ
 သးအိၣ်ကတၢ်လၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်သးအမူးအဂီၢ်န့ၣ်လီ၊ ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ဒုမ့ၢ်ကနူး
 ကဒ့ၣ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မၤလၢၣ်ဂီၤဒ့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးဆၢထၢၣ်ဒ့ၣ်လၢတၢ်ဂီၢ်
 ကျါ (ဒ်ဆည်ဖိကီဖိဖျါကီၢ်ကနူးကဒ့ၣ်တၢ်တဘျီတခိၣ်ဖဲထိးဒီးထွံၣ်တဖၣ်တအိၣ်ဘူး
 အဆၢကတီၢ်အသိး) အခါသိတဖၣ်မၤဘျီအဝဲသ့ၣ်ခိဖျါကိးပသူထီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်၊
 “တၢ်ခိၣ်လွံၢ်ခိန့ၣ်ဂ့ၤ၊ တၢ်ခိၣ်ခဲခိန့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်၊” န့ၣ်လီ၊ ဘၣ်ဆည်အါတက့ၢ်ဆည်ဖိ
 ကီၢ်ဖိတဖၣ်တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်မၤမူးတဖၣ်အံၤအပူၤန့ၣ်လီ၊ အဝဲသ့ၣ်သူၣ်
 မ့ၢ်သးမ့ၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်သူၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဒ်အကစၢ်ဒ်ဝဲအတၢ်မၤခိၣ်
 နီၢ်နီၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မၤခဲလၢၣ်လၢအမၤဝဲတဖၣ်မ့ၢ်ဒ်လၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်ဘၣ်ဘျူးအဂီၢ်န့ၣ်
 လီ၊ ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်သူၣ်ဝံၣ်သးဆၢတၢ်၊ မၤမူးသးဖဲ၊ ဒီးစကွံလၢၢ်စ့ၢ်ကိးထီၣ်ဘိးဘၣ်
 သ့ၣ်ညါလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီ၊ ကိးနံၤဒဲးအဝဲသ့ၣ်ခးပိၣ်ထီၣ်ကျိသီၣ်သထူၣ်
 ဘးလီ၊ ဒီးဆိဖါကီၢ်အိၣ်အိၣ်ထီၣ်သီၣ်ပိၣ်ကလူဝဲတၢ်ထုးထီၣ်ထုးလီၤစ့ၢ်ကိးနီၣ်တယၢ်
 န့ၣ်လီ၊ လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယိတဘျီတခိၣ်အဝဲသ့ၣ်အဟၢဖါလီၤကအိၣ်ဒ်
 လံာ်သးပုၤနီၣ်ဘၣ်အသးန့ၣ်လီ၊

ဖဲလါအုဖြါန့ၣ်တၢ်ဟူထီၣ်သါလီၤလၢတၢ်ကဒုးကဲထီၣ်ဆည်ဖိကီဖိကရါ ဆူထံဖိကီကစၢ်ကီၢ်သန့န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ယုထၢထီၣ် ကီၢ်ခိၣ်တၢ်ကန့ၣ်လီၤ. ခၢၣ်စးလၢတၢ်ကယုထၢထီၣ်အီၤအိၣ်ထဲတၢ်ဒုၤလၢအမ့ၢ်နပိလ ယၢၢ်အယိပှၤယုထၢထီၣ်အီၤယုယုဖိးဖိးန့ၣ်လီၤ. တနံၤယီၤအဲၣ်န့ၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤ လၢတၢ်ထံၣ်န့ၢ်လံာ်တီၤလံာ်မိအသီတဖၣ်လၢအကွဲးဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ် ဃးစနီၤဘီ(လ်)အတၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ဒီးကွီ(နံၣ်)န့ၣ်လီၤ. လၢအခိၣ်ထံးလံၤလံၤဆည်ဖိ ကီၢ်ဖိတဖၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢစနီၤဘီ(လ်)တမ့ၢ်ပှၤလၢအဟ့ၣ်အယၣ်လၢကျိၢ်ဒဲတၢ်ဒုးအ ပှၤဘၣ်, ဘၣ်ဆည်ဖဲအံၤဖျါဘၣ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်လၢအတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်ကမၣ်ဝဲဒီးကဲ ထီၣ်က့ၤလၢစနီၤဘီ(လ်)မ့ၢ်ပှၤလၢအဒုးတၢ်လၢကွီ(နံၣ်)အဂီၢ်တကပၤန့ၣ်လီၤ. အတၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤခဲလၢာ်မ့ၢ်တၢ်ကူၣ်အဆည်ဖိကီဖိကရါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အနီၢ်နီၢ်န့ၣ်အဝဲမ့ၢ် ပှၤကညီသုးအခိၣ်အနၢ်ဒီးလၢတၢ်ဒုးအပှၤအဝဲ ဒုးတၢ်ဒီးလၢအထးခိၣ်လီၤသီၣ်ထီၣ် လၢ “မိပှၤကညီအိၣ်ကၢအိၣ်ခိးတက့ၢ်,” န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပှၤလီၢ်လၢအအိၣ်လၢစနီ ဘီ(လ်)အချၢယံၣ်, လၢဆည်ဖိကီဖိစ့ၤဒုးသ့ၣ်နီၣ်ဒီးထံၣ်မ့ၢ်ဝဲန့ၣ်မၤန့ၢ်ဝဲခီဖျါနပိလယၢၢ် အုၣ်အီၤဒီးအဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ကီၢ်အကတီၢ်ဖးဖိအခါမိဖဲးလၢအမ့ၢ်မိးဝၣ်ဃးတဘျီသတူၢ်ကလၢာ် အခိၣ်ပၢၢ်ထီၣ်ကဒါက့ၤလၢကရါပှၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲတဖျါဆိတလဲအါအါဘၣ်. ဒီးတ မၤတၢ်နီတမံၤ, တဲဘၣ်ဃးဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤယီၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးအံၤသ့ၣ်ဆၢကိၣ်လိၣ် အကစၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစီၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ခိၣ်ဆၢအလီၤ, တပျုၣ်ထီၣ်အဒံးဆ့ဒီးစးထီၣ် တဲယုပှၤတၢ်ဂၤလၢအဒိကန့ၣ်အီၤလၢအန့ၣ်ရံၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကဟုကညီၢ် အပှၤအဝဲဒုးန့ၣ်ထီၣ်အနီၣ်ဆူမူကပိာ်လီၤဒီးစံးဝဲ, “လၢန့ၣ်တံၤသကိးသ့ၣ်စၢ, အိၣ်လၢ န့ၣ်, အိၣ်လၢတၢ်အၢၣ်သူသူလၢသ့ထံၣ်အီၤတဖၣ်အလီၢ်ခံလီၤ. ဖဲန့ၣ်အံၤသ့ၣ်ဆၢကိၣ် လိၣ်ကစၢ်အိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢအမ့ၢ်ထံကီၢ်လၢအပှၤဒီးတၢ်သးခုဖဲပဝဲဆည်ဖိကီဖိ လၢအဖျိၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ဘျးဘၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤစီၤလီၤထီၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤတအိၣ်လၢၤ ဘၣ်.” တုၤဒုၤလဲၣ်အဝဲစံးဝဲလၢဖဲအဝဲယုထီၣ်ထီကတၢ်အကျါတဘျီအဝဲလဲၤတုၤ ဘၣ်ဖဲန့ၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်လုည့ဖိအပျီလၢပကွၢ်အကတၢ်တအိၣ်ဘၣ်, ကိၣ်ဆိန့ၣ်လၢအ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢရီၣ်ချံၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကိၣ်လိၣ်တဖၣ်မဲထီၣ်လၢတပျီၣ်ဂၤအလီၤန့ၣ် လီၤ.” ဆည်ဖိကီဖိအါဒုၤတၢ်န့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲဘၣ်အီၤတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူလၢခဲအံၤန့ၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်သၣ်ဝံၤလီၤဒိအပူၤဒီးဘၣ်မၤ
 တၢ်နးဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်လီၤလၢအဂ့ၢ်န့ၣ်အအံၤတအိၣ်လၢဘၣ်ခါ. တၢ်တမံၤလၢတၢ်ဆိ
 ကမိၣ်အီၤလၢအဂ့ၢ်တညီဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲထိးအတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလၢမိၣ်ဒီးအဖီခိၣ်န့ၣ်
 လီၤ. လၢတၢ်ထံၣ်တလီၤတၢ်အပူၤအဝဲသ့ၣ်ခဲလၢတဲာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ယဲၤလၢအဘၣ်
 ဃးဒီးအံၤသၣ်ဆၢကိၣ်လိၣ်အကစၢ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လံၣ်တၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ပျဲမိၣ်
 လၢကအိၣ်ဘၣ်ဒီးလၢကရၢၢ်ပူၤ, တဖံးတၢ်မၤတၢ်ဘၣ်, ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်အီၤစ့ၢ်ကီးအီၤလၢ
 ဘံၤယၢ်တနံၤတလီၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲဘီးကစၢ်အခိၣ်မ့ၢ်ဘျါက့ၤအခါအဝဲမၤတၢ်ဆူၣ်
 န့ၣ်ဒီးအလီၤန့ၣ်လီၤ. သပှၢ်ကတၢ်လီၤ, တၢ်တနံၣ်န့ၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိတဖၣ်ဘၣ်မၤတၢ်
 နီကုၢ်အသိးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မၤကရၢ်အတၢ်မၤလၢအမၤညီန့ၣ်ဝဲဒီးဘၣ်ဘျီထီၣ်က
 ဒါက့ၤကလံၤကဟၣ်အမဲၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဘျီစ့ၢ်ကီးကိတီၤဒၢးလၢထိးဖိတဖၣ်အဂီၢ်
 ဒီးကဘၣ်စးထီၣ်ဝဲလၢမၤမၤဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီတခိၣ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မၤတၢ်လၢ
 အဆၢကတီၢ်ဖးယံၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တအိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်လၢပုၤဘၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်တူၢ်ဝဲ
 တပုၤလၢဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဘီးကစၢ်တအိၣ်ကတီၢ်နီတဘျီဘၣ်. တၢ်လၢအတဲာ် မ့တ
 မ့ၢ် အမၤဝဲတဖၣ်တဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဒၣ်လံာ်တၢ်ပနီၣ်နီတမံၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးအဂီၢ်အဘါခဲ
 အံၤတၢ်ဒ်သိးဒီးလၢညါလၢန့ၣ်ဘၣ်. ထဲဒၣ်လၢအနီၢ်ခိၣ်လၢအအိၣ်ဖျါအံၤဖျါလီၤဘံး
 လီၤတီၤတဖဲဖိ, အဖံးဘၣ်တဖၣ်တကပီၤဒ်လၢညါအသိးလၢဘၣ်. ဒီးဖျါလၢအခံ
 ကီၢ်သွံးလီၤဒဲဒဲန့ၣ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကီဖိတဲာ်လၢ, “ဖနီၣ်ဖိမံၤဖိမဲထီၣ်သီအခါဘီးကစၢ်
 ကဘိၣ်ထီၣ်ကဒါက့ၤဒါခိၣ်,” ဘၣ်ဆၣ်တုၤမ့ၢ်တၢ်မဲထီၣ်သီအကတီၢ်တုၤယီၤအခါဘီး
 ကစၢ်တဘိၣ်ထီၣ်ဘၣ်. အမဲၣ်ညါ, တဘျီတခိၣ်ပုၤထံၣ်လၢအဝဲလဲၤလီၤဆူလၢၢ်အ
 ကျါ, ဟံၣ်ဖျါလၢဒီးယူတယၢ်ထီၣ်ဝဲလၢဖးဒိၣ်တဖၣ်, ဒီးဖျါလၢတၢ်တအိၣ်နီတမံၤလၢ
 ကမၤစၢ်အီၤဘၣ်. အိၣ်တ့ၢ်ထဲအသးသဟီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲဆၢကတီၢ်အဝဲန့ၣ်အပူၤဖျါ
 လၢအထးခိၣ်တဲထီၣ်တၢ်ကတီၢ်လၢအမ့ၢ်, “ယကမၤတၢ်ဆူၣ်န့ၣ်ဒီးအလီၤ,” ဘၣ်ဆၣ်
 အကလုာ်တသီၣ်လၢဘၣ်. ချီးဘၢၢ်ဒီးဘဲက့ၢ်မ့(န)ဟ့ၣ်ပလီၢ်ကဒီးအီၤလၢကကွၢ်လီၤ
 က့ၤအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, ဘၣ်ဆၣ်ဘီးကစၢ်တဒိကနၣ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. အနံၤအိၣ်
 ဖျါဆၢက့ၤတဆံခံဘျီတဘျီသုးဘူးအသးလံ. အဝဲတကနၣ်ယုာ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. တ
 ချူးလၢအဝဲအိၣ်ဘံးဒီးလၢတၢ်မၤအပူၤဒီးဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးဟံၣ်ဖျါဝဲလၢကိၣ်လိၣ်တဖၣ်
 လၢတၢ်ကတူၤထီၣ်ကဒါက့ၤကလံၤကဟၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘဉ်တဟါဖဲတါကီအကတီတါကတိကသွံကဖးသတူကလင်အိဉ်ထီဉ်လါကရါပူလါတါကဲထီဉ်အသးဒီးဘီးကစါတမံန့ဉ်လီ. အဝဲလဲထူးလီလါကိဉ်လိဉ်ဆူကလံကဟဉ်အိဉ်တါအလီထဲတဒုဇါန့ဉ်လီ. လီတါလံ, တါကတိပစူဉ်ပစုတမံအံမ့ဝဲတီဝဲန့ဉ်လီ. ပူကွံဉ်စုမံနံးထီဉ်ကးကုဉ်ခံဘဉ်ဟဲယူစိတါကစီဉ်လါ, “ဘီးကစါလီယံ, အဝဲမံလီဒီးဝဲဆါထါတန့ဉ်လါဘဉ်.”

ဆဉ်ဖိကီဖိလါအိဉ်လါကရါအပူတတ်ယဉ်ယဉ်ဟဲယုထီဉ်ဆူတါလူလီကဝါဖျဉ်သလါဉ်ဖိတတိလါကလံကဟဉ်အိဉ်ဝဲအလီန့ဉ်လီ. ဖဲန့ဉ်ဘီးကစါအိဉ်မံနီလါလုဉ်ကဟဉ်အဘိခံဘိအကဆူး, ဒီးအကိဉ်ဘိတခိစူဉ်လဲဉ်ထီဉ်အသးဒီးအဝဲမဟူးအခိဉ်ဒဉ်လဲဉ်တန့ဉ်လါဘဉ်. အမဲဉ်ချဲဘဉ်ခုဒီးလါအကပတခိဘဉ်စီဉ်ထဲအကပဟဲန့ဉ်လီ. လါအကိဉ်ပူအသ့ဉ်အကျါဖိတကျါဟဲလီစီဝဲဒဉ်န့ဉ်လီ. ဖဲန့ဉ်ချီးဘါလဲကိဉ်လီလါအကပဟဲန့ဉ်လီ.

အဝဲကိးပသူထီဉ်ဝဲ, “ဘီးကစါဇါ, နဘဉ်တါမနုလဲဉ်.”

ဘီးကစါစံးဆါအီလါအကလုလါဂံဉ်အပူ, “မ့ဒဉ်ယပသိဉ်လီ. အတွးတအိဉ်ဘဉ်. ယဆိကမိဉ်လါယမံတအိဉ်လါဘဉ်နဉ်သကုသုမာဝံက့ကလံကဟဉ်ကသုဒါနီ. လါလါတါဟဲဖိဉ်အီတဖဉ်ဂုဒိဉ်မးလီ. ယမံဘဉ်တဲနုအတီန့ဉ်, ယအိဉ်ခိးတါလါယကအိဉ်ဘူးဘဉ်လါယတါမအပူအဂီန့ဉ်လီ. ဒီးဘဉ်တဘဉ်, ဘဲကျါမ့(နံ)စုကိးသးပုထီဉ်လံအယိအဝဲသ့ဉ်ကပျဲအိဉ်ဘူးအီတဘျီယိဒီးယဒီးပကအိဉ်ဘူးဘဉ်ဒဲသိးသိးလီနီ.”

ချီးဘါတဲထီဉ်တါ, “ပကဘဉ်မးစါအီတဘျီယိလီ. ပုတဂါဂါလဲယုယိဆူစကံလါအအိဉ်ဒီးတဲအီဘဉ်ယးဒီးတါမအသးတဖဉ်တက့.”

သတူကလင်ဆဉ်ဖိကီဖိခဲလင်ယုယိဆူစံးအပူလါကဆုယါတါကစီဉ်အံဆူစကံလါအအိဉ်န့ဉ်လီ. ချီးဘါဒီးဘဲကျါမ့(နံ)ထဲခံဒုဇါအိဉ်တုလါဘီးကစါအကပ, ဘဲကျါမ့(နံ)တကတိတါနီတထီဉ်ဘဉ်, ဝံဝံဘီးကစါလါအမဲဖးထီဒဲသိးသ့ဉ်ဘုလါသုတဖိအီတဂုန့ဉ်လီ. ကယံဝဲတဆဲယံမံနံးဝံအလီခံစကံလါဟဲဟါထီဉ်, ဖျါလါအပုဒီးတါသးကညီဒီးတါဒိသ့ဉ်ဒိသးန့ဉ်လီ. အဝဲစံးဝဲလါတံသကိးနပိလယါသးတမုဉ်ဘဉ်အဒိဉ်ကတါလါတါဘုဉ်တဂုတီတဘဉ်ဒဲသိးအံလီဘဉ်လါအပုမတါဖိလါအသ့ဉ်တီသးရါလါကရါပူအဒိဉ်ကတါတ

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

ဒုအလိအယိန့လီ၊ အဝဲရဲကဲကျဲဟ်စၢလံလၢဘီးကစၢကယါဘျါအသးအဂီၢ် အဝဲကဆၢအီၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်လၢဝုလုဒၢအပူၤန့ၣ်လီၤ၊ တၢ်အံၤဆည်ဖိကီဖိတဖၣ် တူၢ်ဘၣ်တဖၣ်တလၢဘၣ်အဝဲသ့ဘၣ်၊ ထဲဒၣ်မိလိၢ်ဒီးစနီၣ်ဘီ(လိ)ခံဒုဟးကွံာ်ဝဲ, မ့မ့ ဆည်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်တဟးဖးကရါအံၤနီတဒုဘၣ်ဒီးဘၣ်ဃးဒီးအဝဲသ့အတံၤ သကိးဆိးက့ကအိၣ်လၢပုၤကညီအစုပူၤအဂ့ၢ်အဝဲသ့ဆိကမိၣ်တဘျီဘၣ်, ဒ်လဲၣ် ဂ့ၤစကံၤလၢတဲတၢ်သ့ဂ့ၤဒိၣ်မး, အဝဲတဲဘၣ်အဝဲသ့လၢဆည်ဖိကီဖိတၢ်ဆါဟံၣ်လၢ အမၤဘျါဘီးကစၢအတၢ်ဆါသ့အိၣ်လၢဝုလုဒၢအပူၤဒီးအဝဲသ့မၤဘျါတၢ်သ့ဂ့ၤ န့ၣ်ဒီးတၢ်မၤအီၤလၢကရါအံၤအပူၤတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ၊ တခါန့ၣ်ရဲၣ်အတီၢ်ပူၤဘီးကစၢ ဆူၣ်ထီၣ်က့ၤတဖၣ်, ဒီးအဝဲဟးလၢအခိၣ်တသ့ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်, ဒီးအဝဲက့ၤဆူအကပီၤပူၤ တကျိတကျိန့ၣ်လီၤ၊ ချိးဘၢဒီးဘဲကျဲမ့(န့)တခါမၤလီၤန့ၣ်အလီၢ်မံဒီးလီၢ်ဘိန့ၣ်လီၤ၊

လၢခံသီအတီၢ်ပူၤဘီးကစၢအိၣ်ဒၣ်လၢအကပီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ၊ ထိးတဖၣ် ဆၢယီၤကသံၣ်အလွဲၢ်ဂီၤစၢအကိးဖးဒိၣ်တကိလၢအဝဲသ့ထံၣ်န့ၣ်ဝဲလၢကသံၣ်သးနါ ပုၤဆါအဒၢပူၤလၢတၢ်လုၣ်ထံၣ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ၊ ဖဲမ့ၢ်ဟါလီၤအခါအဝဲပိာ်မုၢ်မံလီၤလၢဘီး ကစၢအကပီၤအပူၤဒီးတဲတၢ်ဒီးအီၤ, ဘဲကျဲမ့(န့)တခါဝံၢ်ဝံၢ်န့ၣ်အီၤသၣ်ဘုလၢန့ၣ် လီၤ၊ ဘီးကစၢတဲဘၣ်အဝဲသ့လၢအဝဲသ့သုတသးအုးလၢတၢ်ကဲထီၣ်အသးဒ်န့ၣ် အယိတဂ့ၤ, အဝဲမ့ၢ်အိၣ်ဆူၣ်ထီၣ်က့ၤဂ့ၤဂ့ၤလံန့ၣ်ဘၣ်တဘၣ်အဝဲကအိၣ်မူဘၣ်ဒီး ဆူမံၣ်ညါသၢနံၣ်ဒီးဒီးအဝဲအိၣ်ကတီၢ်အသးလၢကအိၣ်ဒီးမ့ၢ်နံၣ်လၢအမုၢ်တဖၣ်ဒီးအ ဝဲကလဲၤအိၣ်ဆူတၢ်အိၣ်ဆၣ်အလီၢ်အနၢၣ်ဖးလံၢ်တတီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ၊ တၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ် တၢ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တဘျီလၢအကအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါကတီၢ်သဘျီလၢအကမၤလိတၢ် ဒီးမၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤအခိၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ၊ အဝဲစံးဝဲလၢ, အဝဲပညိၣ်ဟ်ဝဲလၢအသးသမူဒီတ ကတီၢ်လၢအအိၣ်တ့ၢ်တဖၣ်အဝဲကစူးကါဝဲလၢကမၤလိလံာ်မိၢ်ပုၤလၢအအိၣ်တ့ၢ်ဒီးခံ ဆံခံဖျါန့ၣ်လီၤ၊

မ့ၢ်န့ၣ်သက့, ဘဲကျဲမ့(န့)ဒီးချိးဘၢအိၣ်ယုၤဘီးကစၢချူးဒ်ဖဲအမၤတၢ်ဝံၢ် အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ၊ ဘၣ်တနံၣ်ဘၣ်ဖဲမ့ၢ်ထူၣ်အဆၢကတီၢ်လုၣ်ဖးဒိၣ်တဆိဟဲယီၤဒီး စိာ်ကွံာ်ဘီးကစၢန့ၣ်လီၤ၊ ဘၣ်ဖဲဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ထဲးသဘၣ်တၢ်ဒီးထိးသ့ၣ်တဖၣ် ဟံးစုန့ၣ်ကျဲအဝဲသ့အခါဘဲကျဲမ့(န့)ဟဲဖုယီၤချ့သးဒီးလၢကရါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တက ပၤဒီးကိးပသုလၢအကလုၢ်လၢအသိၣ်ဒိၣ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ၊ တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အဆိက

တၢ်လီၤ. မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အဆိကတၢ်တဘျီဖဲပုၤထံၣ်လၢအဝဲဖုယီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲကိးပ
သူထီၣ် “မၤမ့ၢ်ချ့, မၤမ့ၢ်ချ့, ဟဲယီၤတဘျီယီၤအဝဲသ့ၣ်က့ၤစိာ်ဘိးကစၢ်လံ, ” ဆည်ဖိ
ကီၢ်ဖိတဖၣ်တအိၣ်ခိးထိးတဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢၤဘၣ်. ဟံတၢ်ကွံာ်အ
တၢ်မၤဒီးက့ၤယီၤဝဲဒၣ်ဆူစိာ်ဒဲတၢ်သူၣ်ထီၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. လီၤတၢ်လံ, လၢက
ရၢၢ်အပူၤအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲလ့ၣ်ကဟၣ်ဖးဒိၣ်တဆိလၢအဘၣ်တၢ်တံၢ်အီၤလၢကသ့ၣ်ခံ
ဒုန့ၣ်လီၤ. လၢအကပၤတခီလံာ်မဲာ်ဖျါတဖၣ်အိၣ်ကွဲးလီၤအသးဒီးပုၤပိာ်ခွါဒိၣ်တၢ်
ကလံာ်ကလး, ကုာ်ဒီးခိၣ်သလးတလူၤကူတဖျါ, တဂၤဆုၣ်နီၤလၢတၢ်နီၣ်လ့ၣ်အ
လီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဘိးကစၢ်တအိၣ်လၢအကပိၤပူၤလၢၤဘၣ်.

ဆည်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ပွဲၤမးလၢလ့ၣ်ကဟၣ်အယၢၤဝးဝးန့ၣ်လီၤ.အဝဲ
သ့ၣ်စးထီၣ်တဲတၢ်, “လဲၤမုာ်မုာ်, ဘိးကစၢ်” “လဲၤမုာ်မုာ်နီၤ.”

ဘဲကွါမ့(နံ)ကိးပသူထီၣ်, “ပုၤဟးဂီၤစၢ, ပုၤဟးဂီၤဖိစၢ”ဒီးအဝဲစံၣ်တခွဲးအ
ခံလၢပုၤယၢၤဝးဝးဒီးယီၤလီၤအခိၣ်မုာ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. “ပုၤဟးဂီၤဖိစၢ, မ့ၢ်သု
တထံၣ်တၢ်လၢအအိၣ်ကွဲးလီၤသးလၢလ့ၣ်ကဟၣ်အကပၤန့ၣ်ဘၣ်ဧါ.” လၢတၢ်န့ၣ်
အယီၤဆည်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ပတုာ်ဒီးတၢ်အိၣ်မးဘျီယုာ်ကလံာ်လီၤ. မျူရံယၢၤဝးထီၣ်
ကဒီးဝဲလံာ်မဲာ်ဖျါတဖၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆည်ဘဲကွါမ့(နံ)အိၣ်ကွံာ်အီၤဒီးလၢတၢ်ဘျီယုာ်
ကလံာ်အပူၤအဝဲဖးထီၣ်ဝဲ-

“....အဲ(လ်)ဖရဲးစ့မိ(နံ)-ပုၤမၤသံကသ့ၣ်ဒီးပုၤဖိတၢ်စဲ, ဝုလုဒၢၢ်-ဆည်ဖိ
ကီၢ်ဖိဖဲးဘျီဒီးအယံလၢတၢ်ဘျီထွံၣ်အဂီၢ်....တၢ်အဝဲန့ၣ်သုတနာ်ပၢၢ်အခိပညီဘၣ်
ဧါ. အဝဲသ့ၣ်က့ၤစိာ်ဘိးကစၢ်ဆူတၢ်ဒိသံတၢ်အလီၤလီၤ.”

လၢတၢ်ပျံတၢ်ဖုးအပူၤဆည်ဖိကီၢ်ဖိခဲလၢကိးပသူထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်
အခါပုၤကညီပိာ်ခွါလၢတၢ်နီၣ်လ့ၣ်ကဟၣ်အလီၤတဂၤတီၢ်လီၤအကသ့ၣ်ဒီးလ့ၣ်က
ဟၣ်တခိၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်လၢကရၢၢ်အချၢကယီၤကယီၤန့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီၢ်ဖိခဲလၢကိးပ
ထီၣ်လ့ၣ်အံၤအံၤ, ကိးပသူလၢကအကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ချိးဘၢၢ်တခီလဲၤပုၤယီၤဆူတၢ်မဲာ်
ညါကတၢ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်, ကဟၣ်လဲၤတၢ်ချ့ထီၣ်ချ့ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ချိးဘၢၢ်မၤချ့ထီၣ်
အခိၣ်ဒီးဖုချ့ထီၣ်ဝဲချ့သးန့ၣ်လီၤ. အဝဲကိးပသူထီၣ်ဝဲ, “ဘိးကစၢ်, ဘိးကစၢ်,
ဘိးကစၢ်...” ဖဲန့ၣ်အခါဘိးကစၢ်န့ၣ်ဟူတၢ်သိၣ်သကြးသကြိလၢတၢ်ချၢအယီၤအ
မဲာ်သၣ်ဖျါထီၣ်လၢကဟၣ်အဝဲတြီဆံးကိာ်ဖိလၢတၢ်လီၤခံ, အနါဒုတခီအိၣ်စၢအသး

ဒီးပျံန့ၣ်လီၤ.

ချီးဘါကိးပသူထီၣ်လၢအကလုာ်လီၤပျံလီၤဖုအပူၤ, “ဘီးကစါ, ဘီးကစါဧၤ, ဟးထီၣ်, ဟးကွံာ်ချ့ချ့, အဝဲသ့ၣ်လဲၤဆုၤန့ၣ်ဆူတၢ်သံအလီၤလီၤ.”

ဆည်ဖိကီဖိလၢကိးထီၣ်ကိးပသူထီၣ်ဝဲ, “ဟးထီၣ်ကွံာ်, ဘီးကစါ, ဟးထီၣ်ကွံာ်တက့ၢ်.” ဘၣ်ဆၣ်လ့ၣ်ကဟၣ်တဆိအံၤလဲၤတၢ်ချ့ထီၣ်မးချ့သဒံးဒီးဟးထီၣ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဘီးကစါန့ၣ်ပၢ်တၢ်လၢချီးဘါတဲဝဲစ့ၢ်ကိးဒါတန့ၢ်ပၢ်ဝဲဒါန့ၣ်တလီၤတံာ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ပူၤကွံာ်တစီၢ်ဖိအမဲာ်သၣ်တဖျါထီၣ်လၢဝဲတြိဖိအခိၣ်ထိးလၢၤဘၣ်, ဒီးလၢလ့ၣ်ကဟၣ်အပူၤတၢ်အခိၣ်ထူတက့ၢ်တၢ်သီၣ်ထီၣ်ဝဲဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲကွံာ်ကျဲးစးထူတက့ၢ်တၢ်န့ၣ်ဒ်သိးဟးထီၣ်ဝဲကန့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီဘီးကစါမ့ၢ်ထူတက့ၢ်လ့ၣ်ကဟၣ်အန့ၣ်လၢအခိၣ်စ့ၢ်ကိာ်ဘီဒီးတၢ်န့ၣ်လၢတၢ်တ့အီၤလၢသ့ၣ်ကဟးဂီၤကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အၣ်လၢ, အဂံၢ်အဘၢတဖၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်လၢအအိၣ်လံ. လၢတစီၢ်ဖိအတီၢ်ပူၤတၢ်ထူတက့ၢ်တၢ်သီၣ်လီၤကယးက့ၤဝဲဒီးလီၤမၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သးဟးဂီၤအပူၤဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်စးထီၣ်လဲၤပျံဆူကသ့ၣ်ခံဒုလၢအတံာ်လ့ၣ်ကဟၣ်ဒ်သိးကပတုာ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကိးပသူထီၣ်, “တံၤသကိးသ့ၣ်ဧၤ, တံၤသကိးသ့ၣ်ဧၤ, ” “တဘၣ်လဲၤစိာ်နဒိပုၤဝဲဒၣ်ဆူတၢ်သံအပူၤတဂ့ၤ.” ဘၣ်ဆၣ်ဆည်ဖိကီဖိခံဒုလၢတကျါတၢ်နီတမံၤအံၤတၢ်မၤအသးဒ်လဲၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲနီတမံၤဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဝံထီၣ်အနါဒီးမၤချ့ထီၣ်အခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘီးကစါအမဲာ်သၣ်တဖျါထီၣ်လၢဝဲတြိဖိအပူၤလၢၤဘၣ်. စၤခံလံ, လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါတဒုဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢကလဲၤပျံဆူတၢ်မဲာ်ညါဒီးကးဘၢက့ၤကျဲၣ်လီၤဟးထီၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တစီၢ်ဖိလ့ၣ်ကဟၣ်တဆိလဲၤတလၢကွံာ်လံဒီးလဲၤလီၤဆူကျဲၣ်ချ့သဒံးဒီးလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ပူၤတထံၣ်ဘၣ်လၢၤဘီးကစါနီတဘျီလၢၤဘၣ်.

ပူၤကွံာ်သၢသီတၢ်ဘီးဘၣ်ရၤလီၤလၢဘီးကစါဒီးန့ၢ်တၢ်ကဟ့ကယာ်ကိးမံၤဘၣ်ဆၣ်အဝဲသံလၢတၢ်ဆါဟံၣ်တဖျါလၢဝုဒုဒါအပူၤလံန့ၣ်လီၤ. စကံၤလၢၢ်ဟဲယီၤဒီးဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကစီၣ်အဝဲအံၤဆူပူၤဂၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲလၢ, ဖဲဘီးကစါအတၢ်သါလၢခံကတၢ်အခါအဝဲအိၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤ.

စကံၤလၢၢ်ဝံထီၣ်အစုဒီးထွါကွံာ်အမဲာ်ထံဒီးစံးဝဲ, “တၢ်လၢယထံၣ်ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤသဘံးယသးအခိၣ်ကတၢ်လီၤ. ဖဲအတၢ်သါလၢခံကတၢ်အခါယအိၣ်

လၢအကပၤလီၤ. ဒီးလၢခံကတၢ်, အဝဲကတဲတၢ်အဂီၢ်အကလုာ်တဆူၣ်လၢၤဘၣ်, အဝဲတဲကသွံထီၣ်လၢယၢနီၤပူၤလၢတချးလၢတၢ်တုၤကလံၤကဟၣ်ဝံၤဒီးအဆၢကတီၢ်အသးသမူလၢအပွဲၤဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤကလဲၤပူၤကွံာ်ဝဲလီၤ. အဝဲတဲကသွံထီၣ်ဝဲလၢ, တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၤလဲၤထီၣ်ဆူၣ်ညါ, လၢတၢ်ပူၤထီၣ်တၢ်အမံၤအပူၤလဲၤထီၣ်ဆူၣ်ညါတက့ၢ်. မ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိကရါအိၣ်ကၢအိၣ်ခိးတက့ၢ်. မ်တံၤသကိးနပိလယၢ်အိၣ်ကၢအိၣ်ခိးတက့ၢ်. နပိလယၢ်န့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၤ, တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်အတၢ်ကတိၤလၢခံကတၢ်န့ၣ်လီၤ.”

ဖဲန့ၣ်စကွံာ်လၢအတၢ်ဟံသးလၢအအါအသီဆိတလဲကွံာ်အသးသတူၢ်ကလၢန့ၣ်လီၤ. တချးလၢအကတိၤထီၣ်က့ၢ်တၢ်အခါအဝဲအိၣ်ဘျၣ်ကလၢတစီၢ်ဖိ, အမံၤချံဆံးကိာ်ဖိခံဖျၢၣ်ကွံာ်တၢ်လံကနၢ်ဒီးကွံာ်ကျဲတၢ်ဆူအံၤဆူန့ၣ်ဒီးအသးဒုဒီအသိးန့ၣ်လီၤ.

အဝဲစံးဝဲလၢ, ယသ့ၣ်ညါလၢဖဲတၢ်လဲၤစိာ်ကွံာ်ဘီးကစၢ်အခါတၢ်ကတိၤကသွံကဖးလၢအအါအသိးဒီးတဂ့ၢ်တဘၣ်ရၤလီၤအသးတမံၤလီၤ. ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတနီၤထီၣ်ဝဲလၢလ့ၣ်ကဟၣ်လၢအစိာ်ကွံာ်ဘီးကစၢ်တဆိအလီၤန့ၣ်အိၣ်ကွဲးလီၤအသးလၢ, “ပုၤမၤသံကသ့ၣ်ဖိ,” ဒီးဟံကၢ်ဟံကျဲၤဝဲလၢတၢ်ဆုၢ်ဘီးကစၢ်ဆူပုၤမၤသံတၢ်ဖိအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. စကွံာ်လၢစံးဝဲလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအတကျဲတၢ်ဒ်သိးအံၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်အဝဲန့ၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်. လၢတၢ်သ့ၣ်ဒ်သးဖျိးအပူၤအဝဲကိးပသ့ထီၣ်ဝဲ လၢ, “အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါအတံၤသကိးနပိလယၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ဒီးတၢ်အဝဲန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဒါ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်လၢယကတဲဘၣ်သ့န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ညိညိဖိန့ၣ်လီၤ. လ့ၣ်ကဟၣ်တဆိန့ၣ်တဘျီမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပုၤမၤသံဂီၤဖံးအတၢ်, ဒီးလၢခံကသံၣ်သရၣ်ကွံာ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဂၤပူၤက့ၢ်ဝဲဒီးအဝဲတထူးဘၢဘၣ်ဝဲလ့ၣ်ကဟၣ်အမံၤလီၤလံၤဒီးဘၣ်. တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအတၢ်ထံၣ်ကမၢ်အကျဲအိၣ်ထီၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.”

ခိဖျိလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဟူက့ၢ်တၢ်အံၤအယိအသးခုၣ်လီၤက့ၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲစကွံာ်လၢဟ့ၣ်လီၤအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ယးဒီးဘီးကစၢ်အတၢ်သံကွံာ်အဂ့ၢ်အဝဲဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကူၤစါယါဘျီလၢအဂ့ၢ်တဖၣ်ဒီးကသံၣ်ကသီအပူၤလၢအဒိၣ်နီၢ်မးလၢနပိလယၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ထွဲနီၣ်တမံၤတဖၣ်အခါအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သးဒုဒီလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒီးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်လၢအတံၤသ

ကိးအတၢ်သံအယိလီၤမၤကွံၣ်ခိဖျိအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအတၢ်သကိးသံဘၣ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ခုသးခုအပူၤအယိန့ၣ်လီၤ.

ဖဲမုၢ်ဒဲးနံၤဂီၤခိအဆၢကတီၢ်နပိလယၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဟဲပၣ်ဖျါထီၣ်အ သးလၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပူၤဒီးကတိၤလီၤတၢ်ဖုၣ်ကိၣ်လၢတၢ်ယုးယီၣ်ဘိးကစၢ်အကီၢ် န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲလၢ, “ပကဟဲက့ၤစိၣ်ပတံၤသကိးအစိၣ်ဒီးခူၣ်လီၤဘါဘါအီၤလၢ ကရၢ်အပူၤအံၤတမ့ၢ်တၢ်လၢအညီဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲဟ့ၣ်လီၤအကလုာ်လၢပုၤက တုတၢ်သးအုးအဖိကီၢ်ဖိကရၢ်ဒိၣ်တကီၢ်လၢသ့ၣ်တဖျိၣ်ဖိအလၣ်လၢအအိၣ်လၢစံးကရၢ် အပူၤဝံၤဆုၤလီၤအီၤဒဲးသိးတၢ်ကဟ်လီၤအီၤလၢဘိးကစၢ်အသ့ၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်အကီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပူၤကွံၣ်စ့ၤကိၣ်သီထိးသ့ၣ်တဖၣ်တီၢ်ဟ်လၢကမၤမူးဖးဒိၣ်တမူးလၢတၢ်သ့ၣ် နီၣ်ဘိးကစၢ်အကီၢ်န့ၣ်လီၤ.” ဝံၤဒီးနပိလယၢ်မၤကတၢ်က့ၤအတၢ်ကတိၤလၢဘိးက စၢ်အမိထီၣ်ခံၣ်လၢအမ့ၢ်, “ယကမၤတၢ်ဆူၣ်န့ၢ်ဒီးအလီၢ်,” ဒီး “တံၤသကိးနပိလ ယၢ်န့ၣ်ဘၣ်ထီဘိ” န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲ, “မိထီၣ်ခံၣ်အံၤဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိကိးဒုးဒဲးကြးပံး န့ၢ်မၤကဲထီၣ်အီၤလၢအကစၢ်ဒၣ်ဝဲအမိထီၣ်န့ၣ်လီၤ.” ဖဲမုၢ်နံၤလၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်အီၤလၢ တၢ်ကမၤမူးဖးဒိၣ်တမူးတုၤယီၤအခါတၢ်ဆါတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအလၣ်ကဟ်တဆိဟဲ ယီၤလၢဝုလုဒၢ်တခိဒီးဟဲစိၣ်ဟ်လီၤတၢ်ဒၣ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်တဖျါၣ်လၢစံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တနၤန့ၣ်လၢစံးအပူၤတၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢသီၣ်ထီၣ်ဖးဒိၣ်, ပိၣ်ထွဲထီၣ်အခံလၢတၢ် အသီၣ်တမံၤလီၤကံလၢတၢ်တဲအါတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးဒီးဘၣ်ဖဲတ ဆံတနၣ်ရံၣ်ယၣ်ယၣ်အဆၢကတီၢ်ထံခွးဘၣ်ထံးလိာ်သးသီၣ်ထီၣ်ဖးဒိၣ်တထံၣ်ဝံၤ ဒီးတၢ်ဘျၣ်တၢ်ဘျီၣ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤကဒီးတနံၤမုၢ်တချုးထူၣ်ဒံးအခါမတၤမးတ ဟူးတဂဲၤထီၣ်လၢစံးအပူၤဘၣ်. တၢ်ကစိၣ်ဟူထီၣ်လၢထိးတဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤစ့လၢတၢ် လီၢ်တတီၢ်တီၢ်အပူၤဒဲးသိးတၢ်ကလဲၤပူၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်သံးလၢအသီတဒၢ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တံဆိပ်

နံ

လါတဖှ်လဲၤပူၤကွံၣ်လံၤ. တၢ်အကတီၢ်တဖှ်ဟဲၤပီၤဝဲဒီးက့ၤပီၤဝဲ, ဆည်ဖိကီဖိအသးသမူၤလါအဖှ်တဖှ်ယူၤထီၣ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ်လံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆါကတီၢ်တုၤပီၤဝဲဆည်ဖိကီဖိလါအသ့ၣ်နီၣ်ဘၣ်ဒံးတၢ်မၤအသးလါတချုးတၢ်ပူၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒံးအခါတအိၣ်နီၣ်တဖှ်လါၤဘၣ်. ထဲဒၣ်လါချီးဘၢၢ်, ဘဲကွါမ့(နံ), မိစဲးလါအမ့ၢ်စိးဝၣ်ပး, ဒီးထိးစ့ၤကီၢ်ဒုစါန့ၣ်လီၤ.

မူၤရံၤယၢၢ်သံလံ, ဘျူဘဲ(လ်), ကွဲးစံၣ်, ဒီးဖု(နံ)ခါၤသံလံဝဲလံ. ကွါ(နံ)စ့ၢ်ကီးသံဝဲလံ-အဝဲသံလါတၢ်လီၢ်အဂၤတတီၤဖဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်မူၤသးဟံၣ်တဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သးပုၤနီၣ်စနီၣ်ဘီ(လ်)လံ, ဘီးကစၢ်စ့ၢ်ကီးတၢ်သးပုၤနီၣ်ကွံၣ်အီၤလံ, ထဲဒၣ်ပုၤလါအသ့ၣ်ညါအီၤတနီၤတသးပုၤနီၣ်ကွံၣ်အီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤချီးဘၢၢ်သးပုၤထီၣ်, ဒိၣ်တၢ်ဖှ်ဒီးဘီၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်, အခိၣ်ဆါဆါအယိဟးတသ့အါအါလါၤဘၣ်ဒီးအမဲၢ်ချံၣ်ဖျၢၣ်စ့ၢ်ကီးတဂ့ၤအါအါလါၤဘၣ်. အဝဲလဲၤခိဖျိတၢ်လံအသးနံၣ်လါကဘၣ်အိၣ်ဘံးလါအတၢ်မၤပူၤအဂီၢ်ခံနံၣ်လံ, ဘၣ်ဆည်ဖိကီဖိတခိဆည်ဖိကီဖိတဖှ်ဒီးတအိၣ်ဘံးဘၣ်လါအတၢ်မၤပူၤဘၣ်. တၢ်တဲဘၣ်ပးဒီးတၢ်ကဟ်န့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆည်ဖိကီဖိသနၢ်တတီၤလါဆည်ဖိကီဖိလါအအိၣ်ဘံးလါအတၢ်မၤပူၤအဂီၢ်အံၤလါတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤလံလံတုၤခဲအံၤတမၤအသးနီၣ်တဘျီဒီးဘၣ်. ခဲအံၤနပိလယၢၢ်ဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤဒ်ထိးဖါတၢ်တဖှ်လါထိးဒီးလါခံခံလံၤဖျၢၣ်လံ. စကွံၣ်လါတခိဘီၣ်ထီၣ်သိထီၣ်တုၤဒၣ်လဲၣ်လါအဝဲကွါတၢ်လါအမဲၢ်ချံၣ်အချၢမးတဖျါလါၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ထဲဘဲကွါမ့(နံ)တဖှ်ဒိၣ်တၢ်ဒ်သိးဒၣ်လါအပူၤကွံၣ်လီၤ, ဘၣ်ဆည်ဖိကီဖိတခိဟဲၤဝါပးဒိၣ်ထီၣ်တစဲး, ဒီးစးထီၣ်လါဘီးကစၢ်သံလံလံလံအဝဲအုန့ၣ်ပုၤပျီတၢ်အါထီၣ်ထီၣ်ဘီဒီးအကလုၢ်ကထါစ့ၢ်ကီးတအါလါၤဘၣ်. ခဲအံၤလါကရါအပူၤမ့ၢ်နၢ်သက့ဆည်ဖိကီဖိအနီၣ်ဂံၢ်အတၢ်အါထီၣ်တအါန့ၢ်လါနံၣ်လါအပူၤကွံၣ်တဖှ်အပူၤအါအါဘၣ်, ဘၣ်ဆည်ဖိကီဖိကီဖိအါထီၣ်ဝဲလံန့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိအါဒုအိၣ်ဖျၢၣ်လီၤဒီးဘၣ်ပးဒီး တၢ်ပူၤထီၣ်တၢ်

အဂ္ဂါနည်လအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်က့ၤဒၣ်လုာ်လၢတံၤလၢအပျါကဒုကယီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စိာ်ခိတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤခိဖျိတၢ်ယဲၤလၢကိာ်ပူၤတဆိဘၣ်တဆိဒီးပုၤအဂၤလၢတၢ်ဟဲစိာ်အီၤလၢကရါအဂၤတဖၣ်တဆိတချုးလၢအဟဲတုၤဒၣ်လဲာ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤတနၢ်ဟူဘၣ်ဝဲနီတဘျီဘၣ်. ခဲအံၤကရါအံၤအိၣ်ဒီးကသ့ၣ်သၢဒုလၢချီးဘၢအကပၤလံ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဆည်ဖိကီဖိလၢအအိၣ်ဘျါယုာ်ကနၢ်, မ့ၢ်ပုၤလၢအဲၣ်ဖံးအဲၣ်မၤတၢ်ဒီးမ့ၢ်တံၤသကိးအဂ့ၢ်ဘၣ်ဆည်တကျၢတၢ်ဘၣ်ဖးနးညါလီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤလိကီၤလၢဝါအလံာ်မိာ်ပုၤအါန့ၢ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျါဘၢ “B” တဘၣ်နီတဒုဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အါၣ်လီၤတုၢ်လိာ်တၢ်ကိးမံၤဒဲးလၢပုၤတဲအီၤဘၣ်လးဒီး တၢ်ပူၤထီၣ်တၢ် ဒီးဆည်ဖိကီဖိသနူအတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်, လီၤဆိဒၣ်တၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ယဲၤအီၤလၢချီးဘၢ, လၢအမ့ၢ်ပုၤလၢအဝဲသ့ၣ်ဟဲကဲဝဲဒ်အမိာ်အပၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆည်မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်နၢ်ပၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဒါတနၢ်ပၢ်ဒါန့ၣ်တလီၤတၢ်ဘၣ်.

ခဲအံၤကရါဂုၤထီၣ်ပသိထီၣ်ဒိၣ်န့ၢ်အလီၢ်, ဒီးတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအီၤဂ့ၢ်န့ၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကရါအံၤတၢ်မၤလဲာ်ထီၣ်အီၤလၢစံာ်ပျီခဲဘၣ်လၢတၢ်ပူၤန့ၢ်အီၤလၢမံးစထၢၣ်ဖု(လ်)ခုဒါအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်, တၢ်ဘျီကလံၤကဟၣ်ဝဲဝဲဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဘၣ်, ဒီးလၢကရါအပူၤအိၣ်ဒီးစးကံာ်ဘုဒီးစးစိာ်ထီၣ်ဘုလီၢ်တဖၣ်, ဒီးတၢ်သူၣ်ထီၣ်အသိတနီၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲ(မံ)ဖၢ်တခီပူၤန့ၢ်ဝဲလ့ၣ်လၢထွံာ်တံာ်ဝဲတဆိလၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်နၢ်သက့, ကလံၤကဟၣ်အံၤတၢ်တစူးကါအီၤလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်လီမ့ၢ်အူလၢကရါအပူၤအဂီၢ်ဘၣ်. ဘၣ်တၢ်သူၣ်အီၤလၢတၢ်ကံာ်ဘုခု, ဒီးဆါအီၤလၢကန့ၢ်ကျိၣ်စုတၢ်ဟဲန့ၣ်လၢအဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်ဘၣ်မၤတၢ်နးဒိၣ်မးလၢတၢ်တ့ထီၣ်ကလံၤကဟၣ်အသိတဖျါအဂီၢ်လီၤ. တၢ်တဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢဖဲကလံၤကဟၣ်အသိတဖျါဝဲအခါတၢ်ကထၢန့ၣ်လီၤစးခိၣ်လၢါလီၤ. ဘၣ်ဆည်တၢ်မုာ်တၢ်ပၤအတၢ်မိာ်လၢတဘျီစနီဘီ(လ်)တဲာ်ဝဲလၢအမ့ၢ် “ကပိၤတဖၣ်အပူၤကအိၣ်ဒီးလီမ့ၢ်အူ ထံခုၣ်ဒီးထံကီၢ်ဒီးတန့ၢ်အိၣ်ဘုးဘၣ်သၢသီ” တဖၣ်တၢ်တဲာ်အီၤလၢအဂ့ၢ်နီတဘျီလၢၤဘၣ်. နပိလယၢ်တဲာ်လၢတၢ်ဆိကမိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ထီၣ်ဒါလိာ်အသးဒီးဆည်ဖိကီဖိသနူအသးသဟီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲ, “တၢ်သးခုအမ့ၢ်အတီန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲမၤတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်ဒီးအိၣ်မူစူးကါတၢ်ဒ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.”

ဒ်လဲာ်ဂ့ၢ်ဒ်လီာ်ဂ့ၢ်ဖျါလၢကရါအံၤထူးထီၣ်တီၤထီၣ်ဝဲဘၣ်ဆည် ဆည်ဖိကီ

ဖိလၢအအိၣ်ဆိးလၢအပူၤတခီတထူးထီၣ်တီၤထီၣ်ဘၣ်, ပုၤလၢအထူးထီၣ်တီၤထီၣ်, လီၤတံၢ်, မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ထိးဒီးထွံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တံၢ်အံၤကမ့ၢ်ဝဲလၢကရါပူၤထိးဒီးထွံၣ်တဖၣ်အိၣ်အါမးအယိလီၤ. ဆည်ဖိကီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတမၤတံၢ်ဘၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်. ပကစံး, စကွံၤလၢတဒုလၢတံၢ်ဝဲန့ၢ်ပၢၢ်တံၢ်အပူၤတလီၤဘျးနီတဘျီဘၣ်, ဒီးအတံၢ်ဖိးတံၢ်မၤလၢအမ့ၢ်တံၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဒီးတံၢ်ပၤဆုၤကရါအံၤတကတံၢ်နီတဘျီစ့ၢ်ကိးဘၣ်. အါတက့ၢ်အတံၢ်မၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ် တံၢ်လၢဆည်ဖိကီဖိအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်ပၢၢ်ဝဲတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, စကွံၤလၢတံၢ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢထိးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်မၤတံၢ်မၤလၢအဒိၣ်အထီၣ်ကိးမ့ၢ်န့ၢ်ဒီးဒိဖျိတံၢ်ကတံၢ်တံၢ်တံၢ်ဒ်အမ့ၢ်, “လံာ်တြံၣ်တဖၣ်,” “လံာ်ဟ်ဖျါတဖၣ်,” “တံၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အတံၢ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ်, ဒီး တံၢ်ကွဲးနီၣ်အကလုာ်ကလုာ်” တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တံၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်လံာ်ကဘျးဖးလံာ်တဖၣ်လၢတံၢ်ကဘၣ်မၤပွဲၤအီၤလၢတံၢ်ကွဲးတဖၣ်, ဒီးဖဲတံၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်အါထီၣ်လံအခါ, တံၢ်ဆူးထီၣ်ကွံာ်အီၤလၢတံၢ်ခွဲၣ်အူတံၢ်တပျီၣ်လီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. စကွံၤလၢတံၢ်ဝဲ, “တံၢ်အံၤမ့ၢ်တံၢ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်ကတံၢ်လၢကရါအတံၢ်ဘီၣ်တံၢ်ညီအလီၤလီၤ.” ဘၣ်ဆည်ထိးဒီးထွံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တဒုးအိၣ်ထီၣ်တံၢ်အိၣ်လၢအနီၢ်ကစၢ်အတံၢ်မၤဒၣ်ဝဲနီတဒုဘၣ်, ဒီးအဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်အါမး, ဒီးအဲၣ်ဒီးအိၣ်တံၢ်အိၣ်ထီၣ်တံၢ်လီၤ.

မ့ၢ်ပုၤအဂၤတဖၣ်တခီ, အတံၢ်အိၣ်မူထီၣ်တံၢ်မ့ၢ်တံၢ်ဒ်အပူၤကွံာ်အသိးလီၤ. ဘၣ်မံဒၣ်လၢလီၤဘီအဖိခိၣ်, ဘၣ်အိၣ်ဒၣ်ထံလၢထံကမၤအပူၤဒီးဘၣ်မၤတံၢ်လၢစံာ်ပျီပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲတံၢ်ဂီၢ်ခါအဆၢကတီၢ်တံၢ်ဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်အသးဒိၣ်မးဒီးမ့ၢ်လၢတံၢ်ကီၢ်အဆၢကတီၢ်တခီတံၢ်မၤတံၢ်တံၢ်အီၤလၢသ့ၣ်ဘုလၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီတခီၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢအသးပုၤထီၣ်တဖၣ်မၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၢ်အသးကဒုကယီၢ်ဒီးကျဲးစးဆိကမိၣ်က့ၢ်ဝဲလၢဖဲလၢတံၢ်ပူၤထီၣ်တံၢ်ဝဲအခီၣ်ဆၢကတီၢ်, ဒီးဖဲတံၢ်ဟီထီၣ်ကွံာ်ကွီ(နိစ)တယံာ်ဒီးဘၣ်အခါ, တံၢ်အိၣ်သးဂ့ၢ်န့ၢ်ဒီးခဲအံၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် အၢန့ၢ်ဒီးခဲအံၤခါန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်နီၣ်က့ၢ်ဝဲလၢဘၣ်. တံၢ်တအိၣ်နီတမံၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကထီၣ်သတြီၤဝဲဒီးအတံၢ်အိၣ်မူခဲအံၤတဖၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်တံၢ်တဘၣ်နီတမံၤဘၣ်, ထဲဒၣ်လၢစကွံၤလၢအတံၢ်ဂ့ၢ်လၢအဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲဘၣ်ပးဒီးတံၢ်ကိးမံၤဒီးဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ပးဒီးတံၢ်ဂ့ၢ်လၢတံၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤတဖၣ်ဆည်ဖိကီဖိတထံၣ်န့ၢ်တံၢ်ဂ့ၢ်ကီနီတမံၤဘၣ်, ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်, အဝဲသ့ၣ်ပံးန့ၢ်တံၢ်ဆၢကတီၢ်စုၤကီၢ်လၢကကွၢ်ထံဆိကမိၣ်တံၢ်ဂ့ၢ်တ

ဆည်ဖိကီဖိကရါ

ဖည်အံအကီန့ၣ်လီၤ. ထဲဒ်ဘဲကွါမ့(နံ)သးပှါတဒုဇီလီၤ. အဝဲအာၣ်လီၤဝဲဖျါဖျါလၢ အတီၣ်နီၣ်အတံၢ်အိၣ်မူဒီတကတီၢ်အဂ့ၢ်အကျါဘၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢ တံၢ်အိၣ်သးတဂ့ၤထီၣ် မ့တမ့ၢ် နးထီၣ်နီတဘျီဘၣ်. တံၢ်သၣ်ဝံၤလီၤဒီး, တံၢ်နးတံၢ် ဖျီၣ်ဒီးတံၢ်သ့ၣ်ဟးဂီၤသးဟးဂီၤအံၤအဝဲစံးဝဲလၢအမ့ၢ်-တံၢ်အိၣ်မူအတံၢ်သိၣ်တံၢ်သီ- လၢတံၢ်လဲလိာ်အီၤတသ့ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်တဟ့ၣ်လီၤကွံၣ်အသးလၢအတံၢ်မုၢ်လၢအပူၤနီတ ဘျီဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အတံၢ်ယူးယီၣ်ဟ်ကဲတံၢ်ခွဲးတံၢ်ယာ်လၢအကဲဘၣ်ဆည်ဖိကီဖိက ရါအကရၢဖိအံၤတလီၤမံၤကွံၣ်နီတဘျီဘၣ်, တစဲးဖိဒ်လဲာ်တလီၤမံၤဘၣ်. လၢကီၢ် အဲကလံးဒီတဘျီညါအပူၤကရါအံၤမ့ၢ်ကရါထဲတဖျါၣ်ဇီၤလၢဆည်ဖိကီဖိပၤဆုာ်ဝဲ လၢအနီၢ်ကစၢ်ဒ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ယးတံၢ်အံၤဆည်ဖိကီဖိလၢအတသ့ၣ်ပီၤသးဝးဒီး သ့ၣ်ဟူးသးဂဲၤဘၣ်န့ၣ်တအိၣ်နီတဒုဘၣ်. တုၤဒ်လဲာ်လၢအသးစၢ်ကတံၢ်ဒီးပှၤသီဖိ လၢအဟဲလၢကရါအဂၤတဖၣ်သ့ၣ်ဟူးသးဂဲၤဒီးဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးကရါအံၤန့ၣ် လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဟူတံၢ်ခးပီၤထီၣ်ကျိအသိၣ်ဒီးထံၣ်ယီၤနီၣ်တယာ်လၢဟ့ၣ်လၢထူၣ် လီၤဒံၤဝဲၤအခါအဝဲသ့ၣ်အသးပှၤပှၤမးဒီးတံၢ်ဟ်ကဖၤလၢသးလၢအဟးဂီၤတသ့ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးထီၣ်တံၢ်တဲသကိးတံၢ်ဟီထီၣ်ကွံၣ်ကွံၣ်(နံစံ)အဂ့ၢ်, တံၢ်ကွဲးထူးထီၣ် တံၢ်မၤလိာ်နွံဘီအဂ့ၢ်, ဒီးတံၢ်ဒုးတဖၣ်ဖဲ တံၢ်မၤန့ၣ်ကွံၣ်ပှၤကညီလၢအဟဲန့ၣ်လီၤဒုး တံၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တံၢ်မံမိာ်လီၤလံၤတဖၣ်တံၢ်တဟ်လီၤတံၢ်ကွံၣ်အီၤနီတမံၤဘၣ်. တံၢ် မံမိာ်လၢအဘၣ်ယးဒီးဆည်ဖိကီဖိအထံဖိကစၢ်ကီၢ်လၢမ့ၢ်ကွါသးပှါတဲဆိတုာ်ဝဲဖဲအဝဲ သ့ၣ်တဖၣ်တပျဲပှၤကညီယီၤလီၤအခိၣ်လၢကီၢ်အဲကလံးအစံာ်ပျီလၢဟ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ န့ၣ်အိၣ်မူဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်နံၤအဝဲန့ၣ်ကတုၤယီၤဝဲ, ဘၣ်ဆည်ဘၣ်တဘၣ်တမ့ၢ်ဖဲတ ယံာ်တမိာ်အံၤအတီၢ်ပူၤဘၣ်. ဘၣ်တဘၣ်တတုၤယီၤဝဲဖဲဆည်ဖိကီဖိလၢအအိၣ်မူခဲ အံၤအစီၤဘၣ်သန့ၣ်ကတုၤန့ၣ်ကတုၤယီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တုၤဒ်လဲာ်ကီၢ်အဲကလံးအဆည် ဖိကီဖိတံၢ်သးဝံၣ်အယုာ်အကူၤတဖၣ်ဘၣ်တံၢ်အံၣ်အုအီၤလၢတံၢ်ခူသ့ၣ်အပူၤဆုအံၤ ဒီးဆုဘးန့ၣ်လီၤ. ဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်သးဝံၣ်ဝဲလၢအကလုာ်ဖးဒိၣ်မ့ၢ်တဘျီဘၣ်ဆည် အဝဲသ့ၣ်သးဝံၣ်ဝဲဘၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဘၣ်တဘၣ်ကမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတံၢ်အိၣ်မူအံၤနး ဒိၣ်မးဒီးအတံၢ်မုၢ်လၢတဖၣ်တံၢ်တမၤလၢပှၤအီၤခဲလၢာ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆည်အဝဲသ့ၣ်အသး ပါထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဒ်သီးဒီးဆည်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်သၣ်ဝံၤလီၤ

ဒီနာသကတဘာလုအိၣ်လၢပုၤကညီလၢအပၢတၢ်ဖဲအသးတဖၣ်ဘၣ်, အဝဲသ့ၣ် မ့ၢ်ဘၣ်မၤတၢ်နးဘၣ်ဆၣ်အစ့ၤကတၢ်အဝဲသ့ၣ်မၤဒၣ်တၢ်လၢအပုၤကလုၢ်အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. လၢအကျါပုၤလၢအကဟးလၢအခိၣ်ခံခိတအိၣ်နီတဖၣ်ဘၣ်. ဆည်ဖိကီဖိကတံး လိာ်အသးလၢ “ကစၢ်” နီတဘျီဘၣ်. ဆည်ဖိကီဖိခဲလၢအပတီၢ်တုၤသိးထဲသိးလိာ် အသးလီၤ. ဘၣ်တနံၤဖဲတၢ်ကိၢ်ခါစးထီၣ်သီအကတီၢ်စကံၤလၢခါလီၤအကလုၢ်ဆူသိ တဖၣ်အအိၣ်လၢကပိာ်ထီၣ်အခံလီၤ. အဝဲဆုၤသိတဖၣ်ဆူတၢ်လီၤတတီၤအပူၤလၢ အအိၣ်လၢကရါအဂၤတကပၤဖဲသ့ၣ်ပျီၣ်ဖိတဖၣ်မဲထီၣ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သိ သ့ၣ်တဖၣ်မၤလၢအတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖဲန့ၣ်ဒီတနံၤလၢတၢ်အ့ၣ်တူၢ်ကွံၣ်သ့ၣ်လၢတဖၣ် လၢစကံၤလၢအတၢ်ပံးစုန့ၣ်ကျဲအဖိလၢန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဟါလီၤအဆၢကတီၢ်အနီၢ်ကစၢ် ဒၣ်ဝဲထဲတဖၣ်ဒီၤဟဲက့ၤဆူစံးဒဲအပူၤ, ဘၣ်ဆၣ်မူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤကလၢဝဲအယိအ ဝဲတဘၣ်သိတဖၣ်လၢကအိၣ်ဆိးဖဲန့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢဒီတနံၤညါတီၢ် ပူၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆိးဒၣ်ဖဲန့ၣ်ဒီးဆည်ဖိကီဖိအဂၤတဖၣ်တထံၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်နီတဘျီ ဘၣ်. ကိးမ့ၢ်နံၤဒဲးအါတက့ၢ်စကံၤလၢလဲၤအိၣ်ဆိးဒီးအဝဲသ့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲ, အဝဲလဲၤ သိၣ်လိန့ၣ်သိတဖၣ်လၢတၢ်သးဝံၣ်အသိတပုၤဖဲတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိတၢ် သးဝံၣ်အဝဲအံၤလိၣ်ဘၣ်တၢ်ဘျီဘၣ်အယိလီၤ.

ဘၣ်တဟါဖဲဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်မၤတၢ်ဝံၤဒီးဟဲက့ၤလၢတၢ်သးဖုံအပူၤဆူ အကရါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်အခါထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢသိတဖၣ်ဟဲက့ၤကဒါက့ၤဒီးဖဲန့ၣ်က သ့ၣ်အကလုၢ်လၢအလီၤပျံၤလီၤဖုးသီၣ်ထီၣ်လၢစံးဒဲကရါအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဖုး သံပျီၣ်ဂီၤအပူၤဆည်ဖိကီဖိတဖၣ်အိၣ်ကတီၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကလုၢ်သီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ချိးဘၢ်အ ကလုၢ်လီၤ. အဝဲကိးထီၣ်ကဒီးအသိတဘျီဒီးဆည်ဖိကီဖိခဲလၢဟ့ၢ်ပယိဆူစံးဒဲက ရါအပူၤန့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်လၢချိးဘၢ်ထံၣ်တ့ၢ်ဝဲတမံၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအထံၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ထိးတဖၣ်ဟးလၢအခိၣ်ခံခိန့ၣ်လီၤ.

အၢၣ်, တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်စကံၤလၢလီၤမၢၣ်. အဝဲကဟးအဂီၢ်အနီၢ်ဒိၣ်မးအယိဟးဝဲ တသ့အါအါဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တယၢ်အသးသ့မး, ဟးဝုၤဝီၤဝဲဆူစံးဒဲကရါအပူၤဝး ဝးလီၤ. ပူၤကွံၣ်တစိဖိ, လၢစံးဒဲအဝဲကြိးဒိၣ်တခိထိးတဂီၢ်ဟးထီၣ်ဝဲဒၣ်, အဝဲသ့ၣ် ခဲလၢဟးထီၣ်လၢအခိၣ်ခံခိန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အကျါတနီၤမၤဝဲသ့န့ၣ်အဂၤတဖၣ်,

ဆဉ်ဖိကီဖိကရါ

ဒီးအကျါတဖုခံဒုဆါထါတဂါအါအါဒီးဘဉ်ဒီးပျါလါအကလိဉ်ဘဉ်နီဉ်ကုတဘိ
လါနီဉ်ထိးဘိအဂီ၊ ဘဉ်ဆဉ်အဝဲသ့ဉ်ခဲလါဉ်ဟးလါကရါအပူၤဝးဝးဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤ
ဘဉ်ဘဉ်န့ဉ်လီၤ. လါခံကတါတါမိၤအူဉ်ယူၤတါဖးဒိဉ်သီဉ်ထီဉ်လါထွံဉ်အကျါဒီး
ဆိဖါကီအသုတဘုဉ်အိဉ်အိထီဉ်ယဲကအဲးန့ဉ်လီၤ. ဖဲန့ဉ်နပိလယါဟဲထီဉ်ထဲတဖု
မိၤ, အိဉ်ဘျါယုၤကလံာ်လါအပူၤဒီးအကဟုကညီၤန့ဉ်လီၤ. အဝဲကွါကျုဉ်တါလါန့ဉ်
တကပၤလါအံၤတကပၤလါတါဟံထီဉ်ထီသးအပူၤယုၤဒီးအထွံဉ်အိဉ်ဝးတရဲးအီၤ
န့ဉ်လီၤ.

အဝဲစိာ်ဒီးနီဉ်လဲာ်တဘိလါအစုမ့ဉ်ကဆူးန့ဉ်လီၤ.

ဖဲန့ဉ်တါအိဉ်က့ၤဘျုးယုၤကလံာ်လီၤ. လါတါကမၤကမဉ်ဒီးတါပျံတါဖုး
အပူၤဆဉ်ဖိကီဖိသ့ဉ်တဖုအိဉ်ဖိဉ်တပူၤယီကွါဝဲထိးရဲဉ်လီၤအသးတဂ့ၤဖးထီဒီးဟး
ကယီကယီလါကရါအပူၤန့ဉ်လီၤ. တါန့ဉ်လီၤကံာ်ဒီးသိးဒီးဟီဉ်ခိအံၤအိဉ်ကျါလီၤ
လံာ်အသးန့ဉ်လီၤ. အပူၤကွံာ်အဝဲသ့ဉ်ပျံဘဉ်ထွံဉ်တဖုယုၤဒီးလုၤလါလါအအိဉ်
ထီဉ်တုာ်လံလါနံဉ်လါအပူၤကွံာ်, အဝဲသ့ဉ်တကဒူးကဒုဉ်တါနီတဘျီဘဉ်, တဝဲထံ
နီၤဖးတါနီတဘျီဘဉ်, ဒီးတါမၤအသးဒီးလဲဉ်ဂ့ၤတဆိကမိဉ်ကီဂီၤဝဲဘဉ်. မ့ၤနံဉ်သကု
ခဲအံၤတါမၤအသးဒီးအံၤအပိဆဉ်ဖိကီဖိတဖုဖုးသံပျီဂီၤ, ကမၤကမဉ်ဘဉ်အသး
ဒီးဘဉ်တဘဉ်အဝဲသ့ဉ်ကကတိၤထီဒါတါလီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဖဲန့ဉ်အဆါကတိၤသိခဲ
လါစးထီဉ်ကိးပသုတါဒိဉ်ဒိဉ်မုၤမုၤန့ဉ်လီၤ.

“တါခိဉ်လွံၤခိန့ဉ်ဂ့ၤ, တါခိဉ်ခံခိန့ဉ်ဂ့ၤန့ၤအန့ဉ်တက့ၤလီၤ. တါခိဉ်လွံၤခိန့ဉ်
ဂ့ၤ, တါခိဉ်ခံခိန့ဉ်ဂ့ၤန့ၤအန့ဉ်တက့ၤလီၤ. တါခိဉ်လွံၤခိန့ဉ်ဂ့ၤ, တါခိဉ်ခံခိန့ဉ်ဂ့ၤန့ၤ
အန့ဉ်တက့ၤလီၤ.”

တါန့ဉ်တပတုာ်အသးဘဉ်လါယါမဲးနံးအတီၤပူၤလီၤ. ဖဲသိတဖုဘျုးဘျီ
ဒီးထိးသ့ဉ်တဖုက့ၤန့ဉ်လီၤလါစံာ်ဒဲအပူၤအခါ, အဝဲသ့ဉ်ဟံးန့ၤတါဆါကတိၤခွဲးဂ့ၤ
ယာ်ဘဉ်လါကစးထီဉ်ကတိၤထီဒါတါလီၤ.

ဘဲကွါမ့(နံ)တုာ်ဘဉ်လါတါအနါဒုဟဲနါအဖံဘဉ်ခိဉ်တခါလီၤ. ဖဲန့ဉ်အဝဲ
ကွါတရဲးဝဲဒီးတါန့ဉ်မုၤဒုခါးဘါလီၤ. အမဲာ်ချံလါအပုၤခံပျါန့ဉ်ပျါယုၤထီဉ်ဒိဉ်န့ၤ
အလီၤန့ဉ်လီၤ. အဝဲတဝဲတါနီတဝဲဘဉ်. အဝဲထုးဘဲကွါမ့(နံ)အကီာ်ဆုဉ်ဒီးလဲၤ
ကိးအီၤဆုစံာ်ဒဲအကတါဖဲတါမၤလီာ်န့ၤဘိအိဉ်ကွဲးလီၤအသးအလီၤန့ဉ်လီၤ. အဝဲ

သုဉ်ခံဒုလင်ဆါထာၣ်ကွာ်ထံဝဲတၢ်န့ၣ်ယုၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျါၣ်ဝါတဖၣ်လၢတမံးနံးခံမံးနံးအတီၢ်ပူၤလီၤ.

လၢခံကတၢၢ်ချီးဘၢဂံးဝဲ, “ယတထံၣ်တၢ်အါအါလၢၤဘၣ်, ဖဲယသးစးဒီးအခါဒၣ်လံာ်, တၢ်မနုၤလၢအအိၣ်ကွဲးလီၤအသးလဲၣ်န့ၣ်ယဖးတဘၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဖျါလၢတၢ်န့ၣ်တဘျီအံၤလီၤဆီထီၣ်ဘၣ်ယၤ, ဘဲကွါမ့(နံ)ဧၤ, မ့ၢ်တၢ်မၤလိာ်န့ၣ်ဘီအံၤလီၤကံးဒီးအပူၤကွံာ်စ့ၢ်ဧါ.”

တဘျီအံၤဘဲကွါမ့(နံ)အါၣ်လီၤလၢကမၤဟးဂီၤအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ, ဒီးဖးယုၤချီးဘၢတၢ်လၢအအိၣ်ကွဲးလီၤအသးလၢတၢ်န့ၣ်အလိၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အလိၤတၢ်တအိၣ်နီတမံၤလၢၤဘၣ်. အိၣ်ထဲဒၣ်လၢတၢ်မၤလိာ်ထဲတဘီဧါလၢအမ့ၢ်ဝဲ-

ဆည်ဖိကီဖိခဲလၢၢ်အပတီၢ်တုၤသိးလိာ်အသး, ဘၣ်ဆၣ်ဆည်ဖိကီဖိတနီၤအပတီၢ်တုၤသိးလိာ်အသးဒိၣ်န့ၣ်ဒီးအဂၤတဖၣ်လီၤ.

မၤကဒီးတနံၤဖဲထိးသ့ၣ်တဖၣ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤလၢကရၢၢ်ပူၤအခါစိာ်ဒီးနီၣ်လံာ်လၢအစုလီၤဘၣ်ဆၣ်ဖျါလၢတၢ်တလီၤဆီနီတမံၤဘၣ်. ဖဲအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါလၢထိးသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤပူၤလီၤတဲစိလၢအပျံၤတအိၣ်တစုၣ်, ဒီးရဲၣ်ကဲၣ်ဝဲလၢကဆီလီၤလီတဲစိတဖျါၣ်ဒီးသ့ၣ်လီၤအမံၤလၢကပူၤလံာ်တၢ်ကစီၣ်လၢအမ့ၢ်ကွီၤဘူ(လ်) (John Bull), ထံးဘံး (Tibits) ဒီးဒုလံာ်မ့ၢ်ဂါ (Daily Mirror) တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်အခါဒၣ်လံာ်တၢ်တလီၤဆီဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. ဖဲနပိလယၢ်ဟးလၢကရၢၢ်အပူၤ, အိဒီးမိာ်ကျိလၢအကိာ်ပူၤဘၣ်ဆၣ်တဖျါလီၤဆီဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢၤဘၣ်. တုၤဒၣ်လံာ်လၢထိးတဖၣ်ကူထီၣ်သိးထီၣ်မံးစထၢၣ်ကွီ(နံစ)အတၢ်ကူတၢ်သိးလၢအဟံးန့ၢ်ဝဲလၢတၢ်ဘျးလီၤဆုကူဆုကၤအလီၢ်တဖၣ်, နပိလယၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲကၤဒီးဆုကၤဖးဒိၣ်အသူတဘျီ, အမိာ်လၢအဲၣ်ဝဲအိၣ်ကတၢၢ်တဒုတခီသိးထီၣ်ဒီးဆုကၤသတီၢ်တဘျီလၢကွီ(နံစ)အမၤကၤဝဲလၢမ့ၢ်ဒီးအနံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးထဲအံၤညါဘၣ်ဆၣ်တလီၤကမၤကမ့ၢ်ဘၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိလၢၤဘၣ်.

ပူၤကွံာ်တန့ၣ်ဘၣ်ဖဲမ့ၢ်ယုၤလီၤအဆၢကတီၢ်, လုၣ်ကဟၣ်လၢထွံာ်တံာ်ဝဲတဖၣ်ဟဲယီၤဆုကရၢၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤစိာ်ဖိလၢအအိၣ်ဘျးဒီးကရၢၢ်အံၤအခါစးတဖုဘၣ်တၢ်ကွဲမ့ၢ်အီၤလၢကဟဲလီၤကွၢ်ထံသမံသမိးတၢ်လၢကရၢၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲ

သွန်တဖှ်ဟ်ဖျါထီၣ်အသးလၢကရါဒီတဖျါၣ်ညါအပူၤ၊ ဒီးတၢ်ကိးမံၤဒဲးလၢအထံၣ်
ဝဲတဖှ်ပတြၢၤဝဲ၊ ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးဝဲလၢၣ်သ့ၣ်လၢၣ်သး၊ လီၤဆီဒၣ်တၢ်ကလံၤက
ဟၣ်တဖျါၣ်န့ၣ်လီၤ။ ဆည်ဖိကီဖိတဖှ်တဒီအ့ၣ်ပျီတၢ်လၢသဘၣ်တၢ်အကျိးပူၤန့ၣ်
လီၤ။ အဝဲသ့ၣ်ဖံးမၤတၢ်ပုၤဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်၊ ကွၢ်လီၤတၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်ဒီးတကွၢ်
ထီၣ်တၢ်လၢတၢ်ဖီခိၣ်ဒၣ်လဲၣ်ဘၣ်။ ခဲအံၤအဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲလၢကဘၣ်ပျံၤထိးအ
ဒိၣ်ကတၢ်ခါ၊ မ့တမ့ၢ် ပုၤကညီလၢအဟဲအိၣ်သကိးကရါတဖှ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ။

တၢ်တဟါန့ၣ်လၢကရါအပူၤပုၤန့ၣ်ကဝဲၣ်ပျီကဒီဒီးပုၤသ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢတၢ်
သိၣ်ထီၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ။ သတူၢ်ကလၢ်၊ ဒီဖျါတၢ်ကလၢ်အကလၢ်ကလၢ်သိၣ်ထီၣ်အ
ယိတၢ်မနုၤကဲထီၣ်အသးအဂ့ၢ်န့ၣ်ဆည်ဖိကီဖိတဖှ်မိၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒိၣ်မးလီၤ။ တၢ်မၤ
အသးသ့ဖဲန့ၣ်ဒဲးလဲၣ်၊ တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဆိကတၢ်တဘျီလီၤ။ မ့ၢ်ဆည်ဖိကီဖိဒီးပုၤကညီ
တဖှ်မၤတၢ်သးလီၤပလိၣ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်တုၤသိးထဲသိးတခါခါ။ အဝဲသ့ၣ်ခဲလၢၣ်လဲၤ
ယီၤဆူစံၣ်ဒဲးကရါအပူၤဒီးပးလၢအခိၣ်နၢစိးဘျၢ်ဘျၢ်ဘျီၣ်ဘျီၣ်လီၤ။

ဖဲကျဲန့ၣ်လီၤပးထီၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ကတီၢ်၊ လဲၤယီၤဆူမဲၣ်ညါတဘျီ
လၢၤဘၣ်၊ ပျံၤတၢ်ဖးတၢ်ဒိၣ်မးဘၣ်ဆၣ်ချိးဘၢ်ဆၢန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လီၤ။ အဝဲသ့ၣ်ပးလၢ
အခိၣ်နၢစိးဒီးလဲၤယီၤဆူစံၣ်ဒဲးန့ၣ်လီၤ။ မ့ၢ်လၢဆည်ဖိကီဖိတဖှ်အနီၢ်ထီၣ်ဂ့ၤဂ့ၤအယိ
ကွၢ်စူၣ်ထီၣ်တၢ်လၢစံၣ်ဒဲးတၢ်အိၣ်သကိးလီၤအပဲတြီဖိအပူၤန့ၣ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ။ ဖဲန့ၣ်အ
ဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲလၢ-စီၢ်နီၤခိၣ်အယၢၤဝးဝးန့ၣ်ထိးယုၤဒုဒီးပုၤကညီယုၤကဆၣ်နီၤဝဲဒၣ်၊ ဒီး
နပိလယၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဆၣ်နီၤလၢစီၢ်နီၤခိၣ်အမဲၣ်ညါကတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအသူး
အသ့ၣ်အလၢကပီၤန့ၣ်လီၤ။ ထိးအဂၤသ့ၣ်တဖှ်ဖျါလၢဆၣ်နီၤဝဲလၢလီၤဆၣ်နီၤအ
လီၤသ့ဂ့ၤဂ့ၤလီၤ။ ပုၤတဖုအံၤမၤသးဖံၣ်အသးလၢတၢ်လိၣ်ကွဲဖဲ၊ ဘၣ်ဆၣ်တစီၢ်ဖိတၢ်
လိၣ်ကွဲအိၣ်ကတီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဆၢဂ့ၤလိၣ်အသးလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အယိလီၤ။ ထံအိ
ဒၢဖးဒိၣ်တဒၢဘၣ်တၢ်စိၣ်ဝးတရံးအီၤ၊ ဒီးထံခွဲးတဖှ်တဒီဘၣ်တၢ်မၤပုၤအီၤလၢဘံ
ယၢ်န့ၣ်လီၤ။ အဝဲသ့ၣ်တထံၣ်ဆည်ဖိကီဖိလၢအကွၢ်စူၣ်တၢ်လၢပဲတြီဖိတဖှ်အမဲၣ်
လၢအပုၤဒီးတၢ်ကမၤကမၤမၣ်ဘၣ်။

ဖိးဂူး(ဒ်)ကရါအကစၢ်၊ မံးစထၢၣ်ဖု(လ်)ခွဲးဒၢ၊ ဆၢထၢၣ်ယုၣ်ဒီးခွဲးလၢအစု
လီၤတဖျါၣ်လီၤ။ လၢတစီၢ်ဖိအတီၢ်ပူၤအဝဲစံးဝဲလၢကမၤဝဲပုၤလၢ အအိၣ်ဖဲအံၤတဖှ်
ဆၢဂ့ၤဆၢဝါလိၣ်သးလၢတၢ်အိၣ်သကိးတၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။ တချူးလၢစးထီၣ်ဝဲဒဲးဘၣ်န့ၣ်

အဝဲအိဉ်ဒီးတၢ်ကတိၤစ့ၤဘီၤလၢအတူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢကဘၣ်ဝဲထီၣ်ဝဲတဘျီယီၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲယုထၢအတၢ်ကတိၤလၢတၢ်ပလီၤသ့ၣ်ပလီၤသးအပူၤသ့သ့ဘၣ်ဘၣ် ဒီးစံးဝဲဒ်အံၤ, “တၢ်အံၤမ့ၢ်မးတၢ်သ့ၣ်မံသးမ့ၢ်အဒိဉ်ကတၢ်လၢယၤကီၢ်, ယသ့ၣ်ညါလီၤ တၢ်လၢပတၢ်တနၢ်ပၢ်လီၤသးကဒဲကဒဲ-ပတၢ်တနၢ်န့ၢ်လီၤသးလၢအမၤတၢ်အသးဖး ယံၣ်ဖးစၢၤတဖၣ်-ခဲအံၤကတၢ်ကွံၣ်လံ. အပူၤကွံၣ်ပအိဉ်တၢ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖဲပဝဲဒီး ပုၤလၢအအိဉ်ဖဲအံၤကိးဂၤတရုလီၢ်ဘၣ်အသးလၢအပုၤဒီးတၢ်သ့ၣ်မံသးမံတံၤသ့ၣ် တံၤသးဒ်သိးအံၤနီတဘျီဘၣ်. အပူၤကွံၣ်ပုၤကညီတဖၣ်ထံၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိကရါက စၢ်တဖၣ်လၢအတဂ့ၤတကပၤဒီးတနၢ်န့ၢ်စ့ၢ်ကိးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မိၤ. ပုၤကညီတဖၣ်တူၢ် ဘၣ်စ့ၢ်ကိးလၢဆၣ်ဖိကီဖိကရါလၢထိးပၤဝဲတဖျၢၣ်အံၤမ့ၢ်ကရါလၢအတဘၣ်ဘျိး ဘၣ်ဒါဘၣ်ဒီးဘၣ်ယိဉ်ဝဲထဲတၢ်ကကဲထီၣ်အသးဒ်န့ၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အကရါပူၤန့ၣ် လီၤ.ခိဖျိတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယိပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကီဖိကရါအဘၣ်စၢၤတၢ်တနၢ် န့ၢ်လီၢ်အသးအါထီၣ်ဒီးတၢ်ကဲထီၣ်အသးလၢအတမ့ၢ်တလၢအိဉ်ထီၣ်ဝဲဒ်စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ. တကးဒ်ဘၣ်ပုၤမၤစံၣ်ဖိအါဂၤတဟဲယုသ့ၣ်ညါဝဲလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒီးထံၣ်ဘၣ် တၢ်လၢအမဲၣ်ဘၣ်, ဒီးဆိကမိဉ်ဝဲလၢဆၣ်ဖိကီဖိကရါပလီၤက့ၤအသးအါအါသီ သီ, တလူၤပိၣ်ထွဲတၢ်သိဉ်တၢ်သီဘၣ်, ဒီးအဝဲသ့ၣ်တနၢ်န့ၢ်စ့ၢ်ကိးအဆၣ်ဖိကီဖိကရါဝဲ, တုၤဒ်လဲၣ်လၢအပုၤမၤတၢ်ဖိဒ်ဝဲလၢဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ခဲအံၤတၢ်တနၢ်န့ၢ်တၢ်ဒ်န့ၣ်အ သိးတဖၣ်တအိဉ်လၢဘၣ်. တနံၤအံၤယၤဒီးယတံၤသကိးတဖၣ်ဟဲပးအိဉ်သကိး ဆၣ်ဖိကီဖိကရါဒီးလၢကရါအပူၤပထံၣ်ဘၣ်တၢ်ခဲလၢလၢပနီၢ်ကစၢ်ဒ်ဝဲ, ပတ ထံၣ်န့ၢ်ကျဲသနူချးစိၤအဒိဉ်ကတၢ်နီတမံဘၣ်, ပမၤလိန့ၢ်တၢ်သိဉ်တၢ်သီဒီးတၢ်ခါ လီၤတၢ်ကလုၢ်လၢအကြးမ့ၢ်တၢ်အဒိတခါလၢပုၤမၤစံၣ်ဖိလၢတၢ်လီၢ်ကိးတီၤဒဲးအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ယဆိကမိဉ်-ယမ့ၢ်တဲလၢဆၣ်ဖိကီဖိကရါအပတီၢ်ဖုဉ်တဖၣ်ဘၣ်မၤတၢ်အါ န့ၢ်ဒီးဆၣ်ဖိကီဖိကရါအပတီၢ်ထီတဖၣ်ဒီးဒီးန့ၢ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အိဉ်စ့ၢ်န့ၢ်ဒီးဆၣ်ဖိကီဖိ လၢအပတီၢ်ထီတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်စဲယဲၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ယထံၣ်လၢတၢ်န့ၢ်မ့ၢ်ကျဲသနူလၢအ ဂ့ၤဒိဉ်မးတမံလီၤ. ယၤဒီးယတံၤသကိး, ပမၤလိန့ၢ်တၢ်အါမံၤ, ဒီးပအိဉ်ဒီးတၢ်တိၣ် လၢပကက့ၤမၤဒီးကျဲသနူတဖၣ်အံၤလၢပကရါအပူၤတဘျီယီၤန့ၣ်လီၤ.”

အဝဲစံးကဒီးဝဲလၢ, “ခဲအံၤယဆိကတီၢ်ကွံၣ်ယတၢ်ထံၣ်ကမ့ၢ်လၢယတၢ်ဟဲ ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ရုလီၢ်မ့ၢ်လီၢ်ဒ်သိးအံၤလၢကရါအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢဆၣ်ဖိကီဖိက

ရါ နီးပုကညီတဖၣ်အဘၣ်စၢၤတၢ်အံၤကြးအိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤသပုၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢထိးနီးပုကညီတဖၣ်အဘၣ်စၢၤ, တၢ်ဘၣ်ကံၣ်ဂုၢ် ဘၣ်ဃးနီးတၢ်သးစဲတဖၣ်တ အိၣ်ထီၣ်လၢဘၣ်, နီးတၢ်တလိၣ်ဘၣ်အီၤလၢဘၣ်. ပတၢ်ဂဲၤပျၢၢ်ကျဲးစးနီးတၢ်ကီ တၢ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်ကမ့ၢ်က့ၤတၢ်တမံၤဃီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢတၢ်လီၢ် ကိးတၢ်ဒဲးအပူၤန့ၣ်တဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်ဧါ.” ခဲအံၤပျါလၢမံးစထၢၣ်ဖု(လ်)ခ့ၢ်ကီ ဘူးကဟ်ပျါထီၣ်တၢ်ကတိၤလၢအကတၢ်ကတိၤဝဲလၢအကတၢ်ဝဲလၢပုၤအါဂၤအမဲၣ် ညါလံ, ဘၣ်ဆၣ်လၢတစိၢ်ဖိအတၢ်ပူၤအဝဲသ့ၣ်ပိာ်သးဝးဒိၣ်ဒိၣ်ကလံာ်လၢအတဲပျါ ထီၣ်ဝဲကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲကူးတချဲထီၣ်ဝဲဖးယံာ်တုၤအခၢ်ထီၣ်ဂီၤဝံၤအလီၢ်ခဲအ ဝဲစးထီၣ်ကတိၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစးထီၣ်အတၢ်ကတိၤသ့သ့ဘၣ်ဘၣ်နီးစံးဝဲ, “ သု မ့ၢ်အိၣ်နီးသုဆၣ်ဖိကီဖိအပတီၢ်လၢအဖုၣ်တဖၣ်သၢပျါပဝဲစ့ၢ်ကိးပအိၣ်နီးပုအပ တီၢ်လၢအဖုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပတလီၤဆီလိာ်ပသးဘၣ်.” တၢ်ကတိၤလၢအကူၣ်သ့ နီးလီၤနံၤလီၤအ့တထံၣ်အံၤဒုးသိၣ်ထီၣ်သဲထီၣ်ပုၤလၢအဆ့ၣ်နီၤလၢစိၢ်နီၤခိၣ်တဖၣ် ဒိၣ်ဒိၣ်ကလံာ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်မံးစထၢၣ်ဖု(လ်)ခ့ၢ်ကီစံးပတြၢၤထိးတဖၣ်လၢအတၢ်မၤ ဘၣ်ဃးနီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကီနီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတခီလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖးယံာ် အသီတဘျီ, ယုာ်နီးတၢ်လၢအဝဲထံၣ်ဘၣ်လၢကရါအပူၤလၢအမ့ၢ်တၢ်တအံးထွဲက့ၢ် ထွဲပုၤမၤတၢ်ဖိလၢလၢပုၤပုၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်အဝဲစံးဝဲ, ခဲအံၤအဝဲကမၤပုၤ ကိးကဒဲးယုာ်ထီၣ်အစုးမၤလီၤတၢ်လၢအခူးတဖၣ်ပုၤဝဲနီးဘံယၢၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲ, “ ပုၤတူၢ်ဒိၣ်ကီၤဒိၣ်တဖၣ်ဧါ, ယဟ့ၣ်သုတၢ်ဆၢဂ့ၢ်ဆၢဝါလၢဆၣ်ဖိကီဖိကရါအတၢ် လၢတၢ်ပုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.”

ဖဲန့ၣ်ပုၤခဲလၢၣ်သ့ၣ်ပိာ်သးဝးတုၤဒၣ်လဲာ်ဆဲးထုလီၤအခိၣ်န့ၣ်လီၤ. နပိလ ယၢ်မ့ၢ်တဲလီၤတၢ်န့ၣ်ဖုၣ်နီးအခိၣ်ပညီလၢပုၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲဆၢထၢၣ်စံးဝဲလီၤလီၤ လၢ, “ ယသးခ့ၢ်ကိးမ့ၢ်လၢတၢ်နၢ်ပၢ်ကမၣ်လိာ်သးအဆၢက တီၢ်ကတၢ်ကွဲာ်အယိ လီၤ. ပဆိကမိၣ်လၢတၢ်ကတိၤကသ့ၣ်ကဖးတဖၣ်ရၤလီၤအသးခိဖျိဒုၣ်ဒါလၢအသး ကုၣ်တဖၣ်နီးတၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ယိထံအီၤနီးတုၤဒၣ်လဲာ်ပုၤထံၣ်လၢယၢ်နီးယတံၤ သကိးတဖၣ်အတၢ်ပၢ်ဆၢအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒုၣ်ဒါတဖၣ်သဆၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ် အခံလၢကဒုးဟူးထီၣ်ဂဲၤထီၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိလၢကရါအဂၤတဖၣ်အသးဒ်သိးကပူ ထီၣ်တၢ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကမၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မတၢ်မးမၤ

ဟးဂီတတ်မုတ်တတ်တီလာပပူတသ့နီတမံဘၣ်. ပဲဒၣ်ဆည်ဖိကီဖိကရါမုတ်လၢနီနီ, ခဲအံးဒီးလၢအပူကွံာ်န့ၣ်မုတ်-ကအိၣ်ဘၣ်လၢတတ်မုတ်တတ်ခုၣ်အပူဒီးကမၤမုတ်ကျိၣ်တဲ ကွံာ်ဒီးရဲလိာ်ဒီးကရါလၢတတ်ယၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.” အဲတဲအါထီၣ်တဲလၢ, “ကရါ လၢတတ်ဟ့ၣ်အီၤမူဒါလၢအကဘၣ်ပၤဆာဲတဖျၢၣ်အံၤမုတ်တတ်မၤသကိးတတ်သကိးသ ကိးအကရါလီၤ. ပုၤပၤဘၣ်ကရါတဖျၢၣ်အံၤတခီမုတ်ထိးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.”

အဲတဲဒဲလၢ, တၢ်သးဒုဒီလီၤလံၤအိၣ်ဒီးဒၣ်တၢ်န့ၣ်အဲတဲန့ၣ်တသ့ဘၣ်, ဘၣ်ဆည်ပူကွံာ်တယံာ်ဒဲဘၣ်တၢ်ဆိတဲလဲအိၣ်ထီၣ်တဲစ့ၤကိာ်မံးဒီးတၢ်အံၤကြးမုတ်တတ် လၢအမၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်န့ၣ်လိာ်သးလၢခါဆူညါန့ၣ်လီၤ. မုတ်လံ, ဆည်ဖိကီဖိကရါ အပူတဖၣ်အိၣ်ဒီးအလုာ်လၢထူသနူလၢအတဘၣ်သံပိုၤဂီၤဘၣ်ယးဒီးတၢ်ကိးလိာ် သးတဒုဒီးတဒုလၢ “တံၤသကိး” န့ၣ်လီၤ. ပကမၤကတၢ်ကွံာ်အီၤလီၤ. လုာ်လၢလၢ အလီၤဆိအိၣ်ဒီးတမံးဒီးလၢအမုတ်, ပုၤလၢတတ်တသ့ညါအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ, ဒီးဖဲ မုတ်ဒီးနံၤဂီၤခိကိးဂီၤဒီးပုၤဘၣ်လဲၤဟ့ၣ်တၢ်ယုးယိၣ် ဆူအခိၣ်ယံတဖျၢၣ်လၢအအိၣ်လၢ စံာ်ဒဲအယၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤစ့ၤကိးတၢ်ကမၤကတၢ်ကွံာ်အီၤဒီးထိးခိၣ်ယံတဖျၢၣ်စ့ၤ ကိးတၢ်န့ၣ်လီၤကွံာ်အီၤလံ. ဘၣ်တဘၣ်ပုၤလၢအဖဲဟးအိၣ်သကိးကရါအံၤကထံၣ် ဘၣ်နီၣ်တယၢ်လၢဟ့ၣ်လၢအဒံၤဝဲၤလၢကလံၤကျါတဘျီန့ၣ်လီၤ. အဲတဲသ့ၣ်မၤနီၣ်တဲ မုတ်ဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကထံၣ်တၢ်ခိၣ်မုတ်ဒီးတၢ်န့ၣ်အဂီၤခဲခါလၢတၢ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အီၤလၢ အလုာ်ဝါ, ဒီးပူကွံာ်တယံာ်ဒဲဘၣ်န့ၣ်တၢ်ထူးသံကွံာ်အီၤလံ. တုၤခဲအံၤဒီးဆူညါနီၣ်တ ယၢ်အဲတဲန့ၣ်မုတ်က့ၤဒၣ်ထဲအလုာ်လၢဟ့ၣ်တမံၤဇီၤန့ၣ်လီၤ.

အဲတဲဒဲ, အဲတဲဘၣ်ပဲာ်ထံနီၤဖးတၢ်အိၣ်ဒီးတမံၤလၢအဘၣ်ယးဒီးမံးစထၢၣ် ဖု(လ်)ခုဒါအတၢ်ကတိၤလီၤတၢ်လၢအဂ့ၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ဖဲမံးစထၢၣ်ဖု(လ်)ခုဒါက တိၤလီၤတၢ်အခါကိးအဲတဲသ့ၣ်ကရါအံၤအမံၤလၢ “ဆည်ဖိကီဖိကရါ” န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကတၢ်ကွံာ်မံၤအဲအံၤန့ၣ်အဲတဲသ့ၣ်တသ့ညါဒဲဘၣ်, မုတ်လၢနပိလယၢ်ဟ်ဖျါ ထီၣ်တဲခဲအံၤလၢအမုတ်အဆိကတၢ်တဘျီအယိလီၤ. တုၤခဲအံၤဒီးဆူညါကရါအံၤ တၢ်ကကိးက့ၤအမံၤဒီးတၢ်ကသ့ၣ်ညါအီၤလၢ “မဲနၢ်ကရါ (Manor Farm)” လၢအ န့ၣ်တဲလၢတၢ်န့ၣ်မုတ်မံၤလၢအဘၣ်ဒီးမုတ်မံၤဂံၢ်ထံးန့ၣ်လီၤ.

လၢခဲကတၢ်နပိလယၢ်စံးဝဲ, “ပုၤတုၤဒိၣ်ကီၤဒိၣ်သ့ၣ်စၢ, ခဲအံၤယကဆၢဂ့ၤ ဆၢဝါသုဒ်လၢအပူကွံာ်အသိးခိဖျိကရါအမံၤလၢအသိတဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤပုၤသ့ခူး

တု၊အပွဲလုင်ကွံင်တကွါ၊ ပှ၊တူင်ဒိင်ကီ၊ဒိင်သ့ၣ်ဒါ၊ လ၊အံ၊ယတံဆ၊ဂု၊ဆ၊ဝါသု
-လ၊မဲန၊ကရါအတံလ၊တံပှ၊အဂီ၊လီ၊”

ဖဲန့ၣ်တံအိတံအိၣ်အတံဆ၊ဂု၊လိၣ်သးလ၊တံသ့ၣ်တံသးတံအပှ၊
အိၣ်ထီၣ်ဒ်အပှ၊ကွံင်အသိးဒီးခွးလ၊အပှ၊ဒီးဘံယၢၣ်တဖၣ်တံအိလၢကွံင်အိ၊တု၊
အလၢကွံင်တစုလီ၊ ဘၣ်ဆၣ်တံဘၣ်တုလ၊တံချ၊တဖၣ်ကွါစုၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးဖျါ
လ၊တံလီ၊ဆိမ၊အသးစှ၊ကိၣ်မံလီ၊ ချီးဘၢအမဲၣ်ချံသးပှ၊လ၊အတထံတဆးလ၊
ဘၣ်ကွါဝဲပှ၊အမဲၣ်တဘ့ၣ်ဝံတဘ့ၣ်န့ၣ်လီ၊ ပှ၊တနီ၊နီ၊အခၣ်အိၣ်ယံဘ့ၣ်၊ တနီ၊
နီ၊လွံဘ့ၣ်ဒီးတနီ၊နီ၊သ၊ဘ့ၣ်န့ၣ်လီ၊ ဘၣ်ဆၣ်တံန့ၣ်ဖျါလ၊တံဆိကလဲအသး
အိၣ်ထီၣ်ဒ်၊ ဒီးတံပှါလီ၊စိၣ်နီ၊ခိၣ်တပှ၊ပီဆိတံကွံင်အသးဒီးပှ၊တန့ၣ်န့ၣ်စးထီၣ်
ပံးန့ၣ်တံဂဲလိၣ်ကွဲဖဲအစးခိကွဲဒီးစးထီၣ်ဒ်ဖဲလ၊တံမ၊တံတံတံတံအိ၊ဖဲပှ၊ကွံင်တ
စိဖိန့ၣ်လီ၊ ဖဲန့ၣ်ဆၣ်ဖိကီဖိလ၊တံချ၊တဖၣ်ယုၢ်ကွံင်လ၊အယံ၊သ့ၣ်ကလံလီ၊

သနကုအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ပတုၣ်သတူၢ်ကလံတချုးဒ်လ၊အယုၢ်တလ၊ကွံင်
ယုဆံခိၣ်ယီ၊အခါလီ၊ ဖဲန့ၣ်ပှ၊ကိးပ၊လိၣ်သးသိၣ်ထီၣ်ပိၢ်ကလူလ၊စံၣ်ဒဲတခီန့ၣ်
လီ၊ အဝဲသ့ၣ်ကု၊ယုၢ်ကဒါကု၊ဒီးကွါစုၣ်တံလ၊ပဲတြိဖိအပှ၊လီ၊ အၢၣ်၊ တံပိၣ်အါ
တဲအါတံလ၊တံစုဆုၣ်ခိၣ်တကးအပှ၊အိၣ်ထီၣ်လံမာၣ်၊ ပှ၊ကိးပသု၊ ပှ၊ပှါလီ၊စိၣ်နီ၊
ခိၣ်၊ ပှ၊ကွါကျိၣ်ကွါပုလိၣ်သးဒီးတဲအါလိၣ်သးတံလ၊တံသ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိးအပှ၊ဒီးဖျါ
လ၊အဝဲသ့ၣ်တဂ၊ဒီးတဂ၊တနန့ၣ်လိၣ်သးလ၊ဘၣ်န့ၣ်လီ၊ အဂုၢ်အခးတခိဖဲဖိဖျိ
အသးလ၊-နပိလယၢ်ဒီးဖု(လ်)ခုဒါလိၣ်ကွဲဖဲဒီးပံလီ၊ဝဲဖဲအခးကုလ၊အဂု၊ကတံါ
တဘ့ၣ်တဘျီပီအပီလီ၊ ဖျါလ၊ပှ၊ခံဂ၊အံ၊တဂ၊ဂ၊ဒုလံၣ်လံတံလံ.

တကတီၢ်ပီတံကိးပ၊တံအကလုၢ်သိၣ်ထီၣ်တဆံခံဘီလ၊တံသ့ၣ်ဒိၣ်
သးဖျိးအပှ၊ဒီးသိၣ်လီ၊ကံလိၣ်အသးလီ၊ ခဲအံ၊ တံမ၊ကု၊အသးဒီးထိးတဖၣ်အ
မဲၣ်သၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်တံသံကွါတအိၣ်လ၊ဘၣ်၊ တံဘၣ်တုလ၊တံချ၊တဖၣ်တခီကွါ
ထိးအမဲၣ်ဒီးဖျါဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လ၊ပှ၊ကညီအမဲၣ်၊ ကွါပှ၊ကညီအမဲၣ်ဒီးဖျါထီၣ်လ၊ထိး
အမဲၣ်ဒီးကွါထံကဒီးထိးအမဲၣ်အသိတဘျီဒီးဖျါဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လ၊ပှ၊ကညီအမဲၣ်န့ၣ်
လီ၊ ဒီးဖဲန့ၣ်ထိးမုၢ်မတ၊ ပှ၊ကညီမုၢ်မတ၊နယုတံလီ၊ဆိတဘၣ်လ၊ဘၣ်.

လ၊နိၣ်ဝုဘၢ် ၁၉၄၃ - လ၊ဖု၊တြျု၊အါရံၣ် ၁၉၄၄